

Kjære kunde,

Det gleder oss at du har valgt en bobil fra **HYMER**, og vi takker for den tillit du dermed viser vårt selskap.

Denne bruksanvisningen hjelper deg til å bli kjent med og bruke din bobilen. **Les og følg sikkerhetsanvisningene i kapittel 2.**

Henvend deg ved behov til en av våre **HYMER**-servicestasjoner. Disse verkstedene har medarbeidere som kjenner ditt kjøretøy og som står til disposisjon for deg. Vår oversikt over **HYMER**-servicestasjonene i Europa oppdateres regelmessig. Nyeste utgave får du hos vår kundeserviceavdeling eller din **HYMER**-forhandler.

I tillegg til bruksanvisningen gir vi deg også

- **en servicemappe med all informasjon om inspeksjonsintervaller og tetthetskontroller,**
- **separate bruksanvisninger for basiskjøretøyet og de ulike innebygde apparatene.**

Du vil sikkert ha mye glede av bobilen din. Vi ønsker deg god tur.

Du finner **HYMER GmbH & Co. KG** på Internett også, adressen er: <http://www.hymer.com>

Ditt **HYMER GmbH & Co. KG**

Følg alltid bruks- og betjeningsanvisningen fra chassisets produsent.

Begrepene som er brukt for vektangivelsene i denne bruksanvisningen er forklart i detalj en gang til på slutten av bruksanvisningen (juridiske merknader til vektrelaterte opplysninger). På hjemmesiden vår under "Vektinformasjon" på www.hymer.com/de/en/weight-information finner du mer informasjon om vektangivelser

1	Innledning..... 9	5	Oppstilling av bobilen 43
1.1	Generelt 9	5.1	Håndbremsse 43
1.2	Miljøvernansvisninger..... 10	5.2	Stigtrinn 43
2	Sikkerhet..... 11	5.3	230 V-tilkobling..... 43
2.1	Brannvern 11	5.4	Kjøleskap..... 43
2.1.1	Hvordan unngå brannfare..... 11	5.5	Markise 43
2.1.2	Brannslukking 11	6	Å bo i bobil 47
2.1.3	Ved brann 11	6.1	Ytterdører 47
2.2	Generelt 12	6.2	Utvendige luker..... 47
2.3	Trafikksikkerhet 12	6.2.1	Utvendig luke
2.4	Kobling av tilhenger 14		Thetford-kassett-toalett 47
2.5	Gassanlegg 14	6.3	Lufting..... 48
2.5.1	Generelle råd..... 14	6.4	Vinduer 48
2.5.2	Gassflasker..... 15	6.4.1	Vindu med åpning utover 49
2.6	Elektrisk anlegg 16	6.4.2	Blendingsfoldegardin og
2.7	Vannanlegg 16		myggnetting 51
3	Før kjøring 17	6.4.3	Blendingsfoldegardiner for frontrute,
3.1	Første igangsetting..... 17		fører- og passasjervindu..... 52
3.2	Tilleggslast..... 17	6.5	Taklucker..... 53
3.2.1	Begrep 18	6.5.1	Sveivetakluke (KLAKU) 54
3.2.2	Beregning av tilleggslast..... 21	6.5.2	Takluke med smekklås 55
3.2.3	Lastsikring og lastfordeling 22	6.5.3	Vippe-takluke..... 56
3.3	Sykelstativ..... 26	6.6	Sovetak..... 58
3.4	Komponentbærer-bakstativ på	6.7	Dreie seter 62
	bakdøren (valgfritt) 27	6.8	Sittebenk med justerbar ryggstø 63
3.5	Taklast 28	6.9	Oppbevaringsrom..... 64
3.6	Festesystem bak 28	6.9.1	Oppbevaringsrom i dobbeltgulvet..... 64
3.7	Kobling av tilhenger 29	6.10	Bord 65
3.8	Tilhengerkobling 29	6.10.1	Anhengsbord, kan bikkes ut 65
3.9	Elektrisk stigtrinn 30	6.10.2	Anhengsbord med delbar støtteben 66
3.10	Fjernsynsapparat..... 30	6.10.3	Forlengelse av benk 67
3.11	Kjøkkenområde 31	6.11	TV-anlegg..... 68
3.12	Gassregulator 31	6.12	Røykvarsler 68
3.13	Kjettinger..... 32	6.13	Senger 69
3.14	Trafikksikkerhet 32	6.13.1	Bakre seng 69
4	Under kjøring..... 35	6.13.2	Krysseng bak med madrasser som
4.1	Kjøre med bobilen 35		kan rulles på 70
4.2	Kjørehastighet 36	6.13.3	Oppstigningshjelp, sammenleggbare 71
4.3	Bremser 36	6.13.4	Seng i sovetak..... 71
4.4	Sikkerhetsbelter 36	6.13.5	Ekstra seng
4.4.1	Generelt 36		(ominnredning av sittegruppe)..... 72
4.4.2	Riktig feste av sikkerhetsbeltet..... 37	6.13.6	Multifunksjonsvegg..... 73
4.5	Barnesikringssystemer 37	6.14	Belysning..... 74
4.6	Fører sete og passasjer sete..... 38	6.14.1	Pendellampe..... 75
4.7	Nakkestøtter 40	6.14.2	Mobil leselampe..... 76
4.8	Sitteplassforordning..... 40	7	Gassanlegg..... 77
4.9	Blendingsfoldegardiner for	7.1	Generelle råd..... 77
	fører- og passasjervindu..... 40	7.2	Gassflasker..... 78
4.10	Ytterdører..... 41	7.3	Gassavstengeventiler 79
4.11	Fylle på drivstoff 41	7.4	Gasskap 80
4.12	Ad-Blue® 41	7.5	Gasskaputtrekk (valgfritt) 80
4.13	Sleping..... 42	7.6	Gasstrykk-kontrollsystem
			DuoControl CS (valgfritt) 81
		7.7	Å bytte gassflaske 84

8	Elektrisk anlegg	85	10.2.4	Tømme vann	133
8.1	Generelle sikkerhetsanvisninger	85	10.2.5	Redusere vannmengden for kjøring...	133
8.2	Begrep	85	10.2.6	Tømme vannanlegg	134
8.3	12 V-spenning	86	10.3	Vannfilter (valgfritt)	135
8.3.1	USB-stikkontakter	86	10.4	Spillvannstank	135
8.3.2	Startbatteri	86	10.5	Toalettrom	137
8.3.3	Boenhets-batteri	88	10.5.1	Vask.....	138
8.4	HYMER-smartbatterisystem (valgfritt).....	91	10.6	Toilette	138
8.5	Strømsentral	92	10.6.1	Svingbart toalett	139
8.6	7"-panel	95	10.6.2	Tømme kloakktanken	139
8.7	HYMER Connect-App.....	96	10.6.3	Vinterdrift	140
8.8	System Control Unit (SCU)	96	10.6.4	Midlertidig lagring	141
8.9	Vekselretter (Victron) med integrert ladeapparat (opsjon).....	98	10.7	Utedusj (valgfritt)	141
8.9.1	Senere montering av en vekselretter	99	11	Stell	143
8.10	230 V-spenning	100	11.1	Generelt.....	143
8.10.1	230 V-tilkobling (CEE-stikkontakt).....	100	11.2	Utvendig stell	143
8.10.2	Kople til 230 V-forsyning	100	11.2.1	Vaske med høytrykksspyler	143
8.11	Solaranlegg	102	11.2.2	Vaske kjøretøyet	144
8.12	Sikringer	103	11.2.3	Vindusruter av akrylglass	144
8.12.1	Sikringer 12 V.....	103	11.2.4	Deler i glassfiberforsterket plast (GRP)	145
8.12.2	230 V-sikring.....	104	11.2.5	Undergulv	145
9	Innebygde apparater.....	105	11.2.6	Motorrom	145
9.1	Generelt.....	105	11.2.7	Vindusspyleranlegg og vindusvisker ..	146
9.2	Varmeanlegg og varmtvannsbereder.....	105	11.2.8	Klimaanlegg Truma	147
9.2.1	Riktig oppvarming.....	106	11.2.9	Stigtrinn	147
9.2.2	Innredning.....	107	11.2.10	Gjør rent sovetaket.....	147
9.2.3	Gassdrevet varmlufts-varmeanlegg og varmtvannsbereder med digitalt kontrollpanel CP plus.....	107	11.3	Innvendig stell	148
9.2.4	Gass-/diesel-hybridvarmeanlegg og varmtvannsbereder med elektriske varmestaver og digitalt kontrollpanel CP plus	112	11.4	Kjøkkeninnredning.....	149
9.2.5	Veggpipe	118	11.4.1	Generelle vedlikeholdsanvisninger	149
9.2.6	Diesel-varmlufts-varmeanlegg og varmtvannsbereder.....	118	11.4.2	Kjøleskap.....	149
9.3	Klimaanlegg Truma Aventa	119	11.5	Overflater i rustfritt stål	150
9.3.1	Betjening og visning på apparatet	120	11.6	Puter	150
9.4	Kokeplass	122	11.7	Vannanlegg	152
9.4.1	Gasskomfyr	122	11.7.1	Rengjør vanntanken	152
9.5	Kjøleskap	123	11.7.2	Rengjøre vannledninger	152
9.5.1	Thetford T1000	123	11.7.3	Desinfisere vannanlegget.....	153
9.5.2	Thetford T2000	125	11.7.4	Rengjør spillvannstanken	153
9.5.3	Cruise 85	126	11.8	Stell ved bruk av kjøretøyet om vinteren.....	154
9.5.4	Kjøleskapdør-lås.....	128	11.9	Parker kjøretøyet.....	154
10	Sanitæranlegg.....	129	11.10	Lagring.....	154
10.1	Vannforsyning, generelt	129	11.10.1	Midlertidig lagring	154
10.2	Vannanlegg	130	11.10.2	Lagring om vinteren.....	156
10.2.1	Vanntank	130	11.10.3	Igangsetting av kjøretøyet etter midlertidig lagring eller etter overvintring	157
10.2.2	Påfylling av vannanlegget	130	12	Kundeservice og vedlikehold	159
10.2.3	Etterfyll med vann.....	132	12.1	Lovlige kontroller	159
			12.2	Inspeksjonsarbeider	160
			12.3	Vedlikeholdsarbeid	160
			12.4	Sovetak.....	160
			12.5	Utskiftning av lyspærer, utvendig	161
			12.6	Belysning i boenheten	161

12.7	Batteriskifte røykvarsler	162	14.4	Kokeplass	173
12.8	Reservedeler	163	14.5	Varmeanlegg/varmtvannsbereder	174
12.9	Typeskilt kjøretøy	163	14.5.1	Varmtvannsbereder for varmeanlegg med digitalt kontrollpanel CP plus	174
12.10	Varsel- og henvisningsklistremerker ..	164	14.6	Klimaanlegg	175
12.11	Forhandler	164	14.7	Kjøleskap	175
12.12	Reservenøkkel	164	14.7.1	Generelt	175
13	Hjul og dekk	165	14.7.2	Thetford T1000/T2000	176
13.1	Generelt	165	14.7.3	Cruise 85	177
13.2	Dekkutvalg	166	14.8	Vannforsyning	178
13.3	Betegnelser på dekket	167	14.9	Karosseri	179
13.4	Håndtering av dekkene	167	15	Tilleggsutstyr	181
13.5	Nødsett	167	15.1	Vekt og tilleggsutstyr	181
13.6	Reservehjul (valgfritt)	167	16	Tekniske data	183
13.7	Hjulbytte	168	16.1	Tekniske data	183
13.7.1	Generelle råd	168	16.2	Tabell over lengdemål/soveplasser	183
13.7.2	Tiltrekningsmoment	169	17	Juridiske merknader til vektrelaterte opplysninger ...	185
13.7.3	Bytte hjul	169			
13.7.4	Bytte hjul med alufelger	169			
13.8	Dekktrykk	170			
14	Feillokalisering	171			
14.1	Bremseanlegg	171			
14.2	Elektrisk anlegg	171			
14.3	Gassanlegg	173			

Før kjøretøyet tas i bruk første gang, må du legge merke til følgende anvisninger:

- ▶ Trekk til hjulmuttere/hjulskruer etter 50 km.
- ▶ Les bruksanvisningen for å unngå skader på personer og utstyr.

Før hver igangsetting av kjøretøyet, må du legge merke til følgende anvisninger:

- ▶ **Kontroller trykket i dekkene.**
Se avsnittet Dekktrykk.
- ▶ **Last kjøretøyet riktig. Ta hensyn til teknisk tillatt totalvekt.**
Se avsnittet Last.
- ▶ **Lad batteriene helt opp før hver tur.**
Se avsnittene Starterbatteri og Boenhets-batteri.
- ▶ **Ved utetemperaturer under 0 °C må kjøretøyet varmes opp før vannanlegget fylles.**
Se avsnittet Vannforsyning/Påfylling av vanntanken.
- ▶ **Gassflasker skal bare transporteres godt sikret i gasskapene.**
- ▶ **De automatiske luftesystemet må ikke tildekkes.**
Se avsnittene Takluker og Luffing.
- ▶ **Før det fylles drivstoff på kjøretøyet, skal de gass- eller dieseldrevne innebygde apparatene slås av.**

Følg følgende anvisninger ved frostfare:

- ▶ **Varm alltid opp kjøretøyet hvis det er fare for frost.**
Se avsnittet Varmeanlegg.
- ▶ **Når kjøretøyet ikke benyttes ved frostfare, skal hele vannanlegget tømmes. Kontroller at 12 V-forsyningen på panelet er slått av. Ellers går vannpumpen varm og kan skades. La vannkranene stå åpne i midtstilling. La alle tappekranene stå åpne. Slik unngår man frostskafer på innebygde apparater i kjøretøyet.**
Se avsnittet Tømming av vannanlegget.

Vennligst les bruksanvisningen før første start!

Bruksanvisningen skal alltid ligge i kjøretøyet. Sørg for at alle brukere gjøres kjent med sikkerhetsbestemmelsene.

- ▷ Fare for personskader dersom dette tegnet ignoreres.

- ▷ Fare for skader på eller i kjøretøyet dersom dette tegnet ignoreres.

- ▷ Dette tegnet viser til anbefalinger eller spesielle forhold.

- ▷ Dette tegnet viser til miljøvennlig opptreden.

Denne bruksanvisningen inneholder avsnitt hvor modellavhengig utstyr eller tilleggsutstyr er beskrevet. Disse avsnittene er ikke spesielt merket. Det kan hende at ditt kjøretøy ikke er utstyrt med dette tilleggsutstyret. Utstyret i kjøretøyet kan derfor avvike fra enkelte bilder og beskrivelser.

På den annen side kan ditt kjøretøy være utstyrt med mer tilleggsutstyr, som ikke er beskrevet i denne bruksanvisningen.

Tilleggsutstyret beskrives når du trenger en forklaring.

Se de separat vedlagte bruksanvisningene.

- ▷ Angivelsene "høyre", "venstre", "foran", "bak" refererer alltid til kjøretøyet sett i kjøreretningen.

- ▷ Alle mål- og vektangivelser er "circa"-verdier.

Oppstår det skader på kjøretøyet som følge av at anvisningene i denne bruksanvisningen ikke overholdes, bortfaller garantiansvaret.

Våre kjøretøyer utvikles stadig videre. Vi ber om forståelse for at vi tar forbehold om endringer vedr. form, utstyr og teknikk. Av denne grunn kan det ikke stilles krav overfor produsenten på bakgrunn av bruksanvisningen. Bruksanvisningen beskriver det utstyr som var kjent og i bruk på trykkingstidspunktet.

Opptrykk, oversettelse og kopiering er ikke tillatt uten skriftlig tillatelse fra produsenten.

1.1 Generelt

Kjøretøyet er konstruert på grunnlag av nyeste tekniske standard og anerkjente sikkerhetstekniske regler. Likevel kan personer eller kjøretøyet bli skadet hvis sikkerhetsanvisningene i denne bruksanvisningen ikke overholdes.

Før første igangsetting, sørg for at kjøretøyet er utrustet med lovlig påkrevet utstyr (f.eks. førstehjelpsskrin, refleksvest, varseltrekant osv.). Ved utenlandsreiser må de gjeldende regler for utrustningen overholdes.

Kjøretøyet må kun brukes i teknisk feilfri tilstand. Følg bruksanvisningen.

Feil som kan redusere passasjerenes og kjøretøyets sikkerhet, må straks repareres av fagfolk. For å unngå ytterligere skader må brukeren overhold sin plikt til å redusere skadeomfanget når det foreligger feil.

Bremse- og gassanlegget til kjøretøyet må kun kontrolleres og repareres av et autorisert fagverksted.

Forandringer på karosseriet må kun utføres med tillatelse fra produsenten.

Kjøretøyet er bare beregnet til transport av personer. Det kan kun tas med bagasje og tilbehør inntil teknisk tillatt totalvekt.

Overhold de foreskrevde kontroll- og inspeksjonsfrister som produsenten har fastsatt.

1.2 Miljøvernansvisninger

- ▷ Vis hensyn til naturen.
- ▷ Prinsipielt gjelder følgende: Spillvann og avfall må ikke etterlates i renne- steiner eller i naturen.
- ▷ Samle spillvann om bord kun i spillvannstanken eller i nødstilfeller i eg- nede beholdere som er beregnet til dette.
- ▷ Spillvannstank og kloakktank må kun tømmes på deponier, camping- plasser eller oppstillingsplasser. Følg lokale og kommunale anvisninger eller informer deg om videre deponeringsstasjoner.
- ▷ Tøm spillvannstanken så ofte som mulig, selv om spillvannstanken ikke er helt full (hygiene).
Når det er mulig bør man spyle spillvannstanken og evt. avløpslednin- gen med rent vann ved hver tømming.
- ▷ Pass på at kloakktanken aldri blir for full. Tøm kloakktanken senest når fyllnivåmåleren lyser.
- ▷ Også på tur bør man kildesortere; glass, hermetikk, plastikk og våt søp- pel. Forhør deg om deponeringsmulighetene der du befinner deg. Tøm ikke søppelet ditt i søppelkassene på parkeringsplasser.
- ▷ Tøm avfallsbeholderne så ofte som mulig i containere som er beregnet til dette. På denne måten unngår man lukt og problematisk oppsamling av søppel om bord.
- ▷ Ikke la motoren gå unødig på tomgang. En kald motor frigjør miljøskade- lige stoffer når den går på tomgang. Motorens driftstemperatur oppnås raskest under kjøring.
- ▷ Bruk små doser av miljøvennlige og biologisk nedbrytbare kjemikalier til toalettet.
- ▷ Under lengre opphold i byer og kommuner bør du oppsøke de spesielle parkeringsplassene for bobiler. Lokale myndigheter gir informasjon om parkeringsmuligheter.
- ▷ Sørg for at oppstillingsplassen er ren når du forlater den.

Kapitteloversikt

I dette kapitlet finner du viktige sikkerhetsanvisninger. Sikkerhetsanvisningene beskytter personer og eiendeler.

2.1 Brannvern

2.1.1 Hvordan unngå brannfare

- ▶ Etterlat aldri barn alene i kjøretøyet.
- ▶ Hold brennbare materialer borte fra varme- og kokeapparater.
- ▶ Bruk aldri bærbare varme- eller kokeapparater.
- ▶ Kun autoriserte fagfolk skal endre det elektriske anlegget, gassanlegget eller innbyggingsapparatene.

2.1.2 Brannslukking

- ▶ Vennligst informer deg om de lands- og stedsspesifikke kravene til brannslukking som gjelder der du oppholder deg, og sørg for å ha det nødvendige utstyret tilgjengelig.

2.1.3 Ved brann

- ▶ Evakuer alle passasjerer.
- ▶ Slå av strømmen og koble kjøretøyet fra strømmettet.
- ▶ Steng gassflaskens hovedventil.
- ▶ Slå alarm og varsle brannvesenet.
- ▶ Slukk ilden, dersom dette er mulig uten fare.

- ▷ Gjør deg kjent med hvor nødutgangene befinner seg og hvordan de betjenes.
- ▷ Hold rømningsveiene frie.
- ▷ Les bruksanvisningen for brannslukkingsapparatet.

2.2 Generelt

- ▶ Oksygenet i luften inne i kjøretøyet forbrukes av passasjerenes pusting og ved bruk av gass- eller dieseldrevne innebygde apparater. Luft som forbrukes må hele tiden skiftes ut. Derfor er det montert inn luftesystemer i kjøretøyet (f.eks. takluker med automatisk luftesystem, takhettevifter eller gulvvifter). Det automatiske luftesystemet må ikke blokkeres eller dekkes til, f.eks. med en vintermatte, verken fra innsiden eller utsiden. Hold det automatiske luftesystemet fritt for snø og løv. Det er fare for kvelning på grunn av høynet CO₂-konsentrasjon.
- ▶ Stuerom og bakre lasteluke må ikke brukes som soveplass eller oppholds plass for mennesker eller dyr. Disse rommene er ikke mekanisk ventilert. Det er en kvelningsfare på grunn av surstoffmangel og oppvarmingsluft.
- ▶ Ta hensyn til dørenes høyde.

- ▷ For de innebygde apparatene (varmeanlegg, kokeplass, kjøleskap osv.) og for basiskjøretøyet (motor, bremses osv.) gjelder de respektive driftsinstruksjoner/bruksanvisninger. Disse må følges.
- ▷ Montering av tilbehør eller tilleggsutstyr kan forandre kjøretøyet sine dimensjoner, vekt og kjøreforhold. Deler må i enkelte tilfeller føres inn i vognkortet.
- ▷ Bruk kun felger og dekk som er tilpasset kjøretøyet. Se vognkortet for informasjon om tillatte dimensjoner på felger og dekk, eller spør hos autoriserte forhandlere og servicestasjoner.
- ▷ Dra alltid håndbremsen på ved parkering av kjøretøyet.
- ▷ Hvis teknisk tillatt totalvekt for kjøretøyet overskrider 4 t, må det ved parkering i stigninger eller hellinger brukes en støttekloss. Støtteklossen er standardutstyr for kjøretøyer med totalvekt på over 4 t.

- ▷ Steng alle dører, utvendige luker og vinduer når kjøretøyet forlates.
- ▷ Rettslig påkrevet utrustning (f.eks. førstehjelpsskrin, refleksest, varsel trekant, osv.) må alltid være med. Ved utenlandsreiser gjelder de tilsvarende reglene i oppholdslandet.
- ▷ Kjøretøyet skal bare brukes i veitrafikk når føreren av kjøretøyet har gyldig førerkort for kjøretøyklassen.
- ▷ Ved salg av kjøretøyet må ny eier få den komplette bruksanvisningen for kjøretøyet og de innebygde apparatene.

2.3 Trafikksikkerhet

- ▶ Før start må det kontrolleres at signal- og lysanlegg, styring og bremsesystem fungerer.
- ▶ Har kjøretøyet stått stille over lengre tid (ca. 10 måneder), må bremse- og gassanlegg kontrolleres på fagverksted.
- ▶ Før avreise, og også etter korte stopp, skal det kontrolleres at stigtrinene er trukket helt inn.
- ▶ Lukk og lås sovetaket før avreise.

- ▶ Før avreise skal blendingsgardiner ved frontruten og på fører-/passasjersiden trekkes opp og låses.
- ▶ Før start skal samtlige seter dreies i kjøreretningen og blokkeres. Under kjøring skal de dreibare setene være låst i kjøreretningen.
- ▶ Før avreise må alle bevegelige deler og alle løse gjenstander lagres trygt.
- ▶ Før avreise må fjernsynsapparatet sikres.
- ▶ Under kjøring må passasjerene kun sitte på de foreskrevne sitteplassene (se kapittel 4). Se vognkortet for tillatt antall sitteplasser.
- ▶ Det er påbudt å bruke sikkerhetsbelte.
- ▶ Før avreise må man feste sikkerhetsbeltene og man må ha dem festet under hele kjøreturen.
- ▶ Barn under 13 år som er kortere enn 150 cm skal sikres med et egnet og lovlig barnesikringsystem under kjøring.
- ▶ Plasser barnesikringsystemer kun på seter som er spesielt utpekt til dette.
- ▶ Basiskjøretøyet er et nyttekjøretøy (liten lastebil). Kjøremåten må tilpasses dette.
- ▶ I underkjøringer, tunneler eller liknende vær oppmerksom på totalhøyden til kjøretøyet (inkludert taklast).
- ▶ Fjern snø og is fra taket før start.
- ▶ Før start eller annenhver uke skal dekktrykket kontrolleres. Feil dekktrykk fører til forhøyet slitasje og kan føre til alt fra skade på dekkene til punktering. Sjåføren kan miste kontrollen over kjøretøyet (se avsnittet 13.8).
- ▶ Ikke bruk varmeanlegget på bensinstasjoner. Eksplosjonsfare!
- ▶ Ikke bruk varmeanlegget i lukkede rom. Kvelningsfare!

- ▷ Fordel lasten jevnt i kjøretøyet før avreise (se kapittel 3).
- ▷ Ved lastning av kjøretøyet og ved senere lastning av f.eks. bagasje eller proviant, skal det tas hensyn til teknisk tillatt totalvekt og teknisk tillatt totalvekt på akslene (se vognkortet).
- ▷ Steng og sikre alle skuffer og klaffer før avreise.
- ▷ Før du starter kjøringen må du lukke vinduer og takluker.
- ▷ Steng og lås samtlige utvendige luker (hvis tilgjengelig) og klaffelåser før avreise.
- ▷ Fjern eksterne støtter før avreise.
- ▷ Plasser antennen i parkeringsstilling før du begynner å kjøre.
- ▷ Under den første turen og etter hvert dekkskifte skal hjulskruene/hjulmutrene ettertrekkes etter 50 km. Senere skal de også kontrolleres regelmessig.
- ▷ Dekkene må ikke være eldre enn 6 år, fordi materialet blir slitt med tiden (se kapittel 13).
- ▷ Bruk av kjettinger er en ekstra belastning for dekk, hjulopphengning og styringssystem. Når man bruker kjettinger må man kjøre sakte (maks. 50 km/t) og kun på veier som er helt dekket med snø. Ellers kan kjøretøyet skades.

2.4 Kobling av tilhenger

- ▶ Vær forsiktig ved til- og frakobling av tilhenger. Risiko for ulykker og personskader!
- ▶ Ved til- og frakobling av tilhenger må ingen personer oppholde seg mellom bobilen og tilhengeren.

2.5 Gassanlegg

2.5.1 Generelle råd

- ▶ Operatøren av gassanlegget er ansvarlig for å gjennomføre regelmessige kontroller, og for å overholde vedlikeholdsintervallene.
- ▶ Før avreise, når kjøretøyet forlates eller når gassapparatene ikke brukes, må alle gass-stengeventiler og hovedventilen på gassflasken stenges av.
- ▶ Under tanking, på ferjer eller i garasje må alle gass- eller dieseldrevne apparater være slått av (avhengig av utstyret: varmeanlegg, kokeplass, stekeovn, grill, kjøleskap). Eksplosjonsfare!
- ▶ Dersom et apparat drives med gass, skal det ikke være i drift i lukkede rom (f.eks. garasjer). Forgiftnings- og kvelningsfare!
- ▶ Gassanlegget må vedlikeholdes, repareres eller endres kun av et autorisert fagverksted.
- ▶ Før igangsetting skal gassanlegget alltid kontrolleres på autorisert fagverksted, i samsvar med de nasjonale forskrifter. Dette gjelder også for kjøretøy som ikke er registrert. Ved endringer på gassanlegget må gassanlegget straks sjekkes på autorisert fagverksted.
- ▶ Gasstrykkregulatoren, gasslangene og avgassrørene må også kontrolleres. Gasstrykkregulatoren og gasslangene skal byttes ut i samsvar med tidsfristene som er fastlagt nasjonalt (senest etter 10 år). Kjøretøyets eier er ansvarlig for at dette tiltaket utføres.
- ▶ Ved defekt på gassanlegget (gasslukt, høyt gassforbruk) er det fare for eksplosjon! Steng snarest gassflaskens hovedventil. Åpne vinduer og dører og luft godt.
- ▶ Ved feil på gassanlegget: Ikke røyk, ikke bruk åpen ild og ikke betjen noen elektriske brytere (lysbrytere osv.). Sjekk tettheten av gassførende deler og rør med lekkasjesøkingsspray. Ikke bruk åpen flamme for å sjekke.
- ▶ Kun tiltenkte apparater skal kobles til den innvendige tilkoblingsstussen. Ikke bruk apparatet utenfor kjøretøyet hvis det er koblet til en innvendig tilkoblingsstuss.
- ▶ Luft godt før komfyren settes i gang. Åpne vindu eller takluke.
- ▶ Gassdrevne komfyrer og bakeovner må ikke brukes som varmeapparat.
- ▶ Benyttes flere gassapparater, må hvert gasapparat ha en egen gassavstengeventil. Når enkelte gassapparater ikke er i bruk, skal de respektive gassavstengeventilene stenges.
- ▶ Tennsikringene må lukkes innen ett minutt etter at gassflammen går ut. I denne forbindelse høres en klikking. Kontroller funksjonen fra tid til annen.

- ▶ De installerte gassapparatene er kun konstruert for drift med propan- eller butangass eller en blanding av disse gassene. Gasstrykkregulatoren og alle installerte gassapparater er konstruert for et driftstrykk på 30 mbar.
- ▶ Propangass beholder sin gassform til -42 °C, butangass derimot bare til 0 °C. Ved lavere temperaturer forsvinner gasstrykket. Butangass er derfor ikke egnet til vinterdrift.
- ▶ På grunn av sin funksjon og konstruksjon er gasskapet et rom som er åpent mot utsiden. Det automatiske luftesystemet som er montert som standard må aldri tildekkes eller blokkeres. Ellers kan ikke gass som strømmer ut bli ledet ut.
- ▶ Gasskapet må ikke brukes som oppbevaringsrom.
- ▶ Sørg for at uvedkommende ikke har adgang til gasskapet. Lås tilgangen for å sørge for dette.
- ▶ Gassflaskens hovedventil må være lett tilgjengelig.
- ▶ Koble kun til gassdrevne apparater (f.eks. gassgrill) som er konstruert for et gasstrykk på 30 mbar.
- ▶ Eksosrøret må kobles tett og fast til varmeanlegget og pipen. Eksosrøret må ikke være skadet.
- ▶ Eksos må slippe uhindret ut i det fri og friskluft må komme uhindret inn. Derfor skal eksosavtrekk og innsugningsåpninger holdes rene og fri (for f.eks. snø og is). Det må ikke ligge snøskavler eller is på kjøretøyet.

2.5.2 Gassflasker

- ▶ Fulle eller tomme gassflasker utenfor kjøretøyet skal kun håndteres med lukket hovedventil og med beskyttelseshette på.
- ▶ Gassflasker skal kun oppbevares i gasskapet.
- ▶ Sett gassflaskene loddrett i gasskapet.
- ▶ Surr fast gassflaskene slik at de ikke kan dreies eller vippes.
- ▶ Koble gasslangen spenningsfritt til gassflasken.
- ▶ Sett alltid beskyttelseshetter på gassflaskene når de ikke er koblet til gasslangen.
- ▶ Lukk hovedventilen på gassflasken før gasstrykkregulatoren eller gasslangen fjernes fra gassflasken.
- ▶ Avhengig av kobling, skru av gasslangen for hånd eller med spesialnøkkel og skru tilbake på gassflasken. Skruforbindelsen på gassflasken er som regel venstregjenget. **Ikke** trekk for hardt til.
- ▶ Bruk kun spesielle gasstrykkregulatorer med sikkerhetsventil i bobilen. Andre gasstrykkregulatorer er ikke tillatt og tåler ikke så store belastninger.
- ▶ Ved temperaturer under 5 °C, brukes avisingsanlegg (Eis-Ex) for gasstrykkregulator.
- ▶ Bruk kun gassflasker på 11 kg eller 5 kg. (Gassflaskestørrelser kan variere fra land til land.)
- ▶ Bruk kortest mulige slanger for eksterne gassflasker (maks. 150 cm).
- ▶ Blokker aldri luftåpningene i bunnen under gassflaskene.

2.6 Elektrisk anlegg

- ▶ Arbeid på det elektriske anlegget må kun utføres av fagpersonell.
- ▶ Før det utføres arbeid på det elektriske anlegget må alle apparater og lamper slås av, batteriet kobles fra og kjøretøyets strømforsyning fra strømmettet kobles fra.
- ▶ Bruk kun originalsikringer med angitte verdier.
- ▶ Defekte sikringer skal kun byttes ut når årsaken til feilen er kjent og feilen er utbedret.
- ▶ Sikringer må aldri kortsluttes eller repareres.

2.7 Vannanlegg

- ▶ Vann som blir stående i vanntank og i vannledninger blir ubrukelig etter kort tid. Sørg derfor for at vannledningene og vanntanken rengjøres grundig hver gang før du tar i bruk kjøretøyet. Sørg for at vanntanken og vannledningene tømmes helt etter bruk av kjøretøyet.
- ▶ Hvis kjøretøyets vannanlegg er ute av bruk i mer enn en uke, må det desinfiseres før det tas i bruk igjen (se avsnittet 11.7.3).

- ▷ Dersom kjøretøyet ikke skal benyttes på flere dager, eller dersom det står på varme ved frostfare, skal hele vannanlegget tømmes. Kontroller at 12 V-forsyningen på panelet er slått av. Ellers går vannpumpen varm og kan skades. La vannkranene stå åpne i midtstilling. La alle tappekranene stå åpne. Derved unngås fare for frostskafer på innbyggingsapparatene, frostskafer på kjøretøy og avlagringer i vannførende komponenter.

Kapitteloversikt

I dette kapitlet finner du viktige opplysninger om hva du skal passe på og hva du må gjøre før start.

På slutten av kapitlet finner du en sjekklister hvor de viktigste punktene er sammenfattet en gang til.

3.1 Første igangsetting

- ▷ Under den første turen og etter hvert dekkskifte skal hjulskruene/hjulmutrene ettertrekkes etter 50 km. Senere skal de også kontrolleres regelmessig. Tiltrekningsmoment se kapittel 13.

Et nøkkelsett med nøkler til basiskjøretøyet og til karosseriet leveres sammen med bobilen.

Sørg for å ha en reservenøkkel utenfor kjøretøyet. Noter samtlige nøkkelnummer. Ved tap kan våre autoriserte forhandlere og verksteder hjelpe deg videre.

Nærmere opplysninger i kapittel 12.

Ved første igangsetting eller etter en lengre uten drift, må det elektriske anlegget settes i gang på følgende måte:

- Slå på sikringene eller (hvis sikringene er blitt trukket ut) sett inn sikringene.
- Slå på batteri-skillerbryteren.
- Slå på 12 V-forsyning.

- ▷ 12 V-forsyningen må bare slås på i kjøretøy **uten** SCU (System Control Unit). På kjøretøy **med** SCU aktiveres 12 V-forsyningen automatisk.
- ▷ Kjøretøyet er ikke klart til bruk før du har utført ovennevnte tiltak.

3.2 Tilleggslast

- ▶ Hvis kjøretøyets eller akslenes totalvekt overskrides, kan dette f.eks. føre til at styresystemets reaksjonsevne reduseres (endret kjøreadferd), at dekkene overbelastes og dermed til at det foreligger økt risiko for at dekkene eksploderer, eller til at bremsestrekningen øker. Dette fører til fare for at du mister kontrollen over kjøretøyet og at du setter deg selv og andre trafikanter i fare.
Hvis du ikke er sikker på om det lastede kjøretøyet overholder teknisk tillatt totalvekt, kan du veie/kontrollere kjøretøyet på en offentlig vekt eller hos enkelte handelspartnere.
- ▶ Vognkortet inneholder bare den teknisk tillatte totalvekten i kjøreklar tilstand, hhv. vekten inkludert tilleggsutstyr fra fabrikk (faktisk kjøretøyvekt), men ikke kjøretøyets vekt med last (se avsnittet 3.2.1). For din egen sikkerhet anbefaler vi å veie det fullastede kjøretøyet (med alle gjenstander som skal tas med på reisen og med alle personer) på en offentlig vekt før turen starter.
- ▶ Tilpass hastigheten til lasten. For høy last øker bremsestrekningen.

- ▷ Teknisk tillatt totalvekt som er angitt i vognkortet og teknisk tillatt totalvekt på askselen må ikke overskrides under lasting av bagasje.
- ▷ Innebygd tilbehør og tilleggsutstyr reduserer muligheten for ytterligere belastning.
- ▷ Ved lasting må man påse at tyngdepunktet til lasten er direkte på kjøretøygulvet. Ellers kan kjøretøyets kjøreegenskaper forandres.

- ▷ Hvis kjøretøyet overskrider produsentens angitte teknisk tillatte totalvekt under praktisk kjøring, truer rettslige konsekvenser, f.eks. bot eller tap av forsikring.

3.2.1 Begrep

- ▷ Innen teknikken har begrepet "masse" i mellomtiden avløst begrepet "vekt". I generell språkbruk er det imidlertid mest vanlig å bruke begrepet "vekt". For at det skal være lettere å forstå, blir derfor i de følgende avsnittene begrepet "masse" kun brukt i faste formuleringer.

Teknisk tillatt totalvekt

Teknisk tillatt totalvekt er en verdi som produsenten har fastlagt og som kjøretøyet av sikkerhetsgrunner heller aldri må overskride i belastet (f.eks 3500 kg) tilstand. Opplysninger om teknisk tillatt totalvekt på den modellen du velger, finner du i godkjenningsskjemaene og på produsentens typegodkjenningsskilt som er anbrakt på kjøretøyet.

TYP	1	2	3
FIN	4	5	6
	7	8	9

HYMER GmbH&Co. KG	1	2	3
WHY	4	5	6
1 -	7	8	9
2 -	7	8	9
3 -	7	8	9
			HYW09118

1	Type
2	Produsent- og karosserinummer
3	Teknisk tillatt totalvekt for kjøretøyet
4	Ledig
5	Teknisk tillatt totalvekt på bakaksel
6	Teknisk tillatt totalvekt på foraksel
7	Teknisk tillatt totalvekt for kjøretøyet med tilhenger
8	Chassisnummer basiskjøretøy
9	Serienummer

Bilde 1 Typegodkjenningsskilt

Teknisk tillatt totalvekt i lastet tilstand er den **faktiske kjøretøyvekten og tilleggslasten**.

Teknisk tillatt totalvekt i lastet tilstand er oppgitt av produsenten i vognkortet.

Faktisk kjøretøyvekt

Den faktiske kjøretøyvekten er vekten til kjøretøyet i kjøreklar tilstand pluss vekten til eventuelt tilleggsutstyr.

Vekt i kjøreklar tilstand

Vekten i kjøreklar tilstand er vekten til det kjøreklare standardkjøretøyet (uten tilleggsutstyr fra fabrikk).

Vekten i kjøreklar tilstand utgjøres av:

- Tomvekt (massen til det tomme kjøretøyet) med innmontert standardutstyr fra fabrikk (uten tilleggsutstyr fra fabrikk)
- Vekten til sjåføren
- Vekten til grunnutstyret
- Påfylt smørefett, oljer og kjølevæsker
- Opptil 100 % fylt ferskvannstank

- Opptil 100 % fylt aluminiumsgassflaske
- Opptil 90 % fylt drivstofftank

Som vekt for sjåføren blir det alltid beregnet 75 kg, uavhengig av den virkelige vekten til sjåføren.

Grunnutstyret omfatter alt utstyr og væsker som er nødvendig for sikker og forskriftsmessig bruk av kjøretøyet. Vekten til grunnutstyret består av:

- Et fylt ferskvannsystem
- Et fylt varmeanlegg
- Forsyningsledningene for 230 V-forsyningen
- Et fylt toalettspyleanlegg
- Innbyggingssett for ekstrabatteri, når det er ekstrabatteri er mulig

Spillvannstank og kloakktank er tom.

Eksempel på beregning av grunnutstyr

Vanntank med 20 l (under kjøringen)	20 kg
Gassflasker (11 kg gass + 14 kg flaske)	+ 25 kg
Varmtvannsbereider på 12 l	+ 12 kg
230 V-forsyningsledning	+ 4 kg
Innbyggingssett ekstrabatteri	+ 20 kg
Sum	= 81 kg

Vekten i kjørekklar tilstand og den faktiske kjøretøyvekten er oppgitt av produsenten i vognkortet.

Gjenværende lastemulighet

For å beregne gjenværende lastemulighet er det viktig at du kjenner kjøretøyets faktiske vektverdi. Derfor undersøker vi det ferdige kjøretøyets faktiske vekt først ved produksjonsslutt. Dette omfatter vekten i kjørekklar tilstand pluss vekten på alt ekstrautstyr og tilbehør som ble bestilt og montert på fabrikken.

Utfra denne faktiske vektverdien kan du beregne gjenværende lastemulighet for bagasje eller annet tilbehør.

Eksempel:

Teknisk tillatt totalvekt - faktisk vektverdi - passasjervekten = gjenværende lastemulighet

$$3500 \text{ kg} - 3000 \text{ kg} - 225 \text{ kg} (3 \times 75 \text{ kg}) = 275 \text{ kg}$$

- ▷ Vær oppmerksom på at i fabrikkens beregning av gjenværende lastemulighet er det anslått en standardvekt for sjåfør (inkludert i faktisk vektverdi) og passasjervekt på 75 kg pr. sete. Avvikende kroppsvekt kan virke inn på kjøretøyets faktisk gjenværende lastemulighet.
- ▷ Kjøretøyets faktiske vektverdi kan senere også variere ubetydelig på grunn av værforholdene, f.eks. gjennom opptak eller reduksjon av fuktighet. All annen senere endring på kjøretøyet, f.eks. på grunn av ettermontering av tilbehør hos handelspartner eller andre påbygg/ombygginger, påvirker kjøretøyets meddelte faktiske vektverdi og følgelig også gjenværende lastemulighet. Ansvar for å forhindre at teknisk tillatt totalvekt overskrides ligger hos handelspartneren fra kjøretøyet hentes fra fabrikken og til det leveres til deg. Når handelspartneren har levert kjøretøyet til deg, er dette ditt ansvar. Hvis du ikke er sikker på om det lastede kjøretøyet overholder teknisk tillatt totalvekt, kan du veie/kontrollere kjøretøyet på en offentlig vekt eller hos enkelte handelspartnere.

- ▷ Kjøretøyets faktiske vektverdi som vi fastslo ved fabrikken og følgelig resterende lastemulighet meddeler vi til handelspartneren i samband med fremleggelse av faktura. Han er forpliktet til å gi denne opplysningen videre til deg. Hvis dette ikke er skjedd, kan du ta kontakt med din handelspartner og be om opplysningene. Bilene våre oppfyller alle krav i henhold til lovbestemmelser og standarder og blir regelmessig vedlikeholdt, inspisert og kalibrert. Likevel er det teknisk ikke mulig å unngå ubetydelige toleranser. I tillegg kan vekten på kjøretøyet variere noe på grunn av værforhold og f.eks. opptak og avgivelse av fuktighet. Derfor kan kjøretøyets faktiske vekt avvike noen få kilo fra den meddelte faktiske vekten.

Tilleggslasten består av:

- Konvensjonell belastning
- Tilleggsutstyr
- Personlig utstyr

- ▷ Kjøretøyets tilleggslast kan økes idet den faktiske vekten reduseres. Til dette er det eksempelvis tillatt å tømme væskebeholderne eller å ta ut gassflaskene.

Forklaringer til de enkelte bestanddelene i tilleggslast finner du i den følgende teksten.

Konvensjonell belastning

Konvensjonell belastning er vekten som er beregnet for passasjerene og oppgitt av produsenten.

Konvensjonell belastning betyr: For hver sitteplass som produsenten har beregnet, blir det beregnet 75 kg, uavhengig av hvor mye passasjerene egentlig veier. Førersetet er allerede inkludert i vekten i kjøreklar tilstand og skal **ikke** regnes med.

Antall sitteplasser oppgis i vognkortet av produsenten.

Tilleggsutstyr

Tilleggsutstyr omfatter alt utstyr som ikke er inkludert i standardutstyret og som er montert til kjøretøyet under produsentens ansvar.

- Tilhengerkobling
- Sykkel- eller motorsykkelstativ
- Satellittanlegg

Vektangivelsene for forskjellig tilleggsutstyr finner du i kapittel 15 eller du kan få dem hos produsenten.

Personlig utstyr

Personlig utstyr omfatter alle gjenstander som er tatt med i kjøretøyet og som ikke er inkludert i den konvensjonelle belastningen eller tilleggsutstyret. Personlig utstyr er for eksempel:

- Matvarer
- Servise
- Fjernsynsapparat
- Radio
- Klær
- Sengetøy
- Leker
- Bøker
- Toalettsaker

Dessuten regnes følgende som personlig utstyr, uavhengig av hvor det er plassert:

- Dyr
- Sykler
- Båter
- Surfebrett
- Sportsutstyr

For personlig utstyr må produsenten planlegge en minstevekt etter gjeldende bestemmelserpunkt i en minstevekt som kan regnes ut etter følgende formel:

Formel $\text{Minstevekt } M \text{ (kg)} = 10 \times N + 10 \times L$

Forklaring N = maks. antall personer inklusive fører iht. til produsentens opplysninger
 L = Kjørtøyets totale lengde i meter

3.2.2 Beregning av tilleggslast

- ▶ Teknisk tillatt totalvekt i lastet tilstand må aldri overskrides!
- ▶ Vognkortet inneholder bare den teknisk tillatte totalvekten i kjørekort tilstand, evt. vekten inkludert tilleggsutstyr fra fabrikk (faktisk vekt), men ikke kjøretøyets vekt med last (se avsnittet 3.2.1). For din egen sikkerhet anbefaler vi å veie det fullastede kjøretøyet (med alle gjenstander som skal tas med på reisen og med alle personer) på en offentlig vekt før turen starter.

Tilleggslasten (se avsnittet 3.2.1) er vektforskjellen mellom

- teknisk tillatt totalvekt i lastet tilstand og
- den faktiske kjøretøyvekten.

Eksempel på beregning av tilleggslast

	Beregnet vekt i kg	Beregning
Teknisk tillatt totalvekt iht. vognkortet	3500	
Faktisk kjøretøyvekt inklusive standardutstyr iht. vognkortet	- 3070	
Fremgår som tillatt last	430	
Totalverdi på 10 kg per meter kjøretøylengde (i eksempelet: 7,00 m)	-70	
Konvensjonell belastning, f.eks. 3 personer à 75 kg	- 225	
Tilleggsutstyr og tilbehør	- 40	
Utgjør til personlig nyttelast	= 95	

Nyttelasten beregnes på grunnlag av forordningen (EU) nr. 1230/2012.

Beregningen av tilleggslasten ut fra differansen mellom teknisk tillatt totalvekt i lastet tilstand og den faktiske kjøretøyvekten som er angitt av produsenten, er imidlertid kun en teoretisk verdi.

Kun når kjøretøyet veies på en offentlig vekt med fylte tanker (drivstoff og vann), fylte gassflasker og komplett tilleggsutstyr (og tilbehør), kan den virkelige tilleggslasten registreres.

Gå fram på følgende måte:

- Kjør først kjøretøyet opp på vekten med bare framhjulene og vei.
- Deretter kjører du kjøretøyet opp på vekten med bare bakhjulene og veier.

De enkelte verdiene angir de momentane aksellatene. Disse er viktige for riktig belastning av kjøretøyet (se avsnittet 3.2.3). Summen av verdiene gir den momentane vekten av kjøretøyet.

Differansen mellom teknisk tillatt totalvekt i lastet tilstand og den veide vekten til kjøretøyet gir den virkelige lasten.

Ut fra dette kan man igjen bestemme hvilken vekt som blir igjen til personlig utstyr:

- Registrer vekten til personene som er med og trekk den fra verdien for den virkelige tilleggslasten.

Resultatet er vekten som virkelig kan lastes på det personlige utstyret.

3.2.3 Lastsikring og lastfordeling

- ▶ Av sikkerhetsmessige grunner må teknisk tillatt totalvekt i lastet tilstand ikke overskrides.
- ▶ Fordel lasten jevnt på venstre og høyre side av kjøretøyet.
- ▶ Fordel lasten jevnt på begge akslingene. Vær oppmerksom på den teknisk tillatte totalvekten på akselen, som er angitt i kjøretøydokumentene. Overhold i tillegg dekkenes tillatte bæreevne (se kapittel 13).
- ▶ Tunge laster bak bakakslingen kan avlaste framakslingen på grunn av vektarmprinsippet ($\frac{b}{a}$). Det gjelder spesielt ved langt utspring på bakstativet, eller når bakre oppbevaringsrom er tungt lastet. Avlastningen av fremre aksel har negativ virkning på kjøreegenskapene spesielt på biler med forhjulsdrift.
- ▶ Plasser alle gjenstander slik at de ikke sklir.
- ▶ Tyngre gjenstander (fortelt, hermetikkbokser o. l.) plasseres i nærheten av akslingene. For oppbevaring av tunge gjenstander er fremfor alt de nedre oppbevaringsrommene, hvis dører ikke lar seg åpne i kjøretøretningen, spesielt godt egnet.
- ▶ Lettere gjenstander (tøy) plasseres i takskapene.
- ▶ Sykkelstativet må kun lastes med sykler.
- ▶ Fest alltid lasten på festeøyene. For sikker strammesele eller evt. festnett, må man aldri bruke festebånd av gummi.

- ▷ Belast skuffene kun med maksimalt 15 kg.

Store oppbevaringsrom har også plass til store gjenstander. Akseltrykket på for- og bakakselen blir dermed overskredet under visse omstendigheter.

De enkelte akslene må imidlertid aldri overbelastes. Derfor er det viktig med hvilken avstand fra akslingene lasten blir plassert.

Ta hensyn til følgende merknader når du skal laste kjøretøyet for å sikre trygg kjøring:

- Bagasje og andre gjenstander som medføres i kjøretøyet må fordeles jevnt mellom kjøretøyets venstre og høyre side.
- Tunge eller store gjenstander bør helst ligge ned mot bunnen i rommene som er beregnet på lagring og nær akselen samt være sikret mot forskyvninger.
- Lette og andre gjenstander kan oppbevares i skapene og oppbevaringsrommene.
- Pass alltid på at dørene og lukene på skapene og oppbevaringsrommene er sikret på forsvarlig måte.
- Bruk kun egnede festesystemer til sikring mot forskyvning. Kontroller alle festemidler en gang til før reisen begynner.

- ▶ Ujevn lastning påvirker kjøreadferden negativt. Spesielt vil for stor hekklast gjøre at forakselen får mindre belastning (vektstangprinsippet) og traksjonskraften reduseres. Dette gjør styresystemets reaksjonsevne dårligere (endret kjøreadferd) og overbelaster dekkene som risikerer å eksplodere. Dette øker faren for at du mister kontrollen over kjøretøyet og at du og andre trafikanter settes i fare. Når lasten er jevnt fordelt på hele kjøretøyet, blir kjøreadferden optimal under hele reisen.

- ▷ Teknisk tillatt totalvekt samt teknisk tillatt totalvekt på akselen må ikke overskrides. Særlig hvis lasten anbringes i hekk eller du laster tungt utstyr eller utstyr som lastes tungt (som f.eks. motorsykelstativer eller sykkelstativer), skal aksellasten kontrolleres og overholdes. Hvis du ikke er sikker på om det lastede kjøretøyet overholder teknisk tillatt totalvekt eller teknisk tillatt totalvekt på aksel, kan du veie/kontrollere kjøretøyet på en offentlig vekt eller hos enkelte handelspartnere.
- ▷ For enkelte modeller har produsenten av ettermonteringene fastsatt en maksimal lastgrense for skap, skuffer eller andre oppbevaringsrom. Den finner du på etiketten som ble limt på på stedet og skal alltid følges. Teknisk tillatt totalvekt samt teknisk tillatt totalvekt på akselen skal ikke i noe tilfelle overskrides. Vær derfor oppmerksom på at angitt maksimal last ev. ikke kan utnyttes helt hvis teknisk tillatt totalvekt eller teknisk tillatt totalvekt på akselen i så fall ville overskrides.
- ▷ Mer informasjon om riktig lastning finner du i avsnittene "Teknisk tillatt totalvekt" (side 18) og "Teknisk tillatt totalvekt på aksel (aksellast)" (side 24).

For å fordele lasten riktig trenger man en vekt, et målebånd, en kalkulator og litt tid.

Ved hjelp av to enkle formler kan man beregne hvordan vekten av lasten virker på akslingene:

Formler

$A \times G : R = \text{Vekt på bakakslingen}$

$\text{Vekt på bakakslingen} - G = \text{Vekt på framakslingen}$

Forklaring

A = Avstand mellom oppbevaringsrom og framaksling i cm

G = Vekt til lasten i oppbevaringsrommet i kg

R = Kjøretøyets hjulavstand (avstand mellom akslingene) i cm

- ▷ Mål avstandene utenfor kjøretøyet vannrett fra midten av framhjulet til midten av oppbevaringsrommet eller til midten av bakhjulet.

Teknisk tillatt totalvekt på aksel (aksellast)

Teknisk tillatt totalvekt på aksel eller akselgruppe (heretter kalt aksellast) betegner den tillatte kjøretøy- og akselspesifikke belastningen som overføres fra hjulene på en aksel eller akselgruppe og til veibanen. Aksellast er en verdi som produsenten har fastlagt og som kjøretøyet av sikkerhetsgrunner aldri må overskride i lastet tilstand. Opplysninger om aksellasten på ditt kjøretøy finner du i godkjenningsdokumentene og på produsentens typegodkjenningsskilt som er anbrakt på kjøretøyet.

1	TYP	HYMER	GmbH&Co. KG
2	FIN	WHY	KG
3		1 -	KG
4		2 -	KG
5		3 -	KG
6			KG
7			KG
8			KG
9			KG

HYW09118

- 1 Type
- 2 Produsent- og karosserinummer
- 3 Teknisk tillatt totalvekt for kjøretøyet
- 4 Ledig
- 5 Teknisk tillatt totalvekt på bakaksel
- 6 Teknisk tillatt totalvekt på foraksel
- 7 Teknisk tillatt totalvekt for kjøretøyet med tilhenger
- 8 Chassisnummer basiskjøretøy
- 9 Serienummer

Bilde 2 Typegodkjenningsskilt

- ▶ Ved overskridelse av teknisk tillatt totalvekt på aksel kan kjøretøyet bli skadet (f.eks. på grunn av brudd i aksel eller eksplosjon i et dekk) og påvirke kjøreadferden betydelig. Dette fører til fare for at du mister kontrollen over kjøretøyet og at du setter deg selv og andre trafikanter i fare. Derfor anbefaler vi å veie det endelig lastede kjøretøyet inkludert alle passasjerene før reisen starter, slik at det er garantert at aksellast og teknisk tillatt totalvekt overholdes. I slike tilfeller kan kjøretøyet veies/kontrolleres på offentlige vekter eller hos enkelte handelspartnere.

- ▷ Vær oppmerksom på at aksellasten på de ulike akslene eller akselgruppene kan avvike fra hverandre. Les derfor nøye angivelsene om dette i godkjenningsdokumentene.
- ▷ Hvis kjøretøyet overskrider produsentens angitte teknisk tillatte totalvekt på akselen under praktisk kjøring, truer rettslige konsekvenser, f.eks. bot eller tap av forsikring.
- ▷ Det er mulig at chassisprodusenten for ditt kjøretøy angir en lav belastning på forakselen for å oppnå optimal kjøreadferd. Ta derfor alltid hensyn til angivelsene om dette i bruksanvisningen fra chassisprodusenten.
- ▷ I avsnittet "Lastsikring og lastfordeling" (side 22) finner du mer informasjon om riktig lastning.

Beregne aksellast:

- Multipliser avstanden mellom oppbevaringsrommet og framakslingen (A) med vekten til lasten i oppbevaringsrommet (G) og del resultatet med hjulavstanden (R). Derav får man vekten som lasten i oppbevaringsrommet belaster bakakslingen med. Noter denne vekten og oppbevaringsrommet.
- I neste trinn trekker man vekten i oppbevaringsrommet (G) fra vekten som nettopp er utregnet. Hvis det blir en **positiv** verdi (eksempel 1), betyr det at framakslingen blir **avlastet** med denne summen. Hvis det blir en **negativ** verdi (eksempel 2), betyr det at framakselen blir **belastet**. Noter denne verdien.
- På denne måten beregnes alle oppbevaringsrommene i kjøretøyet.
- Som et siste trinn beregnes alle vektene til bakaksellasten som er beregnet for bakakselen og alle vektene for framaksellasten som er beregnet for framakselen, eller man trekker fra disse.
Hvordan bakaksellast og framaksellast beregnes, er beskrevet i avsnittet 3.2.2.

Når den beregnede verdien overskrider den tillatte aksellasten, må lasten plasseres annerledes.

Når bakakselen blir avlastet for sterkt, reduseres dekkenes festeevne til kjørebanelen (traksjon), spesielt på kjøretøy med framhjulsdriфт. Også i dette tilfellet må lasten plasseres annerledes.

Eksempel på beregning

		Eksempel 1	Eksempel 2
Avstand til framakslingen	A	(A1) 450 (cm)	(A2) 250 (cm)
Vekt i oppbevaringsrommet	G	x 100 (kg)	x 50 (kg)
Kjøretøyets hjulavstand	R	÷ 325 (cm)	÷ 325 (cm)
Belastning på bakakslingen (må regnes til aksellasten)		138,5 (kg)	38,5 (kg)
Vekt i oppbevaringsrommet		- 100 (kg)	- 50 (kg)
Avlastning på framakslingen (trekkes fra aksellasten)		38,5 (kg)	
Belastning av framakslingen (må regnes til aksellasten)			-11,5 (kg)

Økning og reduksjon av nyttelasten

Hvis nyttelasten økes, økes som regel også kjøretøyets teknisk tillatte totalvekt, teknisk tillatt totalvekt på aksel og dermed også betinget gjenværende lastemulighet for bagasje, campingutstyr osv., fordi chassiset da er endret.

Hvis nyttelasten reduseres, i motsetning til hvis den økes, reduseres som regel også kjøretøyets teknisk tillatte totalvekt, teknisk tillatt totalvekt på aksel og dermed også betinget gjenværende lastemulighet for bagasje, campingutstyr osv. Som regel fører ikke dette til endring på chassiset.

- ▷ På grunn av endret teknisk tillatt totalvekt kan økning eller reduksjon av nyttelasten ha innflytelse på tillatt antall seter, chassiset og aksellasten. Hvis du har spørsmål om dette, kan du gjerne be om råd hos en ansvarlig teknisk kontrollinstans.
- ▷ Økning eller reduksjon av nyttelasten kan medføre at andre lovbestemmelser må tas hensyn til som et resultat av kjøretøyets nye teknisk tillatte totalvekt. Dette gjelder spesielt for de lovsatte kravene som stilles i vegtrafikkloven, i loven om registrering av kjøretøyer samt i skatte- og forsikringstekniske bestemmelser. Økning av teknisk tillatt totalvekt til mer enn 3500 kg kan f.eks. påvirke førerkortklassen eller føre til at andre hastighetsgrenser eller gjennomkjørings- samt forbikjøringsforbud gjelder. Dette kan også ha betydning for kravene om betaling av bompenger på grunn av den nye teknisk tillatte totalvekten. Derfor bør du informere deg om gjeldende lovverk i forbindelse med kjøretøyets nye teknisk tillatte totalvekt, og innhente råd hos tilsvarende instanser. Vær oppmerksom på at nasjonale regler i et land du vil reise til og de landene som du reiser gjennom for å komme dit, kan avvike fra reglene i ditt hjemland.
- ▷ Mer informasjon om gjenværende lastemulighet finner du i avsnittet "Gjenværende lastemulighet" (side 19).

3.3 Sykkelstativ

- ▶ Ta hensyn til tillatt totalvekt på akslene og teknisk tillatt totalvekt ved lasting av sykkelstativ.
- ▶ En total bredde på 2,55 m må ikke overskrides. Still inn festene for syklene tilsvarende. Hvis festet eller syklene stikker ut til siden eller bak, må dette merkes på forskriftsmessig måte.
- ▶ Sykkelstativet må kun lastes med sykler.
- ▶ Ikke transporter mer enn tillatt antall sykler for sykkelstativet (maks. 50 kg).
- ▶ Kontroller at syklene er godt festet til sykkelstativet etter 10 km kjøring, og deretter ved hver stans.
- ▶ Bruk ikke sykkelstativet som bagasjebærer eller stige.

- ▷ Nummerskiltet og baklysene må ikke tildekkes.
- ▷ Ikke kjør med utfelt sykkelstativ dersom det er tomt.
- ▷ Før hver avreise skal det sjekkes om:
 - Sykkelstativet - uten sykler - er slått riktig sammen?
 - Syklene er festet godt til stativet med beltene?

Å laste sykler på sykkelstativet

Ta hensyn til tyngdepunktet ved lastning på sykkelstativet. Syklens tyngdepunkt må ligge helt inntil kjøretøyets bakvegg. Begynn alltid lastingen av sykkelstativet innerst.

Slik laster du sykkelstativet riktig:

- Slå ned sykkelstativet.
- Den tyngste sykkelen står inntil bakveggen.
- De lettere syklene står i midten eller ytterst på stativet.
- Fest henholdsvis framhjulet og bakhjulet på sykkelen med holdebøylene som finnes på sykkelstativet.
- I tillegg fester du den ytterste sykkelen på holdebøylen eller holdearmen.

Lastes sykkelstativet bare med én sykkel, skal den plasseres helt inntil bakveggen.

3.4 Komponentbærer-bakstativ på bakdøren (valgfritt)

► Overhold maksimalt tillatt belastning på bakstativet og enhetene som er montert på den (f.eks. sykkelstativ).

Bilde 3 Bakstativ

Den grunnleggende bæreren (Bilde 3,1) er fabrikkmontert på bakdøren på kjøretøyet.

Ulike komponenter kan monteres til den grunnleggende bæreren, f.eks.:

- Sykkelstativ (ulike utførelser)
- Surfbrettbærer
- Oppbevaringsboks

▷ Komponenter til bakstativet er tilgjengelig som tilbehør i ettersalgsservicen.

3.5 Taklast

- ▶ Ikke belast taket for mye. Med økende taklast blir kjøreegenskapene og bremseegenskapene dårligere.

- ▷ Maksimalt tillatt taklast må påaktes. Maksimalt tillatt taklast er 150 kg. Vekten av tilleggsutstyr montert på taket skal trekkes fra dette. Restverdien angir den maksimale vekten som taket fortsatt kan belastes med.
- ▷ Taklasten må festes på en sikker måte med strammeseler. Bruk ikke festebånd av gummi.
- ▷ Kontroller kjøretøyets totalhøyde etter pålastet takrail.

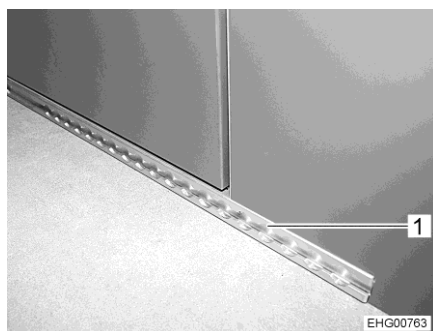

- ▷ Fest en lapp med totalhøyden godt synlig i førerhuset. Så trenger du ikke å beregne totalhøyden hver gang du vil kjøre under en bro eller en gjennomkjøring.

Bilde 4 Sovetak med takrail

3.6 Festesystem bak

Bilde 5 Festesystem

To festeskiner (Bilde 5,1) er montert på soklene på underskapene i det bakre området. Festemaljer kan festes til disse festeskinnene i ulike posisjoner.

- Tre festemaljen inn i den åpne enden av festeskinnen og skyv til ønsket posisjon.
- Lås festemaljen.

3.7 Kobling av tilhenger

- ▶ Vær forsiktig ved til- og frakobling av tilhenger. Risiko for ulykker og personskader!
- ▶ Ved til- og frakobling av tilhenger må ingen personer oppholde seg mellom bobilen og tilhengeren.
- ▶ Legg merke til tillatt akseltrykk for støtte- og bakaksel. Støttelast og bakakseltrykk må ikke overskrides. Følg verdiene til støttelasten og bakakseltrykket som finnes i vognkortet og i tilhengerpapirene.

- ▷ Tilhenger med kollisjonsbremse: Tilhengeren må ikke kobles til eller fra når bremsen er aktivert.
- ▷ Tilhengerkobling med avtagbar kulehals: Ved feilmontering av kulehalsen kan tilhengeren rykkes løs. Følg bruksanvisningen til tilhengerkoblingen.

- ▷ Basiskjøretøy Fiat: Den maksimalt tillatte støttelasten er - avhengig av modell - 80 til 120 kg.
Basiskjøretøy Mercedes-Benz: Den maksimalt tillatte støttelasten er - avhengig av modell - 100 til 140 kg.

3.8 Tilhengerkobling

- ▶ Ved montering av tilhengerkobling finner du maks. støttelast og teknisk tillatt tilhengervekt i vognkortet.
- ▶ Etter 1 000 driftstimer trekkes festeskrueene til tilhengerkoblingen til.

- ▷ Sykkelstativ og tilhengerkobling må ikke brukes samtidig.

- ▷ Hvis tilhengerkoblingen er bygd fra fabrikken er den oppført i vognkortet. De tilsvarende dokumentene skal alltid oppbevares i kjøretøyet.
- ▷ Følg også bruksanvisningen til produsenten.

Bilde 6 Tilhengerkobling (avtagbar)

Innføring i vognkortet

La forhandleren eller servicestasjonen montere tilleggsutstyr. De vil også ta hånd om alle formaliteter for deg.

3.9 Elektrisk stigtrinn

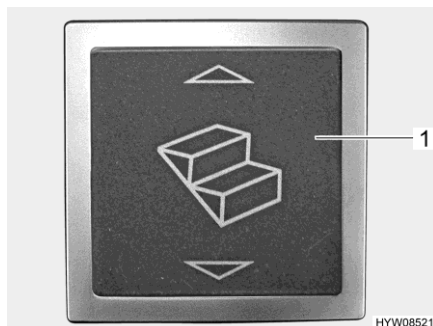
- ▶ Før avreise, og også etter korte stopp, skal det kontrolleres at stigtrinnene er trukket helt inn.
- ▶ Stå ikke i svingradiusen til stigtrinnene når de trekkes inn og skyves ut.
- ▶ Trå på stigtrinnet først når det er skjøvet helt ut. Fare for personskade!
- ▶ For å unngå sklifare, skal stigtrinnet rengjøres ved behov (snø, is, søle ...), før du trår på det.
- ▶ Man må aldri løfte eller senke personer med stigtrinnene.
- ▶ Etter kaldstart på motoren kan det vare noen sekunder før varselsignalet går, avhengig av kjøretøyet.
- ▶ Den maksimalt tillatte belastningen på stigtrinnet iht. bruksanvisningen til produsenten må følges.

- ▷ Stigtrinnenes dreielager og ledd må ikke smøres med fett eller olje (se kapittel 11).

- ▷ Vippebryteren for betjening av stigtrinnet er plassert ved boenhetsdøren inne i kjøretøyet.

Bilde 7 Vippebryter for stigtrinn (inngangsområde)

Trekke inn eller skyve ut:

- Trykk på vippebryteren (Bilde 7,1) ved inngangen.

Når motoren går og stigtrinnene er skjøvet ut, hører du et varselsignal. Varselsignalet dempes når stigtrinnet trekkes inn.

3.10 Fjernsynsapparat

- ▶ Før avreise må fjernsynsapparatet oppbevares på et sikkert sted.

3.11 Kjøkkenområde

- ▶ Ved en ulykke eller kraftig oppbremsing kan omkringflyvende gjenstander skade passasjerene. Før du begynner å kjøre, må alle bevegelige gjenstander sikres, og alle løse gjenstander må være pakket bort på en sikker måte.

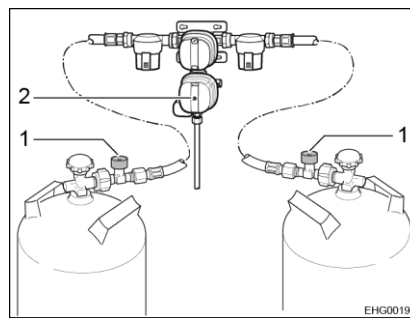
3.12 Gassregulator

- ▶ Drift av gassdrevne apparater under kjøring er bare tillatt hvis gassanlegget er utstyrt for dette. Slangebruddsikring og kollisjonssensor forhindrer gasslekkasje i tilfelle en ulykke.

Avhengig av utstyr, kan det være forskjellige gassregulatorer montert i kjøretøyet.

Hvis en annen gassregulator enn de som er oppført under er montert i kjøretøyet, må hovedventilen på gassflasken og gassavstengeventilen stenges under kjøring.

Bilde 8 Gassregulator (DuoControl CS)

Gassregulator med kollisjonssensor og slangebruddsikring

Når det er en gassregulator med kollisjonssensor (Bilde 8,2) og slangebruddsikring (Bilde 8,1) fastmontert i kjøretøyet:

Hovedventilen på gassflasken og gassavstengeventilen "Varmeanlegg" kan forbli åpen under kjøring. Gassdrevne apparater kan være påslått under kjøring.

Gassregulatorene kan variere i utføring (vertikal eller horisontal), og kan være forskjellig i detaljene.

- ▶ Ved usikkerhet kan informasjon fås hos autoriserte forhandlere eller servicestasjoner.

3.13 Kjettinger

- ▷ Monter kjettinger kun når avstanden mellom dekkene og kjøretøyets karosseri er minimum 50 mm.
- ▷ Bruk av kjettinger er en ekstra belastning for dekk, hjulopphengning og styringssystem. Når man bruker kjettinger må man kjøre sakte (maks. 50 km/t) og kun på veier som er helt dekket med snø. Ellers kan kjøretøyet skades.
- ▷ Følg monteringsanvisninger fra kjettingprodusenten.
- ▷ Legg ikke kjettinger på alufelger.
- ▷ På kjøretøyer med firehjulsdrift kan kjettinger kun monteres på hjulene på bakakselen.

Bruk av kjettinger er underlagt bestemmelsene i de enkelte landene.

- Legg alltid kjettinger på drivhjulene.
- Sjekk kjettingenes spenning etter noen få meters kjøring.

3.14 Trafikksikkerhet

- ▶ Før start eller annenhver uke skal dekktrykket kontrolleres. Feil dekktrykk fører til forhøyet slitasje og kan føre til alt fra skade på dekkene til punktering. Sjåføren kan miste kontrollen over kjøretøyet (se avsnittet 13.8).
- ▶ Delene kan utsettes for ugunstige forhold (storm, is, vibrasjoner osv.) og krever nøye inspeksjon til tross for grundig konstruksjon og produksjon. Sjekk derfor at delene sitter ordentlig med jevne mellomrom samt før lange reiser.

Bruk sjekklisten før hver avreise:

Basiskjøretøy

Nr.	Kontroll	Kontrollert
1	Alle bilpapirer om bord	
2	Dekk og lufttrykk i dekk i god stand	
3	Sjekk at kjøretøysbelysning, bremse- og baklys virker	
4	Oljenivået i motor, gir og servostyringen er kontrollert	
5	Kjølevæske og væske for vindusvisker-spyleanlegget fylt opp	
6	Bremsene fungerer	
7	Bremsene reagerer jevnt/regelmessig	
8	Kjøretøyet holder sporet under bremsing	

Boenhet utvendig

Nr.	Kontroll	Kontrollert
9	Markise kjørt helt inn	
10	Sovetak lukket og låst	
11	Sjekk at det ikke er snø og is på taket (om vinteren)	
12	Utvendige tilkoblinger frakoblet og ledninger lagret	
13	Eksterne støtter fjernet	
14	Stigtrinn kjørt inn (varselsignal)	
15	Bakre dører låst	
16	Kjøretøyets totalhøyde med pålastet takrail målt og notert. Totalhøyden skal oppbevares godt synlig i førerhuset	

Boenhet innvendig

17	Vinduer, takluker og sovetak lukket og låst	
18	Fjernsynsapparat sikret	
19	Alle løse gjenstander festet eller sikret	
20	Åpne hyller etc. tømt	
21	Kjøleskapdør sikret	
22	Alle skuffer og klaffer lukket	
23	Barneseter kun montert på seter som er tillat for dette	
24	Svingsetelås for fører sete og passasjer sete i lås	
25	Blendingsgardiner i førerhuset åpnet og sikret	
26	Alle lys slått av	

Gassanlegg

27	Fest gassflaskene i gasskapet slik at de ikke kan skli	
28	Sett alltid beskyttelseshetter på gassflaskene når de ikke er koblet til gasslangen	
29	Steng gassflaskens hovedventil og gassavstengeventil ▷ Når et MonoControl- eller DuoControl-kontrollsystem med kollisjonssensor er installert, kan gassavstengeventilen og hovedventilen åpnes under kjøring.	

Elektrisk anlegg

30	Sjekk spenningen i startbatteriet og i boenhets-batteriet (se kapittel 8). Viser panelet for lav batterispenning, må de respektive batteriene lades. Se anvisningene i kapittel 8 ▷ Start reisen med fullt ladet start- og boenhets-batteri.	
----	---	--

Kapitteloversikt

I dette kapitlet finner du opplysninger vedrørende kjøring av bobilen.

4.1 Kjøre med bobilen

- ▶ Basiskjøretøyet er et nyttekjøretøy (liten lastebil). Kjøremåten må tilpasses dette.
- ▶ Før avreise, og også etter korte stopp, skal det kontrolleres at stigtrinnene er trukket helt inn.
- ▶ Når du starter motoren på kjøretøyet, kan varselsignaler høres, f.eks. varselsignalet "Stigtrinn kjørt ut". Under visse forhold (kaldstart om vinteren) kan det etter at kjøretøymotoren er startet vare inntil 15 sekunder til varselsignalet høres.
- ▶ Det er montert sikkerhetsbelte ved alle kjøretøyets godkjente sitteplasser. Under kjøring må man alltid bruke sikkerhetsbelte.
- ▶ Sikkerhetsbeltet må være festet under hele turen.
- ▶ Passasjerene må bli sittende på de fastlagte plassene.
- ▶ Før avreise, så skyv setteputen på den hellingsjusterbare settebenken helt bakover. Settebenken får ikke brukes med skråstilt ryggstø under kjøring.
- ▶ Dørlåsen må ikke åpnes.
- ▶ Unngå rykkete bremsing.
- ▶ Ved bruk av navigasjonsutstyr, må kjøremålet bare endres når kjøretøyet står i ro. Sving inn på en parkeringsplass eller et trygt stoppested når du ønsker å endre kjøremål.
- ▶ Under bruk av monitoren til navigasjonsutstyret må man ikke spille DVD-er under kjøring.

- ▷ Kjør langsomt på dårlige veier.

- ▷ Produsenten påtar seg intet ansvar for ulykker eller skader som oppstår som følge av at disse punktene ikke er overholdt.
- ▷ Sikkerhetsforanstaltningene som er oppført i kapittel 2 må overholdes.

4.2 Kjørehastighet

- ▶ Kjøretøyet er utstyrt med en kraftig motor. Dermed har man tilstrekkelig reserve i tunge trafikksituasjoner. Denne høye ytelsen muliggjør høy slutthastighet og krever kjøreferdigheter over gjennomsnittet.
- ▶ Kjøretøyet har en stor angrepsflate for vind. Det er spesielt farlig hvis det oppstår plutselig sidevind.
- ▶ Ujevn eller ensidig lasting forandrer kjøreegenskapene.
- ▶ På ukjente veier kan det være vanskelig veiforhold og det kan oppstå overraskende trafikksituasjoner. Tilpass derfor kjørehastigheten til den aktuelle trafikksituasjonen og omgivelsene forøvrig.
- ▶ Følg nasjonale regler for fartsgrenser.

4.3 Bremseser

- ▶ Defekter ved bremseanlegget må straks repareres på autorisert fagverksted.

Ved hver kjørestart

Kontroller med prøvebremsing ved hver kjørestart:

- Fungerer bremsene?
- Reagerer bremsene jevnt?
- Holder kjøretøyet sporet under bremsing?

4.4 Sikkerhetsbelter

4.4.1 Generelt

Kjøretøyet er utstyrt med sikkerhetsbelter i boenheten på sitteplassene hvor det er påbudt med sikkerhetsbelte. De nasjonale forskriftene gjelder for bruk av sikkerhetsbeltet.

- ▶ Før avreise må man feste sikkerhetsbeltene og man må ha dem festet under hele kjøreturen.
- ▶ Sikkerhetsbeltene må ikke skades eller klemmes. Defekte sikkerhetsbelter byttes ut på et autorisert fagverksted.
- ▶ Beltefestene, innrullingsautomatikken og beltelåsene må ikke endres.
- ▶ Hvert sikkerhetsbelte må kun brukes av **en** person.
- ▶ Ikke spenn fast gjenstander sammen med personer.
- ▶ Barn opptil 12 år eller med en høyde på under 150 cm må bruke godkjent barnesete.
Andre personer som er mindre enn 150 cm høye må bruke egnet, godkjent sikkerhetsutstyr da sikkerhetsbelter ikke er tilstrekkelig her.
- ▶ Plasser barnesikringsystemer kun på seter som er spesielt utpekt til dette.
- ▶ Skift ut sikkerhetsbeltene etter ulykke.
- ▶ Under kjøring må ryggstøet til setet ikke være lent for langt bakover. Ellers fungerer ikke sikkerhetsbeltet som det skal lenger.

4.4.2 Riktig feste av sikkerhetsbeltet

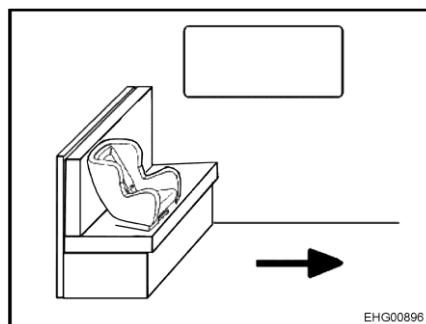
- ▶ Sikkerhetsbeltet må ikke vris. Sikkerhetsbeltet skal ligge jevnt inntil kroppen.
- ▶ Sitt riktig i setet når du fester sikkerhetsbeltet.

Sikkerhetsbeltet er riktig festet når hoftbeltet under magen går over hoftbenet. Skulderbeltet må gå over brystet og skulderen (ikke halsen). Beltet må dessuten alltid sitte stramt på kroppen. Ta av klær med tykt fôr før turen begynner.

4.5 Barnesikringssystemer

- ▶ Barn under 13 år som er kortere enn 150 cm skal sikres med et egnet og lovlig barnesikringssystem under kjøring.
- ▶ Plasser barnesikringssystemer kun på seter som er spesielt utpekt til dette.
- ▶ Barnesikringssystemer som er bakovervendt må **aldri** brukes på et sete med **aktivert fremre kollisjonspute**. Dette kan føre til **død** eller **alvorlige personskader** hos barn.
- ▶ Under kjøring må man spenne fast barna og passe på at de er fastspente under turen.
- ▶ Når det er montert passasjer-kollisjonspute i kjøretøyet, må man ikke bruke barnesikringssystemer som vender bakover på passasjeret ("Reboard-systemer"). Følg advarslene som finnes i kjøretøyet.
- ▶ Dersom det er nødvendig å transportere et småbarn i babysengen på passasjeret mot kjøreretningen, må kollisjonsputene på passasjer-siden deaktiveres via set-up-menyen til basiskjøretøyet. Når kollisjonsputene er deaktivert, må det lyse en kontrollampe på dashbordet (se bruksanvisningen til basiskjøretøyet). Kontroller at kontrollampen lyser før kjøring. Skyv passasjeret helt bakover, slik at barnesetet ikke berører dashbordet.

Bilde 9 Barnesete på sittebenken

På sittebenken (Bilde 9) er det kun tillatt med et barnesete på gangsidens. Fold ned anhengsbordet.

Barnesikringssystemene er inndelt i fem klasser:

Klasse	Kroppsvekt	Ca. alder
0	Inntil 10 kg	Inntil 9 måneder
0+	Inntil 13 kg	Inntil 18 måneder
I	9 kg til 18 kg	9 måneder til 4 år
II	15 kg til 25 kg	3 år til 7 ½ år
III	22 kg til 36 kg	6 år til 12 år

Følgende tabell viser hvilke barnesikringssystemer som kan brukes på hvilke sitteplasser.

Seter	Aldersgrupper			
	< 10 kg (0-9 måneder)	< 13 kg (0-24 måneder)	< 9-18 kg (9-48 måneder)	15-36 kg (4-12 år)
Passasjerseater foran	U ¹⁾	U ¹⁾	UF	UF

Betydning av merkingen:

U:	Egnet for "universelle" sikringssystemer som passer for denne aldersgruppen.
UF:	Egnet for fremoverrettede "universelle" sikringssystemer som passer for denne aldersgruppen.
U ¹⁾ :	Kun ved deaktivert kollisjonspute på passasjersiden.

4.6 Førersete og passasjerseater

- ▶ Før start skal samtlige seter dreies i kjøreretningen og blokkeres.
- ▶ Under kjøring må alle seter være festet i kjøreretningen. De må ikke snus.

- ▷ Basiskjøretøy Mercedes-Benz: Når fører- og passasjerseater er blitt dreid i retning av døren, for å lettere kunne gå inn og ut, må setet dreies tilbake i posisjon før døren lukkes. Drei fører- og passasjerseater kun innover når du bytter mellom kjøreposisjon og boposisjon. Ellers kan kartlommen på innsiden av dørene bli skadd.

- ▷ Førerseater og passasjerseater er del av basis-kjøretøyet, alt etter modell og utstyrsvariant. I så fall er regulering av setene beskrevet i bruksanvisningen for basiskjøretøyet.

Bilde 10 Betjeningslementer på setet (eksempel Fiat)

Dreie setet i kjørestilling

Fører- og passasjeretset må være dreid og låst i kjøreretningen når man kjører.

- Still begge armlenene oppover.
- Skyv setet bakover eller til midtstilling.
- Drei setet innover i kjøreretningen og lås det.

▷ Dreining av setene når kjøretøyet står i ro er beskrevet i kapittel 6.

Innstilling av setets lengderetning

Still inn førersetet slik at føreren kan trå pedalene helt ned uten vanskeligheter.

- Trekk bøylene (Bilde 10,2) opp.
- Skyv setet framover eller bakover.
- Slipp bøylene. Setet må gå hørbart i inngrep.

Innstilling av setehelling

Still setets helling inn slik at lårene hviler på seteflaten uten noe trykk.

- Trekk håndtaket (Bilde 10,3) opp.
- Plasser den fremre seteflaten i ønsket hellingsposisjon ved å belaste eller avlaste.
- Slipp håndtaket. Seteflaten må gå hørbart i inngrep.
- Trekk håndtaket (Bilde 10,4) opp.
- Plasser den bakre seteflaten i ønsket hellingsposisjon ved å belaste eller avlaste.
- Slipp håndtaket. Seteflaten må gå hørbart i inngrep.

Innstilling av ryggstø

Hellingen på førersetets ryggstø stilles inn slik at rattet kan holdes med armene i lett vinkel.

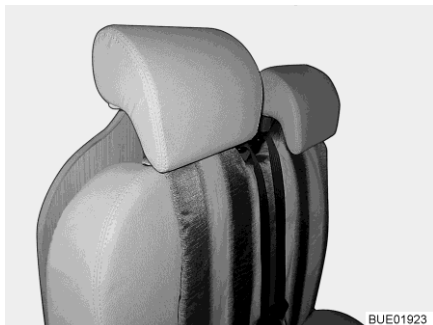
- Drei det riflede hjulet (Bilde 10,5). Avhengig av hvilken retning hjulet dreies, heller ryggstøet seg forover eller bakover.

Innstilling av armlenene

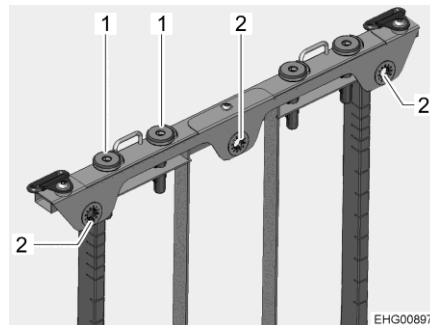
Armlenene kan høydejusteres trinnløst.

- Drei det riflede hjulet (Bilde 10,1). Avhengig av hvilken retning hjulet dreies, heller armlenet seg oppover eller nedover.

4.7 Nakkestøtter

Bilde 11 Nakkestøtte (sittebenk)

Bilde 12 Innstille nakkestøtten

Før avreise må nakkestøtten (Bilde 11) innstilles slik at bakhodet støttes omtrent i høyde med ørene.

Innstill nakkestøtten:

- Trekk puten kraftig fremover i skulderområdet for å løsne puten fra de tre klipsforbindelsene (Bilde 12,2).
- Trekk nakkestøtten oppover eller trykk den nedover til den smetter inn i den ønskede låste stillingen i føringshylsen (Bilde 12,1).
- Bikk puten tilbake og ha den låses i de tre klipsforbindelsene.

4.8 Sitteplassforordning

- ▶ Under kjøring må passasjerene kun sitte på de godkjente sitteplassene. Se vognkortet for tillatt antall sitteplasser.
- ▶ Under kjøring er det forbudt å sitte på de langsgående benkene.
- ▶ Det er påbudt å bruke sikkerhetsbelte.

Sitteplasser som kan brukes under kjøring er utstyrt med sikkerhetsbelte.

4.9 Blendingsfoldegardiner for fører- og passasjervindu

- ▶ Blendingsfoldegardinene for fører- og passasjervindu skal være trukket opp, blokkert og sikret under kjøring.

Sikre:

- Skyv blendingsfoldegardinene for sidevinduene forsiktig helt tilbake.
- Sikre blendingsfoldegardinene.

4.10 Ytterdører

- ▶ Ytterdørene skal være lukket under kjøring.

- ▷ Ved å låse dørene kan du forhindre at de åpner seg av seg selv, f.eks. ved uhell.
- ▷ Låste dører hindrer også uvedkommende i å trenge inn, f.eks. ved lyskryss. I nødsituasjoner gjør låste dører det vanskelig for hjelpemansker å ta seg inn i bilen.
- ▷ Lås alltid dørene når du forlater kjøretøyet.
- ▷ Dørene er en del av basiskjøretøyet. Åpning og lukking av dørene er beskrevet i bruksanvisningen til basiskjøretøyet.

4.11 Fylle på drivstoff

- ▶ Under tanking må alle apparater med gass- eller dieseldrift være slått av. Eksplosjonsfare!

- ▷ Påfyllingsstussen for drivstoff er en del av basiskjøretøyet.
- ▷ Påfyllingsstussen for drivstoff er merket med teksten "Diesel".

Bilde 13 Advarsel (påfyllingsstuss for drivstoff)

Plasseringen av påfyllingsstussene for drivstoff finner du i bruksanvisningen til basiskjøretøyet.

4.12 Ad-Blue®

- ▷ Informasjon og merknader om Ad-Blue® finnes i bruksanvisning til basiskjøretøyet.

4.13 Sleping

- ▶ Hvis ikke tenningsøkkelen kan vris i tenningslåsen, skal ikke kjøretøyet slepes. Styringssystemet er låst.

- ▷ Når motoren ikke går eller spenningen er forstyrret, fungerer ikke servostøtten for styre- og bremsesystemene. For å styre og å bremse kreves stor fysisk styrke.

- ▷ Følg i tillegg henvisningene i bruksanvisningen til basiskjøretøyet.
- ▷ De nasjonale forskriftene gjelder ved sleping.

Hvis kjøretøyet på slepes bort, bør kjøretøyet om mulig fraktes på en transporter eller en tilhenger. Hvis det ikke er mulig, anbefaler vi å alltid bruke en slepestang ved sleping. Slepestangen må være godkjent for kjøretøyets vekt.

Kapitteloversikt

I dette kapitlet finner du opplysninger vedrørende oppstilling av kjøretøyet i campingdrift.

5.1 Håndbremse

Dra alltid håndbremsen på ved parkering av kjøretøyet.

5.2 Stigtrinn

Stigtrinnet må være skjøvet helt ut før man går ut av kjøretøyet. Hvis stigtrinnet kjøres ut, mens motoren fortsatt går, lyder et varselsignal.

5.3 230 V-tilkobling

Kjøretøyet kan tilkobles en 230 V-forsyning (se kapittel 8).

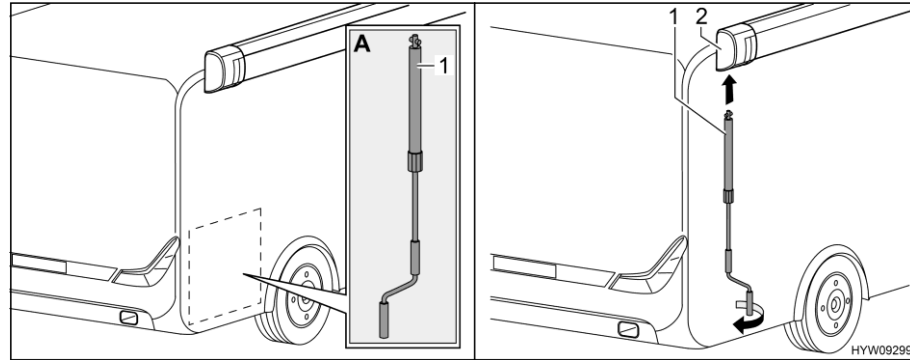
5.4 Kjølenskap

Koble kjøretøyet til 230 V-forsyningen (når mulig), slik at boenhets-batteriet ikke utlades.

5.5 Markise

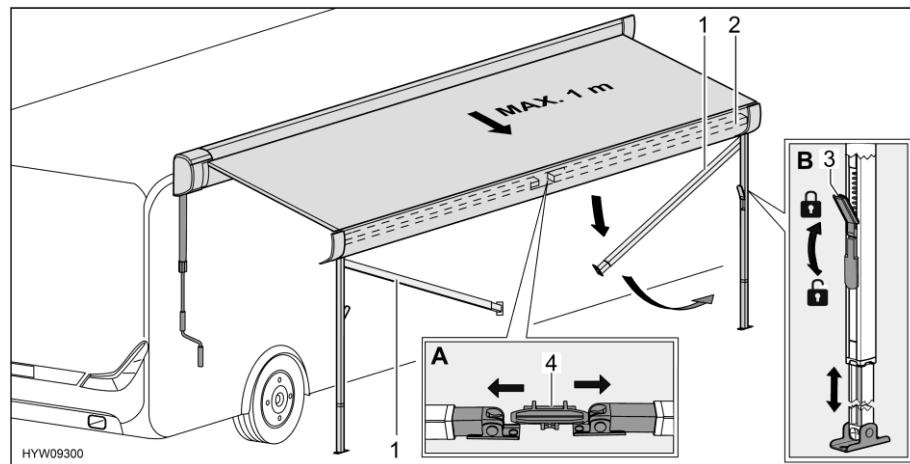
- ▷ Når støttebenene ikke er satt opp, kjøres markisen ut maks. 1 m.
- ▷ Når det er kraftig vind, mye regn eller sne, kjøres markisen inn.
- ▷ Når det er litt regn, forkortes ett av støttebenene, slik at vannet kan renne av.
- ▷ Ved lett vind eller regn skal markisen strammes med tau på begge sider.
- ▷ Kjør inn markisen kun når duken er tørr. Hvis markisen må kjøres inn med våt duk: Kjør ut markisen igjen så fort som mulig for å få tørket duken.
- ▷ Fjern løv og smuss fra markisen før den kjøres inn.

Bilde 14 Montere sveiv

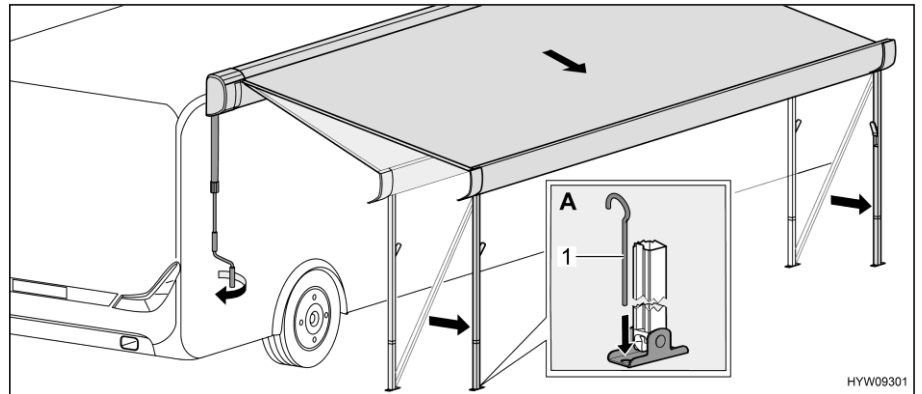
Kjøre ut markise:

- Ta sveiv (Bilde 14,1) ut av bakre lasteluke (Bilde 14,A).
- Sett sveiv inn i bajonettfestet (Bilde 14,2) til markisen.
- Drei sveiven mot urviseren, helt til markisen er trukket ut maks. 1 m.

Bilde 15 Forberede støttebenene

- Løsne støtteben (Bilde 15,1) fra festeanordning (Bilde 15,4) i frontlisten (Bilde 15,2). Til dette trykkes støttebenene lett ut til siden (Bilde 15,A).
- Folde ut støttebenene.
- Løsne låsen (Bilde 15,3) til støttebenene. For å gjøre dette, folder du låsehåndtaket nedover.
- Trekk ut den nederste delen av støttebenene til ønsket lengde (Bilde 15,B).
- Sette opp støttebenene.
- Steng låsen (Bilde 15,3) til støttebenene. For å gjøre dette, folder du låsehåndtaket oppover.

Bilde 16 Sett markisen i endevisjon

- Kjør markisen helt ut med sveiven. Når du gjør dette, må du repositionere støttebenene flere ganger.
- Stille inn støttebenene til endelig høyde.
- Trekk av sveiven og legg den i den bakre lasteluken.
- Fest støtteben med teltplugger (Bilde 16,1) på gulvet (Bilde 16,A).

Kjøre inn markise:

- Hvis det finnes, fjern strammetau og teltplugger.
- Sett sveiven i bajonettfestet til markisen og drei med urviseren, frem til markisen er kjørt inn til ca. 1 m.
- Om nødvendig, rengjør støttebenene.
- Åpne låsen på støttebenene. For å gjøre dette, vrir du låsehåndtaket nedover.
- Skyv inn den nedre delen av støttebenene fullstendig.
- Fold begge støttebenene etter hverandre oppover i frontlisten og la de gå i lås. Til dette trykkes støttebenene lett ut til siden.
- Drei sveiven videre til markisen er kjørt inn fullstendig.
- Trekk sveiven ut av bajonettfestet og pakk den bort.

Kapitteloversikt

I dette kapitlet finner du opplysninger vedrørende det å bo i kjøretøyet.

6.1 Ytterdører

- ▶ Ytterdørene skal være lukket under kjøring.

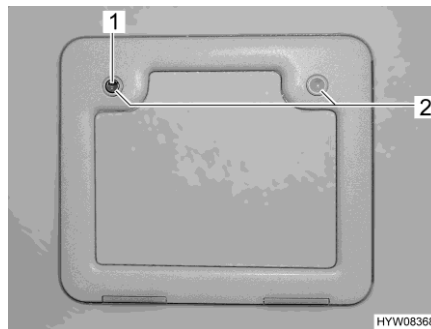
- ▷ Ved å låse dørene kan du forhindre at de åpner seg av seg selv, f.eks. ved uhell.
- ▷ Låste dører hindrer også uvedkommende i å trenge inn, f.eks. ved lyskryss. I nødsituasjoner gjør låste dører det vanskelig for hjelpemennska-per å ta seg inn i bilen.
- ▷ Lås alltid dørene når du forlater kjøretøyet.
- ▷ Dørene er en del av basiskjøretøyet. Åpning og lukking av dørene er beskrevet i bruksanvisningen til basiskjøretøyet.

6.2 Utvendige luker

- ▷ Lukk og lås utvendig luke før avreise.

6.2.1 Utvendig luke Thetford-kassett-toalett

Bilde 17 Utvendig luke Thetford-kassett-toalett

- For å åpne:*
- Stikk nøkkelen i låsesylinderen til trykklåsen (Bilde 17,1) og vri en kvart omdreining.
 - Trekk ut nøkkelen.
 - Trykk begge trykklåser (Bilde 17,2) samtidig med tomlene og åpne utvendig luke.
- For å stenge:*
- Steng og trykk igjen utvendig luke.
 - Stikk nøkkelen i låsesylinderen (Bilde 17,1) og vri en kvart omdreining.
 - Trekk ut nøkkelen.

6.3 Lufthing

- ▶ Oksygenet i luften inne i kjøretøyet forbrukes av passasjerenes pusting og ved bruk av gass- eller dieseldrevne innebygde apparater. Luft som forbrukes må hele tiden skiftes ut. Derfor er det montert inn luftesystemer i kjøretøyet (f.eks. takluker med automatisk luftesystem, takhettevifter eller gulvvifter). Det automatiske luftesystemet må ikke blokkeres eller dekkes til, f.eks. med en vintermatte, verken fra innsiden eller utsiden. Hold det automatiske luftesystemet fritt for snø og løv. Det er fare for kvelning på grunn av høynet CO₂-konsentrasjon.

- ▷ Under enkelte værforhold kan det dannes kondens på metallgjenstander (f.eks. golv-understellforskruinger) til tross for tilstrekkelig ventilasjon.
- ▷ Det kan også trekke ved skjøter og kanter (f.eks. ved takhettevifter, takluker, stikkontakter, påfyllingsstusser, luker osv.).

- ▷ Hvis kjøretøyet ikke brukes over lengre tid:
 - Boenheten skal luftes godt hver tredje uke. Sovetaket må samtidig være åpent.
 - Fjern madrasser fra kjøretøyet, og oppbevar dem på et tørt sted.
 - Sett opp en luftavfukter (granulat). Følg produsentens angivelser.
 Hvis luftfuktigheten i boenheten er økt over lengre tid, kan mugg og jordslag dannes.

Kondens

Sørg for stadig tilførsel av frisk luft ved hyppig og målrettet lufthing. Kun slik unngår man at det dannes seg kondens i kaldt vær, med påfølgende dannelse av jordslag. Når varmeeffekt, luftfordeling og lufthing er tilpasset hverandre, oppnår man et behagelig boklima i den kalde årstiden. For å forhindre gjennomtrekk, stenges luftdysene på dashbordet og luftspredningen i bobilen stilles på resirkulering.

Ved lengre lagring bør kjøretøyet luftes godt med jevne mellomrom, særlig om sommeren, på grunn av stillestående, varm luft. Her skal ikke bare innvendige rom, men også rom som er tilgjengelige utenfra, luftes. Når kjøretøyet er parkert i et lukket rom (f.eks. en garasje), skal også oppstillingsplassen luftes. Hvis det oppstår kondens, kan det føre til dannelse av jordslag.

6.4 Vinduer

- ▷ Vinduene er utstyrt med blendingsgardiner eller blendingsfoldegardiner og insektnettsjalusier eller sammenleggbare insektnett. Når låsen frigjøres, spretter insektnettsjalusien og blendingsgardinen automatisk tilbake i utgangsposisjonen. For ikke å skade trekkmekanikken, anbefales det å holde blendingsgardinen/insektnettsjalusiene fast og langsomt føre dem tilbake til utgangsposisjonen. Blendingsfoldegardinen og den foldbare myggnettingen er laget av tynt vevet stoff. For at blendingsfoldegardinen eller myggnettingen ikke skal bli skadet, føres blendingsfoldegardinen og myggnettingen forsiktig tilbake til utgangsstillingen etter håndtaket.
- ▷ Hold ikke rullegardiner lukket over lengre tid, da man i så fall må regne med økt materialtretthet.

- ▷ Ta tak i midten av avslutningslisten til rullegardinene når du åpner og lukker dem. Hvis du ikke tar tak i midten av avslutningslisten, kan rullegardinene bli klemt og skadd.
- ▷ Når blendingsgardinen eller blendingsfoldegardinen er helt lukket, kan det ved sterkt sollys bli svært varmt mellom blendingsgardinen/blendingsfoldegardinen og vinduet. Vinduet kan skades. Lukk derfor blendingsgardinen/blendingsfoldegardinen bare 2/3 ved sterkt sollys. Dessuten skal vinduet settes i posisjon "langvarig lufting".
- ▷ Steng vinduene før kjøring.
- ▷ Hold vinduene lukket når været tilsier det, slik at det ikke kan trenge inn fuktighet.

- ▷ Steng alltid vinduene når du forlater kjøretøyet.
- ▷ På innsiden av akrylglas-dobbeltvinduet kan det ved store temperaturforskjeller eller ekstreme værforhold dannes litt kondens. Vinduet er konstruert slik at kondens kan fordampe når utetemperaturen stiger. Det er ingen fare for skader på akrylglas-dobbeltvinduet på grunn av kondens.
- ▷ Når putetrekkene utsettes for sollys, falmer de etter hvert. Hvis temperaturen samtidig stiger i kjøretøyet, påskyndes fargeendringen. Derfor anbefaler vi at man lukker blendingsgardinene på vinduene ved sterkt sollys. Påse at det ikke oppstår noen varmeakkumulering når vinduene blendes.

6.4.1 Vindu med åpning utover

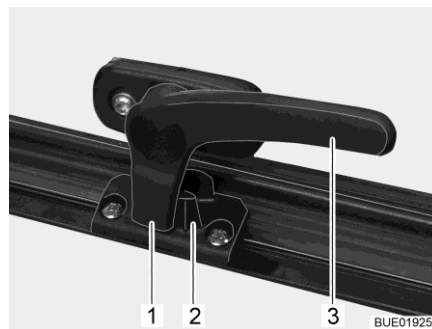

- ▷ Når det er montert vindu med åpning utover, må man åpne vinduet så mye at låsingen frigjøres. Frigjøres den ikke, og vinduet lukkes likevel, er det fare for at vinduet kan sprekke på grunn av sterkt mottrykk.
- ▷ Påse at vinduet med åpning utover ikke forvris når det åpnes. Åpne og lukke vinduet jevnt.
- ▷ Avhengig av utrustning har kjøretøyet et vindu med åpning utover (Bilde 18,1) bak på høyre side. Lukk vinduet med åpning utover før åpning av skyvedøren. Skyvedøren kan ellers støte mot vinduet med åpning utover!
- ▷ Lukk og lås vinduet med åpning utover (Bilde 18,2), som befinner seg i skyvedøren, før skyvedøren åpnes eller lukkes. Ellers kan vibrasjonen skade vinduet.

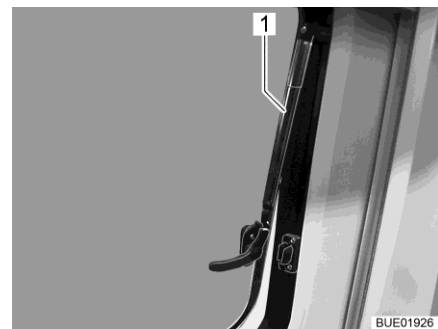

Bilde 18 Vindu med åpning utover (høyre side)

Vinduene med åpning utover har to stillinger: "låst" og "langvarig lufting".

Bilde 19 Låsehåndtak (stilling "lukket")

Bilde 20 Vindu som kan åpnes utover med armer med automatisk låsing

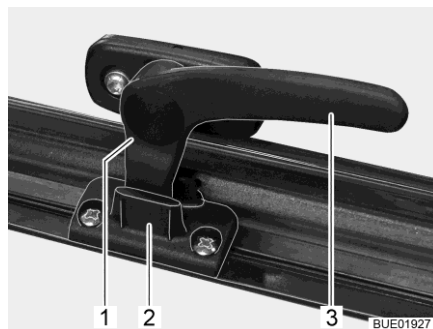
For å åpne:

- Drei låsehåndtaket (Bilde 19,3) en kvart omdreining mot midten av vinduet.
- Sett vinduet med åpning utover til ønsket stilling. La vinduet med åpning utover og automatiske armer (Bilde 20,1) gå i lås av seg selv.

Vinduet blir stående i ønsket posisjon.

For å stenge:

- Åpne vinduet så mye at haken frigjøres.
- Lukk vinduet.
- Drei låsehåndtaket (Bilde 19,3) en kvart omdreining mot vindusrammen. Låsetappen (Bilde 19,1) ligger på innsiden av vinduslåsen (Bilde 19,2).

Bilde 21 Låsehåndtak (stilling "langvarig lufting")

Langvarig lufting

Med låsehåndtaket kan vinduet stilles i to ulike posisjoner:

- I stilling "langvarig lufting" (Bilde 21)
- I stilling "lukket" (Bilde 19).

For å stille vindu med åpning utover i posisjon for "langvarig lufting":

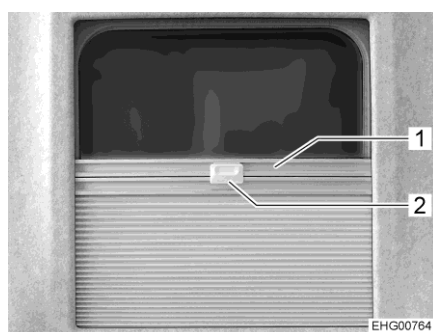
- Drei låsehåndtaket (Bilde 21,3) en kvart omdreining mot midten av vinduet.
- Skyv vinduet litt utover.
- Vri låsehåndtaket i loddrett posisjon eller drei det en kvart omdreining mot vindusrammen. Låsetappen (Bilde 21,1) må gripe inn i utsporingen i vinduslåsen (Bilde 21,2).

Vinduet med åpning utover skal under kjøring ikke stå i stillingen "langvarig lufting".

Ved regn kan det komme vann inn i boenheten hvis vinduet med åpning utover står i stillingen "langvarig lufting". Derfor bør vinduet stenges helt.

6.4.2 Blendingsfoldegardin og myggnetting

Vinduene er utstyrt med blendingsfoldegardiner og myggnetting. Blendingsfoldegardin og myggnetting kan betjenes atskilt fra hverandre eller sammen. Ved felles betjening holdes håndtakene magnetisk sammen.

Bilde 22 Blendingsfoldegardin og myggnetting

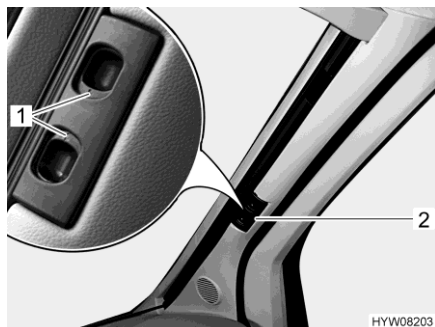
*Blendingsfoldegardin
åpne/lukke:*

- Grip håndtaket (Bilde 22,2) i midten og dra forsiktig nedover/oppover. Blendingsfoldegardinen blir stående i enhver ønskelig stilling.

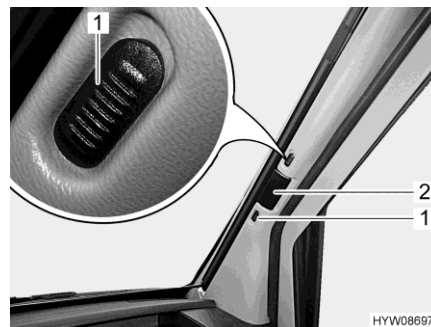
- Myggnetting åpne/lukke:*
- Grip håndtaket (Bilde 22,1) i midten og dra forsiktig nedover/oppover.
 - Heng myggnettingen på håndtaket (Bilde 22,2) på blendingsgardinen slik at den ikke beveger seg oppover.

6.4.3 Blendingsfoldegardiner for frontrute, fører- og passasjer-vindu

Frontrute Det er montert ulike låsesystemer, avhengig av modellen.

Bilde 23 Blendingsfoldegardin (frontrute, Fiat)

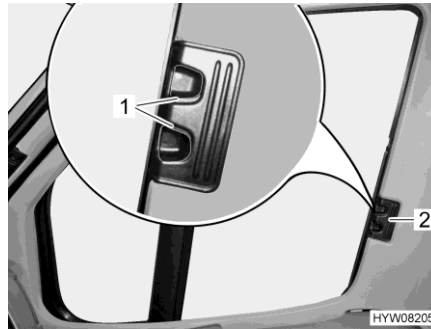

Bilde 24 Blendingsfoldegardin (frontrute, Mercedes-Benz)

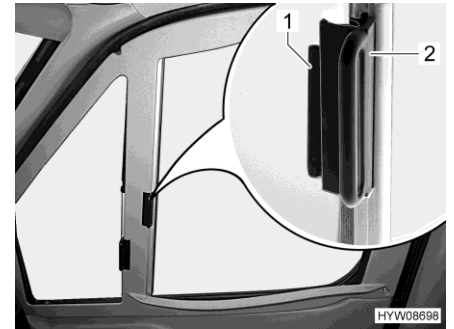
- For å stenge:*
- Klem sammen låsehåndtakene (Bilde 23,1) og hold dem slik, eller skyv låseknappene (Bilde 24,1) opp eller ned (rødt punkt = åpen).
 - Trekk blendingsfoldegardinen for frontruten på håndtaket (Bilde 23,2 hhv. Bilde 24,2) til midt på vinduet.
 - Lukk den andre blendingsfoldegardinen for frontruten på samme måte. En magnetlås holder begge delene av blendingsfoldegardinen sammen på midten.
- For å åpne:*
- Trykk sammen låsehåndtakene (Bilde 24,1) og hold dem sammen, avhengig av låsehåndtakene.
 - Skyv begge halvdelene til blendingsfoldegardinen for frontruten utover på håndtaket (Bilde 23,2 hhv. Bilde 24,2) til den stopper.
 - Slipp låsehåndtakene (Bilde 23,1) og la dem gå i lås, eller skyv låseknappene (Bilde 24,1) opp eller ned (ikke rødt punkt = låst).

Fører- og passasjervindu

Det er montert ulike låsesystemer, avhengig av modellen.

Bilde 25 Blendingsfoldegardin (fører-/passasjervindu, Fiat)

Bilde 26 Blendingsfoldegardin (fører-/passasjervindu, Mercedes-Benz)

For å stenge:

- Trykk sammen låsehåndtakene (Bilde 25,1) og hold dem sammen, avhengig av låsehåndtakene.
- Trekk blendingsfoldegardinen for førervinduet og passasjervinduet etter håndtaket (Bilde 25,2 hhv. Bilde 26,2) mot den andre siden av vinduet og fest den til magnetstrimlene.

For å åpne:

- Trykk sammen låsehåndtakene (Bilde 25,1) og hold dem sammen, avhengig av låsehåndtakene.
- Skyv inn blendingsfoldegardinen for førervinduet og passasjervinduet ved å ta tak i håndtaket (Bilde 25,2 hhv. Bilde 26,2) til det stopper.
- Slipp opp låsehåndtakene (Bilde 25,1) og la dem gå i lås hhv. skyv håndtaket (Bilde 26,2) inn på påsatsen (Bilde 26,1).

6.5 Takluker

- ▶ Ventilasjonsåpningene i det automatiske luftesystemet skal alltid holdes åpne. De automatiske luftesystemet må aldri dekkes til, f.eks. med en vintermatte eller blokkeres. Hold det automatiske luftesystemet fritt for snø og løv.

- ▷ Taklukene er utstyrt med blendingsgardiner eller blendingsfoldegardiner og insektnettsjalusier eller sammenleggbare insektnett. Når låsen frigjøres, spretter insektnettsjalusien og blendingsgardinen automatisk tilbake i utgangsposisjonen. For ikke å skade trekkmekanikken, anbefales det å holde blendingsgardinen/insektnettsjalusiene fast og langsomt føre dem tilbake til utgangsposisjonen. Blendingsfoldegardinen og den foldbare myggnettingen er laget av tynt vevet stoff. For at blendingsfoldegardinen eller myggnettingen ikke skal bli skadet, føres blendingsfoldegardinen og myggnettingen forsiktig tilbake til utgangsstillingen etter håndtaket.
- ▷ Hold ikke rullegardiner lukket over lengre tid, da man i så fall må regne med økt materialtretthet.

- ▷ Nå blendingsgardinen hhv. blendingsfoldegardinen er helt lukket, kan det ved sterkt sollys bli svært varmt mellom blendingsgardinen/blendingsfoldegardinen og takluken. Takluken kan skades. Lukk derfor blendingsgardinen/blendingsfoldegardinen bare 2/3 ved sterkt sollys. Åpne takluken litt eller sett den i luftstilling.
- ▷ Hold taklukene lukket når været tilsier det, slik at det ikke kan trenge inn fuktighet.
- ▷ Tråkk ikke på taklukene.
- ▷ Steng taklukene før kjøring.
- ▷ Kontroller at taklukene er stengt før avreise.
- ▷ Før avreisen startes skal blendingsgardiner eller blendingsfoldegardiner åpnes.

- ▷ Steng alltid taklukene når du forlater kjøretøyet.
- ▷ Når putetrekkene utsettes for sollys, falmer de etter hvert. Hvis temperaturen samtidig stiger i kjøretøyet, påskyndes fargeendringen. Derfor anbefaler vi at man lukker blendingsgardinene på taklukene 2/3 ved sterkt sollys når kjøretøyet står i ro.

6.5.1 Sveivetakluke (KLAKU)

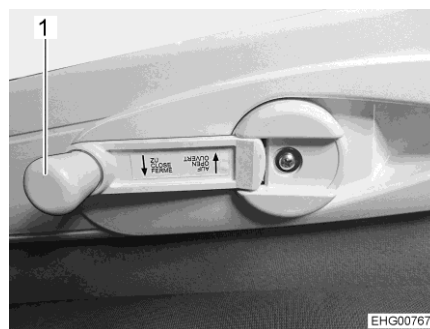

- ▶ Følg sikkerhetsanvisningene og informasjonen i produsentens bruksanvisning som leveres separat.

Takluken er utstyrt med plisségardin (for å mørkne) og myggnetting. Med den integrerte sveiven kan takluken åpnes på den ene siden for lufting.

Bilde 27 Takluke (lukket)

Bilde 28 Sveiv

Åpne takluke:

- Fold ut sveiven (Bilde 28,1) og drei den med urviseren til takluken er i ønsket posisjon.
- Fold sammen sveiven.

- ▷ Drei kun sveiven til du kjenner en liten motstand. Da er den maksimale åpningsvinkelen på takluken nådd.

- Stenge takluken:*
- Fold ut sveiven (Bilde 28,1) og drei den mot urviseren til takluken er lukket.
 - Fold sammen sveiven.

Bilde 29 Takluke (plisségardin lukket)

- Åpne/lukke blændingsgardin:*
- Ta tak i det forsenede grepet i håndtaket på plisségardin og trekk den til ønsket posisjon.

- Åpne/stenge myggnetting:*
- Ta tak i det forsenede grepet i håndtaket på myggnettingen og trekk den til ønsket posisjon.

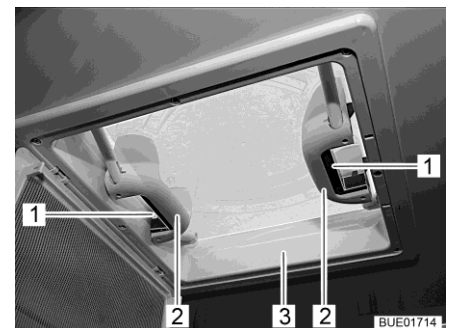

- ▷ Plisségardin og myggnetting kan justeres trinnløst uavhengig av hverandre.

6.5.2 Takluke med smekklås

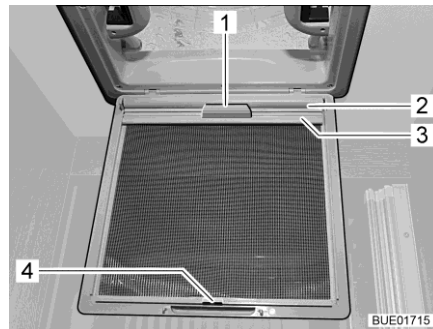
Bilde 30 Takluke med smekklås

Bilde 31 Håndtak med smekklås

Takluken kan åpnes på en eller begge sider.

- For å åpne:*
- Ta tak i håndtaket (Bilde 30,1) på myggnettingen (Bilde 30,2) og vri det nedover.
 - Trykk smekklåsen (Bilde 31,1) innover mot takluken (Bilde 31,3). Press samtidig takluken oppover med håndtaket (Bilde 31,2).
 - Sving myggnettingen opp til den knepper inn i låsen.
- For å stenge:*
- Ta tak i håndtaket (Bilde 30,1) på myggnettingen (Bilde 30,2) og vri det nedover.
 - Ta takluke (Bilde 31,3) i håndtakene (Bilde 31,2) og trekk kraftig nedover til begge smekklåsene (Bilde 31,1) hakes i.
 - Sving myggnettingen opp til den knepper inn i låsen.

Bilde 32 Blendingsgardin (takluke)

Blendingsgardin

Avhengig av utstyret vil det være montert en blendingsgardin.

For å stenge:

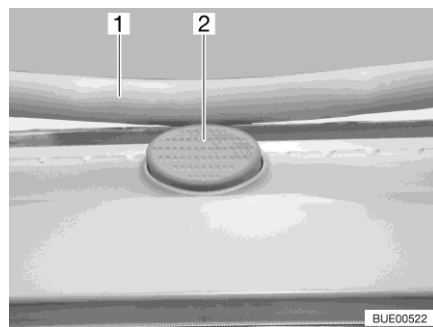
- Ta tak i håndtaket (Bilde 30,1) på myggnettingen (Bilde 30,2) og vri det nedover.
- Trekk ut blendingsgardinen (Bilde 32,2) med håndtaket (Bilde 32,1) og fest festelisten (Bilde 32,3) i krokene (Bilde 32,4) på myggnettingen.
- Sving myggnettingen opp til den knepper inn i låsen.

For å åpne:

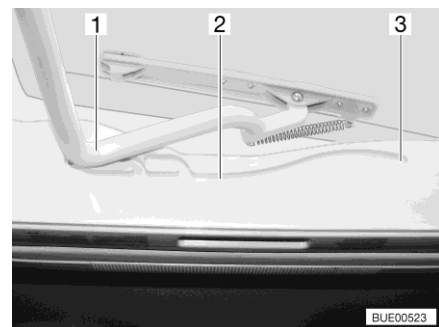
- Ta tak i håndtaket (Bilde 30,1) på myggnettingen (Bilde 30,2) og vri det nedover.
- Løsne festelisten (Bilde 32,3) fra kroken (Bilde 32,4) og før blendingsgardinen langsomt tilbake (Bilde 32,2) med håndtaket (Bilde 32,1).
- Sving myggnettingen opp til den knepper inn i låsen.

6.5.3 Vippe-takluke

- ▷ Ved regn kan vannet komme inn i boenheten hvis vippe-takluken står i luftstilling. Lukk derfor vippe-takluken helt.

Bilde 33 Sikringsknapp (vippe-takluke)

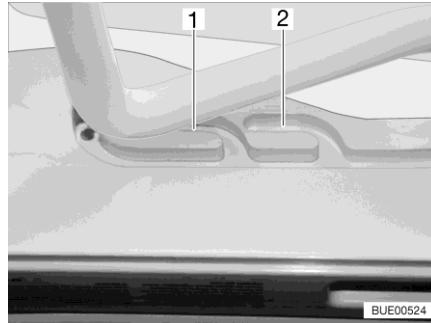
Bilde 34 Førings (vippe-takluke)

Vippe-takluken åpnes en vei.

For å åpne:

- Trykk sikringsknapp (Bilde 33,2) og trekk bøylen (Bilde 33,1) nedover med begge hender.
- Trekk bøylen (Bilde 34,1) i føringene (Bilde 34,2) til bakerste posisjon (Bilde 34,3).

- For å stenge:*
- Trykk bøylene (Bilde 34,1) lett oppover med begge hender.
 - Skyv bøylene tilbake i føringene.
 - Trykk bøylene oppover med begge hender, til bøylene ligger over sikringsknappen (Bilde 33,2).

Bilde 35 Føring (luftestilling)

Luftestilling Vippe-takluken kan stilles i to luftestillinger: "Dårlig vær"-stilling (Bilde 35,1) og midtstilling (Bilde 35,2).

- Trykk sikringsknapp (Bilde 33,2) og trekk bøylene (Bilde 33,1) nedover med begge hender.
- Trekk bøylene i føringene (Bilde 34,2) til ønsket stilling.
- Trykk bøylene lett oppover og skyv den i valgt føring (Bilde 35,1 eller 2).

Blendingsfoldegardin For å lukke og åpne blendingsfoldegardinen:

For å stenge:

- Trekk blendingsfoldegardinen ut ved grepet og slipp den i ønsket posisjon. Blendingsfoldegardinen blir stående i denne høyden.

For å åpne:

- Ta tak i håndtaket og skyv blendingsfoldegardinen sakte til utgangsstilling.

Myggnetting For å lukke og åpne myggnettingen:

For å stenge:

- Trekk myggnettingen i håndtaket til det ligger mot grepet på blendingsfoldegardinen.

For å åpne:

- Trykk håndtaket til myggnettingen bakover. Hakene slipper taket.
- Ta tak i håndtaket og før myggnettingen forsiktig tilbake.

6.6 Sovetak

- ▶ Ingen må oppholde seg under sovetaket i tordenvær. Sovetaket gir ingen beskyttelse mot lynnedslag når det er tordenvær. Livsfare!
- ▶ La aldri barn under 6 år ligge i sengen i sovetaket uten oppsyn.
- ▶ Sovetaket kan belastes med maksimalt 200 kg.

- ▷ Før hver avreise skal det kontrolleres at sovetaket er lukket korrekt og er sikret mot selvstendig åpning.
Et oppslått eller usikret sovetak kan f.eks. bli hengende i trær, skilt, stolper eller parkeringshusinnkjørsler blir revet av under kjøring og forårsake alvorlige skader på kjøretøyet og tredjeparters eiendom.
- ▷ Sikre at begge de elektriske låsene er lukket. Vær oppmerksom på varsignalet ved ikke-fullstendig lukket elektrisk lås for sovetaket.
- ▷ Når sovetaket er lukket, må du sikre at de to beltelåsene er lukket, i tillegg til den elektriske låsen. Dette gjør at man forhindrer at sovetaket åpnes under kjøring hvis den elektriske låsen svikter.
- ▷ Bruk de to bøylehåndtakene kun til åpning og lukking av sovetaket.
- ▷ Før man lukker sovetaket, må man åpne minst ett vindu eller boenhetsdøren. Dermed unngår man at det oppstår en luftstrømning. Hvis det dannes luftstopp, kan teltduken blir skadd eller sovetaket kan ikke åpnes/lukkes ordentlig.
- ▷ Når man åpner og lukker sovetaket, må man passe på at venstre og høyre side av sovetaket føres parallelt oppover, hhv. nedover. Betjening på én side kan i ekstreme tilfeller føre til at de sidemonterte gassdemperne løsner!
- ▷ Hvis sovetaket har vært åpnet over lengre tid, kan de føre til økt motstand for gassdemperne når man lukker sovetaket. Lukk sovetaket minst én gang om dagen.
- ▷ Sovetaket skal bare lukkes når teltduken er tørr. Hvis sovetaket må lukkes med fuktig teltduk, må: Sovetaket åpnes så raskt som mulig igjen, slik at teltduken kan tørke helt.
- ▷ Hvis luftfuktigheten i boenheten er økt over lengre tid, kan mugg og jordslag dannes. Sørg alltid for tilstrekkelig lufting.
I teltduken finnes det også små hull for ekstra lufting eller mer dagslys. I disse områdene er teltduken enten utstyrt med nett eller gjennomsiktig folie. Åpne borrelåsene eller glidelåsene for å luften ytterligere.
- ▷ Hvis det dannes fuktighet eller kondens f.eks. på teltduken eller under madrassen: Luft sovetaket grundig. Fjern kondens og fuktighet med en tørr klut allerede i løpet av bruk (men senest før telttaket lukkes).
- ▷ Hvis kjøretøyet ikke brukes over lengre tid:
 - Boenheten må luftes godt hver 3. uke, med sovetaket åpnet.
 - Sett opp avfukter (granulater). Følg produsentens angivelser.

Varselsignal

Hvis ikke de to elektriske låsene til sovetaket er helt låst, lyder et varselsignal når tenningen slås på.

Dette varselsignalet lyder annethvert sekund.

Etter 30 sekunder økes varselsignalet, og det lyder hvert halve sekund.

Varselsignalet stanser først når man slår av tenningen eller de to elektriske låsene til sovetaket er blitt lukket.

Monteringssted tast

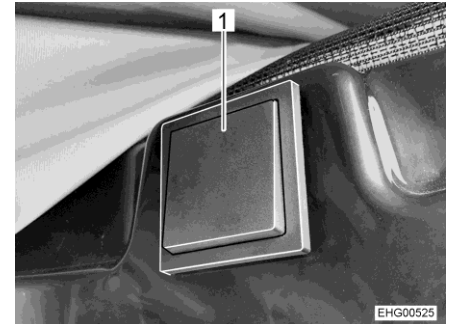
Tasten for elektrisk frigjøring (Bilde 37) er montert på den høyre siden i området over skyvedøren.

- ▷ Elektrisk frigjøring er kun mulig når tenningen er slått av.

Bilde 36 Beltelås

Bilde 37 Tast for elektrisk frigjøring

For å åpne sovetaket:

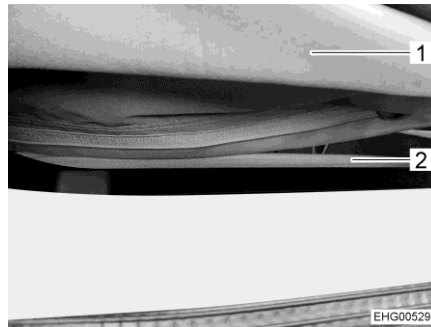
- Åpne begge beltelåsene (Bilde 36,1).
- Hold inne tasten (Bilde 37,1) i minst 2 sekunder.

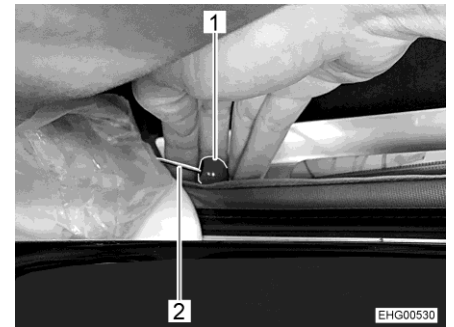
- ▷ Man har 5 sekunder på seg til å åpne sovetaket. Etter 5 sekunder blir de to elektriske låsene låst igjen.
- Trykk jevnt på de to bøylehåndtakene mot sovetaket til sovetaket svinges oppover av seg selv.

Mekanisk nødopplåsing

Hvis den elektriske frigjøringen blir defekt, kan sovetaket i nødtillfaller låses opp mekanisk.

Bilde 38 Glidelås

Bilde 39 Nødopplåsing

- Åpne glidelåsen (Bilde 38,2) på undersiden av foldebelgen (Bilde 38,1) fullstendig.
- Trekk i tauet (Bilde 39,2) på de to sidene av den røde knappen (Bilde 39,1).
- Trykk sovetaket lett oppover til låsen blir mekanisk åpnet.

Stige

- ▶ Bruk kun den medfølgende stigen til å klatre opp til liggeflaten i sovetaket.
- ▶ Stigen er en teleskopstige som må trekkes ut før bruk, til man hører at den låses opp.
- ▶ Lagre stigen på et sikkert sted før turen starter.

Bilde 40 Stige

Bruke stigen:

- Skyv ut stigen til man hører at den låses opp.
- Hekt stigen i de tilhørende holderne ved stigeåpningen.

Lagre stigen:

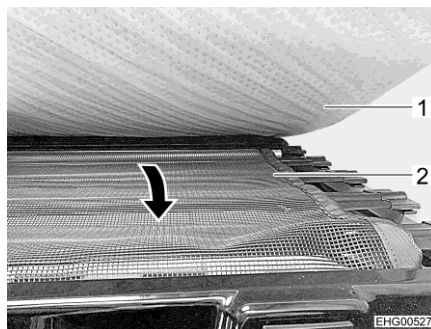
- Hekt av stigen.
- Skyv sammen stigen trinn for trinn. For å gjøre dette trykker du på de røde sikringsknappene (Bilde 40,1) under hvert trinn.
- Lagre stigen på et sikkert sted.

Sikkerhetsnett

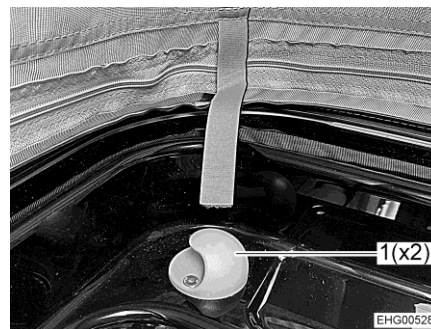

- ▷ Ikke bruk sikkerhetsnettet til å transportere eller oppbevare gjenstander i.

Det er festet et sikkerhetsnett under madrassen for å hindre at man faller ut.

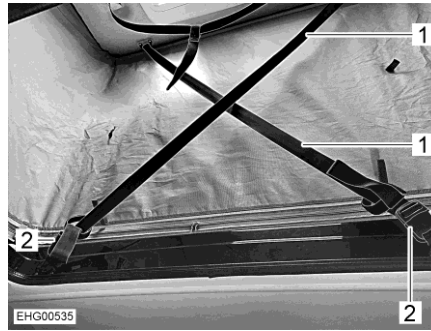
Bilde 41 Sikkerhetsnett

Bilde 42 Holder

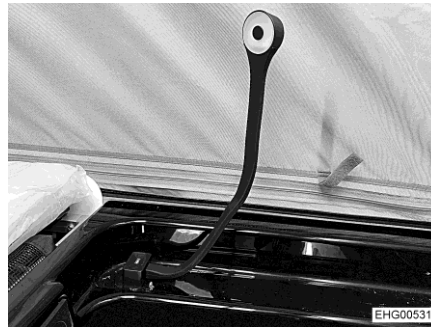
- Trekk ut sikkerhetsnettet (Bilde 41,2) under madrassen (Bilde 41,1) og spenn det over stigeåpningen.
- Fest sikkerhetsnettet på de to holderne (Bilde 42,1).

Vindsikring Ved sterk vind kan sovetaket bli festet ekstra godt med to sikkerhetsseleer.

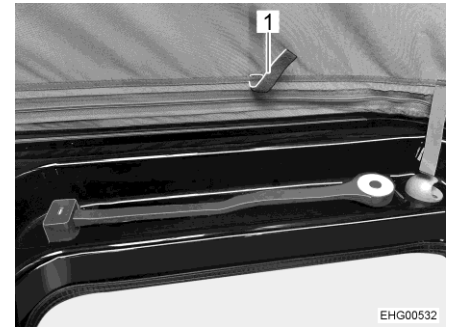

Bilde 43 Vindsikring

- Trekk de to sikkerhetsseleene (Bilde 43,1) helt ut.
- Fest hvert av sikkerhetsseleene diagonalt på beltelåsene (Bilde 43,2).
- Åpne sovetaket fullstendig.
- Trekk til begge sikkerhetsseleene til de er spent.

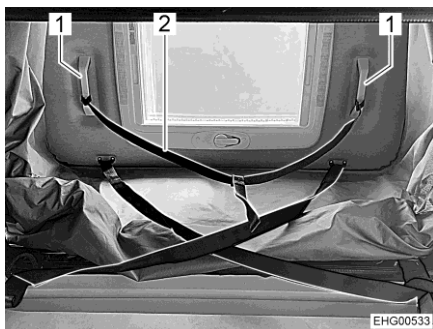
Bilde 44 Svanehalsslamper, driftsposisjon

Bilde 45 Svanehalsslamper, transportposisjon

For å stenge sovetaket:

- Før man lukker foldebelgen, må man lukke alle glidelåsene og borrelåsene til ventilasjonsåpningene.
- Sett svanehalsslampene fra driftsposisjon (Bilde 44) og tilbake i transportposisjon (Bilde 45).

Bilde 46 Hjelpébånd

Bilde 47 Beltelås, åpnet

- Trekk sovetaket ved hjelp av hjelpebåndet (Bilde 46,2) sakte nedover to tredjedeler av avstanden, til sovetaket blir stående av seg selv. Vær oppmerksom på følgende:
 - Den venstre og høyre siden av sovetaket må senkes nedover jevnt.
 - Klem inntrekkingsinnretningene på siden av foldebelgen innover når den lukkes.
- Hvis inntrekkingsinnretningene til foldebelgen ikke er klemt inn: Åpne sovetaket på nytt og lukk det saktere.
- Trekk teltduken innover ved hjelp av laskene (Bilde 45,1).
- Trekk sovetaket fullstendig bakover med de to bøylehåndtakene (Bilde 46,1), til låsene på sidene smekker på plass.
- Rull opp teltduken og oppbevar den på siden.
- Lukk og stram begge beltelåsene (Bilde 47).

6.7 Dreie seter

- ▶ Før start skal samtlige seter dreies i kjøretretningen og blokkes. Under kjøring skal de dreibare setene være låst i kjøretretningen.

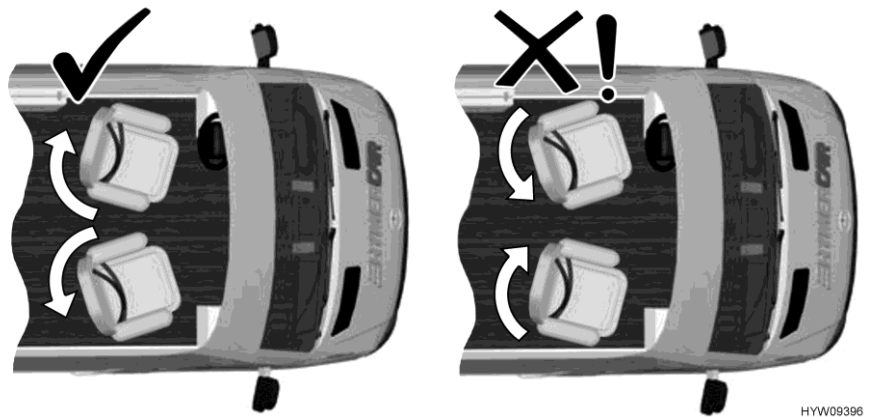
- ▷ Basiskjøretøy Mercedes-Benz: Drei fører- og passasjerstet kun innover når du bytter mellom kjøreposisjon og boposisjon (se Bilde 49). Ellers kan kartlommen på innsiden av dørene bli skadd.

Spaken for å dreie setet med er plassert på høyre eller venstre side av setet.

Bilde 48 Fører- og passasjeretene

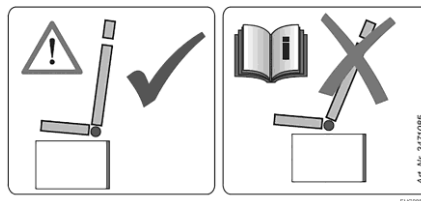
- Dreie:**
- Still begge armlenene på fører- og passasjeretene oppover.
 - Skyv fører- og passasjeretene bakover eller til midtstilling.
 - Betjen stangen (Bilde 48,1) for å dreie setet. Setet frigjøres.

Bilde 49 Vær oppmerksom på dreieretningen til fører- og passasjeretene

- Drei setet innover i retning av kjøretøyets innside, helt til du når ønsket posisjon.

6.8 Sittebenk med justerbar ryggstø

Bilde 50 Varselmerke for sittebenk

- ▶ Før avreise, så skyv sitteputen på den hellingsjusterbare sittebenken helt bakover. Sittebenken får ikke brukes med skråstilt ryggstø under kjøring.

Hellingen til sittebenkens ryggstø kan justeres. Når du gjør dette, så trekk sitteputen lett ut, hhv. lett bakover.

6.9 Oppbevaringsrom

- ▶ Overhold sikkerhetsanvisningene (klistremerker) som angir når et rom ikke er tillatt brukt som oppbevaringsrom (f.eks. gassflaskekassen eller rom i nærheten av elektriske ledninger).
- ▶ Overhold den teknisk tillatte totalvekten på fram-/bakakselen og den teknisk tillatte totalvekten (se avsnittet 3.2.3).
- ▶ Det må det ikke oppbevares væsker som avgir helseskadelige gasser i boligrommet.
- ▶ Lukk væskebeholdere tett og sikre de slik at de ikke sklir og faller ned.
- ▶ Tunge gjenstander må alltid oppbevares i gulvområdet og sikres mot å skli. Lettere gjenstander kan også oppbevares trygt på høyereliggende steder.

- ▷ Ikke oppbevar fuktige klær i skap eller oppbevaringsrom.

- ▷ Ved pakking bør det tas hensyn til, hvor lett tilgjengelige de ulike gjenstandene skal være og hvor ofte de brukes.

I kjøretøyet foreligger følgende oppbevaringsmuligheter:

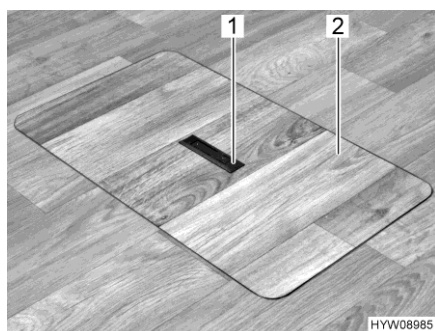
- Dobbeltgulvområde
- Veggskap

6.9.1 Oppbevaringsrom i dobbeltgulvet

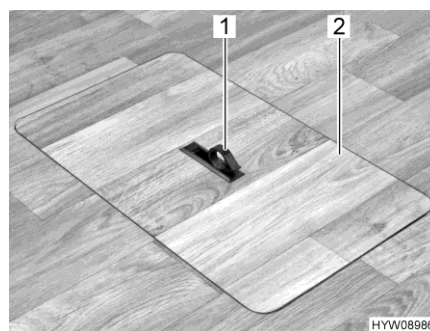

- ▷ Avhengig av utførelsen må først et teppegulvsegment legges til siden, for at oppbevaringsrommene skal være tilgjengelige.

Oppbevaringsrommene er tilgjengelige fra boenheten via dekslet. Anordningen av oppbevaringsrommene er modellavhengig.

Bilde 51 Deksel for gulvoppbevaringsrom (håndtak senket)

Bilde 52 Deksel for gulvoppbevaringsrom (håndtak sving ut)

For å åpne:

- Legg evt. teppegulvsegment til siden.
- Trykk håndtakplaten (Bilde 51,1) nedover. Håndtaket (Bilde 52,1) svinges oppover.
- Dekslet (Bilde 52,2) trekkes opp og av.

- ▶ Lukk igjen dekslet så snart som mulig og forsenk håndtaket. Det består ellers snublefare på grunn av det åpne gulvoppbevaringsrommet eller det utstående håndtaket.
- ▶ Ikke brett teppegulvsegmenter.
- ▶ Ikke la teppegulvsegmenter ligge i rommet. Snublefare!

For å stenge:

- Dekslet (Bilde 52,2) settes inn i rammen på gulvet.
- Sving håndtaket nedover.

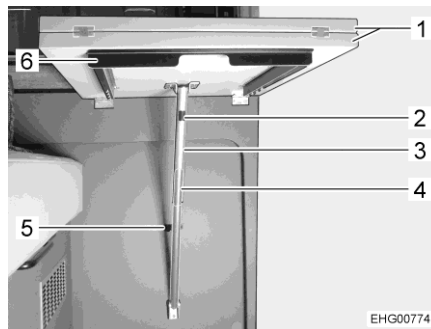
6.10 Bord

6.10.1 Anhengsbord, kan bikkes ut

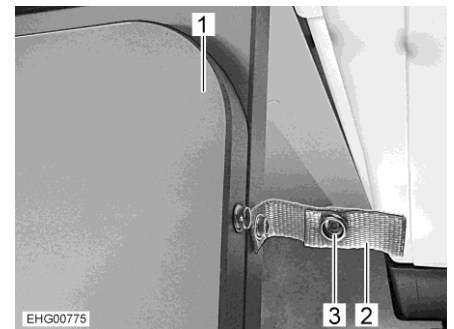
I kjøretøyet er det montert et anhengsbord med ekstra bordplate som kan foldes ut.

- ▷ Alt etter utførelse har anhengsbordet en stabiliseringsramme som kan trekkes ut.

Bilde 53 Anhengsbord (slått sammen)

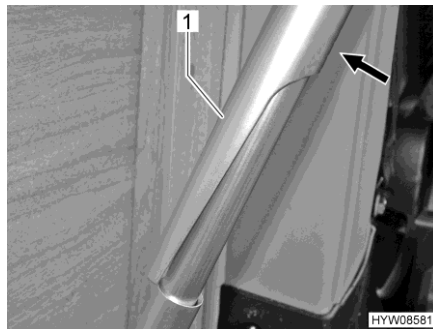

Bilde 54 Sikkerhetslås

- Utvide:*
- Frigjør trykknappen (Bilde 54,3) på sikkerhetslåsen (Bilde 54,2).
 - Trekk ut (Bilde 53,6) stabiliseringsrammen (hvis denne er på).
 - Fold ut den ekstra bordplaten (Bilde 54,1).

Forminske:

- Vipp inn den ekstra bordplaten (Bilde 54,1).
- Fest den ekstra bordplaten med sikkerhetslås (Bilde 54,2).
- Skyv inn (Bilde 53,6) stabiliseringsrammen (hvis denne er på).

Bilde 55 Støtteben (låst opp)

Anhengsbordet kan også foldes nedover.

Fold ned bordplaten:

- Løft bordplaten (Bilde 53,1) litt.
- Trykk øvre pilar (Bilde 53,3 hhv. Bilde 55,1) bakover. Trykk samtidig på den svarte flaten (Bilde 53,2).
- Bikk bordet nedover. Den øvre pilaren skyves når dette gjøres over den nedre pilaren (Bilde 53,4).
- Trykk støtten inn i veggbraketten (Bilde 53,5).

6.10.2 Anhengsbord med delbar støtteben

- ▷ Maksimalt godkjent belastning av den ekstra bordplaten som er svingt ut er 3 kg.

Bilde 56 Anhengsbord med delbar støtteben

Bordflaten kan utvides ved å svinge ut en ekstra bordplate.

- Utvide:*
- Trekk knappen (Bilde 56,2) på låsen nedover og sving ut den ekstra bordplaten (Bilde 56,1).
- Forminske:*
- Sving den ekstra bordplaten (Bilde 56,1) under bordplaten (Bilde 56,6) til du hører at låsen går i lås.

Anhengsbord kan takket være det delbare støttebenet brukes som sengebase.

Ominnredning til sengebase:

- Løft bordplaten (Bilde 56,6) ca. 45° foran.
- Trekk den nedre delen av støttebenet (Bilde 56,4) ned og legg til side.
- Ta bordplaten ut av den øvre holdelisten.
- Heng inn bordplaten i 45°-vinkel med holderne inn i den nedre holdelisten (Bilde 56,3) og sett den på gulvet med den øvre delen av støttebenet (Bilde 56,5).

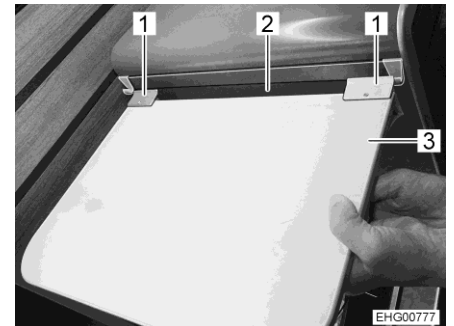
6.10.3 Forlengelse av benk

► Forlengelse av benk er ikke konstruert for høy belastning. Ikke bruk benkehyllen som en hylle for store, tunge gjenstander.

Bilde 57 Forlengelse av benk (parkeringsposisjon)

Bilde 58 Forlengelse av benk (hengt inn)

Plasser forlengelse av benk:

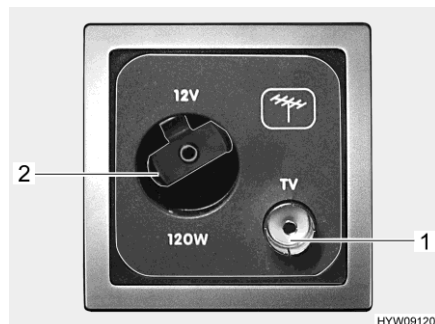
- Ta forlengelse av benk (Bilde 57,1) ut av kjøkken-uttrekket.
- Heng forlengelsen av benk (Bilde 58,3) inn i de to forbindelseselementene (Bilde 58,1) i listen (Bilde 58,2) på skaprekkens framside.

Demonter forlengelsen av benk:

- Heng av forlengelsen av benk på skaprekken.
- Oppbevar forlengelsen av benk i kjøkken-uttrekket.

6.11 TV-anlegg

En ekstern satellittantennen kan kobles til kjøretøyets TV-anlegget. Tilkoblingen til den eksterne satellittantennen er montert i B-søylen bak førerasetet.

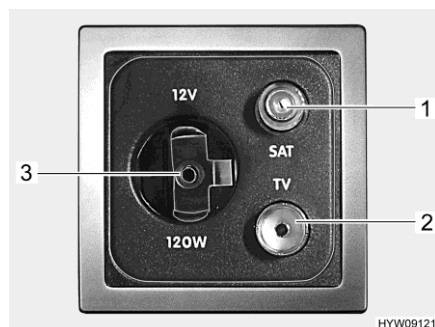

- 1 SAT-stikkontakt (inngang)
- 2 12 V-stikkontakt

Bilde 59 Stikkontakter (ekstern satellittantenne)

Tilkobling av ekstern satellittantenne:

- Sett tilkoblingskabelen til satellittantennen inn i SAT-stikkontakten (Bilde 59,1).

- 1 SAT-stikkontakt (utgang)
- 2 DVB-T-stikkontakt (utgang)
- 3 12 V-stikkontakt

Bilde 60 Stikkontakter (TV-anlegg)

Mottak av satellittprogrammer:

- Sett en passende antennekabel for fjernsynsapparatet inn i SAT-stikkontakten (Bilde 60,1).

Mottak av terrestriske programmer:

- Sett en passende antennekabel for fjernsynsapparatet inn i DVB-T-stikkontakten (Bilde 60,2).

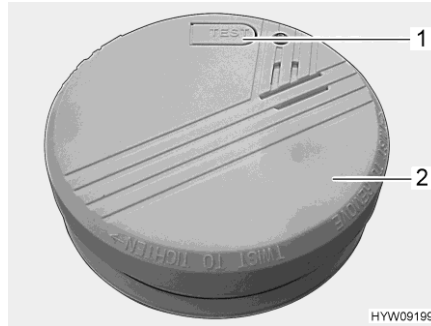
6.12 Røykvarsler

På taket til kjøretøyet er en røykvarsler montert. Røykvarsleren er utstyrt med et eget batteri og er ikke koblet til det elektriske systemet til kjøretøyet. Derfor vil røykvarsleren virke selv om strømforsyningen til kjøretøyet blir slått av.

Hvis det kommer til røykutvikling i kjøretøyet, lyder en høy alarm som et varsel om en mulig brann.

- ▷ Røykvarsleren kan verken hindre eller slukke brann. Ved hjelp av alarmen kan røykvarsleren bidra til at kjøretøyet forlates i tide i tilfelle brann.

Bilde 61 Røykvarsler

Aktivere røykvarsler:

- Fjern beskyttelsesfolien til batteriet og sett inn batteriet (se avsnittet 12.7).

Teste røykvarsler:

- Trykk prøvetasten (Bilde 61,1) på røykvarsleren (Bilde 61,2), inntil alarmen lyder. Alarmtonen går av etter at prøvetasten slippes.

- ▷ Test røykvarsleren én gang i uken, og i tillegg etter skifte av batteri og etter rengjøring.
- ▷ Når batteriet til røykvarsleren er nesten tomt, lyder et varselsignal med et intervall på 30 til 40 sekunder. Skift batteriet så snart som mulig (se avsnittet 12.7).
- ▷ Ytterligere informasjon finnes i bruksanvisningen til apparatprodusenten som er vedlagt separat.

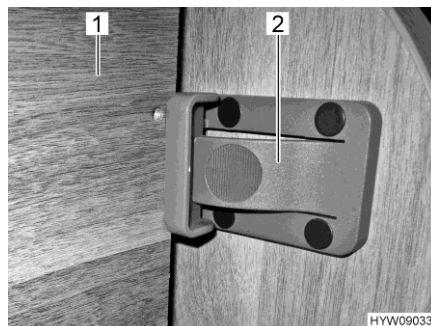
6.13 Senger

6.13.1 Bakre seng

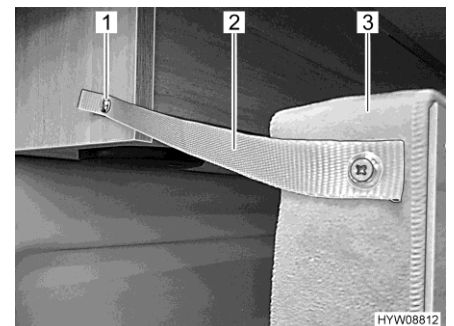

- ▶ Fest alltid lasten på festeøyene. For sikker strammesele eller evt. festnett, må man aldri bruke festebånd av gummi.
- ▶ Påse at senga ikke faller ned ved lukking!

Alt etter modell kan plassen under senga benyttes som oppbevaringsrom. For å legge noe i eller ta noe ut av oppbevaringsrommet, eller når større gjenstander (f.eks. sykler) skal transporteres, slås senga opp.

Bilde 62 Sikring foran

Bilde 63 Sikring bak

For å åpne:

- Løfte seng (Bilde 62,1).
- Fest senga (Bilde 63,3) med sikringsbånd (Bilde 63,2) og trykknapp (Bilde 63,1) på takskapet.
- Senga sikres med lås (Bilde 62,2) på møbelveggen.

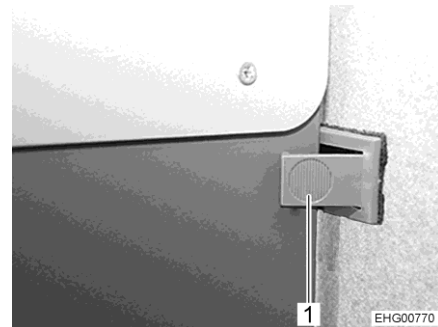
- For å stenge:
- Trykk på lås (Bilde 62,2).
 - Løsne trykknappen (Bilde 63,1) på takskapet.
 - Hold senga og før den helt ned.

6.13.2 Krysseng bak med madrasser som kan rulles på

Kryssengen bak er utstyrt med to madrasser som kan rulles på. Tallerkenfjærer og opplegg er allerede integrert i disse madrassene.

Bilde 64 Madrass (pårullet)

Bilde 65 Låseknapp

- Monter sengen:
- Løsne sikringsstroppen (ikke vist på bilde) på den bakre oppleggingsplaten (Bilde 64,2).
 - Bikk den bakre oppleggingsplaten ned 90° og legg den på underskapet vis-a-vis.
 - Rull ut bakre madrass (Bilde 64,1).
 - Frigjør låseknappen (Bilde 65,1) på den framre oppleggingsplaten.
 - Bikk den framre oppleggingsplaten ned 90° og legg den på underskapet vis-a-vis.
 - Rull ut framre madrass (ikke vist på bilde).

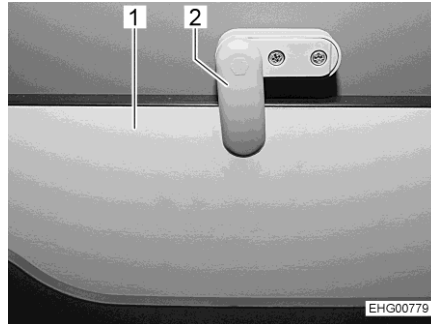
- Demonter seng:
- Rull opp framre madrass (ikke vist på bilde).
 - Bikk framre oppleggingsplate 90° opp.
 - Fest framre oppleggingsplate med låseknapp (Bilde 65,1).
 - Rull opp bakre madrass (Bilde 64,1).
 - Bikk bakre oppleggingsplate (Bilde 64,2) 90° opp.
 - Fest (ikke vist på bilde) den bakre oppleggingsplaten med sikringsstropp.

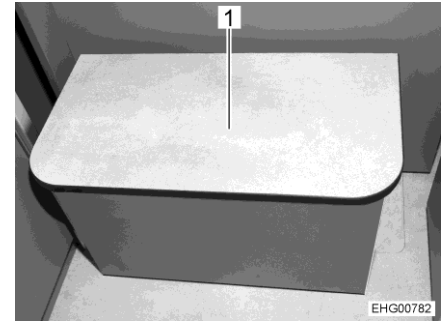
- ▷ De to enkeltsengene som hører til kryssengen bak kan settes opp uavhengig av hverandre. Om nødvendig kan kun en enkeltseng settes opp og dermed er det mer oppbevaringsrom bak.

6.13.3 Oppstigningshjelp, sammenleggbar

Det er lettere å entre den bakre sengen, takket være sammenleggbar oppstigningshjelp.

Bilde 66 Låseknapp

Bilde 67 Oppstigningshjelp

Slå ut oppstigningshjelpen:

- Løsne låsehendelen (Bilde 66,2).
- Slå ut (Bilde 66,1) oppstigningstrinnet.

Slå inn oppstigningshjelpen:

- Løft opp (Bilde 67,1) oppstigningstrinnet og slå det inn.

6.13.4 Seng i sovetak

- ▶ Livsfare på grunn av lynnedslag!
Ingen må oppholde seg under sovetaket i tordenvær. Personer som oppholder seg under sovetaket, kan bli påført livsfarlige personskader fra lynnedslag.
- ▶ Belast sengen i sovetaket med maks. 200 kg.
- ▶ Før avreise må sengen sikres. Slå ned sovetaket og lås det.
- ▶ Bruk kun sengen når sikkerhetsnettet er spent opp.
- ▶ La aldri små barn ligge i sengen i sovetaket uten oppsyn.
- ▶ Pass særlig på at små barn under 6 år ikke faller ut av den nedfellbare sengen i sovetaket.
- ▶ Bruk egnede, separate barnesenger eller reisebarnesenger til barn.

- ▷ Sengen i sovetaket må ikke brukes til oppbevaring av bagasje. Når sengen ikke er i bruk, må kun stigen og sengetøy for to personer oppbevares der.
- ▷ Trekk aldri ned sengen i sovetaket sammen med sovetaket.

På enkelte modeller er kjøretøyet utstyrt med sovetak. Sengen i sovetaket kan brukes umiddelbart etter åpning av sovetaket (se avsnittet 6.6) uten ekstra ombygginger.

Sikkerhetsnett

Spenn sikkerhetsnettet fast først når personene befinner seg i sengen.

Stige Klatre alltid opp til sengen i sovetaket ved å bruke stigen som følger med standardmessig (se avsnittet 6.6).

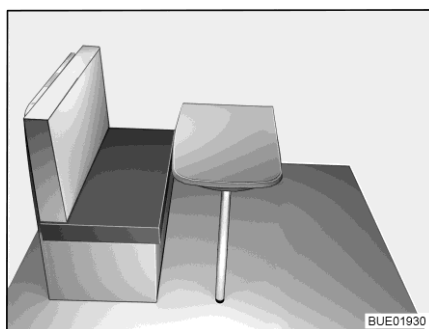

- ▷ Sovetaket kan valgfritt utstyres med isolasjonsmatter og/eller med elektrisk oppvarmet varmematte (12 V). Isolasjonsmatter og varmematter er tilgjengelig som tilbehør i ettersalgsservicen.

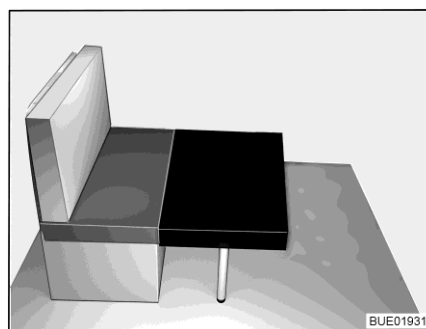
6.13.5 Ekstra seng (ominnredning av sittegruppe)

- ▷ Avhengig av utstyret kan sittegruppen ominnredes til en ekstra soveplass.
- ▷ Før ombygging av bord til sengebase: Løft opp eller fold opp sitteputene, slik at bordplaten ikke treffer dem når den beveges.

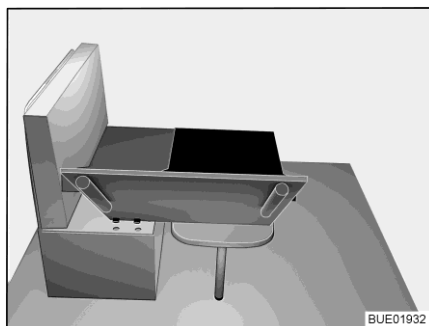

Bilde 68 Før ominnredning

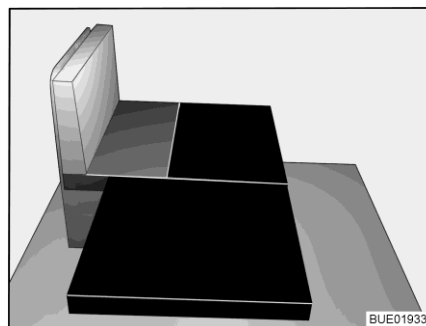

Bilde 69 Ominnredning (1)

- Hvis tilgjengelig, fold ned innfellbart bord i kjøkkenbenken.
- Konvertert anhengsbordet til sengebase (se avsnittet 6.10.2).
- Legg den lille ekstraputen foran sitteputen i sittebenken på bordet (se Bilde 69).

Bilde 70 Ominnredning (2)

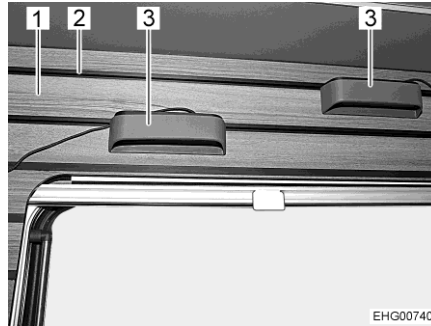
Bilde 71 Etter ominnredning

- Tappene på undersiden av polsterunderlaget settes inn i utsparingene på sittebenken. Løft sitteputen noe i den forbindelse.
- Støttebenene til polsterunderlaget klappes ut. Polsterunderlaget settes på støttebenene.
- Den store ekstraputen legges på polsterunderlaget (se Bilde 71).

6.13.6 Multifunksjonsvegg

▷ Før avreise så fjern alle hengende elementer og oppbevar dem trygt.

- 1 Multifunksjonsvegg
- 2 Aluminiumprofil
- 3 Leselampe

Bilde 72 Multifunksjonsvegg med lese-
lampe

Kjøretøyets boenhet er utstyrt med multifunksjonelle vegger i bambuslook flere steder.

Multifunksjonsveggene har aluminiumsprofiler som ulike opphengingselementer kan henges opp i.

Eksempler på opphengingselementer (utvalg):

- Leselampe
- Krydderbøsse
- Krok til klesplagg
- Hylle

▷ Opphengingselementer er tilgjengelig som tilbehør i ettersalgsservicen.

6.14 Belysning

Flere LED-striper (omgivelsesbelysning) og innfelte spotlys (arbeidsbelysning) er innebygd i kjøretøyet. I tillegg kan pendel- og leselampe monteres forskjellige steder etter behov.

All belysning kan styres individuelt via HYMER Connect-appen eller det 7" panelet, og ulike lysscenarioer kan lagres.

Multi-lysbyttere (Bilde 73) er dessuten installert på forskjellige steder i kjøretøyet, som lysene kan slås av og på med individuelt.

Bilde 73 Multi-lysbytter (eksempel)

Betydningen av brytersymbolene tilhørende multi-lysbytterne er forklart i tabellen nedenfor.

Brytersymbol	Betydning
	Hovedlys bryter (all belysning)
	Pendellampe
	Innfelte spotlys/inngangsllys/LED-striper i sovetaket
	Sokkelbelysning kjøkken
	Lys i trinnsjakten/arbeidslys kjøkken/LED-striper til markise (valgfritt)
	Trappetrinnsbelysning
	Nattlys Sokkel Trinnsbelysning, Nattlys Høyt kjøkkenskap (avhengig av grunnplan)

Betjening Lampene kan slås av og på og dimmes med lysbryterne.

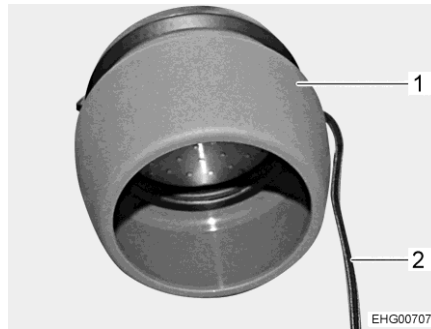
- Slå på lampe: Trykk kort på lysbryteren.
- Dim lampe: Trykk på lysbryteren og hold til ønsket lyshet er oppnådd.
- Slå av lampe: Trykk kort på lysbryteren.

6.14.1 Pendellampe

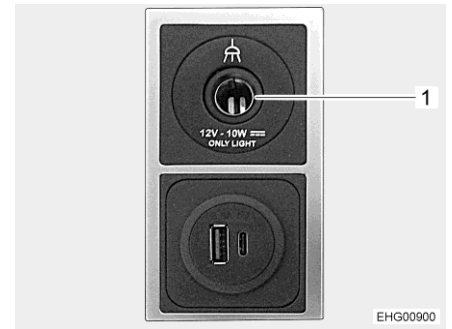

▷ Før avreise må man ta av pendellampen og lagre den trygt.

Pendellampen kan festes på forskjellige steder i kjøretøyet etter behov.

Bilde 74 Pendellampe

Bilde 75 12 V-stikkontakt og USB-uttak

- Plasser pendellampen (Bilde 74,1) på ønsket sted.
- Koble kabelen (Bilde 74,2) til pendellampen til nærmeste 12 V-stikkontakt (Bilde 75,1).
- Koble inn pendellampen med tilhørende lysbryter (symbol:).

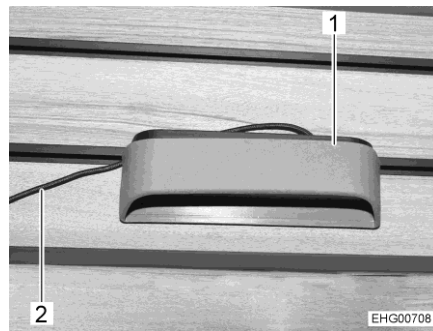
▷ Ytterligere pendellamper kan suppleres etter ønske som tilbehør fra ettersalgsservicen.

6.14.2 Mobil leselampe

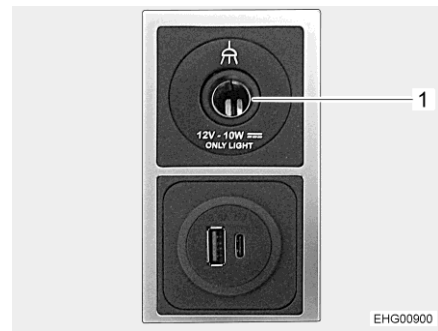

- ▷ Før avreise må man ta av den mobile leselampen og lagre den trygt.

Mobile leselamper kan festes til opphengingslistene på multifunksjonsveggen etter ønske.

Bilde 76 Mobil leselampe

Bilde 77 12 V-stikkontakt og USB-uttak

- Heng det mobile leselampen (Bilde 76,1) i en av opphengingslistene på ønsket sted.
- Koble kabelen (Bilde 76,2) til den mobile leselampen til nærmeste 12 V-stikkontakt (Bilde 77,1).
- Slå på den mobile leselampen ved hjelp av den tilhørende bryteren.

- ▷ Ytterligere mobile leselamper kan suppleres etter ønske som tilbehør fra ettersalgsservicen.

Kapitteloversikt

I dette kapitlet finner du opplysninger om gassanlegget i kjøretøyet.

Betjeningen av de gassdrevne apparatene i kjøretøyet er beskrevet i kapittel 9.

7.1 Generelle råd

- ▶ Operatøren av gassanlegget er ansvarlig for å gjennomføre regelmessige kontroller, og for å overholde vedlikeholdsintervallene.
- ▶ Før avreise, når kjøretøyet forlates eller når gassapparatene ikke brukes, må alle gass-stengeventiler og hovedventilen på gassflasken stenges av.
- ▶ Under tanking, på ferjer eller i garasje må alle gass- eller dieseldrevne apparater være slått av (avhengig av utstyret: varmeanlegg, kokeplass, stekeovn, grill, kjøleskap). Eksplosjonsfare!
- ▶ Dersom et apparat drives med gass, skal det ikke være i drift i lukkede rom (f.eks. garasjer). Forgiftnings- og kvelningsfare!
- ▶ Gassanlegget må vedlikeholdes, repareres eller endres kun av et autorisert fagverksted.
- ▶ Før igangsetting skal gassanlegget alltid kontrolleres på autorisert fagverksted, i samsvar med de nasjonale forskrifter. Dette gjelder også for kjøretøy som ikke er registrert. Ved endringer på gassanlegget må gassanlegget straks sjekkes på autorisert fagverksted.
- ▶ Gasstrykkregulatoren, gasslangene og avgassrørene må også kontrolleres. Gasstrykkregulatoren og gasslangene skal byttes ut i samsvar med tidsfristene som er fastlagt nasjonalt (senest etter 10 år). Kjøretøyets eier er ansvarlig for at dette tiltaket utføres.
- ▶ Ved defekt på gassanlegget (gasslukt, høyt gassforbruk) er det fare for eksplosjon! Steng snarest gassflaskens hovedventil. Åpne vinduer og dører og luft godt.
- ▶ Ved feil på gassanlegget: Ikke røyk, ikke bruk åpen ild og ikke betjen noen elektriske brytere (lysbrytere osv.). Sjekk tettheten av gassførende deler og rør med lekkasjesøkingsspray. Ikke bruk åpen flamme for å sjekke.
- ▶ Kun tiltenkte apparater skal kobles til den innvendige tilkoblingsstussen. Ikke bruk apparatet utenfor kjøretøyet hvis det er koblet til en innvendig tilkoblingsstuss.
- ▶ Luft godt før komfyren settes i gang. Åpne vindu eller takluke.
- ▶ Gassdrevne komfyrer og bakeovner må ikke brukes som varmeapparat.
- ▶ Benyttes flere gassapparater, må hvert gasapparat ha en egen gassavstengeventil. Når enkelte gassapparater ikke er i bruk, skal de respektive gassavstengeventilene stenges.
- ▶ Tennsikringene må lukkes innen ett minutt etter at gassflammen går ut. I denne forbindelse høres en klikking. Kontroller funksjonen fra tid til annen.
- ▶ De installerte gassapparatene er kun konstruert for drift med propan- eller butangass eller en blanding av disse gassene. Gasstrykkregulatoren og alle installerte gassapparater er konstruert for et driftstrykk på 30 mbar.

- ▶ Propangass beholder sin gassform til -42 °C, butangass derimot bare til 0 °C. Ved lavere temperaturer forsvinner gasstrykket. Butangass er derfor ikke egnet til vinterdrift.
- ▶ På grunn av sin funksjon og konstruksjon er gasskapet et rom som er åpent mot utsiden. Det automatiske luftesystemet som er montert som standard må aldri tildekkes eller blokkeres. Ellers kan ikke gass som strømmer ut bli ledet ut.
- ▶ Gasskapet må ikke brukes som oppbevaringsrom.
- ▶ Sørg for at uvedkommende ikke har adgang til gasskapet. Lås tilgangen for å sørge for dette.
- ▶ Gassflaskens hovedventil må være lett tilgjengelig.
- ▶ Koble kun til gassdrevne apparater (f.eks. gassgrill) som er konstruert for et gasstrykk på 30 mbar.
- ▶ Eksosrøret må kobles tett og fast til varmeanlegget og pipen. Eksosrøret må ikke være skadet.
- ▶ Eksos må slippe uhindret ut i det fri og friskluft må komme uhindret inn. Derfor skal eksosavtrekk og innsugningsåpninger holdes rene og fri (for f.eks. snø og is). Det må ikke ligge snøskavler eller is på kjøretøyet.

7.2 Gassflasker

- ▶ Fulle eller tomme gassflasker utenfor kjøretøyet skal kun håndteres med lukket hovedventil og med beskyttelseshette på.
- ▶ Gassflasker skal kun oppbevares i gasskapet.
- ▶ Sett gassflaskene loddrett i gasskapet.
- ▶ Surr fast gassflaskene slik at de ikke kan dreies eller vippes.
- ▶ Koble gasslangen spenningsfritt til gassflasken.
- ▶ Sett alltid beskyttelseshetter på gassflaskene når de ikke er koblet til gasslangen.
- ▶ Lukk hovedventilen på gassflasken før gasstrykkregulatoren eller gasslangen fjernes fra gassflasken.
- ▶ Avhengig av kobling, skru av gasslangen for hånd eller med spesialnøkkel og skru tilbake på gassflasken. Skruforbindelsen på gassflasken er som regel venstregjenger. **Ikke** trekk for hardt til.
- ▶ Bruk kun spesielle gasstrykkregulatorer med sikkerhetsventil i bobilen. Andre gasstrykkregulatorer er ikke tillatt og tåler ikke så store belastninger.
- ▶ Ved temperaturer under 5 °C, brukes avisingsanlegg (Eis-Ex) for gasstrykkregulator.
- ▶ Bruk kun gassflasker på 11 kg eller 5 kg. (Gassflaskestørrelser kan variere fra land til land.)
- ▶ Bruk kortest mulige slanger for eksterne gassflasker (maks. 150 cm).
- ▶ Blokker aldri luftåpningene i bunnen under gassflaskene.

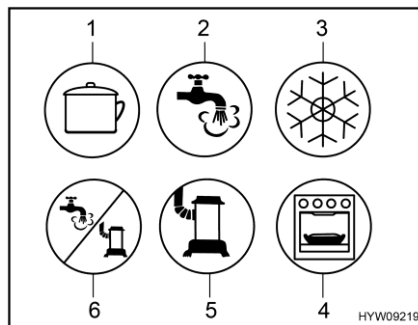

- ▷ Skruforbindelser på gassflaskene har som regel venstregjenger.
- ▷ For gassdrevne apparater må gasstrykket reduseres til 30 mbar.

- ▷ Koble en ujusterbar gasstrykkregulator med sikkerhetsventil direkte på flaskeventilen.
Gasstrykkregulatoren reduserer gasstrykket i gassflasken til gassapparatets driftstrykk.
- ▷ For påfylling og tilkobling av gassflasker i Europa fører tilbehørsforretninger passende euro-påfyllingssett hhv. euro-flaskesett.
- ▷ Ytterligere informasjon fås hos forhandlere eller servicestasjoner.

7.3 Gassavstengeventiler

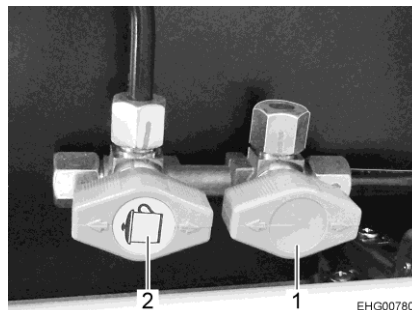

- 1 Kokeplass
- 2 Varmtvann
- 3 Kjøleskap
- 4 Stekeovn/grill
- 5 Varmeanlegg
- 6 Varmtvann/varmeanlegg

Bilde 78 Mulige symboler på gassavstengeventilene

Monteringssted

I kjøretøyet er det en gassavstengeventil (Bilde 78) for hvert gassapparat. Gassavstengeventilen er plassert bak en luke under oppvaskkummen.

- 1 Gassavstengeventil, reserve
- 2 Gassavstengeventil, kokeplass

Bilde 79 Posisjon gassavstengeventiler (eksempel)

- For å åpne:*
 - Still gassavstengeventilen til det respektive gassapparatet parallelt mot ledningen som fører til gassapparatet.
- For å stenge:*
 - Still gassavstengeventilen til det respektive gassapparatet på tvers (Bilde 79,2) mot ledningen som fører til gassapparatet.

7.4 Gasskap

Gassflaskene for forsyning av de apparatene med gassdrift er plassert i et gasskap.

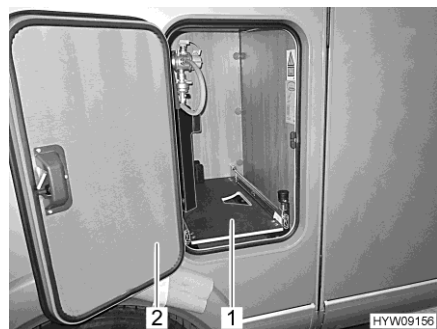
Når varmeanlegget i boenheten er i drift med gass (standard), leveres to 11 kg gassflasker til kjøretøyet.

Når varmeanlegget i boenheten er i drift med diesel (valgfritt), leveres bare én 11 kg gassflaske.

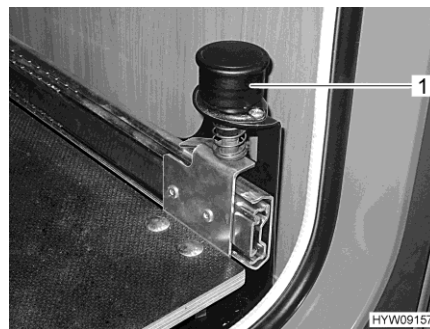
Moneringssted Gasskapet er installert på venstre side av kjøretøyet bak og er tilgjengelig via en utvendig luke.

7.5 Gasskaputtrekk (valgfritt)

For å gjøre det enklere å skifte gassflasker er gassflaskene og DuoControl-omkoblingsanlegget plassert i et uttrekkbart gasskap.

Bilde 80 Gasskaputtrekk

Bilde 81 Knapp med sperrelås

Trekke ut gasskapet:

- Åpne luken (Bilde 80,2) til gasskapet.
- Trekk knappen (Bilde 81,1) opp. Gasskaputtrekket utløses.
- Trekk ut gasskaputtrekket (Bilde 80,1) til knappen låses igjen. Gasskaputtrekket er nå låst i denne posisjonen.

Skifte gassflaske:

- Skift gassflasken som beskrevet i avsnitt 7.6.

Bilde 82 Gasskaputtrekk i posisjon for utskifting

Skyve inn gasskapet:

- Trekk knappen (Bilde 82,1) opp. Gasskaputtrekket utløses.
- Skyv gasskaputtrekket inn til knappen låses igjen.
- Lukk luken.

7.6 Gasstrykk-kontrollsystem DuoControl CS (valgfritt)

- ▷ Kontrollsystemet og slangene må skiftes ut senest 10 år etter produksjonsdatoen. Brukeren er ansvarlig for dette.
- ▷ Følg også bruksanvisningen til produsenten.

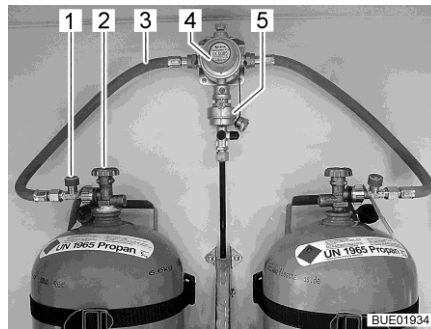
DuoControl CS er et sikkerhetssystem for gasstrykkregulering med automatisk omkobling, beregnet på gassanlegg med to flasker og med kollisjonssensor. DuoControl-kontrollsystemet kobler automatisk om gasstilførselen fra driftsflasken til reserveflasken når driftsflasken er tom eller ikke er driftsklar lenger. På denne måten kan gassforbrukerne fortsatt være i drift. DuoControl-kontrollsystemet er egnet for alle kommersielle gassflasker med flytende gass (propan/butan) med et trykk på 0,6 til 16 bar.

DuoControl-kontrollsystemet garanterer et konstant gasstrykk for gassapparatene, uavhengig av typen gassflasker.

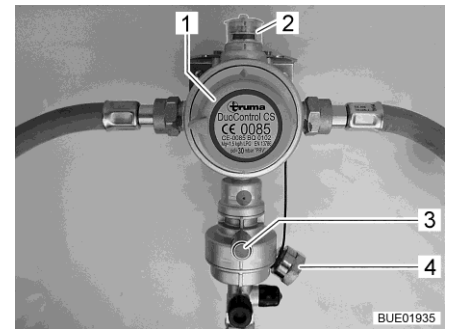
Ved ulykker avbrytes gasstilførselen automatisk av kollisjonssensoren i DuoControl-kontrollsystemet.

Gassflaskene er tilkoblet med høytrykkslanger. En slangebruddsikring forhindrer gasslekkasje hvis det oppstår skade på slangene.

Bruk av gassdrevne enheter under kjøring er tillatt i hele Europa, når kjøretøyet er utstyrt med et gasstrykk-kontrollsystem med kollisjonssensor og høytrykkslanger med slangebruddsikring.

Bilde 83 Gassflasker med DuoControl

Bilde 84 DuoControl-kontrollsystem

Anleggets oppbygging

DuoControl-kontrollsystemet består av en omkoblingsventil (Bilde 83,4) og en kollisjonssensor (Bilde 83,5). DuoControl-kontrollsystemet er montert mellom gas slangene (Bilde 83,3) med slangebruddsikring (Bilde 83,1). Med dreiebryteren (Bilde 84,1) på omkoblingsventilen kan du bestemme hvilken gassflaske som skal brukes som driftsflaske, og hvilken som skal brukes som reserveflaske.

Statusen på gassforsyningen vises i sevinduet (Bilde 84,2):

- Grønn: Gass hentes fra driftsflasken.
- Rød: Gass hentes fra reserveflasken.

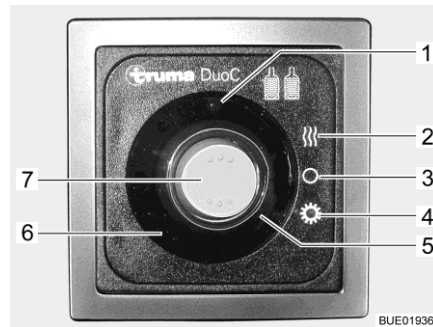
Bruk av kun én gassflaske er tillatt, men da må den åpne tilkoblingen tildekkes med bilddekslet (Bilde 84,4).

Kollisjonssensor

Kollisjonssensoren stenger av gasstilførselen ved kraftige sammenstøt (f.eks. ulykker). Kollisjonssensoren aktiveres ved å trykke på den grønne tilbakestillingsknappen (Bilde 84,3).

Slangebruddsikring Slangebruddsikringen (Bilde 83,1) stenger av gasstilførselen hvis den tilkoblede slangen skades. Slangebruddsikringen må aktiveres ved å trykke på den grønne knappen. Den grønne knappen må holdes inntrykket til trykket i slangen har bygget seg opp.

Eis-Ex DuoControl-kontrollsystemet kan varmes opp (Eis-Ex). Hvis kontrollpanelet er innstilt til vinterdrift, varmes DuoControl-kontrollsystemet automatisk opp. Dermed unngås feil i gassanlegget på grunn av frost.

- 1 Gul kontrolllampe - Eis-Ex
- 2 Posisjonen vinterdrift
- 3 Posisjonen AV
- 4 Posisjonen sommerdrift
- 5 Rød kontrolllampe - driftsflaske tom
- 6 Grønn kontrolllampe - tilførsel fra driftsflaske
- 7 Vippebryter

Bilde 85 Kontrollpanel (DuoControl)

Kontrollpanel På kontrollpanelet (Bilde 85) kan du slå gasstilførselen av og på via DuoControl-kontrollsystemet. Hovedventilene (Bilde 83,2) på gassflaskene og gassavstengeventilen på apparatet må åpnes for hånd. For å aktivere slangebruddsikring, se avsnittet "Slangebruddsikring".

Sommer- og vinterdrift kobles inn og ut med vippebryteren (Bilde 85,7) på kontrollpanelet.

De to kontrolllampene på kontrollpanelet indikerer fyllenivået for driftsflasken. Hvis den grønne kontrollampen (Bilde 85,6) lyser, er driftsflasken tilstrekkelig fylt. Hvis den røde kontrollampen (Bilde 85,5) lyser, er driftsflasken tom. Gassforsyningen foregår deretter via reserveflasken.

- Ta i bruk:*
- Koble til gassflasker.
 - Med dreiebryteren (Bilde 84,1) på omkoblingsventilen velger du gassflasken som først skal brukes (driftsflaske). Drei dreiebryteren alltid til stopp.
 - Åpne gassflaskens hovedventiler (Bilde 83,2).
 - Trykk på den grønne knappen på slangebruddsikringen (Bilde 83,1). Du vil se den grønne markeringen i sevinduet (Bilde 84,2).

- Koble inn sommer-/vinterdrift:*
- Slå på DuoControl-kontrollsystemet på kontrollpanelet (Bilde 85). Still vippebryteren (Bilde 85,7) på vinterdrift (Bilde 85,2) eller på sommerdrift (Bilde 85,4). Den gule kontrollampen Eis-Ex (Bilde 85,1) lyser hvis du velger vinterdrift.

- For å slå av:*
- Sett vippebryteren (Bilde 85,7) i posisjonen AV (Bilde 85,3). Kontrollampene slukkes.
 - Lukk gassflaskens hovedventiler (Bilde 83,2).

Bytte gassflasker

- ▶ Ved bytting av gassflaskene må man ikke røyke og ikke antenne åpen flamme.
- ▶ Etter at gassflaskene er byttet ut, må det kontrolleres om det siver ut gass fra koblingspunktet. Spray koblingspunktet med en lekkasjesøkingsspray. Tilbehørsforretninger har dette.

Hvis den grønne kontrollampen (Bilde 85,6) slukkes under drift og den røde kontrollampen (Bilde 85,5) begynner å lyse, er driftsflasken tom og må skiftes ut. Du vil se den røde markeringen i sevinduet (Bilde 84,2). Reserveflasken forsyner gassforbrukeren videre med gass.

En tom gassflaske kan også skiftes ut mens gassapparatet er i bruk.

Skifte gassflaske:

- Vri dreiebryteren (Bilde 84,1) en halv omdreining i samme retning som gassflasken som brukes for øyeblikket. Da blir denne gassflasken driftsflasken, og den tomme gassflasken blir reserveflasken. Markeringen i sevinduet (Bilde 84,2) endres fra rød til grønn.
- Steng hovedventilen (Bilde 83,2) på den tomme gassflasken. Vær oppmerksom på pilens retning.
- Skru gasslangen av den tomme gassflasken (som regel venstregjenge).
- Løsne remmene og ta ut den tomme gassflasken.
- Sett en full gassflaske i gasskapet og fest den med remmene.
- Koble gasslange til fylt gassflaske (som regel venstregjenge).
- Åpne gassflaskens hovedventil.
- Trykk på den grønne knappen på slangebruddsikringen (Bilde 83,1).

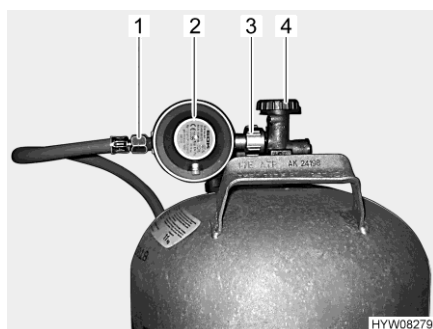
7.7 Å bytte gassflaske

- ▶ Ved bytting av gassflaskene må man ikke røyke og ikke antenne åpen flamme.
- ▶ Etter at gassflaskene er byttet ut, må det kontrolleres om det siver ut gass fra koblingspunktet. Spray koblingspunktet med en (DVGW-godkjent) lekkasjesøkingspray. Tilbehørsforretninger har dette.

- ▷ Fremgangsmåten som beskrives i påfølgende del, gjelder for kjøretøy som er utstyrt med en enkel gasstilkobling. Når kjøretøyet er utstyrt med et kontrollsystem: Ved skifte av gassflasken, må man gå frem slik det står beskrevet for kontrollsystemet.

Bilde 86 Tilkobling gassflaske

- Åpne gasskapets dør.
- Steng gassflaskens hovedventil (Bilde 86,4). Vær oppmerksom på pilens retning.
- Hold fast gasstrykkregulatoren (Bilde 86,2) og åpne fingerskruen (Bilde 86,3) (som regel venstregjenge).
- Fjern gasstrykkregulatoren med gassslange (Bilde 86,1) fra gassflasken.
- Løsne remmene og ta ut gassflasken.
- Sett den fulle gassflasken inn i gasskapet.
- Fest gassflasken med remmene.
- Sett gasstrykkregulatoren (Bilde 86,2) med gassslangen (Bilde 86,1) på gassflasken og trekk til fingerskruen (Bilde 86,3) (som regel venstregjenge). **Ikke** trekk for hardt til.
- Lukk gasskapets dør.

Kapitteloversikt

I dette kapitlet finner du opplysninger om det elektriske anlegget i kjøretøyet. Betjeningen av de elektrisk drevne apparatene i boenheten beskrevet i kapittel 9.

8.1 Generelle sikkerhetsanvisninger

- ▶ Arbeid på det elektriske anlegget må kun utføres av fagpersonell.
 - ▶ Alle elektriske apparater (f.eks. mobiltelefoner, radioer, fjernsynsapparater eller DVD-spillere) som er ettermontert i kjøretøyet og som brukes under kjøring, må være CE-merket og i samsvar med DIN VDE 0100 721. Ta kontakt med et autorisert verksted.
- Bare dette kan garantere funksjonssikkerheten til kjøretøyet under kjøring. Hvis dette ikke skjer kan kollisjonsputen bli utløst eller elektronikken i kjøretøyet bli forstyrret.

- ▷ Forsinkelser i sending eller videresending av elektriske impulser etter start av kjøretøyet er mulig.
- Styreenheten på basiskjøretøyet frigir først signalet D+ når motoren har nådd full effekt. Dette kan f.eks. vare i inntil 15 sekunder ved kaldstart om vinteren.
- Derfor avgis varselsignaler (f.eks. "Stigtrinn kjørt ut") av og til med en forsinkelse.
- Også automatisk inntrekking av en satellittantenne kan bli forsinket.
- ▷ I tordenvær må for sikkerhets skyld 230 V-tilkoblingen kobles fra og antennene må trekkes inn for å beskytte de elektriske apparatene.

8.2 Begrep

Hvilespenning

Hvilespenning er batteriets spenning i hviletilstand, dvs. når det ikke tas ut strøm og batteriet ikke lades.

- ▷ Før målingen må batteriet være litt i ro. Etter siste lading eller siste strømforbruk fra forbrukere må du derfor vente ca. 2 timer før hvilespenningen måles.

Hvilestrøm

Noen elektriske komponenter, som f.eks. klokke og kontrollamper trenger kontinuerlig strøm. De betegnes som kontinuerlig innkoblede forbrukere. Denne hvilestrømmen finnes også når apparatet er slått av.

Fullstendig utlading

Det er fare for fullstendig utlading av batteriet når et batteri belastes av innkoblede forbrukere og av hvilestrøm og hvilestrømmen faller under 12 V.

- ▷ Fullstendig utlading skader batteriet.

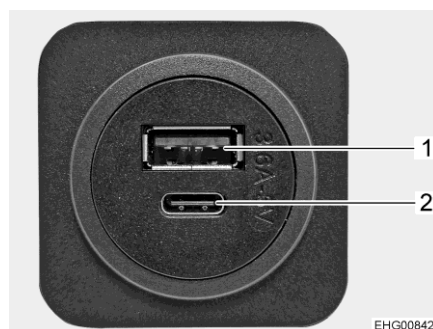
- Kapasitet** Kapasitet er elektrisitetsmengden som et batteri kan mate. Kapasiteten til et batteri angis i amperetimer (Ah). Som regel brukes den såkalte K20-verdien til dette. K20-verdien angir hvor mye strøm et batteri kan avgi i løpet av et tidsrom på 20 timer uten at det tar skade, eller hvor mye strøm som er nødvendig for å lade opp et tomt batteri i løpet av 20 timer. Hvis et batteri kan avgi f. eks. 4 Ampere i 20 timer, har det en kapasitet på $4 \text{ A} \times 20 \text{ h} = 80 \text{ Ah}$. Hvis det trekkes mer strøm, reduseres utladningstiden til batteriet proporsjonalt. Ytre påvirkninger som temperatur og alder forandrer mateevne til batteriet. Kapasitetsangivelsene gjelder nye batterier i romtemperatur.

- ▷ Kapasitetsangivelsene har, avhengig av batteriteknologien, en omregningsfaktor på 1,3 til 1,7, som reduserer den faktiske kapasiteten med denne verdien.

8.3 12 V-spenning

8.3.1 USB-stikkontakter

- 1 USB-A-bøssing
- 2 USB-C-bøssing

Bilde 87 USB-stikkontakter

Kjøretøyet er som standard utstyrt med flere USB-stikkontakter. USB-stikkontaktene inneholder hver en port for USB-A-plugg (Bilde 87,1) og en port for en USB-C-plugg (Bilde 87,2).

8.3.2 Startbatteri

Startbatteriet er beregnet for start av motoren, og forsyner basiskjøretøyet elektriske forbrukere samt tilleggsutstyr som radio, navigasjonsutstyr eller sentrallås med strøm.

Moneringssted I fotrommet til førerhuset under en gulyplate.

Utladning I dette avsnittet finner du opplysninger om utlading av startbatteriet.

- ▷ Fullstendig utlading skader batteriet.
- ▷ Lad batteriet til riktig tid.

Startbatteriet kan over tid lades fullstendig ut av hvilestrøm (kontinuerlig innkoblede forbrukere). Kontinuerlig innkoblede forbrukere er f.eks. tilleggsapparater som radio, alarmanlegg, navigasjonsutstyr eller sentrallås. Kontinuerlig innkoblede forbrukere lader ut startbatteriet også når kjøretøyets motor er slått av.

Tilgjengelig kapasitet reduseres ved lave utetemperaturer.

Lade I dette avsnittet finner du opplysninger om lading av startbatteriet.

- ▶ Batterisyre er giftig og etsende. Unngå enhver kontakt med hud eller øyne. Ved kontakt skyl grundig med mye vann (hud, øyne, klær, gjenstander) og oppsøk lege om nødvendig.
- ▶ Eksplosjonsfare under ladning med eksternt ladeapparat. Når polklemmene kobles på, kan det oppstå gnister. Batteriet må kun lades i godt ventilerte rom og på god avstand fra åpen ild eller gnister. Under lading kan batteriet utvikle og frigi gasser.

- ▷ Aldri koble fra batteriet med motoren i gang.
- ▷ Før frakobling og tilkobling av batteriet, må kjøretøyets motor slås av, og 230 V-forsyningen og 12 V-forsyningen og alle apparater være utkoplet. Kortslutningsfare!
- ▷ Lad alltid batteriet helt opp før kortere lagring.
- ▷ Aldri koble batterikabelen på feil pol (rød kabel -> plusspol, svart kabel -> minuspol).
- ▷ Når startbatteriet og boenhets-batteriet er koblet ut, må ikke tenningen slås på. Kortslutningsfare pga. åpne kabelender!
- ▷ Ta hensyn til bruksanvisningene for basiskjøretøy og batterilader.

Startbatteriet kan kun fullades med eksternt ladeapparat. Når kjøretøyet er tilkoblet 230 V-forsyningen, får startbatteriet kun vedlikeholdslading via strømsentralen. Det er heller ikke mulig å oppnå fullstendig lading av startbatteriet med dynamoen ved kjøring.

For lading av startbatteriet med eksternt ladeapparat er fremgangsmåten som følger:

- Slå av kjøretøymotoren.
- Slå av 12 V-forsyningen på panelet. Kontrollampene eller meldingene på panelet slukker.
- Steng samtlige gassapparater, alle gassavstengeventiler og gassflaskens hovedventil.
- Bryt den elektriske forbindelsen mellom startbatteri og kjøretøy (f.eks. ved å koble fra polklemmene). Fare for kortslutning når batteripolene frakobles. Koble derfor først fra minuspolen på startbatteriet og deretter plusspolen.
- Sjekk at det eksterne ladeapparatet er av.
- Koble det eksterne ladeapparatet til startbatteriet. Påse at polene kobles til i riktig rekkefølge: Koble først polklemmen "+" på plusspolen på startbatteriet og klem deretter polklemmen "-" til minuspolen på startbatteriet.
- Slå på det eksterne ladeapparatet.
- Informasjon vedrørende ladetid for batteriet finnes i bruksanvisningen for ladeapparatet.

- Informasjon vedrørende styrken på batteriet finner du i dataene for batteriet.
- Koble fra ladeapparatet i omvendt rekkefølge (først minuspolen).
- Klem til batteripolene igjen (først plusspolen).

Lagring I dette avsnittet finner du opplysninger om lagring av startbatteriet.

- Oppbevare utkoblet batteri på et kjølig og tørt sted.
- Koble et utkoblet batteri til et ladeapparat hver 4. eller 6. uke i mellom 24 og 48 timer.

- ▷ Hvis batteriet forblir tilkoblet under en lagring, kan gjenlading være nødvendig allerede etter 14 dager eller ved enda kortere intervaller.
- ▷ Hvis en "smart" batterilader med en vedlikeholdsladefunksjon er tilgjengelig, kan ladeapparatet forbli tilkoblet og slått på batteriet under hele lagringsperioden.

8.3.3 Boenhets-batteri

Kjøretøyet er standardmessig utstyrt med et AGM-batteri. Utstyring med litiumbatterier er valgfritt mulig.

- ▷ Boenhets-batteriet må ikke åpnes.
- ▷ Bruk kun den innebyggede strømsentralen for lading av boenhets-batteriet. For å gjøre dette, kobler du kjøretøyet 230 V-tilkobling (CEE-støpsel) til en ekstern 230 V-forsyning.
- ▷ Start alltid reisen med et fulladet boenhets-batteri. Lad derfor boenhets-batteriet minst 20 timer før du starter reisen.
- ▷ Benytt enhver anledning til å lade opp boenhets-batteriet under kjøring.
- ▷ Lad alltid boenhets-batteriet helt opp etter reisen.
- ▷ Lad alltid batteriet helt opp før kortere lagring.
- ▷ Skift alltid ut boenhets-batteriet med et batteri av samme type og kapasitet.
- ▷ Når du skifter ut batteriet alltid først koble ut minuspolen og deretter plusspolen. Ved tilkobling anvendes motsatt rekkefølge: først plusspolen og deretter minuspolen.
- ▷ Ved utskifting av boenhets-batteriet må man kun bruke batterier hvor en ladekurve står til disposisjon. Etter utskifting av batteriet skal ladekurven stilles inn på strømsentralen hhv. det ekstra ladeapparatet.
- ▷ Hvis det er flere boenhets-batterier til stede, må alltid alle batteriene skiftes ut samtidig. Batteriene må alltid være like gamle og ha samme kapasitet.
- ▷ Ved utskifting av boenhets-batteriet må man kun bruke batterier som tilsvarer minimumskapasiteten til ladeapparatet. Følg bruksanvisningen til ladeapparatet. Batterier med for lav kapasitet blir for varme under ladingen. Eksplosjonsfare!
- ▷ Hvis boenhets-batteriet skiftes ut og ladeapparatet ikke kan få ladestrømmen til det nye batteriet opp til minst 10 % av nominell kapasitet, må det monteres inn et ekstra ladeapparat. Eksempel: Ved en batterikapasitet på 80 Ah må ladeapparatet levere minst 8 A ladestrøm.

- ▷ Før frakobling og tilkobling av batteriet, må kjøretøyets motor slås av, og 230 V-forsyningen og 12 V-forsyningen og alle apparater være utkoplet. Kortslutningsfare!
- ▷ Når startbatteriet og boenhets-batteriet er koblet ut, må ikke tenningen slås på. Kortslutningsfare pga. åpne kabelender!
- ▷ Til stikkontaktene til 12 V-spenningen kan det kun tilkobles apparater med maks. 10 A.
- ▷ Hvis det er to boenhets-batterier tilgjengelig: Ved utskifting må du påse at batteriene monteres korrekt. Monter batteriene slik at plusspolen på det ene batteriet ligger ved siden av minuspolen på det andre batteriet.
- ▷ Hvis det er to boenhets-batterier tilgjengelig: Ved utskifting må du påse at batteriene kobles til korrekt.

- ▷ Batteriet er vedlikeholdsfritt. Vedlikeholdsfritt betyr:
Man trenger ikke å kontrollere syrenivået.
Man trenger ikke å smøre batteripolene.
Man trenger ikke å etterfylle destillert vann.
Også et vedlikeholdsfritt batteri må lades regelmessig.
Anbefaling: Hver 6. til 8. uke må det gjennomføres en komplett ladesyklus. Avhengig av batterikapasitet og ladeapparat kan ladesyklusen vare fra 24 til 48 timer.
- ▷ Avhengig av modell og utstyr er det koblet et ekstrabatteri til boenhets-batteriet. Batteriene betegnes heretter som boenhets-batterier uavhengig av antall.

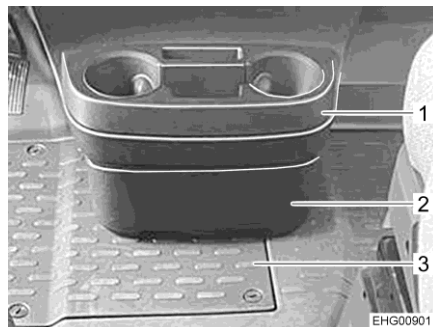
Når kjøretøyet ikke er koblet til 230 V-forsyningen eller når 230 V-forsyningen er slått av, forsyner boenhets-batteriet boenheten med 12 V likespenning. Boenhets-batteriet har kun et begrenset energiforråd. Derfor må elektriske strømforbrukere som f.eks. radio eller lys, ikke stå på over lengre tid uten 230 V-forsyning.

Monteringssted

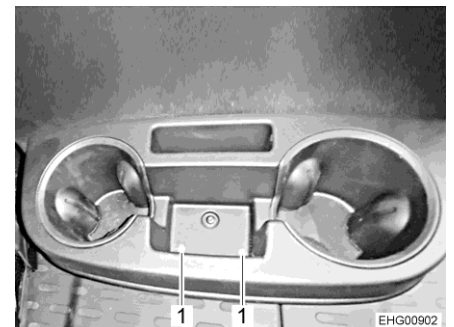
Foran føreriset under gulvplaten.

Sett inn/ta ut batteriet

For å få tilgang til batteriet, må subwooferen (Bilde 88,2) i lydsystemet først fjernes.

Bilde 88 Drikkeholder og subwoofer

Bilde 89 Subwooferfeste

Ta ut batteriet:

- Løsne skruene (Bilde 89,1).
- Trekk ut subwooferen (Bilde 88,2) og legg den bort.
- Åpne gulvplaten (Bilde 88,3).
- Koble fra batteriet (først minuspolen, deretter plusspolen). Oppbevar frakoblede poler isolert fra hverandre.

Sett batteriet inn:

- Ta batteriet ut.
- Lukk gulvplaten.
- Åpne gulvplaten (Bilde 88,3).
- Sett inn batteri.
- Koble plusspolen til batteriet.
- Koble minuspolen til batteriet.
- Lukk gulvplaten.
- Klem subwooferen (Bilde 88,2) under drikkeholderen (Bilde 88,1).
- Fest subwooferen med skruene (Bilde 89,1).

Utladning

Hvilestrømmen, som forbrukes kontinuerlig av noen elektriske forbrukere, lader ut boenhets-batteriet.

- ▷ Fullstendig utlading skader batteriet. Det kan oppstå deformasjoner, varmetvikling og brannskader.
- ▷ Lad batteriet til riktig tid.

Selv et fulladet boenhets-batteri kan lades fullstendig ut av hvilestrøm (kontinuerlig innkoblede forbrukere).

Tilgjengelig kapasitet reduseres ved lave utetemperaturer.

Batteriets selvutlading er avhengig av temperaturen. Ved 20 til 25 °C er selvutladingsraten ca. 3 % av kapasiteten/måned. Selvutladingsfrekvensen tiltar ved stigende temperaturer: Ved 35 °C er selvutladingsraten ca. 20 % av kapasiteten/måned.

Et eldre batteri har ikke lenger full kapasitet.

Jo fler elektriske forbrukere som er innkoblet, desto raskere forbrukes boenhets-batteriets energiforråd.

Boenhets-batteriet har kun et begrenset energiforråd. Derfor bør elektriske forbrukere ikke stå på over lengere tid uten 230 V-tilkobling.

Lade

Boenhets-batteriet må kun lades via strømsentralen. Koble kjøretøyet til en 230 V-forsyning så ofte som mulig. For tilkobling skal i hovedsak kun 230 V-tilkoblingen på kjøretøyet (CEE-stikkontakt) brukes.

- ▷ Lad batteriet minst 48 timer etter en fullstendig utlading.
- ▷ Ved temperaturer under 0 °C tar et boenhets-batteri opp mindre strøm. Ved ca. -15 °C trekkes ikke strøm lenger. Boenhets-batteriet kan ikke lades lenger.
- ▷ Last- og ladeledningene må alltid kobles til diagonalt. Dette er nødvendig for at batteriene alltid skal ha samme ledningsmotstand mot hverandre. Dermed kan lade-/utladingsstrømmen fordele seg jevnt.

Lagring

- Oppbevare utkoblet batteri på et kjølig og tørt sted.
- Med et utkoblet fulladet gelbatteri kan det være tilstrekkelig å lade batteriet etter 6 måneder.

Anbefaling: Også lade et utkoblet gelbatteri hver 4. til 6. uke i 24 til 48 timer.

- ▷ Hvis en "smart" batterilader med en vedlikeholdsladefunksjon er tilgjengelig, kan ladeapparatet forbli tilkoblet og slått på batteriet under hele lagringsperioden.

Nød P-batteri Kjøretøyet er utstyrt med et "nød P-batteri" slik at girvalg også er mulig dersom startbatteriet er defekt. Dette nød P-batteriet lades kun når kjøretøyets motor er i gang. Lading via ekstern ladeapparat er ikke mulig.

8.4 HYMER-smartbatterisystem (valgfritt)

HYMER-smartbatterisystemet består av to (valgfritt fire) litiumbatterier.

- ▷ Ikke gjør noen endringer i fabrikkinstallasjonen av litiumbatteriet.
- ▷ Litiumbatteriet må ikke åpnes.
- ▷ Følg anbefalt driftstemperatur på 15–25 °C. Ytterligere informasjon om driftstemperaturen finnes i bruksanvisningen til produsenten.
- ▷ Lad opp batterisystemet fullstendig hver 6. måned.
- ▷ Koble strømsentralen under installasjon og vedlikehold.
- ▷ Når du installerer og arbeider på ledninger, fjern sikringene mellom blybatteriet og litiumbatteriet.
- ▷ Hvis indikatoren for batterikapasitet ikke når 100 %, selv etter lang tid, ring kundeservice.
- ▷ Bare transporter og avhend litiumbatteriet i henhold til produsentens anvisninger.
- ▷ Følg bruksanvisningen til produsenten.

Litiumbatteriet er utstyrt med en beskyttelsesfunksjon mot overbelastning og fullstendig utladning.

Lagring

- ▷ Etter fornyet drift eller lengre tids stillstand lad batterisystemet.

Litiumbatteriet har en levetid på opptil 10 år når det brukes riktig.

Fullad batterisystemet før lagring og koble det fra strømsentralen (slå av batteri-skillebryteren på strømsentralen).

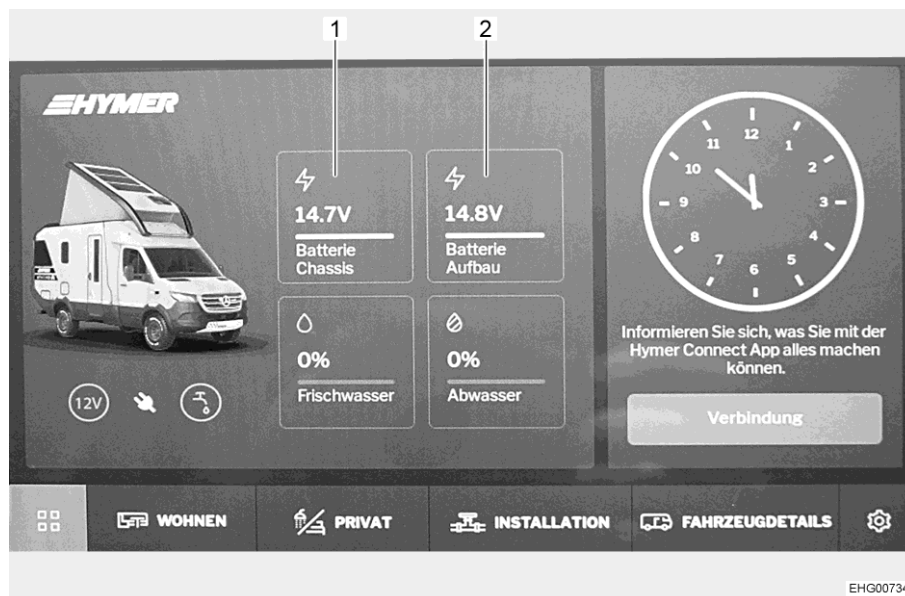
Kontroller ladestatus på displayet til litiumbatteriet senest etter 6 måneder. Slå på batteriskillebryteren på strømsentralen. Når batteri-skillebryteren er slått av, kan batterinivået synke til ca. 40 til 80 %. Etterlad batteriet ved drift.

Ved lengre lagringstid: Lad opp batteriet flere ganger etter behov for å oppnå full batterisystemytelse.

Oppbevar batterisystemet tørt og godt ventilert.

Følg anbefalt lagringstemperatur på 10–20 °C. Ytterligere informasjon om lagringstemperaturen finnes i bruksanvisningen til produsenten.

Indikator Spenning- og lade-informasjon til batterisystemet vises på et 7"-panel.

Bilde 90 Startskjerm 7"-panel

Startskjermen viser spenningen i startbatteriet (Bilde 90,1) og boenhets-batteriet (Bilde 90,2).

Ytterligere informasjon om startbatteriet og boenhets-batteriet kan hentes frem ved å navigere på displayet.

Visning av total ladetilstand (SoC)

Den generelle ladetilstanden, kjent som "State of Charge" (SoC), vises også på det 7"-panelet. Verdien av batterikapasiteten er oppgitt i prosent, samt vist som et stolpediagram.

Batterivakt

En batterivakt er installert under kjøretøyet og overvåker kontinuerlig systemets ladetilstand.

8.5 Strømsentral

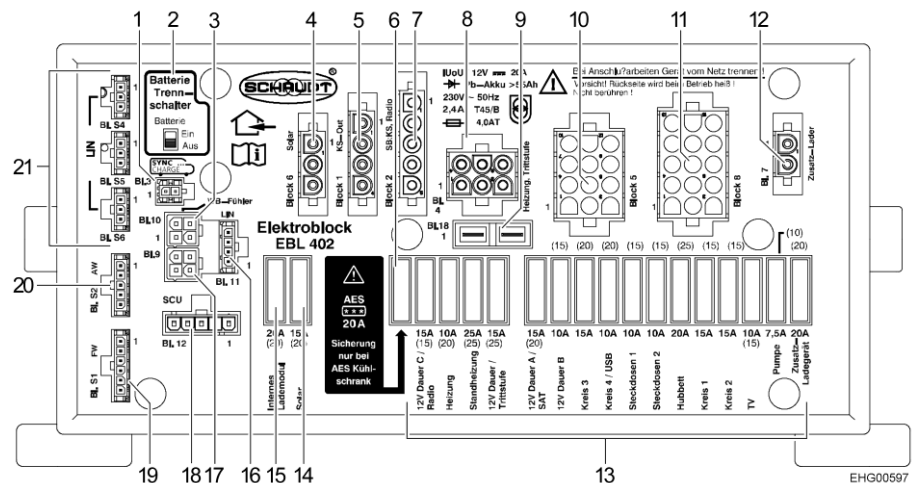
- ▶ Apparatet inneholder deler som inneholder 230 V nettspenning. Livsfare pga. elektrisk støt eller brann!
Ikke foreta vedlikehold eller reparasjoner på apparatet. Ved skader på kabler eller huset må ikke apparatet brukes mer og man må koble fra nettspenningen. La ikke væsker trenge inn i apparatet.
- ▶ Defekte sikringer skal kun skiftes ut når nettspenningen er frakoblet.
- ▶ Defekte sikringer skal kun byttes ut når årsaken til feilen er kjent og feilen er utbedret.
- ▶ Sikringer må aldri forbikobles eller repareres.
- ▶ Bruk kun originalsikringer med verdier som er angitt på apparatet.
- ▶ Deler av apparatet kan bli varme under drift. Ikke berør.
- ▶ Luftingsåpningene må ikke tildekkes. Fare for overheting!

- ▶ Varmefølsomme objekter må ikke oppbevares nær apparatet (f.eks. temperaturfølsomme plagg, hvis apparatet er installert i klesspaket).
- ▶ Følg sikkerhetsanvisningene og informasjonen i den separate bruksanvisningen fra produsenten av apparatet.

- ▷ Hvis boenhets-batteriet blir fullstendig utladet, blir det kanskje skadet og kan ikke repareres. Derfor må boenhets-batteriet lades fullstendig før og etter avstengning.
- ▷ Hvis grenseverdiene på 230 V nettspenning overskrides, kan strømsentralen, 12 V-forbrukere eller tilkoblede enheter bli ødelagt. Derfor må du sørge for at en generator er helt i samsvar med strømtilkoblingsverdiene.
- ▷ Kjøretøyet må bare kobles til en generator når generatoren går stabilt.
- ▷ Strømsentralen må ikke kobles til nettspenningen om bord i bilferger (nettspenningen på bilferger har ikke alltid perfekt spenning).

Bilde 91 Strømsentral

- 1 Blokk 3 SYNCCHARGE®
- 2 Batteri-skillebryter (batteri på/av)
- 3 Blokk 10 TSF01 (parallelt med blokk 9)
- 4 Blokk 6 laderegulator for solcelleanlegg
- 5 Blokk 1 kjøleskap
- 6 Sikring AES 20 A (kun dersom kjøretøyet er utrustet med AES kjøleskap)
- 7 Blokk 2 inngang D+, startbatteri, kjøleskapskontroll
- 8 Blokk 4 varmeanlegg, stigtrinn
- 9 Blokk 18 kupévarmer
- 10 Block 5 forsyning 12 V-forbrukere
- 11 Block 8 forsyning 12 V-forbrukere
- 12 Blokk 7 ekstra ladeapparat
- 13 Bladsikringer (sikring av 12 V-forbrukere)
- 14 Sikring solaranlegg
- 15 Sikring intern lademodul
- 16 Blokk 11 LIN-BUS
- 17 Blokk 9 TSF01 (parallelt med blokk 10)
- 18 Blokk 12 (ikke i bruk)
- 19 Blokk S1 sonde ferskvann
- 20 Blokk S2 sonde/sensorer spillvann
- 21 Blokk S4, blokk S5, blokk S6 LIN-BUS

Monteringssted

Bak til venstre i oppbevaringsrommet.

Betjening	<p>Strømsentralen betjenes via det tilkoblede 7"-betjeningspanelet (unntak: Batteriskille ved avstengning, se under).</p> <p>Ved normal drift er ingen brukerskritt påkrevd på strømsentralen.</p> <p>I de følgende tilfellene er det påkrevd med innstillingsarbeider:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Ved første igangkjøring. ● Når du skifter batteritype. ● Når tilbehør oppgraderes. <p>Slike innstillingsarbeider må utføres av en autorisert servicestasjon.</p>
Bruksformål	<p>Strømsentralen utgjør sammen med kontrollenheten SCU og BUS-modulene det sentrale styrings- og strømforsyningsystemet for alle 12-V-forbrukerne i det elektriske anlegget i kjøretøyet.</p>
Oppgaver	<ul style="list-style-type: none"> ● Strømsentralen lader boenhets-batteriet. Startbatteriet blir kun vedlikeholdsladet av strømsentralen. ● Strømsentralen overvåker spenningen i boenhets-batteriet. ● Strømsentralen skiller startbatteriet elektrisk fra boenhets batteri når kjøretøymotoren er slått av. På denne måten kan 12 V-forbrukerne i boenheten ikke lade ut startbatteriet. ● Strømsentralen styrer og overvåker tilkoblet laderegulator for solaranlegg og ekstra ladeapparate. ● Strømsentralen forsyner alle BUS-modulene samt de tilkoblede sensorene og forbrukerne med strøm. ● Strømsentralen sørger for kommunikasjon med BUS-modulene, panelet og styreenheten SCU via BUS-ledningene. <p>Strømsentralen fungerer bare i sammenheng med et BUS-aktivert panel.</p> <p>Stømmen som er tilgjengelig i strømsentralen, deler seg opp i ladestrøm og forbrukerstrøm. Ladestrømmen er alltid kun den andelen som forbrukerne ikke trenger for øyeblikket. Når forbrukerstrømmen overstiger den tilgjengelige strømmen, lades boenhets-batteriet ut.</p>
Lagring	<p>Selv om 12 V-forsyningen er slått av på panelet, er noen kretser strømførende. Alle disse er forbrukere som er koblet til 12 V permanent, for eksempel:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Stigtrinn ● Varmeanlegg <p>Ved lagring blir også disse forbrukerne koblet fra batteriet.</p>
<i>Lagring:</i>	<ul style="list-style-type: none"> ■ Slå av 12 V-forsyningen på panelet. ■ Skyv batteri-skillebryteren (Bilde 91,2) i strømsentralen til posisjon "Aus" (av). Batteri-skillebryteren kobler alle forbrukere som forsynes av strømsentralen fra boenhets-batteriet.
<i>Avbryte lagring:</i>	<ul style="list-style-type: none"> ■ Skyv batteri-skillebryteren (Bilde 91,2) i strømsentralen til posisjon "Ein" (på). ■ Slå på 12 V-forsyningen på panelet. I kjøretøy med SCU (System Control Unit) starter 12 V-systemet automatisk.
	<p>▷ Ytterligere informasjon finnes i bruksanvisningen til produsenten som er vedlagt separat.</p>

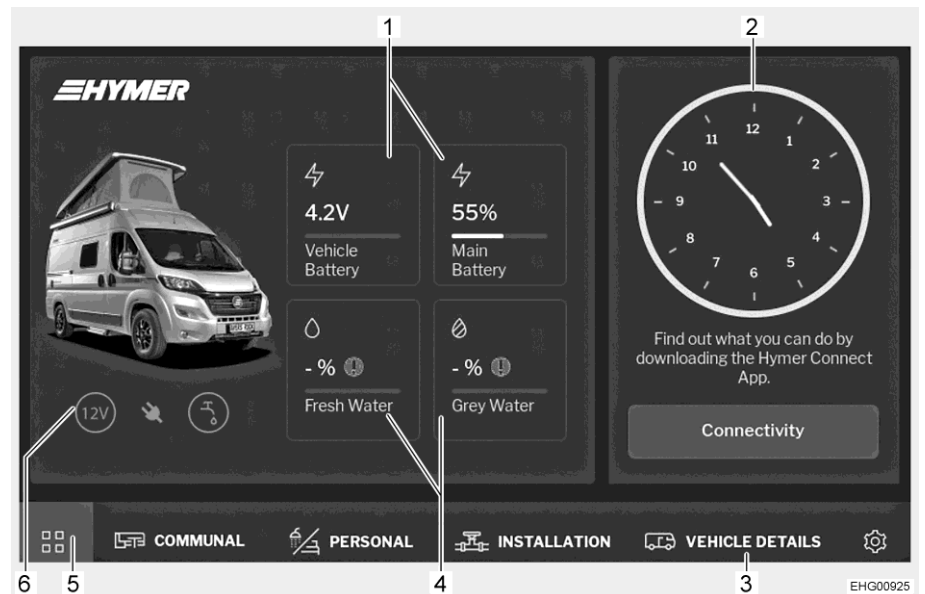
8.6 7"-panel

Det 7"-panelet med berørings skjerm er en del av kjøretøyets BUS-system. (Andre komponenter i BUS-systemet er EBL 402, systemkontrollen SCU, samt appen HYMER Connect.)

På 7"-panelet kan kjøretøyets ulike driftsfunksjoner vises, overvåkes og styres. I tillegg kan ulike funksjoner oppsummeres og lagres som scenarier. Privat informasjon kan også inkluderes.

7"-panelet kan forbindes med appen HYMER Connect.

Moneringssted 7"-panelet er montert over inngangsdøren.

Bilde 92 7"-panel, startskjerm

1	Spenningsindikator batterier	4	Fyllenivåmåler vanntanker
2	Klokkeslett	5	Slå på/av
3	Navigasjonsliste hovedmeny	6	Valg/bryterfelt

I valg/bryterfeltet (Bilde 92,6) kan følgende funksjoner aktiveres:

- Slå på 12 V-forsyning
- Slå på 230 V-forsyning
- Slå på vannpumpen

Via navigasjonslisten (Bilde 92,3) kan følgende hovedmenyer hentes frem:

- COMMUNAL (Å BO I BOBIL)
- PERSONAL (PRIVAT)
- INSTALLATION (INSTALLASJON)
- VEHICLE DETAILS (NÆRMERE OPPLYSNINGER OM KJØRETØYET)

Ved å klikke på en knapp, åpnes den respektive undermenyen.

- ▷ Ytterligere informasjon finnes i bruksanvisningen til produsenten som er vedlagt separat.

8.7 HYMER Connect-App

Mobilenheter kan kobles til kjøretøyet via HYMER Connect-appen.

Krav for å koble en mobil enhet til SCU:

- Fullført installasjon av HYMER Connect-appen på en mobil enhet
- QR-kode for kjøretøy
- Kompatibelt kjøretøy utstyrt med en SCU

For hvert kjøretøy som er utstyrt med en SCU, kan en hovedbruker koble til SCU via mobilenheten sin (ved å bruke HYMER Connect-appen og kjøretøyets QR-kode). Denne hovedbrukeren kan opprette gjestetilgang for andre mobile enheter via HYMER Connect-appen og også administrere dem der.

- ▷ HYMER Connect-appen kan lastes ned gratis i Apple App Store (iOS) og i Google Play Store (Android).
- ▷ Kjøretøyets QR-kode finner du i kjøretøyets dokumentveske. Oppbevar kjøretøyets QR-kode sikkert. Hvis du mister kjøretøyets QR-kode, kontakt produsentens kundeservice eller en autorisert forhandler.

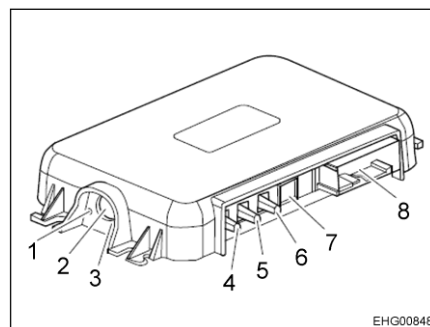
For å koble mobilenheten til kjøretøyet, følg instruksjonene for HYMER Connect-appen.

8.8 System Control Unit (SCU)

- ▷ Vanlige spørsmål om hvordan du betjener SCU og HYMER Connect-appen finner du under følgende lenke:
<https://www.hymer.com/de/en/connect-app>
Vanlige spørsmål blir oppdatert kontinuerlig.

SCU overtar sentrale kontroll- og overvåkingsfunksjoner i kjøretøyet. Betjening- kontroll og overvåkingsfunksjonene betjenes på 7"-panelet eller via HYMER Connect-appen. På selve SCU-en er driften begrenset til å utløse tilkoblingsprosessen (Pairing).

- 1 LED varselampe (grønn)
- 2 Paringsknapp for å koble til et Bluetooth-aktivert apparat
- 3 LED varselampe (blå)
- 4 Bluetooth-antenneforbindelse (karri)
- 5 Tilkobling av GPS-antennen (blå)
- 6 Tilkobling av LTE-antennen (bordeaux)
- 7 Tilkobling diagnose
- 8 Tilkobling for kommunikasjon med kjøretøyet

Bilde 93 System Control Unit

Aktiv drift 7"-panelet viser følgende data:

- 12 V på/av
- Visning 230 V
- Visning vannpumpe på/av (bare hvis 12 V på)

- Visning for startbatteri
- Visning av boenhets-batteriet med litumbatteri i % (for AGM-batterier i volt)
- Innstillinger
- Menyliste

- ▷ Etter lang tids fravær kan det ta opptil 2 minutter før 7"-panelet viser aktuelle data (se energisparemodus).

Nøddrift

Under nøddrift av kjøretøyet har displayet til SCU-en ingen funksjon. Funksjoner under nøddrift:

- 12 V-forsyning
- Lys over lystaster
- Vannpumpe aktiv

- ▷ Batteri- og vannnivåer kan **ikke** sees i nøddrift.

Krav til nøddrift:

- Ingen ekstern strømforsyning tilkoblet
- Motoren er skrudd av
- Alle vannkraner er stengt

- ▷ Før du aktiverer nøddriften, sørg for at alle vannkraner i kjøretøyet er stengt. Hvis ikke alle kraner er stengt, kan pumpen gå tom og vannet kan slippe ut ukontrollert. Det kan oppstå betydelig skade.

Aktivere nøddriften:

- Skaff tilgang til strømsentralen.
- Slå batteri-skillebryteren ("Battery On/Off") av og på igjen fire ganger etter hverandre.
- La batteri-skillebryteren stå i "På"-posisjon.

- ▷ Hvis SCU-en er defekt, kontakt en autorisert forhandler.

Energisparemodus

SCU-en vil automatisk gå i energisparemodus etter 48 timer hvis ingen bruker er koblet til SCU-en og kjøretøyet ikke er koblet til en ekstern strømforsyning.

Energisparemodusen avsluttes for eksempel ved følgende handlinger, SCU går deretter tilbake til "Aktiv drift"-modus:

- Hvis kjøretøyet er koblet til en ekstern strømforsyning
- Hvis kjøretøyet låses/låses opp (avhengig av kjøretøytype)
- Hvis man aktiverer tenningen på kjøretøyet
- Hvis skjermen berøres
- Start HYMER Connect-appen på en mobilenhet som er koblet til SCU

- ▷ Etter lengre fravær kan det ta opptil 2 minutter før displayet viser gjeldende data.

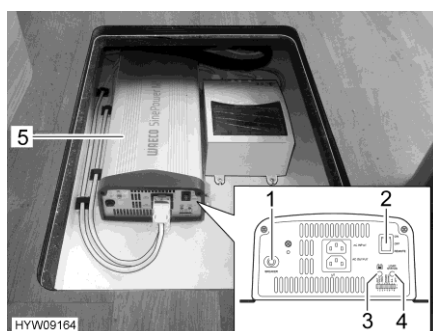
Monteringssted

SCU-en er installert under gulvlemmen, bak førersetet.

8.9 Vekselretter (Victron) med integrert ladeapparat (opsjon)

- ▷ Kontroller jordfeilbryteren ved hver tilkobling til 230 V-forsyningen, minimum hver 6. måned.
- ▷ Når kjøretøyet ikke er koblet til 230 V-forsyningen og det ikke er behov for strøm, må vekselretteren slås av. Vekselretteren trekker strøm fra boenhets-batteriet også når den er i hviletilstand.
- ▷ Vekselretteren er utstyrt med en 230 V-prioritetskobling. Når en ekstern 230 V-spenning foreligger, har bruken av denne prioritet. Kun når ingen ekstern 230 V-spenning foreligger, brukes boenhets-batteriet til spenningsforsyningen.
- ▷ Når ingen ekstern 230 V-forsyning er koblet til, tar vekselretteren energi fra boenhets-batteriet. Boenhets-batteriet har kun et begrenset energiforråd. Derfor bør elektriske forbrukere ikke stå i stikkontaktene over lengre tid uten 230 V-tilkobling.
- ▷ For å beskytte boenhets-batteriet mot fullstendig utlading, slås vekselretteren automatisk av ved underspenning. Vekselretteren slås automatisk på igjen når spenningen har nådd normalverdi igjen.
- ▷ Ved overlast eller utilstrekkelig kjøling, slås vekselretteren automatisk av. Vekselretteren slås automatisk på igjen når det ikke lenger er overlast og apparattemperaturen er sunket til en ufarlig verdi.
- ▷ Når apparatsikringen har utløst, må den trykkes inn igjen manuelt.
- ▷ Se og følg den separate bruksanvisningen fra produsenten for ytterligere informasjon.

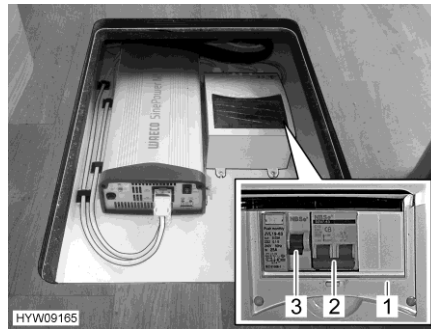
- 1 Apparatsikring
- 2 Hovedbryter "ON/OFF/REMOTE"
- 3 LED for inngangsspenningsområde
- 4 LED "LOAD LEVEL"
- 5 Vekselretter MSI 1812T

Bilde 94 Vekselretter (eksempelvis fremstilling)

Oppgaver Vekselretteren har følgende oppgaver:

Når ingen ekstern 230 V-forsyning er koblet til, genererer vekselretteren en 230 V-spenning for alle stikkontaktene i kjøretøyet fra 12 V-likespenningen til boenhets-batteriet.

Når en ekstern 230 V-forsyning er koblet til, brukes denne til forsyningen til stikkontaktene. Det er dermed ingen strømforbruk fra boenhets-batteriet via vekselretteren.

- 1 Sikringsboks
- 2 Ledningsbeskyttelsesbryter for stikkontakter
- 3 Jordfeilbryter for stikkontakter

Bilde 95 Ekstra sikringsboks

En ledningsbeskyttelsesbryter (Bilde 95,2) og en jordfeilbryter (Bilde 95,3) i den ekstra sikringsboksen (Bilde 95,1) sikrer stikkontaktene.

Moneringssted Elektronikkrom ved siden av gassflaskene. Tilgang via serviceåpning bak.

- ▷ Ytterligere informasjon finnes i bruksanvisningen til produsenten.

8.9.1 Senere montering av en vekselretter

- ▷ Montering av en vekselretter kan føre til skader på det elektriske anlegget. Vi påtar oss intet ansvar for slike skader.

Montering av en 230 V-vekselretter fører til en svært høy strømbelastning. F.eks. har en vekselretter med en utgangseffekt på 800 W på 12 V siden et strømpoptak på opp til 75 A.

Denne strømmen er for stor for utgangene på strømsentralen (se avsnittet 8.12.1).

Når vekselretteren kobles direkte til batteriet, registreres ikke strømpoptaket til vekselretteren via panelet. Den høye utladningsstrømmen gjør at polspenningen på batteriet synker kraftig. Det installerte målesystemet registrerer da underspenning og kobler eventuelt fra 12 V-spenningen. I tillegg brukes boenhetens batteri svært raskt opp ved drift av en vekselretter.

8.10 230 V-spenning

- ▶ Arbeid på det elektriske anlegget må kun utføres av fagpersonell.
- ▶ Det elektriske anlegget i kjøretøyet må kontrolleres minst hvert tredje år av en elektrisk fagperson. Ved hyppigere bruk av kjøretøyet anbefales en årlig kontroll.

230 V-spenningen forsyner:

- Stikkontaktene med jordet kontakt for apparater med maks. 10 A
- Strømsentralen

De strømforbrukende apparatene som er tilkoblet 12 V-spenningen i boenheten, forsynes med strøm fra boenhets-batteriet.

Koble kjøretøyet til en ekstern 230 V-forsyning så ofte som mulig. På denne måten lader lademodulen i strømsentralen boenhets-batteriet automatisk. I tillegg blir startbatteriet vedlikeholdsladet.

8.10.1 230 V-tilkobling (CEE-stikkontakt)

- ▷ Overspenning kan skade apparater som er tilkoblet. Årsaker til overspenning kan f.eks. være lynnedslag, uregulerte spenningskilder (f.eks. bensingeneratorer) eller strømtilkoblinger ved kjøring.

Krav til 230 V-tilkoblingen

- Tilkoblingsledningen, pluggforbindelsene til forsyningspunktet og pluggforbindelsen til kjøretøyet må tilsvare IEC 60309. Handelsbetegnelsen for pluggforbindelsene er "CEE blå".
- Bruk gummislangeledning H07RN-F med minst 2,5 mm² ledningstverrsnitt og maksimal 25 m lengde.
- Pluggforbindelser med jordet kontakt (schuko) er ikke tillatt. Seriekobling av CEE-/schuko-adaptore er heller ikke tillatt.

8.10.2 Kople til 230 V-forsyning

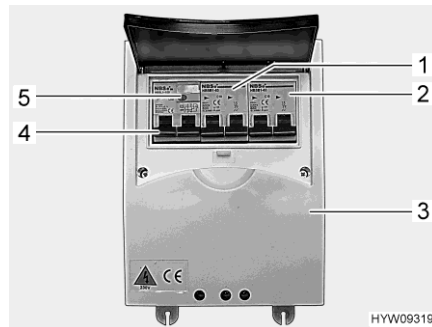

- ▶ Den eksterne 230 V-forsyningen må sikres via en jordfeilbryter (FI-bryter, 30 mA).
- ▶ Ledningen må være viklet helt av kabeltrommelen for å unngå overoppheting.
- ▶ I tvilstilfeller eller hvis 230 V-forsyningen ikke er tilgjengelig eller er defekt, må du kontakte leverandøren av forsyningsanlegget.

- ▷ 230 V-tilkoblingen på kjøretøyet er utstyrt med en jordfeilbryter (FI-bryter).
- ▷ Det kreves jordfeilbrytere (FI-brytere, 30 mA) for koblingspunkter på campingplasser (campingfordelere).

Kjøretøyet kan tilkobles en ekstern 230 V-forsyning. For tilkobling skal i hovedsak kun 230 V-tilkoblingen på kjøretøyet (CEE-stikkontakt) brukes.

Bilde 96 Ledningsbeskyttelsesbryter og FI-bryter (230 V-sikringsboks)

Bilde 97 230 V-tilkobling til kjøretøyet (CEE-stikkontakt)

- ▷ Den andre ledningsbeskyttelsesbryteren (Bilde 96,2) er valgfri. Det er avhengig av kjøretøyets utstyr om denne ledningsbeskyttelsesbryteren er tilgjengelig.

Koble til kjøretøyet:

- Kontroller om strømforsyningsapparatet er egnet med tanke på tilkobling, spenning, frekvens og strøm.
- Kontroller om ledningene og tilkoblingene er egnet.
- Kontroller pluggforbindelsene og ledningene med tanke på synlige skader.
- Slå av begge ledningsbeskyttelsesbrytere (Bilde 96,1 og Bilde 96,2) i sikringsboksen (Bilde 96,3).
- Åpne dekselet for 230 V-tilkoblingen til kjøretøyet (Bilde 97) og sett i stikkontakten. Pass på at låsetappen til det fjærbelastede dekselet har gått i lås.
- Sett støpselet til tilkoblingsledningen i stikkontakten på campingfordeleren. Pass på at låsetappen på det fjærbelastede dekselet også har gått i lås.
- Slå på begge ledningsbeskyttelsesbrytere i sikringsboksen.

Kontrollere jordfeilbryter:

- Når kjøretøyet er koblet til 230 V-forsyningen, trykker du på prøvetasten (Bilde 96,5) til jordfeilbryteren (FI-bryter) (Bilde 96,4) i sikringsboksen (Bilde 96,3). Jordfeilbryteren skal utløses.
- Slå på jordfeilbryteren (Bilde 96,4) igjen.

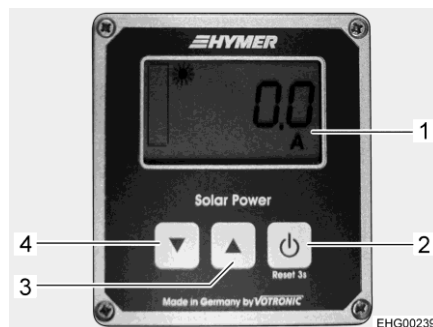
Koble fra forbindelsen:

- Slå av begge ledningsbeskyttelsesbrytere (Bilde 96,1 og 2) i sikringsboksen (Bilde 96,3).
- Løsne låsetappen på campingfordeleren og trekk støpselet til tilkoblingsledningen ut av stikkontakten.
- Løsne låsetappen på kjøretøyet, trekk ut stikkontakten og lukk dekselet for 230 V-tilkoblingen.

8.11 Solaranlegg

Informasjon om solaranlegget vises på et indikatorpanel.

Moneringssted Indikatorpanelet er montert i veggskapet over bordet.

- 1 Indikator
- 2 Slå på/av knappen for visning, tilbakestill målerstand
- 3 Knapp tilbake/opp
- 4 Knapp frem/ned

Bilde 98 Indikatorpanel for solaranlegg

Skru på/av Solaranlegget kobles ikke manuelt. Så snart sollys foreligger vil solcelleregulatoren lade boenhets-batteriet. Indikatorpanelet forsynes med strøm av solcelleregulatoren.

Driftstilstander Apparatet har følgende driftstilstander:

- Standby: Ingen visning bortsett fra "Charge"-symbolet (dersom batteriet er utladet) og solsymbolet (dersom solcelleregulatoren er aktiv)
- Visning med og uten belysning: Dersom en vilkårlig knapp trykkes på indikatorpanelet, blir visningsbelysningen koblet inn og forblir innkoblet i 3 minutter.
Hvis ingen knapp trykkes innen 3 minutter, slås belysningen automatisk av igjen. Symbolene på displayet vises fortsatt. Tastefunksjonene utføres kun når en knapp trykkes, så lenge belysningen er innkoblet.

Betjening Følgende informasjon vises etter trykking på Frem-knappen (Bilde 98,4) i tur og orden:

- Aktuell strøm hos solaranlegget i ampere ("A")
- Spenning hos batteriet i volt ("V")
- Energi som dannes av solaranlegget (telles fortløpende og vises som ampère-timer (Ah) samt Watt-timer (Wh)/Kilowatt-timer (kWh))
For å tilbakestille målerstand: Vis ønsket målerverdi, trykk på På/av-knappen (Bilde 98,2) ca. 3 sekunder til visningen "Set ----" vises.
- Aktuell effekt hos solaranlegget i Watt ("W")

▷ Ytterligere informasjon finnes i bruksanvisningen til produsenten som er vedlagt separat.

8.12 Sikringer

- ▶ Defekte sikringer skal kun byttes ut når årsaken til feilen er kjent og feilen er utbedret.
- ▶ Defekte sikringer skal kun byttes ut når strømforsyningen er frakoblet.
- ▶ Sikringer må aldri kortsluttes eller repareres.
- ▶ Defekte sikringer må alltid skiftes ut med en ny sikring med samme verdi.

8.12.1 Sikringer 12 V

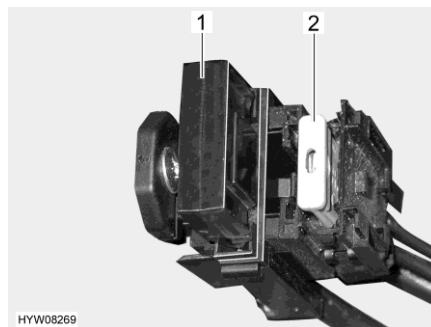
De strømbrukende apparatene som i boenheten er tilknyttet 12 V-forsyningen, er sikret med separate sikringer. Sikringene er tilgjengelige på forskjellige monteringssteder i kjøretøyet.

Før du skifter sikringene, må du følge angivelsene nedenfor vedr. funksjon, verdi og farge til de aktuelle sikringene. Ved skifting av sikringer, bruk kun bladsikringer med verdier som er angitt nedenfor.

Enkelte signaler er beskyttet av såkalte "polyswitch"-sikringer. Polyswitch er en intern, selvregulerende sikring. Etter opphevelse av overstrøm eller kortslutning blir driftsstrømmen frigitt automatisk. Dette kan ta flere sekunder (kjølefasen).

Sikringer ved startbatteriet

Sikringene er montert i nærheten av startbatteriet.

- 1 Stor bladsikring 40 A/oransje (for strømsentral)
- 2 Bladsikring 15 A/blå (for kjøleskap og ladeledning)

Bilde 99 Sikringer (startbatteri)

Sikringer ved boenhetsbatteriet

Sikringene er montert i nærheten av boenhetsbatteriet.

- 1 Stor bladsikring 40 A/oransje (for strømsentral)
- 2 Bladsikring 2 A/grå (for batterisensor boenhetsbatteri)
- 3 Bladsikring 20 A/gul (for s tillegg utstyr varmeanlegg)
- 4 Bladsikring 15 A/blå (for tillegg utstyr bryter varmeanlegg)

Bilde 100 Sikringer (boenhetsbatteri)

Sikringer på reléboks AD01

Sikringene er bygget inn i sittebenken og kan nås via en luke på sittebenkens side.

Si-nr.	Funksjon	Verdi/Farve
B2	Kl. 15 (tenning på)	15 A blå
B3	Kl. 30 (permanent pluss)	15 A blå
B5	D+ signal	Intern Polyswitch (2 A)
B6	Reserve (ekstraoppvarming)	15 A blå
B7	Lamper	5 A lysebrun

Sikring for Thetford-toalett

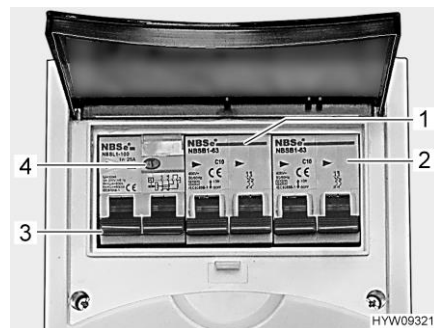
Toalettet har en vedlikeholdsfri automatisikring.

Sikringer på strømsentralen

Det er montert flere sikringer på strømsentralen. Sikringene kan identifiseres entydig via fargen og angivelsene for funksjon og verdi.

8.12.2 230 V-sikring

- ▷ Kontroller jordfeilbryteren ved hver tilkobling til 230 V-forsyningen, minimum hver 6. måned.

Bilde 101 Ledningsbeskyttelsesbryter og FI-bryter (230 V-sikringsboks)

En jordfeilbryter (FI-bryter) (Bilde 101,3) i sikringsboksen sikrer hele kjøretøyet mot feilstrøm (30 mA).

Den etterkoblede ledningsbeskyttelsesbryteren (10 A) (Bilde 101,1) sikrer 230 V-stikkkontakten, strømsentralen, det ekstra ladeapparatet og kjøleskapet.

På kjøretøy med tilleggsutstyr, f.eks. takklimaapparat, sikrer en ekstra ledningsbeskyttelsesbryter (16 A) (Bilde 101,2) apparatet.

Kontrollere jordfeilbryter:

- Når kjøretøyet er koblet til 230 V-forsyningen, trykker du på prøvetasten (Bilde 101,4). Jordfeilbryteren (FI) må utløses.

Monteringssted

I sittebenken, tilgjengelig via en luke på sittebenkens side.

Kapitteloversikt

I dette kapitlet finner du opplysninger om innbyggingsapparatene i kjøretøyet.

Informasjonen gjelder kun betjeningen av innbyggingsapparatene.

Ytterligere informasjon om innbyggingsapparatene finner du i bruksanvisningene til innbyggingsapparatene, som er vedlagt kjøretøyet separat.

9.1 Generelt

- ▷ Av sikkerhetsgrunner må reservedeler for varmeapparater tilsvare produsentens spesifikasjoner, og produsenten må ha godkjent dem som reservedeler. Disse reservedelene må bare monteres av produsenten selv eller på et autorisert fagverksted.

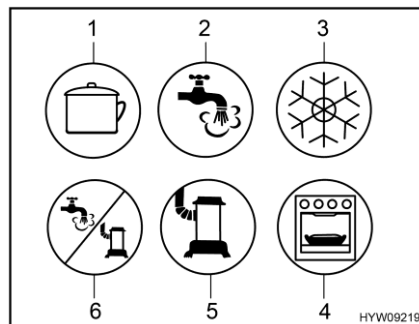

- ▷ Ytterligere informasjon finnes i bruksanvisningen for apparatet. Denne er vedlagt separat.

Avhengig av modell er kjøretøyet utstyrt med varmeanlegg/varmtvannsbereeder, kokeplass og kjøleskap.

I denne bruksanvisningen beskrives kun betjeningen av disse apparatene og deres spesifikasjoner.

Før et gassdrevet innbyggingsapparat settes i gang, må man åpne gassflaskens hovedventil og gassavstengeventilen.

- 1 Kokeplass
- 2 Varmtvann
- 3 Kjøleskap
- 4 Stekeovn/grill
- 5 Varmeanlegg
- 6 Varmtvann/varmeanlegg

Bilde 102 Mulige symboler på gassavstengeventilene

9.2 Varmeanlegg og varmtvannsbereeder

Med varmeanlegget kan man både varme opp kjøretøyet boenhet (gjennom oppvarming av romluft), samt varme opp bruksvannet (varmtvannsbereeder-funksjon). De etterfølgende tipsene gjelder også når varmeanlegget benyttes som varmtvannsbereeder.

- ▶ På grunn av eksplosjonsfaren må det aldri slippes ut gass uten at flammen brenner.
- ▶ Ved tanking, på ferger og i garasjer, må varmeanlegget aldri drives med gass. Eksplosjonsfare!

- ▶ Aldri bruk varmeanlegget i gassdrift i lukkede rom (f.eks. i garasjer). Forgiftnings- og kvelningsfare!
- ▶ Eksosavtrekket må ikke stenges av eller overbygges.
- ▶ Rommet bak varmeanlegget skal ikke brukes som oppbevaringsrom.
- ▶ Vannet i varmtvannsberederen kan varmes opp til 65 °C. Fare for skålding!

- ▷ Varmtvannsberederen må aldri settes i gang uten vann.
- ▷ Tøm varmtvannsberederen ved frostfare når den ikke er i drift.
- ▷ Still varmtvannsberederen kun på maks. temperatur når det trengs mye varmtvann. Det beskytter varmtvannsberederen mot forkalkning.

- ▷ Ikke bruk vannet i varmtvannsberederen til drikkevann.
- ▷ Når strømforsyningen til varmeanlegget har vært avbrutt, må klokkeslettet legges inn på nytt.

Første igangsetting

Når varmeanlegget settes i gang for første gang, vil det for en kort tid avgi røyk og lukt. Still umiddelbart varmeanlegget på bryteren på høyeste trinn. Åpne vinduer og dører og luft godt. Røyk og lukt forsvinner av seg selv etter kort tid.

9.2.1 Riktig oppvarming

Bilde 103 Luftdyse (varmlufts-varmeanlegget)

Varmluftfordeling

I kjøretøyet finnes det flere luftdyser (Bilde 103). Rør fører varmluften til luftdysene. Still luftdysene slik at varmluften kommer ut der den er ønsket. For å forhindre gjennomtrekk, stenges luftdysene på dashbordet og luftspredningen i bobilene stilles på resirkulering.

Innstilling av luftdysene

- Fullstendig åpen: Full varmluftsstrøm
- Halv- eller delvis åpen: Redusert varmluftsstrøm

Når 5 luftdyser er helt åpne, kommer det mindre varmluft ut fra hver enkelt dyse. Når bare 3 luftdyser er åpne, strømmes det mer varmluft ut av hver enkelt dyse.

9.2.2 Innredning

Avhengig av planløsningen er kjøretøyet som standard utstyrt med Combi 4 Truma varmlufts-varmeanlegg (gassvarmeanlegg pluss varmtvannsberedning).

Følgende utstyr er valgfritt tilgjengelig:

- Varmlufts-varmeanlegget Combi 6 Truma (gassvarmeanlegg pluss varmtvannsberedning)
- Varmlufts-varmeanlegget Combi 6 E Truma (gass-hybridvarmeanlegg pluss varmtvannsberedning med integrerte elektriske varmestaver for gass, elektrisk eller blandingsdrift)
- Varmlufts-varmeanlegget Combi D 6 Truma (diesel-kjøretøysvarmeanlegg og varmtvannsberedning)

**Monteringssted
varmeanlegg**

Varmeanlegget er bygget inn i en sittebenk.

**Monteringssted
kontrollpanel CP plus**

Kontrollpanelet CP plus monteres i stueskapet over sittegruppen.

- ▷ Varmeanlegget kan betjenes via betjeningspanelet CP plus eller via det 7"-panelet og HYMER Connect-appen.

9.2.3 Gassdrevet varmlufts-varmeanlegg og varmtvannsbereder med digitalt kontrollpanel CP plus

- ▶ På grunn av eksplosjonsfaren må det aldri slippes ut gass uten at flammen brenner.
- ▶ Ved tanking, på ferger og i garasjer, må varmeanlegget aldri drives med gass. Eksplosjonsfare!
- ▶ Aldri bruk varmeanlegget i gassdrift i lukkede rom (f.eks. i garasjer). Forgiftnings- og kvelningsfare!

- ▷ Hvis varmeanlegget er ute av drift på grunn av frostfare, må man tømme varmtvannsberederen.
- ▷ Resirkuleringsviften slår seg på automatisk når varmlufts-varmeanlegget settes i drift, og fortsetter å være i drift. Dermed blir boenhets-batteriet ekstremt belastet, når kjøretøyet ikke er tilkoblet en ekstern 230-V-forsyning. Ta hensyn til at boenhets-batteriet kun har et begrenset energiforråd.

- ▷ Drift er mulig med varmlufts-varmeanlegg ved tom varmtvannsbereder.
- ▷ Når strømforsyningen til varmeanlegget har vært avbrutt, må klokkeslettet legges inn på nytt.

Maksimal varmeeffekt

Varmeanlegg	Gassdrift
Combi 4	4000 W
Combi 6	6000 W

Kontrollpanel Kontrollpanelet er inndelt i to områder:

- Display
- Betjeningsknapper

- 1 Display
- 2 Dreie-/trykknapp
- 3 Tilbaketast

Bilde 104 Kontrollpanel (varmluftsvarmeanlegg og varmtvannsbereder)

Etter innkobling aktiveres de siste innstilte verdiene/driftsparameterne.

Når ingen taster betjenes, kobles kontrollpanelet etter noen minutter i stand-by-modus.

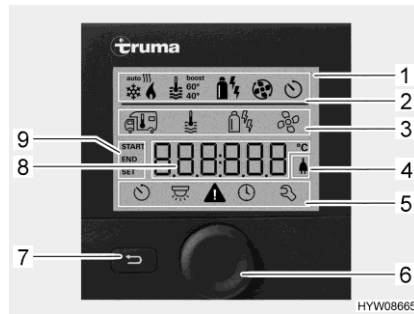
Når klokkeslettet er stilt inn, skifter i stand-by-modus indikatoren i displayet mellom klokkeslett og innstilt romtemperatur.

Etter utkobling kan indikatoren i betjeningsdelen på grunn av etterløp til varmeanlegget enda være aktivert noen minutter.

Betjeningsknapper

Betjeningsknappene har følgende funksjoner:

Knapp	Tastebetjening	Funksjon
Dreie-/trykknapp (Bilde 104,2)	Drei til høyre	Menyen går gjennom fra venstre til høyre
		Verdier økes
	Drei til venstre	Menyen går gjennom fra høyre til venstre
		Verdier reduseres
	Lett trykk	Valg verdi lagres
		Menypunkt velges til endring av verdier (valgt menypunktet blinker)
	Trykkes (3 sekunder)	Slå på eller av
Tilbaketast (Bilde 104,3)	Trykkes	Hoppe tilbake fra et menypunkt, uten å lagre verdiene

- 1 Indikator
- 2 Statuslinje
- 3 Øvre menylinje
- 4 Indikator nettspenning 230 V
- 5 Nedre menylinje
- 6 Dreie-/trykknapp
- 7 Tilbaketast
- 8 Indikatorområde innstillinger og verdier
- 9 Indikator tidsbryter

Bilde 105 Kontrollpanel med indikatorer

Display

Displayet er inndelt i fire områder:

- Statuslinje (Bilde 105,2)
- Øvre menylinje (Bilde 105,3)
- Indikatorområde (Bilde 105,8)
- Nedre menylinje (Bilde 105,5)

Slå kontrollpanel på/av:

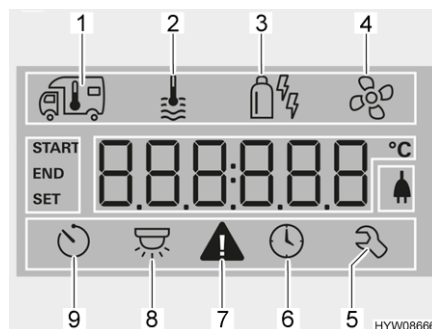
- Trykk dreie-/trykknappen (Bilde 105,6) i ca. 3 sekunder. Begge menylinjene (Bilde 105,3 og Bilde 105,5) vises. Det første symbolet blinker.

- ▷ Inn-/utkopling av kontrollpanelet betyr egentlig omkobling mellom stand-by-modus og innstillingsmodus. I stand-by-modus vises den innstilte romtemperaturen og klokkeslettet i veksel.

Foreta innstillinger:

- Drei dreie-/trykknappen (Bilde 105,6) til ønsket menysymbol blinker.
- Trykk dreie-/trykknappen.
- Drei dreie-/trykknappen, til ønsket verdi vises.
- Trykk dreie-/trykknappen, for å lagre innstilt verdi. Dersom den opprinnelige innstilte verdien likevel ikke skal endres: Trykk på tilbaketasten (Bilde 105,7).

- 1 Varmeanlegg
- 2 Varmtvann
- 3 Driftsmåte
- 4 Vifte
- 5 Servicemeny
- 6 Stille klokkeslett
- 7 Varselsymbol
- 8 Belysning (ikke brukt her)
- 9 Tidsbryter

Bilde 106 Display (kontrollpanel)

Slå på varmeanlegg:

- Åpne hovedventilen på gassflasken og den gassavstengeventilen "Varmeanlegg/varmtvannsbereder".
- Drei dreie-/trykknappen (Bilde 105,6) til menysymbolet varmeanlegg (Bilde 106,1) blinker.
- Trykk dreie-/trykknappen.

- Drei dreie-/trykknappen, til ønsket verdi vises.
- Trykk dreie-/trykknappen, for å lagre innstilt verdi. Symbolet i statuslinjen (Bilde 105,2) blinker, til innstilt romtemperatur er nådd. Dersom den opprinnelige innstilte verdien likevel ikke skal endres: Trykk på tilbaketasten (Bilde 105,7).

Slå av varmeanlegg:

- Drei tilbake temperaturverdien, til OFF vises. Trykk dreie-/trykknappen for å lagre.

- ▷ Ønsket romtemperatur kan også endres i stand-by-modus ved å dreie dreie-/trykknappen.

Slå på varmtvannsberedning:

- Åpne hovedventilen på gassflasken og den gassavstengeventilen "Varmeanlegg/varmtvannsbereder".
- Drei dreie-/trykknappen (Bilde 105,6) til menysymbolet varmtvann (Bilde 106,2) blinker.
- Trykk dreie-/trykknappen.
- Drei dreie-/trykknappen, til ønsket verdi vises:
 - OFF: Varmtvannsberedning er slått av.
 - 40°: Varmtvann varmes opp til 40 °C.
 - 60°: Varmtvann varmes opp til 60 °C.
 - BOOST: Rask oppvarming av varmtvann (varmtvannsbereder forrang) i maks. 40 minutter. Deretter holdes vanntemperaturen i to ettervarming sykluser på det høyere nivået (omtrent 62 °C).
- Trykk dreie-/trykknappen, for å lagre innstilt verdi. Symbolet i statuslinjen (Bilde 105,2) blinker, til innstilt varmtvannstemperatur er nådd. Dersom den opprinnelige innstilte verdien likevel ikke skal endres: Trykk på tilbaketasten (Bilde 105,7).

Slå av varmtvannsberedning:

- Drei dreie-/trykknappen, til OFF vises. Trykk dreie-/trykknappen for å lagre.

Sikkerhets-/avtappingsventil

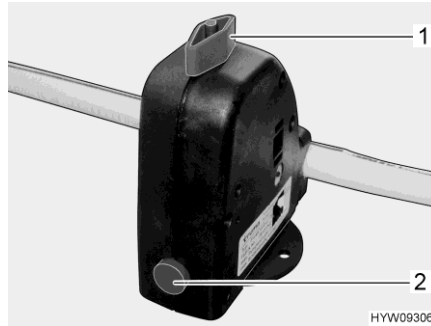
Bobilen er utstyrt med en sikkerhets-/avtappingsventil (Bilde 107). Sikkerhets-/avtappingsventil hindrer at vannet i varmtvannsberederen fryser når varmeanlegget ikke er på når det er frost.

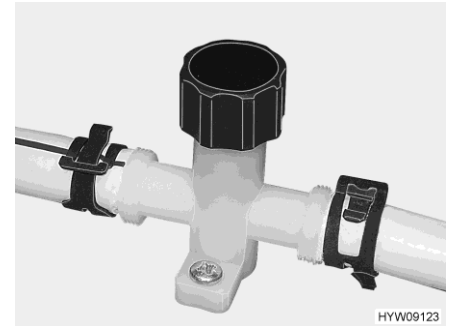
- ▷ Åpne sikkerhets-/avtappingsventilen og tøm varmtvannsberederen når kjøretøyet ikke brukes over lang tid.
- ▷ Ved temperaturer under 3 °C åpner sikkerhets-/avtappingsventilen automatisk. Først når temperaturen på sikkerhets-/avtappingsventilen er over 7 °C, kan sikkerhets-/avtappingsventilen lukkes igjen.
- ▷ Sikkerhets-/avtappingsventilen beskytter ikke vannpumpen og vannarmaturene mot frost.

- ▷ Tømmestussene til sikkerhets-/avtappingsventilen må alltid holdes fri for smuss (f.eks. løv, is).

Bilde 107 Sikkerhets-/avtappingsventil (varmtvannsbereder)

Bilde 108 Tappekran (vannledning)

Monteringssted

Sikkerhets-/avtappingsventil er bygget inn i sittebenkskapet.

Fylle/tømme varmtvannsberederen

Varmtvannsberederen forsynes med vann fra vanntanken.

Fylle varmtvannsberederen med vann:

- Slå på 12 V-forsyningen på panelet.
- Steng sikkerhets-/avtappingsventilen. Drei dreiebryteren (Bilde 107,1) på tvers av sikkerhets-/avtappingsventilen og trykk inn trykknappen (Bilde 107,2).
- Still alle vannkraner på "Varmt" og åpne dem. Vannpumpen slås på. Varmtvannsledningene fylles med vann.
- La vannkranene være åpne til vannet som renner ut er uten luftbobler. Dette er den eneste måten å garantere at varmtvannsberederen er fylt med vann.
- Steng alle vannkraner.

Tømme varmtvannsberederen:

- Slå av varmtvannsberedning.
- Åpne sikkerhets-/avtappingsventilen. Vri dreiebryteren (Bilde 107,1) langs med sikkerhets-/avtappingsventilen. Trykknappen (Bilde 107,2) hopper ut. Varmtvannsberederen tømmes ut via sikkerhets-/avtappingsventilen.
- Kontroller at alt vannet renner ut av varmtvannsberederen (ca. 10 liter).
- Steng tappekranene. Drei hetten til tappekranen (Bilde 108) med urviseren.

Stille inn vifte:

- Drei dreie-/trykknappen (Bilde 105,6) til menysymbolet vifte (Bilde 106,4) blinker.
- Trykk dreie-/trykknappen.
- Drei dreie-/trykknappen, til ønsket verdi vises:
 - OFF: Viften er slått av.
 - VENT: Omluft
 - ECO: Lav viftehastighet
 - HIGH: Høy viftehastighet
 - BOOST: Rask romoppvarming. Boost er tilgjengelig, når den aktuelle romtemperaturen ligger minst 10 °C under den valgte romtemperaturen.
- Trykk dreie-/trykknappen, for å lagre innstilt verdi. Dersom den opprinnelige innstilte verdien likevel ikke skal endres: Trykk på tilbaketasten (Bilde 105,7).

- Stille inn tidsbryter:*
- Drei dreie-/trykknappen (Bilde 105,6) til menysymbolet tidsbryter (Bilde 106,9) blinker.
 - Trykk dreie-/trykknappen. Starttiden vises, timeindikeringen blinker.
 - Drei dreie-/trykknappen, til time for ønsket starttid vises.
 - Trykk dreie-/trykknappen. Minuttindikatorene blinker.
 - Drei dreie-/trykknappen, til minutt for ønsket starttid vises.
 - Trykk dreie-/trykknappen.
 - På samme måte stiller en etter hverandre inn utkoblingstid, ønsket romtemperatur, varmtvannstrinn og viftetrinn.
 - Trykk dreie-/trykknappen. Tidsbryteren er aktivert. Symbolet tidsbryter (Bilde 106,9) blinker, når tidsbryteren er programmert og aktivert.

- ▷ Servicemenyen inneholder punkt, som vanligvis kun må stilles inn en gang (språk, bakgrunnsbelysning, kalibrering), samt spesifikasjoner for servicestasjoner (versjonsnummer).

Feilindikator

Ved en varsling blinker varselsymbolet (Bilde 106,7). Varmeanlegget forsetter å gå. Hvis det kun dreier seg om en midlertidig feil, slukner varselsymbolet automatisk.

Ved en feil viser betjeningsdelen omgående feilkoden til feilen. Varmeanlegget slås av. Trykk dreie-/trykknappen, for å starte varmeanlegget på nytt.

- ▷ Ytterligere informasjon finnes i bruksanvisningen til produsenten som er vedlagt separat.

9.2.4 Gass-/diesel-hybridvarmeanlegg og varmtvannsbereder med elektriske varmestaver og digitalt kontrollpanel CP plus

- ▶ På grunn av eksplosjonsfaren må det aldri slippes ut gass uten at flammen brenner.
- ▶ Ved tanking, på ferger og i garasjer, må varmeanlegget aldri drives med gass. Eksplosjonsfare!
- ▶ Aldri bruk varmeanlegget i gassdrift i lukkede rom (f.eks. i garasjer). Forgiftnings- og kvelningsfare!

- ▷ Hvis varmeanlegget er ute av drift på grunn av frostfare, må man tømme varmtvannsberederen.
- ▷ Resirkuleringsviften slår seg på automatisk når varmlufts-varmeanlegget settes i drift, og fortsetter å være i drift. Dermed blir boenhets-batteriet ekstremt belastet, når kjøretøyet ikke er tilkoblet en ekstern 230 V-forsyning. Ta hensyn til at boenhets-batteriet kun har et begrenset energiforråd.

- ▷ Drift er mulig med varmlufts-varmeanlegg ved tom varmtvannsbereder.
- ▷ Når strømforsyningen til varmeanlegget har vært avbrutt, må klokkeslettet legges inn på nytt.

Maksimal varmeeffekt

Varmeanlegg	Gassdrift	Elektrisk drift	Blandingsdrift (diesel og elektrisk drift)	Blandingsdrift (gass og elektrisk drift)
Combi 4E	4000 W	1800 W	-	3800 W
Combi 6E/D6E	6000 W	1800 W	5800 W	6900 W

Kontrollpanel Kontrollpanelet er inndelt i to områder:

- Display
- Betjeningsknapper

- 1 Display
- 2 Dreie-/trykknapp
- 3 Tilbaketast

Bilde 109 Kontrollpanel (varmluftsvarmeanlegg og varmtvannsbereider)

Etter innkobling aktiveres de siste innstilte verdiene/driftsparameterne.

Når ingen taster betjenes, kobles kontrollpanelet etter noen minutter i stand-by-modus.

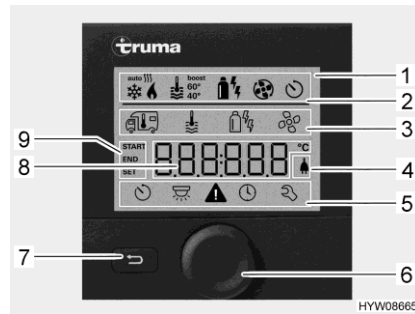
Når klokkeslettet er stilt inn, skifter i stand-by-modus indikatoren i displayet mellom klokkeslett og innstilt romtemperatur.

Etter utkobling kan indikatoren i betjeningsdelen på grunn av etterløp til varmeanlegget enda være aktivert noen minutter.

Betjeningsknapper

Betjeningsknappene har følgende funksjoner:

Knapp	Tastebetjening	Funksjon
Dreie-/trykknapp (Bilde 109,2)	Drei til høyre	Menyen går gjennom fra venstre til høyre Verdier økes
	Drei til venstre	Menyen går gjennom fra høyre til venstre Verdier reduseres
	Lett trykk	Valg verdi lagres Menypunkt velges til endring av verdier (valgt menypunktet blinker)
	Trykkes (3 sekunder)	Slå på eller av
Tilbaketast (Bilde 109,3)	Trykkes	Hoppe tilbake fra et menypunkt, uten å lagre verdiene

- 1 Indikator
- 2 Statuslinje
- 3 Øvre menylinje
- 4 Indikator nettspenning 230 V
- 5 Nedre menylinje
- 6 Dreie-/trykknapp
- 7 Tilbaketast
- 8 Indikatorområde innstillinger og verdier
- 9 Indikator tidsbryter

Bilde 110 Kontrollpanel med indikatorer

Display Displayet er inndelt i fire områder:

- Statuslinje (Bilde 110,2)
- Øvre menylinje (Bilde 110,3)
- Indikatorområde (Bilde 110,8)
- Nedre menylinje (Bilde 110,5)

Slå kontrollpanel på/av:

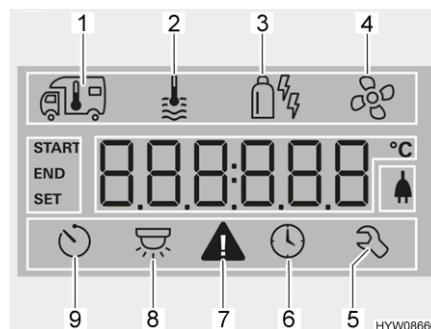
- Trykk dreie-/trykknappen (Bilde 110,6) i ca. 3 sekunder. Begge menylinjene (Bilde 110,3 og Bilde 110,5) vises. Det første symbolet blinker.

- ▷ Inn-/utkopling av kontrollpanelet betyr egentlig omkobling mellom stand-by-modus og innstillingsmodus. I stand-by-modus vises den innstilte romtemperaturen og klokkeslettet i veksel.

Foreta innstillinger:

- Drei dreie-/trykknappen (Bilde 110,6) til ønsket menylinje blinker.
- Trykk dreie-/trykknappen.
- Drei dreie-/trykknappen, til ønsket verdi vises.
- Trykk dreie-/trykknappen, for å lagre innstilt verdi. Dersom den opprinnelige innstilte verdien likevel ikke skal endres: Trykk på tilbaketasten (Bilde 110,7).

- 1 Varmeanlegg
- 2 Varmtvann
- 3 Driftsmåte
- 4 Vifte
- 5 Servicemeny
- 6 Stille klokkeslett
- 7 Varselsymbol
- 8 Belysning (ikke brukt her)
- 9 Tidsbryter

Bilde 111 Display (kontrollpanel)

Slå på varmeanlegg:

- Åpne hovedventilen på gassflasken og den gassavstengeventilen "Varmeanlegg/varmtvannsbereder".
- Drei dreie-/trykknappen (Bilde 110,6) til menylinjen varmeanlegg (Bilde 111,1) blinker.
- Trykk dreie-/trykknappen.

- Drei dreie-/trykknappen, til ønsket verdi vises.
 - Trykk dreie-/trykknappen, for å lagre innstilt verdi. Symbolet i statuslinjen (Bilde 110,2) blinker, til innstilt romtemperatur er nådd. Dersom den opprinnelige innstilte verdien likevel ikke skal endres: Trykk på tilbaketasten (Bilde 110,7).
- Slå av varmeanlegg:*
- Drei tilbake temperaturverdien, til OFF vises. Trykk dreie-/trykknappen for å lagre.

- ▷ Ønsket romtemperatur kan også endres i stand-by-modus ved å dreie dreie-/trykknappen.

Slå på varmtvannsberedning:

- Åpne hovedventilen på gassflasken og den gassavstengeventilen "Varmeanlegg/varmtvannsbereder".
- Drei dreie-/trykknappen (Bilde 110,6) til menysymbolet varmtvann (Bilde 111,2) blinker.
- Trykk dreie-/trykknappen.
- Drei dreie-/trykknappen, til ønsket verdi vises:
 - OFF: Varmtvannsberedning er slått av.
 - 40°: Varmtvann varmes opp til 40 °C.
 - 60°: Varmtvann varmes opp til 60 °C.
 - BOOST: Rask oppvarming av varmtvann (varmtvannsbereder forrang) i maks. 40 minutter. Deretter holdes vanntemperaturen i to ettervarming sykluser på det høyere nivået (omtrent 62 °C).
- Trykk dreie-/trykknappen, for å lagre innstilt verdi. Symbolet i statuslinjen (Bilde 110,2) blinker, til innstilt varmtvannstemperatur er nådd. Dersom den opprinnelige innstilte verdien likevel ikke skal endres: Trykk på tilbaketasten (Bilde 110,7).

Slå av varmtvannsberedning:

- Drei dreie-/trykknappen, til OFF vises. Trykk dreie-/trykknappen for å lagre.

Sikkerhets-/avtappingsventil

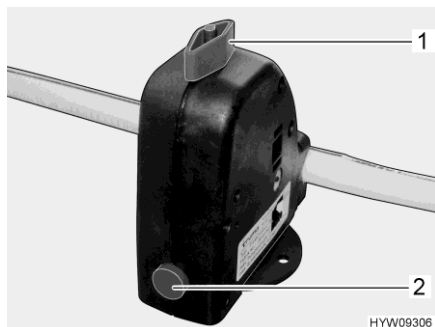
Bobilen er utstyrt med en sikkerhets-/avtappingsventil (Bilde 112). Sikkerhets-/avtappingsventil hindrer at vannet i varmtvannsberederen fryser når varmeanlegget ikke er på når det er frost.

- ▷ Åpne sikkerhets-/avtappingsventilen og tøm varmtvannsberederen når kjøretøyet ikke brukes over lang tid.
- ▷ Ved temperaturer under 3 °C åpner sikkerhets-/avtappingsventilen automatisk. Først når temperaturen på sikkerhets-/avtappingsventilen er over 7 °C, kan sikkerhets-/avtappingsventilen lukkes igjen.
- ▷ Sikkerhets-/avtappingsventilen beskytter ikke vannpumpen og vannarmaturene mot frost.

- ▷ Tømmestussene til sikkerhets-/avtappingsventilen må alltid holdes fri for smuss (f.eks. løv, is).

Bilde 112 Sikkerhets-/avtappingsventil (varmtvannsbereder)

Bilde 113 Tappekran (vannledning)

Moneringssted Sikkerhets-/avtappingsventil er bygget inn i sittebenskapet.

Fylle/tømme varmtvannsberederen

Varmtvannsberederen forsynes med vann fra vanntanken.

Fylle varmtvannsberederen med vann:

- Slå på 12 V-forsyningen på panelet.
- Steng sikkerhets-/avtappingsventilen. Drei dreiebryteren (Bilde 112,1) på tvers av sikkerhets-/avtappingsventilen og trykk inn trykknappen (Bilde 112,2).
- Still alle vannkraner på "Varmt" og åpne dem. Vannpumpen slås på. Varmlvannsledningene fylles med vann.
- La vannkranene være åpne til vannet som renner ut er uten luftbobler. Dette er den eneste måten å garantere at varmtvannsberederen er fylt med vann.
- Steng alle vannkraner.

Tømme varmtvannsberederen:

- Slå av varmtvannsberedning.
- Åpne sikkerhets-/avtappingsventilen. Vri dreiebryteren (Bilde 112,1) langs med sikkerhets-/avtappingsventilen. Trykknappen (Bilde 112,2) hopper ut. Varmlvannsberederen tømmes ut via sikkerhets-/avtappingsventilen.
- Kontroller at alt vannet renner ut av varmtvannsberederen (ca. 10 liter).
- Steng tappekranene. Drei hetten til tappekranen (Bilde 113) med urviseren.

Driftsmåter Varmlvanns-varmeanlegget med varmlvannsberederen kan drives med forskjellige energikilder.

Velge driftsmåte:

- Drei dreie-/trykknappen (Bilde 110,6) til menysymbolet driftsmåte (Bilde 111,3) blinker.
- Trykk dreie-/trykknappen.
- Drei dreie-/trykknappen, til ønsket driftsmåte vises:
 - Gassdrift
 - Elektrisk drift, effektnivå 1 (900 W)
 - Elektrisk drift, effektnivå 2 (1800 W)
 - Gassdrift og elektrisk drift, effektnivå 1 (900 W)
 - Gassdrift og elektrisk drift, effektnivå 2 (1800 W)

- Trykk dreie-/trykknappen for å lagre den driftsmåten som er stilt inn. Dersom den opprinnelige innstillingen likevel ikke skal endres: Trykk på tilbaketasten (Bilde 110,7).
- ▷ 230 V elektrisk drift er kun mulig, når kjøretøyet er koblet til 230 V-forsyningen.
- ▷ Ved effektnivå 1 (900 W) brukes et strømforbruk på 3,9 A. Ved effektnivå 2 (1800 W) brukes et strømforbruk på 7,8 A.

Stille inn vifte:

- Drei dreie-/trykknappen (Bilde 110,6) til menysymbolet vifte (Bilde 111,4) blinker.
- Trykk dreie-/trykknappen.
- Drei dreie-/trykknappen, til ønsket verdi vises:
 - OFF: Viften er slått av.
 - VENT: Omluft
 - ECO: Lav viftehastighet
 - HIGH: Høy viftehastighet
 - BOOST: Rask romoppvarming. Boost er tilgjengelig, når den aktuelle romtemperaturen ligger minst 10 °C under den valgte romtemperaturen.
- Trykk dreie-/trykknappen, for å lagre innstilt verdi. Dersom den opprinnelige innstilte verdien likevel ikke skal endres: Trykk på tilbaketasten (Bilde 110,7).

Stille inn tidsbryter:

- Drei dreie-/trykknappen (Bilde 110,6) til menysymbolet tidsbryter (Bilde 111,9) blinker.
- Trykk dreie-/trykknappen. Starttiden vises, timeindikeringen blinker.
- Drei dreie-/trykknappen, til time for ønsket starttid vises.
- Trykk dreie-/trykknappen. Minuttindikatorene blinker.
- Drei dreie-/trykknappen, til minutt for ønsket starttid vises.
- Trykk dreie-/trykknappen.
- På samme måte stiller en etter hverandre inn utkoblingstid, ønsket romtemperatur, varmtvannstrinn og viftetrinn.
- Trykk dreie-/trykknappen. Tidsbryteren er aktivert. Symbolet tidsbryter (Bilde 111,9) blinker, når tidsbryteren er programmert og aktivert.

- ▷ Servicemenyen inneholder punkt, som vanligvis kun må stilles inn en gang (språk, bakgrunnsbelysning, kalibrering), samt spesifikasjoner for servicestasjoner (versjonsnummer).

Feilindikator

Ved en varsling blinker varselsymbolet (Bilde 111,7). Varmeanlegget forsettes å gå. Hvis det kun dreier seg om en midlertidig feil, slokner varselsymbolet automatisk.

Ved en feil viser betjeningsdelen omgående feilkoden til feilen. Varmeanlegget slås av. Trykk dreie-/trykknappen, for å starte varmeanlegget på nytt.

- ▷ Ytterligere informasjon finnes i bruksanvisningen til produsenten som er vedlagt separat.

9.2.5 Veggpipe

Friskluft og avgasser fra varmeanlegget ledes i en to-kammers veggpipe.

- ▷ Parker kjøretøyet slik, at veggpipen får tilstrekkelig friskluft.
- ▷ Veggpipen må alltid være fri. Veggpipen må ikke tildekkes.
- ▷ Ved vintercamping må veggpipen holdes fri for snø og is.
- ▷ Kontroller veggpipen regelmessig, avhengig av været (snø, løvfall, smuss osv.). Om nødvendig, rengjør veggpipen.
- ▷ Ved rengjøring av kjøretøyet må vannstrålen ikke rettes direkte på veggpipen.
- ▷ Ved ignorering kan en feilfri funksjon av varmeanlegget ikke garanteres.

Bilde 114 Veggpipe (varmlufts-varmeanlegg)

Veggpipen er montert på den venstre sideveggen.

9.2.6 Diesel-varmlufts-varmeanlegg og varmtvannsbereder

- ▶ Hvis det oppstår utettheter i varmeanlegget eller eksosanlegget, er det fare for forgiftning! Hvis en utetthet oppdages, skal diesel-varmlufts-varmeanlegget slås av. Apne vinduer og dører. La anlegget kontrolleres av en autorisert servicestasjon.
- ▶ Overhold sikkerhetsforskriftene og sikkerhetsanvisningene til produsenten, se separat bruksanvisning til produsenten.

Funksjon og betjening er den samme som for det gassdrevne varmlufts-varmeanlegget, se avsnittet 9.2.3.

Ytterligere informasjon finnes i bruksanvisningen til produsenten som er vedlagt separat.

9.3 Klimaanlegg Truma Aventa

- ▷ Kjølekretsen må kun åpnes av produsenten eller et autorisert fagverksted.
- ▷ Luftinntakene og luftutløpene må ikke blokkeres.
- ▷ Kjør ikke i fall eller stigninger på mer enn 8 % når klimaanlegget er i gang. Ellers kan kompressoren skades.
- ▷ Enheten må ikke brukes i lengre tid i kjølemodus når bilen står skrått. Kondens kan trenge inn i interiøret.

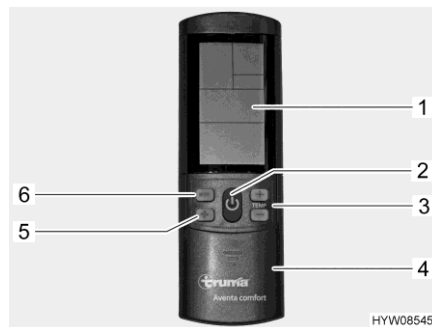

- ▷ Klimaanlegget går kun når kjøretøyet er koblet til en 230 V-forsyning.
- ▷ Den eksterne 230 V-forsyningen må beskyttes med minst 4 A (Aventa compact) eller 6 A (Aventa compact plus). Ellers er ikke forskriftsmessig drift av klimaanlegget mulig.
- ▷ Fjernkontrollen må alltid rettes mot den infrarød-mottakeren når du bruker den.
- ▷ Følg også bruksanvisningen til produsenten.

Driftsmåter Klimaanlegget kan drives med følgende driftsmåter:

- Automatikk
- Kjøling
- Omluft

Fjernkontroll Alle funksjonene til klimaanlegget kan betjenes ved hjelp av fjernkontrollen.

- 1 Display
- 2 På/av-knapp
- 3 Bruk "+" eller "-" til temperaturvalg
- 4 Skyveklaff til panel med innstillingstaster
- 5 Valgtast vifteeffekttrinn (tre trinn)
- 6 Valgtast driftsmåte

Bilde 115 Fjernkontroll (klimaanlegg)

Automatisk drift I automatisk drift må ønsket temperatur innstilles.

Avhengig av romtemperatur velger klimaanlegget automatisk viftehastighet.

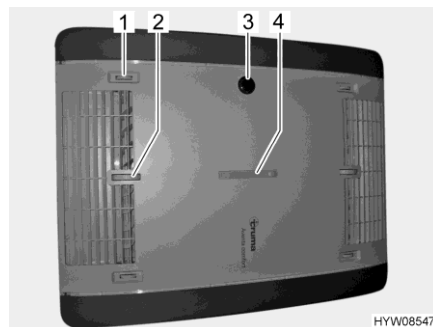
- For å slå på:*
- Trykk på på/av-knappen (Bilde 115,2). De sist brukte innstillingene brukes.

- ▷ Etter innkobling kjører resirkuleringsviften. Kompressoren starter senest etter 3 minutter, den blå LED-en blinker.

- Still inn ønsket temperatur med knappene "+" og "-" (Bilde 115,3).

- For å slå av:*
- Trykk på på/av-knappen (Bilde 115,2). Belysningen kan fortsatt betjenes.

- 1 Luftfordeling til høyre/venstre
- 2 Luftfordeling tak/gulv
- 3 IR-mottaker, funksjonsdisplay, manuell på/av
- 4 Luftfordeling, foran/bak

Bilde 116 Funksjonsdisplay og luftfordeling (klimaanlegg)

9.3.1 Betjening og visning på apparatet

Enkelte funksjoner kan kontrolleres direkte på apparatet.

- Stille inn luftfordeling:*
- Stille inn justeringshjul og glidebryter til trinnløs luftfordeling etter ønske.
- Slå på/av manuelt:*
- Trykk på mikroknappen (f.eks. med en penn, når fjernkontrollen ikke er innen rekkevidde).

Tilstand LED	Betydning
Blå LED blinker	Kompressoren starter (kjølemodus)
Blå LED lyser	Kjøledrift
Rød LED blinker	Data overføres
Rød LED lyser	Feil
Begge LED lyser	Spenningsforsyning utilstrekkelig, kompressoren slår seg av

Manuell drift I manuell drift kan kjøling og omluft stilles inn hver for seg på fjernkontrollen.

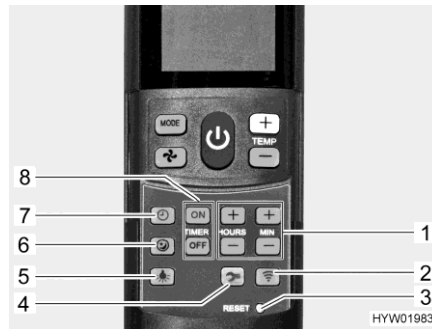
- Slå på kjøling:*
- Trykk på på/av-knappen (Bilde 115,2).
 - Trykk på valgknapp driftsmåte (Bilde 115,6) inntil kjølesymbolet vises på displayet (Bilde 115,1).
 - Still inn ønsket temperatur med knappene "+" og "-" (Bilde 115,3).
 - Still inn ønsket vifteeffekttrinn med valgknappen "🌀" (Bilde 115,5).

Når romtemperaturen som er stilt inn med fjernkontrollen, er nådd, slås kompressoren av, den blå LED på IR-mottakeren slukker. Resirkuleringsviften fortsetter å kjøre.

Hvis romtemperaturen stiger over innstilt temperatur, vil enheten automatisk veksle tilbake til kjølemodus.

- Slå på omluft:*
- Trykk på på/av-knappen (Bilde 115,2).
 - Trykk på valgknapp driftsmåte (Bilde 115,6) inntil omluftsymbolet vises på displayet (Bilde 115,1).
 - Still inn ønsket temperatur med knappene "+" og "-" (Bilde 115,3).
 - Still inn ønsket vifteeffekttrinn med valgknappen "🌀" (Bilde 115,5).

I omluftdrift blir inneluften sirkulert og renses av filteret/silene. Ingen LEDer lyser i IR-mottakeren.

- 1 Knapper for å stille klokken og tidsuret
- 2 Send-knapp (ny dataoverføring)
- 3 Mikrobryter "RESET" (tilbakestilling til fabrikkinnstillinger)
- 4 Knapp Setup for igangsetting
- 5 Lysknapp (operere lysene)
- 6 Stille drift-knapp (stillegående kjøle-drift)
- 7 Klokkeslett-knapp (til å stille inn klokkeslett)
- 8 Slå på/av knapper "TIMER" for tidsforvalg

Bilde 117 Fjernkontroll med innstillingsknapper (klimaanlegg)

Slå på stille drift: ■ Trykk på stille drift-knappen (Bilde 117,6). I kjølemodus kjører viften da med lavere hastighet og er derfor veldig stillegående.

Stille klokkeslett: ■ Trykk på klokkeslett-knappen (Bilde 117,7).
 ■ Still inn timer og minutter med knappene (Bilde 117,1).

Slå på tidsur: ■ Trykk på på/av-knappen (Bilde 115,2).
 ■ Still inn ønsket driftsmåte og temperatur.

Programmere innkoblingstid: ■ Trykk på knapp "ON" (Bilde 117,8).
 ■ Trykk på knappen for tidsinnstilling (Bilde 117,1) til ønsket tidsperiode til innkobling er nådd.
 ■ Trykk på knapp "ON" (Bilde 117,8).

Programmere utkoblingstid: ■ Trykk på knapp "OFF" (Bilde 117,8).
 ■ Trykk på knappen for tidsinnstilling (Bilde 117,1) til ønsket tidsperiode til utkobling er nådd.
 ■ Trykk på knapp "OFF" (Bilde 117,8).

Deaktivere tidsur: ■ Trykk på "ON" eller "OFF"-knappene (Bilde 117,8) på nytt.

Med det integrerte tidsuret kan inn-/utkoblingstiden for klimaanlegg stilles inn mellom 15 minutter og 24 timer i forveien (beregnet ut fra gjeldende klokkeslett).

Slå på belysning: ■ Trykk på belysningsknappen (Bilde 117,5). Lyset blir slått på med det siste dempetrinnet.

Dempe belysningen: ■ Trykk på belysningsknappen (Bilde 117,5) og hold til ønsket lysstyrke er oppnådd.

Slå av belysning: ■ Trykk på belysningsknappen (Bilde 117,5).

- ▷ Knappen Setup (Bilde 117,4) brukes til å koble fjernkontrollen til klimaanlegget ved første igangsetting.
- ▷ Ytterligere informasjon finnes i bruksanvisningen til produsenten som er vedlagt separat.

9.4 Kokeplass

- ▶ Når gasskomfyren er i bruk, må du ikke la den stå uten tilsyn. Selv om gasskomfyren bare vil være uten tilsyn i en kort periode (f.eks. hvis du må gå på toalettet), må du slå den av.
- ▶ På grunn av eksplosjonsfaren må det aldri slippes ut gass uten at flammen brenner.
- ▶ Luft godt før komfyren settes i gang. Åpne vindu eller takluke.
- ▶ Ikke bruk gasskomfyr eller gass-stekeovn til oppvarming.
- ▶ Når man håndterer varme gryter, panner og lignende gjenstander må man bruke votter eller grytekluter. Fare for personskade!
- ▶ Ikke plasser gardiner i nærheten av kokeplass. Brannfare!
- ▶ Hvis en varmekilde er i drift, må du alltid sette en kjele eller panne over flammen.

- ▷ Ikke plasser varme gjenstander, som kasseroller, på vaskbeskyttelsen, gasskomfyrdekslet eller benkeplaten.

9.4.1 Gasskomfyr

- ▶ Mens den slås på og når gasskomfyren er i bruk, må det ikke være noen brennbare eller lettantennelige gjenstander som f.eks. kophåndklær, servietter osv. i nærheten av gasskomfyren. Brannfare!
- ▶ Hele tenningsprosessen må være synlig ovenfra og må ikke dekkes til av kasseroller.
- ▶ Gasskomfyrdekslet lukkes ved hjelp av fjærkraft. Fare for skader når dekslet lukkes!

- ▷ Gasskomfyrdekslet av glass skal ikke brukes som kokefelt.
- ▷ Lukk ikke gasskomfyrdekslet når komfyren er i bruk.
- ▷ Ikke belast gasskomfyrdekslet med trykk når det er lukket.
- ▷ Etter kokingen må man la gasskomfyrdekslet være åpent så lenge brennerne avgir varme. Ellers kan glassplaten eksplodere.

- ▷ Bruk kun gryter og panner som passer til diameteren på brenneristen til gasskomfyren.
- ▷ Når flammen slukkes, stenger tennsikringsventilen automatisk gasstilførselen.
- ▷ Ytterligere informasjon finnes i bruksanvisningen til produsenten som er vedlagt separat.

Kjøkkenbenken i kjøretøyet er utstyrt med en gasskomfyr med 2 flammer.

Bilde 118 Gasskomfyr

- For å slå på:*
- Åpne hovedventilen på gassflasken og gassavstengeventilen "Kokeplass".
 - Åpne gasskomfyrdekslet (Bilde 118,1).
 - Drei dreieregulatoren (Bilde 118,2) til ønsket varmekilde til tenningsposisjon (stor flamme).
 - Trykk inn dreieregulatoren og hold den inne.
 - Tenn brenneren med en gasstenner, fyrstikk eller noe annet som egner seg.
 - Når flammen brenner holder man dreieregulatoren inne i enda 10 til 15 sekunder, til tennsikringsventilen holder gasstilførselen åpen.
 - Slipp dreieregulatoren løs og drei den til ønsket innstilling.
 - Hvis tenningen mislykkes, gjentas fremgangsmåten fra begynnelsen.
- For å slå av:*
- Vri dreieregulatoren til 0-posisjon. Flammen slukkes.
 - Steng gassavstengeventilen "Kokeplass" og hovedventilen på gassflasken.

9.5 Kjøleskap

9.5.1 Thetford T1000

- ▶ Ventilasjonsåpningene skal alltid holdes åpne.
- ▶ På grunn av tekniske forhold, kan ikke temperaturen i kjøleskapet og fryseren holdes konstant hele tiden. Under ugunstige forhold kan matvarer i fryseren tines opp.

- ▷ Ikke bruk noen gjenstander eller varmeapparater for å sette fart på tingen.
- ▷ Når kjøretøyet utsettes for sterkt sollys: Ventiler kjøretøyet godt.
- ▷ Før kjøring må produktene i kjøleskapet sikres mot å skli.

- ▷ Temperaturen i kjøleskapet avhenger av omgivelsestemperaturen (romtemperatur), hvor hyppig døren åpnes og innholdet i kjøleskapet. Juster kjøletrinnet ved behov.
- ▷ Boenhets-batteriet har kun et begrenset energiforråd. Derfor må kjøleskapet ikke drives over lengre tid uten 230 V-tilkobling når kjøretøyet står stille.

- ▷ Sjekk kondens i oppsamlingskaret før avreise og regelmessig når kjøleskapet brukes.
- ▷ Ytterligere informasjon finnes i bruksanvisningen til produsenten som er vedlagt separat.

Driftsmåter

Kjøleskapet drives utelukkende med 12 V likespenning.

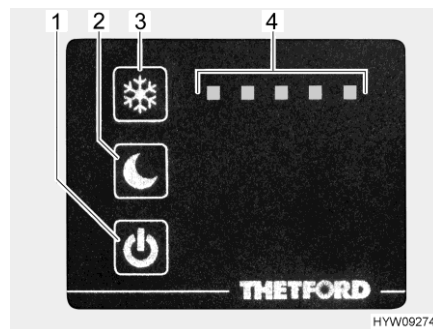
12 V-forsyningen kommer da alltid via strømsentralen.

Ved kjøredrift leder strømsentralen strømmen fra kjøretøyets dynamo videre til kjøleskapet.

Når kjøretøyet står stille og **ikke** er tilkoblet 230 V-forsyningen, forsyner strømsentralen kjøleskapet med strøm fra boenhets-batteriet.

Når kjøretøyet står stille og er tilkoblet 230 V-forsyningen, omformer strømsentralen den inngående spenningen til 12 V og leder den videre til kjøleskapet.

Omkoblingen mellom de forskjellige forsyningsmåtene skjer automatisk.

- 1 På/av-knapp med blå kontrollampe
- 2 Knappen nattmodus
- 3 Knapp temperaturinnstilling
- 4 Indikator for kjøletrinn

Bilde 119 Brytere (kjøleskap)

- For å slå på:*
- Trykk på på/av-knapp (Bilde 119,1) og hold den inne i ca. 2 sekunder. Den blå kontrollampen viser at kjøleskapet fungerer. Indikatoren (Bilde 119,4) viser det innstilte kjøletrinnet. Indikatoren dimmes etter ca. 10 sekunder.

- For å slå av:*
- Trykk på på/av-knapp (Bilde 119,1) og hold den inne i ca. 2 sekunder. Den blå kontrollampen slukker sakte.

Kjøletrinnet som kjøleskapet kjøles ned med, må velges avhengig av romtemperatur. En høyere romtemperatur krever et høyere kjøletrinn. Ved lavere romtemperatur er det nok med et lavt kjøletrinn.

- Stille inn kjøletrinn:*
- Trykk på knappen temperaturinnstilling (Bilde 119,3) og hold den inne i ca. 1 sekund. Det aktuelt innstilte kjøletrinnet (Bilde 119,4) vises.
 - Trykk på knappen temperaturinnstilling (Bilde 119,3) helt til ønsket kjøletrinn er nådd.

Kjøleskapet har en nattmodus. Når nattmodus er aktivert, jobber kjøleskapet stille med lavere effekt.

- Aktivere nattmodus:*
- Trykk på knappen nattmodus (Bilde 119,2). Den blå kontrollampen viser at nattmodus er aktivert.

- Deaktivere nattmodus:*
- Trykk på knappen nattmodus (Bilde 119,2). Den blå kontrollampen slukker. Kjøleskapet arbeider nå i normal drift.

Under drift kan det samles opp kondens i oppsamlingskaret under fryseren. Oppsamlingskaret må tømmes regelmessig.

- Tømme oppsamlingskar:*
- Trykk to pinner innover (på høyre og venstre side av oppsamlingskaret).
 - Trekk ut oppsamlingskaret og tøm det.

Hvis det har dannet seg is på flere steder i fryseren, som er mer enn 3 mm tykt, må kjøleskapet tines opp.

- Avtining:*
- Slå av kjøleskapet.
 - Ta ut alle produktene fra kjøleskapet.
 - La kjøleskapdøren stå åpen.
 - Sett en egnet beholder under avløpsåpningen til oppsamlingskaret.
 - Trekk ut proppen fra avløpsåpningen.
 - Tørk opp tinevannet med en svamp eller en klut.
 - Når kjøleskapet er tint: Sett inn proppen i avløpsåpningen igjen.
 - Vask kjøleskapet.

9.5.2 Thetford T2000

- ▶ På grunn av tekniske forhold, kan ikke temperaturen i kjøleskapet og fryseren holdes konstant hele tiden. Under ugunstige forhold kan matvarer i fryseren tines opp og bli ødelagt.

- ▷ Det oppstår varme under drift. For at kjøleskapet ikke skal bli overopphetet: Ventilasjonsåpningene skal alltid holdes åpne.
- ▷ Ikke plasser varme gjenstander i kjøleskapet, slik at avtiningen fremskyndes. Ikke foreta avtining av kjøleskapet med hårtørrer eller liknende.
- ▷ Slå av kjøleskapet når det skal gjøres rent.

- ▷ Boenhets-batteriet har kun et begrenset energiforråd. Derfor må kjøleskapet ikke drives over lengre tid uten 230 V-tilkobling når kjøretøyet står stille.
- ▷ Ytterligere informasjon finnes i bruksanvisningen til produsenten som er vedlagt separat.

Energiforsyning

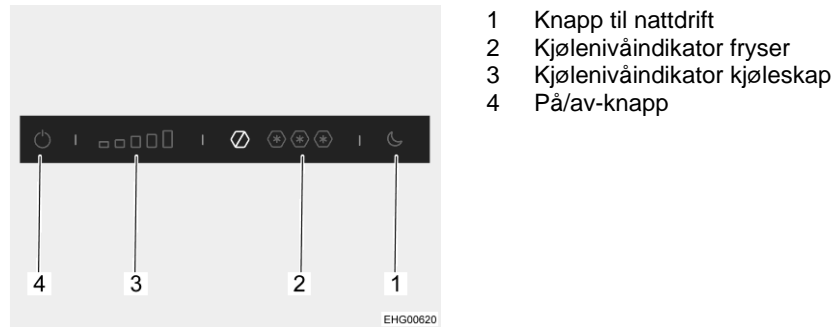
Kjøleskapet drives utelukkende med 12 V likespenning.

Ved kjøre drift leder strømsentralen strømmen fra kjøretøyets dynamo videre til kjøleskapet.

Når kjøretøyet står stille og **ikke** er tilkoblet 230 V-forsyningen, forsyner strømsentralen kjøleskapet med strøm fra boenhets-batteriet.

Når kjøretøyet står stille og er tilkoblet 230 V-forsyningen, omformer strømsentralen den inngående spenningen til 12 V og leder den videre til kjøleskapet.

Omkoblingen mellom de forskjellige forsyningsmåtene skjer automatisk.

Bilde 120 Brytere (kjøleskap)

- For å slå på:*
- Trykk på på/av-knapp (Bilde 120,4) og hold den inne i noen sekunder. Den blå kontrollampen viser at kjøleskapet fungerer. Kjølenivåindikatoren kjøleskap (Bilde 120,3) angir innstilt kjøletrinn.
- For å slå av:*
- Trykk på på/av-knapp (Bilde 120,4) og hold den inne i noen sekunder. Den blå kontrollampen slukker.

- ▷ Avkjølingseffekten avhenger av omgivelsestemperaturen og i tillegg av mengden matvarer som plasseres i kjøleskapet og skal kjøles ned, samt av hvor ofte kjøleskapdøren åpnes. Ved høye omgivelsestemperaturer må det stilles inn på et høyere kjøletrinn, mens ved lave omgivelsestemperaturer er et lavere kjøletrinn tilstrekkelig.

Stille inn kjøletrinn: ■ Trykk på ønsket kjøletrinn for kjøleskapet (Bilde 120,3).

Stille inn frysetrinn: ■ Trykk på ønsket kjøletrinn for fryseren (Bilde 120,2).

Kjøleskapet har en nattmodus. Når nattmodus er aktivert, jobber kjøleskapet stille med lavere effekt.

Aktivere nattmodus: ■ Trykk på knapp (Bilde 120,1) til nattdrift. Den blå kontrollampen viser at nattmodus er aktivert.

Deaktivere nattmodus: ■ Trykk på knapp (Bilde 120,1) til nattdrift. Den blå kontrollampen slukker. Kjøleskapet arbeider nå i normal drift.

Under drift kan det samles opp kondens i oppsamlingskaret under fryseren. Oppsamlingskaret må derfor tømmes regelmessig.

- ▷ Ytterligere informasjon finnes i bruksanvisningen til produsenten som er vedlagt separat.

9.5.3 Cruise 85

- ▷ Boenhets-batteriet har kun et begrenset energiforråd. Derfor må kjøleskapet ikke drives over lengre tid uten 230 V-tilkobling når kjøretøyet står stille.

Driftsmåter Kjøleskapet drives utelukkende med 12 V likespenning.

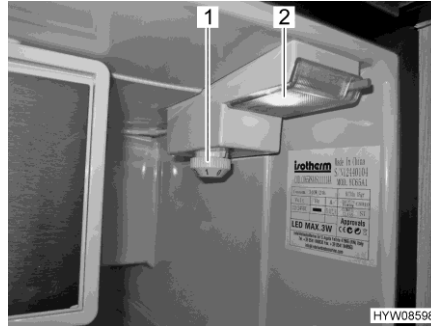
12 V-forsyningen kommer da alltid via strømsentralen.

Ved kjøre drift leder strømsentralen strømmen fra kjøretøyets dynamo videre til kjøleskapet.

Når kjøretøyet står stille og **ikke** er tilkoblet 230 V-forsyningen, forsyner strømsentralen kjøleskapet med strøm fra boenhets-batteriet.

Når kjøretøyet står stille og er tilkoblet 230 V-forsyningen, omformer strømsentralen den inngående spenningen til 12 V og leder den videre til kjøleskapet.

Omkoblingen mellom de forskjellige forsyningsmåtene skjer automatisk.

Bilde 121 Kontrollelement (kjøleskap)

- For å slå på:*
- Åpne kjøleskapdøren.
 - Drei termostaten (Bilde 121,1) med urviseren fra stilling "0" til stilling "1". Apparatet er slått på, innebelysningen (Bilde 121,2) lyser.

- For å slå av:*
- Drei termostaten (Bilde 121,1) mot urviseren til stilling "0". Da må du overvinne en liten motstand.

- Still inn temperatur:*
- Still inn temperatur ved hjelp av termostaten (Bilde 121,1).
 - Stilling "1" = laveste kjøleeffekt
 - Stilling "7" = høyeste kjøleeffekt

- Avtining:*
- Slå av kjøleskapet.
 - Åpne dørene på kjøleskapet og frysescapet og la dem stå åpne.
 - Ta opp tinevannet med en svamp eller en klut.
 - Rengjør apparatet.

Luftstilling Når kjøleskapet ikke er i bruk, skal kjøleskapdøren alltid stå åpen. På denne måten unngår man at det danner seg mugg.

- ▷ Når det oppbevares dypfrysede matvarer i frysescapet, oppnås det allerede ved en lav innstilling av termostaten en temperatur i frysescapet på -18 °C eller lavere.
- ▷ Temperaturen i kjøleskapet avhenger av omgivelsestemperaturen (installasjonsstedet), hvor hyppig døren åpnes og innholdet i skapet. Etterinnstill termostaten hvis det er nødvendig.
- ▷ Ytterligere informasjon finnes i bruksanvisningen til produsenten som er vedlagt separat.

9.5.4 Kjøleskapsdør-lås

- ▷ Under kjøring må kjøleskapsdøren alltid være lukket og låst i lukket posisjon.

- ▷ Når kjøleskapet er avslått, låses kjøleskapsdøren i luftestilling. På denne måten unngår man at det danner seg mugg.

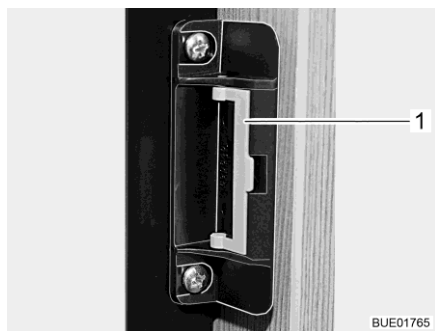
Kjøleskapsdøren kan stå i to stillinger:

- Lukket kjøleskapsdør mens man kjører og når kjøleskapet er i bruk
- Kjøleskapsdøren litt åpen for å luften når kjøleskapet er avslått

T1000/T2000

Kjøleskapet åpnes og lukkes med håndtaket på døren.

Kjøleskapsdøren kan blokkeres i luftestilling med hjelp av en svingbar bøyle.

Bilde 122 Låseanordning (normalstilling)

Bilde 123 Låseanordning (luftestilling)

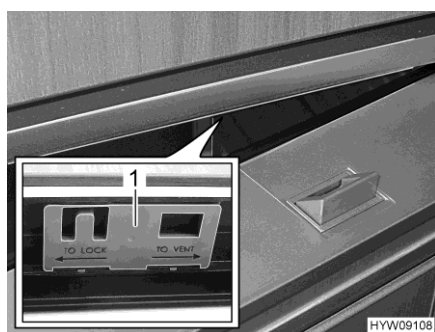
Låse i luftestilling:

- Åpne kjøleskapsdøren.
- Vri bøylen (Bilde 122,1) framover (Bilde 123).

Når kjøleskapsdøren lukkes, blir døren stående litt åpen.

Cruise 85

Kjøleskapet åpnes og lukkes med håndtaket på døren.

Bilde 124 Kjøleskapsdør (luftestilling)

Luftestilling:

- Åpne kjøleskapsdøren.
- Skyv skyverer (Bilde 124,1) mot høyre.

Når kjøleskapsdøren nå lukkes, blir den stående litt åpen.

Kapitteloversikt

I dette kapitlet finner du opplysninger om sanitæranlegget i kjøretøyet. På slutten av kapitlet finner du monteringsstedene til sanitæranleggets komponenter.

10.1 Vannforsyning, generelt

- ▶ Vanntanken må kun fylles fra drikkevannsnettet slik at kvaliteten på drikkevannet er sikret.
- ▶ Til påfylling må det kun brukes slanger eller beholdere som er tillatt for bruk til drikkevann.
- ▶ Påfyllingsslanger eller beholdere må skylles grundig med drikkevann (to til tre ganger kapasiteten).
- ▶ Påfyllingsslanger eller beholdere må tømmes fullstendig etter påfylling, og åpningene på påfyllingsslanger eller beholdere må lukkes.
- ▶ Vann som blir stående i vanntank og i vannledninger blir ubrukelig etter kort tid. Sørg derfor for at vannledningene og vanntanken rengjøres grundig hver gang før du tar i bruk kjøretøyet. Sørg for at vanntanken og vannledningene tømmes helt etter bruk av kjøretøyet.
- ▶ Hvis kjøretøyets vannanlegg er ute av bruk i mer enn en uke, må det desinfiseres før det tas i bruk igjen (se kapittel 11).

- ▷ Dersom kjøretøyet ikke skal benyttes på flere dager, eller dersom det står på varme ved frostfare, skal hele vannanlegget tømmes. Kontroller at vannpumpen er koblet ut. Ellers går vannpumpen varm og kan skades. La vannkranene stå åpne i midtstilling. La alle tappekranene stå åpne. Derved unngås fare for frostskafer på innbyggingsapparatene, frostskafer på kjøretøy og avlagringer i vannførende komponenter.
- ▷ Bruk aldri vannpumpen når vanntanken er tom.
- ▷ Hvis kjøretøyet har frostsikringsventil, vil denne ventilen automatisk åpne varmtvannsledningen før frostskafer kan oppstå. Også denne ventilen må åpnes manuelt for avstengning. Monteringssted (hvis tilgjengelig): I setekassen, under en golvplate.

Kjøretøyet er utstyrt med en vanntank. En elektrisk vannpumpe pumper vann til de ulike kranene. Når en vannkran åpnes, slår vannpumpen seg automatisk på og pumper vann til uttappingspunktet.

Spillvannstanken fanger opp spillvannet. På panelet vises hvor full vanntanken eller spillvannstanken er.

Vannpumpe

Vannpumpen slås av og på via det 7"-panelet.

- ▷ Før du bruker vannarmaturene, må du slå på vannpumpen på det 7"-panelet.
- ▷ Når vanntanken fylles, kan det dannes en luftboble på bunnen av pumpen. Denne luftboblen forhindrer at vannet suges opp. Rist vannpumpen kraftig opp og ned i vannet.

10.2 Vannanlegg

10.2.1 Vanntank

Vanntanken rommer opptil 110 l.

Varmluft fra boenhets-varmeanlegget varmer spillvannstanken. Vanntanken er dermed beskyttet mot frost.

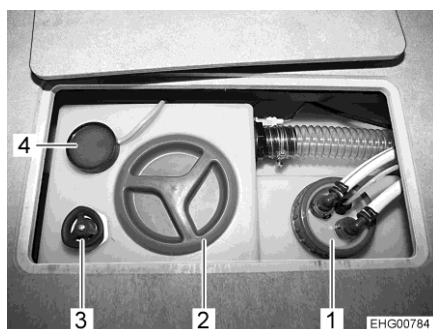

- ▷ Når boenhets-varmeanlegget er ute av drift, har ikke lenger vanntanken tilfredstillende beskyttelse mot frost. Ved frostfare må man tømme vannstanken og la tappekranen stå åpen.

- ▷ På grunn av kjøresikkerheten og tekniske tillatelser må fyllemengden reduseres til ca. 20 l under kjøring. Når vannet tappes ved hjelp av dreiehåndtaket for sikkerhetsavløpet (se avsnittet 10.2.4), blir det igjen en restmengde på ca. 20 l i vanntanken.

Vanntanken er installert under gulvet og kan nås via en gulvlem.

- 1 Vannpumpe
- 2 Rengjøringsåpning
- 3 Dreiehåndtak (vannavløp)
- 4 Sensor (fyllenivå)

Bilde 125 Vanntank

10.2.2 Påfylling av vannanlegget

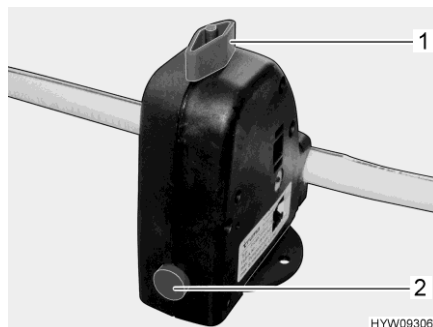
- ▶ Ved fylling av vanntanken må man følge teknisk tillatt totalvekt til kjøretøyet. Hvis vanntanken er full, må bagasjen reduseres tilsvarende.

- ▷ Hvis den er tom for vann, går vannpumpen varm og kan skades senest etter ett minutt. Bruk aldri vannpumpen når vanntanken er tom.

- ▷ Man kan kontrollere vannmengden på panelet mens vanntanken fylles.
 - Still kjøretøyet vannrett.
 - Slå på 12 V-forsyningen på panelet.

Bilde 126 Sikkerhets-/avtappingsventil (Truma)

Bilde 127 Tappekran (vannledning)

- Steng sikkerhets-/avtappingsventilen (Bilde 126). Drei dreiebryteren (Bilde 126,1) på tvers av sikkerhets-/avtappingsventilen og trykk inn trykknappen (Bilde 126,2). Det er ikke mulig å lukke sikkerhets-/avtappingsventilen ved temperaturer under 6 °C.
- Steng alle tappekranene (Bilde 127). Trekk til hettene med urviseren hhv. still vippearmen vannrett. Sikkerhets-/avtappingsventilen og tappekranene monteres i sittebenkskapet eller under en gulvlem.
- Steng alle vannkraner.
- Lukk utløpsåpningen på vanntanken.
- Åpne drikkevann-påfyllingsstussen på utsiden av kjøretøyet.
- Fyll vanntanken med drikkevann. Til påfylling, husk å bruke en vannslange som er godkjent for drikkevann.
- Still alle vannkraner på "Varmt" og åpne dem. Vannpumpen slås på. Varmtvannsledningene fylles med vann.
- La vannkranene være åpne til vannet som renner ut er uten luftbobler. Dette er den eneste måten å garantere at varmtvannsberederen er fylt med vann.
- Still alle vannkraner på "Kaldt" og la dem stå åpne. Kaldtvannsrørene fylles med vann.
- La vannkranene være åpne til vannet som renner ut er uten luftbobler.
- Steng alle vannkraner.
- Lukk drikkevann-påfyllingsstussen.
- Kontroller at dekslet på vanntanken er tett.

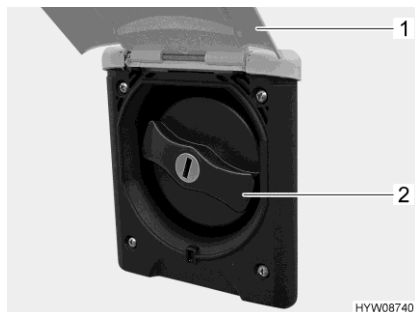

- ▷ Når vannanlegget er fylt, sørg for at temperaturen i kjøretøyet ikke faller under 15 °C. På denne måten unngår man frostskafer.

10.2.3 Etterfyll med vann

- ▶ Ved fylling av vanntanken må man følge teknisk tillatt totalvekt til kjøretøyet. Hvis vanntanken er full, må bagasjen reduseres tilsvarende.

Bilde 128 Deksel (drikkevann-påfyllingsstuss)

Drikkevann-påfyllingsstussen er plassert på venstre side av kjøretøyet.

Drikkevann-påfyllingsstussen er merket med symbolet "☞".

Åpne drikkevann-påfyllingsstussen:

- Sving den utvendige luken (Bilde 128,1) oppover.
- Stikk nøkkelen i låsesylinderen, og dreii den en kvart omdreining. Dekselet er låst opp.
- Trekk ut nøkkelen.
- Dreii det blå dekselet (Bilde 128,2) en kvart omdreining.
- Fjern dekslet.

Fylle på vann:

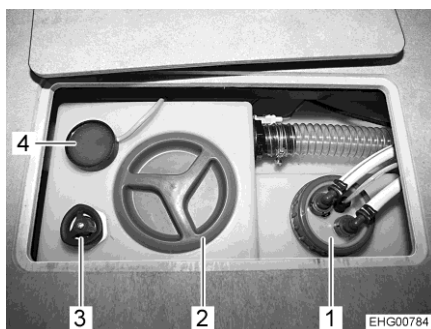
- Fyll vanntanken med drikkevann. Til påfylling, husk å bruke en vannslange som er godkjent for drikkevann.

Lukk drikkevann-påfyllingsstussen:

- Sett dekslet på drikkevann-påfyllingsstussen.
- Dreii dekselet en kvart omdreining.
- Stikk nøkkelen i låsesylinderen, og dreii den en kvart omdreining. Dekselet er låst.
- Trekk ut nøkkelen.
- Kontroller at dekslet sitter godt fast på drikkevann-påfyllingsstussen.
- Sving den utvendige luken ned og lukk den.

10.2.4 Tømme vann

Dreiehåndtak Dreiehåndtaket for tapping av vann er montert på vanntanken.

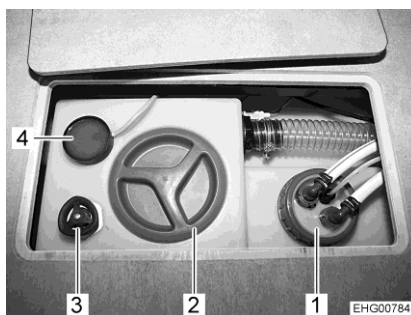

Bilde 129 Dreiehåndtak vannavløp

- For å åpne:*
- Dreiehåndtaket (Bilde 129,3) på vanntanken dreies mot urviseren til det stopper.
- For å stenge:*
- Dreiehåndtaket (Bilde 129,3) på vanntanken dreies med urviseren til det stopper.

10.2.5 Redusere vannmengden for kjøring

Dreiehåndtak Dreiehåndtaket er montert på vanntanken.

Bilde 130 Dreiehåndtak (vanntank)

- For å åpne:*
- Drei dreiehåndtaket (Bilde 130,3) på vanntanken til du møter motstand mot urviseren. Vannet renner ut opptil ca. 20 liter.
- For å stenge:*
- Drei dreiehåndtaket (Bilde 130,3) på vanntanken til stopp med urviseren.

Monteringssted Under en gulvlem.

10.2.6 Tømme vannanlegg

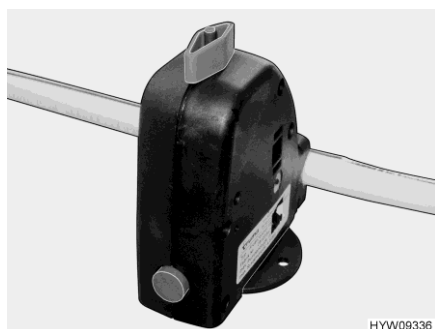
- ▷ Dersom kjøretøyet ikke skal benyttes på flere dager, eller dersom det står på varme ved frostfare, skal hele vannanlegget tømmes. Kontroller at 12 V-forsyningen på panelet er slått av. Ellers går vannpumpen varm og kan skades. La vannkranene stå åpne i midtstilling. La sikkerhets-/avtappingsventilen og alle tappekranene stå åpne. Derved unngås fare for frostskafer på innbyggingsapparatene, frostskafer på kjøretøy og avlagringer i vannførende komponenter.

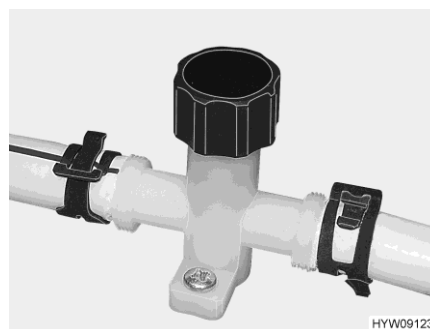
- ▷ Følg miljøvernansvisningene i dette kapitlet.

Gå fram på følgende måte for å tømme og luften vannanlegget. Slik unngår du frostskafer og avleiringer:

- Still kjøretøyet vannrett.
- Slå av 12 V-forsyningen på panelet.
- Slå av 230 V-forsyningen på 230 V-sikringsboksen.
- Slå av varmtvannsberederen.

Bilde 131 Sikkerhets-/avtappingsventil

Bilde 132 Tappekran (vannledning)

- Åpne sikkerhets-/avtappingsventilen (Bilde 131). Vri dreiebryteren (Bilde 131) langs med sikkerhets-/avtappingsventilen.
- Åpne alle tappekraner (Bilde 132).
- Skru av dekslet på vanntanken.
- Ta vannpumpen og vannslangen ut av vanntanken.
- Åpne vanntankens avløp.
- Åpne alle vannkraner og still dem i midtstilling.
- Hånddusjen holdes vendt opp.
- Skru av låseringen på vanntanken.
- Ta vannpumpen (festet på lokket) så langt ut som det er mulig for tilkoblingsledningene.
- Hold opp vannpumpen til vannledningen er helt tom.
- Kontroller at vanntanken er helt tom.
- Legg hånddusjen i dusjkaret.
- Tømme spillvannstanken. Følg miljøvernansvisningene i dette kapitlet.
- Tøm kloakktanken. Følg miljøvernansvisningene i dette kapitlet.
- Rengjør vanntanken og spyl den deretter grundig.

- La vannanlegget tørke så lenge som mulig.
- La alle vannkraner stå åpne i midtstilling etter tømming.
- La alle tappekraner og evt. sikkerhets-/avtappingsventilen stå åpne.

10.3 Vannfilter (valgfritt)

- ▶ Vannfilteret må ikke benyttes til filtrering av brønnvann, spillvann, ellevann eller regnvann. Vannfilteret egner seg ikke til utvinning av drikkevann på denne måten.
- ▶ Vannfilteret må ikke benyttes til filtrering av varmtvann.
- ▶ For sikker håndtering av vannfilteret, følg produsentens separate bruksanvisning (spesielt sikkerhetsanvisningene).

Bruksformål

Vannfilteret er kun ment for filtrering av kaldt drikkevann. Vannfilteret danner hygienisk ferskvann av dette.

Monteringssted

Vannfilteret er bygget inn i oppbevaringsrommet til venstre bak (på Ayers Rock: i plattformen foran sitteskapet). Tilgang er mulig gjennom en autorisert forhandler. Filterpatronen til vannfilteret er forbundet med filterhodet via en bajonettlås. Filterhodet har en integrert stoppeventil. Ingen ekstra stoppeventiler påkrevd i innløp og avløp.

- ▷ Fremgangsmåten ved filterskift samt ytterligere informasjon er å finne i den separate bruksanvisningen fra produsenten.

10.4 Spillvannstank

Monteringssted

Spillvannstanken rommer ca. 95 l.

Spillvannstanken er installert under en gulvlem og er tilgjengelig via denne gulvlemmen.

Varmluft fra boenhets-varmeanlegget varmer spillvannstanken. Spillvannstanken er dermed beskyttet mot frost.

- ▷ Hvis boenhets-varmeanlegget ikke er i drift, er spillvannstanken ikke lenger tilstrekkelig beskyttet mot frost. Ved frostfare må man tømme spillvannstanken og la tappekranen stå åpen.
- ▷ Hell aldri kokende vann rett i utslagsvasken. Kokende vann kan føre til deformasjon eller utettheter i rørsystemet.

- ▷ Spillvannstanken må kun tømmes på deponier, campingplasser eller oppstillingsplasser.

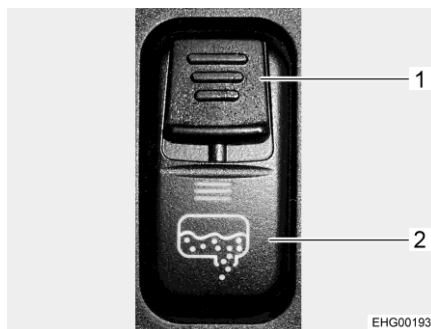
Tappekranen for spillvannet åpnes og lukkes elektrisk via en vippebryter.

- ▷ Det er bare mulig å tømme spillvannstanken ved bruk av vippebryter når kjøretøyet står stille og kjøretøymotoren er slått av.

Elektrisk styrt tappekran

Tappekranen for spillvannstanken åpnes og lukkes med en vippebryter på bryterkonsollen i førerhuset. Vippebryteren er utstyrt med en skyvesikring for å forhindre utilsiktet åpning av tappekran.

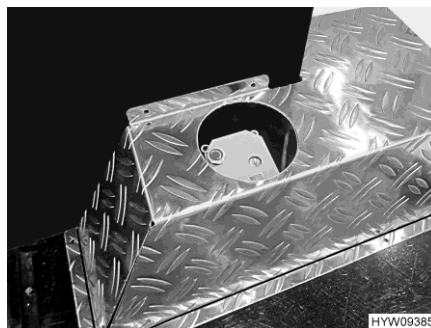
Bilde 133 Vippebryter (tømming av spillvann)

Tømme spillvannstanken:

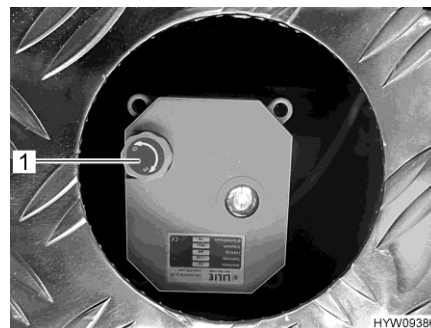
- Manøvrer kjøretøyet rett over avløpet til tømmestasjonen for spillvann.
- Skyv skyvesikringen (Bilde 133,1) på vippebryteren ned og slå samtidig vippebryteren (Bilde 133,2) ned. Dermed åpnes spillvannsventilen og spillvannstanken tømmes. LED-en lyser så lenge spillvannsventilen er åpen.

Manuell tømming av spillvannstanken

Når det ikke er mulig å foreta tømming av spillvannsventilen ved hjelp av elektrisk betjening, kan man åpne spillvannsventilen manuelt og slik tømme spillvannstanken.

Bilde 134 Elektrisk spillvannsventil (bakre lasteluke)

Bilde 135 Håndhjul (spillvannsventil)

Tømme spillvannstanken manuelt:

- Manøvrer kjøretøyet direkte over avløpet i tømmestasjonen for spillvann eller koble til spillvannsslangen og før den ned i avløpet.
- Du åpner spillvannsventilen ved å trekke håndhjulet (Bilde 135,1) opp og dreie det mot urviseren til det stopper. Dreieretningen (O for å åpne og S for å stenge) er merket på håndhjulet.
- Vent til spillvannstanken er tom.
- Du stenger spillvannsventilen ved å trekke håndhjulet (Bilde 135,1) opp og dreie det med urviseren til det stopper.
- Trekk ev. av spillvannsslangen og pakk den bort.

10.5 Toalettrom

▷ Det må ikke transporteres last i dusjkabinettet. Dusjkabinettet eller andre gjenstander i toalettrommet kan bli skadet.

- ▷ For å lufte under eller etter bruk av dusjen eller til tørking av våte klær; lukk toalettromsdøren og åpne vinduet eller takluken i toalettrommet. Da sirkulerer luften bedre.
- ▷ Vask bort såperester i dusjkaret etter bruk av dusjen, ellers kan det med tiden dannes sprekker i dusjkaret.
- ▷ Tørk dusjen etter bruk, ellers kan det dannes fuktighet.
- ▷ Sett kjøretøyet slik at det står mest mulig vannrett. Ellers kan ikke vannet renne riktig ut av dusjkaret.
- ▷ Under kjøring må lamelldøren (Bilde 136,1) være lukket. En åpen lamelldør kan ellers forårsake støy.
- ▷ Ytterligere informasjon angående rengjøring av toalettrommet finner du i avsnittet 11.3.

Dusjrist Dusjristens overflate består av kork. Dusjristen beskytter dusjkaret og sørger for et tørt gulv, selv etter dusjing.

Bilde 136 Dusjrist

Overhold følgende anvisninger for å få en lang levetid:

- Før du skal dusje tar du dusjristen (Bilde 136,2) ut av dusjen.
- Etter at du har dusjet, legger du dusjristen ned i dusjkaret igjen.
- Gjør dusjristen ren minst hver sjette måned ved hjelp av en lofri klut.

10.5.1 Vask

Toalettrommet er utstyrt med en nedslagbar vask.

Bilde 137 Vask (slått opp)

- Slå oppover:*
- Grip fatt i fremkanten på vasken (Bilde 137,1) og sving den oppover mot veggen til den gjennom magnetkraft holdes i denne stillingen.
- Vippe ned:*
- Grip fatt i fremkanten på vasken (Bilde 137,1) og trekk den mot magnetkraften fra veggen.
 - Sving vasken langsomt ned til anslaget.

10.6 Toilette

- ▷ Toalettet må maksimalt belastes med 120 kg.
- ▷ Tøm kloakktank når det er fare for frost og kjøretøyet ikke er oppvarmet.
- ▷ Ikke sitt på toalettlokket. Lokket er ikke konstruert for å bære personer og det kan brette.
- ▷ Bruk kjemiske midler som egner seg til toalett. Lufteanlegget fjerner kun lukt, ikke bakterier og gasser. Bakterier og gasser angriper tetningsgummen.

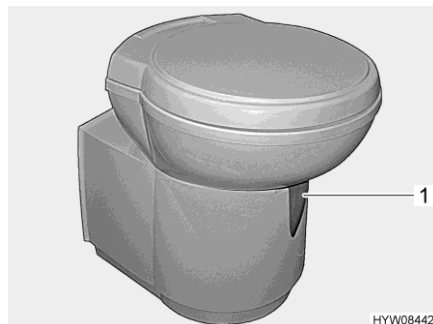
- ▷ Ytterligere informasjon finnes i bruksanvisningen til produsenten som er vedlagt separat.

- ▷ Kloakktank må kun tømmes på deponier, campingplasser eller oppstillingsplasser.

10.6.1 Svingbart toalett

Thetford-toalettets nedspyling skjer direkte via kjøretøyets vannsystem. Om nødvendig kan toalettsskålen snus i ønsket posisjon.

Bilde 138 Thetford-toalettsskål (svingbar)

Bilde 139 Spyleknapp/kontrolllampe (Thetford-toalett)

Kontrollpanelet befinner seg i nærheten av toalettsskålen.

For å spyle ned:

- Før det spyles ned må skyveren på Thetford-toalettet åpnes. Skyv skyvearmen (Bilde 138,1) mot urviseren.
- Trykk den blå spyleknappen (Bilde 139,1) for å spyle ned.
- Lukk skyveren etter skylling. Skyv skyvearmen med urviseren.

Kontrolllampen (Bilde 139,2) lyser når kloakktanken må tømmes.

10.6.2 Tømme kloakktanken

- ▷ Kloakktanken kan kun tas ut når skyveren er lukket.

Bilde 140 Klaff (kloakktank)

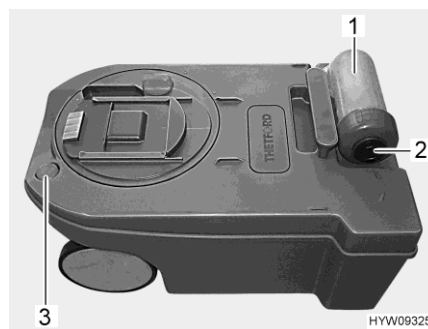
- Skyv skyvearmen på toalettsskålen med urviseren. Skyveren lukkes.
- Åpne klaffen til kloakktanken på utsiden av kjøretøyet. For å gjøre dette stikker du nøkkelen i låsesylindere til trykklåsen (Bilde 140,1) og dreier den en kvart omdreining med urviseren.
- Trekk ut nøkkelen.
- Begge trykklåsene (Bilde 140,2) trykkes samtidig med tomlene og luken til kloakktanken åpnes.

Bilde 141 Kloakktank (i kjøretøyet)

Bilde 142 Kloakktank

Bilde 143 Kloakktank (i kjøretøyet)
(alternativ)

Bilde 144 Kloakktank (alternativ)

- Trekk sikringsklemmen (Bilde 141,3) opp og trekk kloakktanken (Bilde 141,1) ut med håndtaket (Bilde 141,2).
- **Eller:**
Trekk holdebøylene (Bilde 143,1) opp og ta ut kloakktanken (Bilde 143,2).
- Sving tømmebøylene (Bilde 142,1 eller Bilde 144,1) på en markert tømmebøyle og skru av lokket (Bilde 142,2 eller Bilde 144,2).
- Trykk inn den fargede luftknappen (Bilde 142,3 eller Bilde 144,3) og hold den inne helt til kloakktanken er tom.
- Rengjør kloakktanken med ferskvann.
- Lukk tømmebøylene med lokket og sving den tilbake.
- Skyv kloakktanken så langt inn i deponeringsbrønnen til den smekker på plass.
- Lukk klaffen for kloakktanken.
- Fyll på ny sanitærvæske.

10.6.3 Vinterdrift

- ▷ Bruk ingen frostvæske. Frostvæske kan føre til skade på toalettet.

Når kjøretøyet er oppvarmet, befinner toalett, vanntank, spillvannstank og kloakktank seg i et frostfritt område. Toalettet kan dermed også brukes om vinteren.

Hvis kjøretøyet ikke blir oppvarmet, må vanntank, spillvannstank, kloakktank og vannledninger tømmes ved frostfare. På denne måten unngår man frostskaider.

10.6.4 Midlertidig lagring

- ▷ Dersom toalettet ikke brukes over lengre tid, tømmes vanntanken, spillvannstanken, kloakktanken og vannledningene.

Stenge av toalettet:

- Tøm vanntanken og spillvannstanken.
- Betjen toalettspylingen inntil det ikke renner mer vann i toalettet. Vær oppmerksom på at pumpen kan skades senest etter ett minutt hvis den går tørr.
- Tøm kloakktanken.
- Skyll kloakktanken grundig.
- La tømmestussene på kloakktanken være åpne.
- La kloakktanken tørke så lenge som mulig.

10.7 Utedusj (valgfritt)

Kjøretøyet er utstyrt med utedusj.

Monteringssted

Utedusjen er bygget inn bak.

Dusjslange, dusjhode og betjeningshendel er tilgjengelig etter åpning av bakdekslet.

Kapitteloversikt

I dette kapitlet finner du opplysninger om stell av kjøretøyet.

På slutten av kapitlet finner du sjekklister med forholdsregler som må tas når kjøretøyet ikke skal brukes over lengre tid.

11.1 Generelt

- ▷ Kjøretøyet er beregnet for fritidsbruk. Bruk som går utover en normal fritidsbruk (permanent bruk) kan føre til at det oppstår fuktighet inne i bodelen. Innredningen kan påvirkes av dette.

11.2 Utvendig stell

Vanlig utvendig stell består av regelmessig vask. Det avhenger av bruken og omgivelsene hvor ofte kjøretøyet må vaskes. I områder med mye luftforurensing eller når man kjører på veier hvor det er brukt veisalt, må kjøretøyet vaskes oftere. Hvis kjøretøyet utsettes for saltholdig og fuktig luft (kystområder, fuktig og varmt klima), må det vaskes oftere.

Hvis det er mulig, bør man unngå å parkere under trær. Det kvaelignende stoffet som drypper fra noen trær, gir lakken et matt utseende og igangsetter en mulig korrosjonsprosess.

Fugleskitt må vaskes av umiddelbart og grundig, da syren i fugleskitten virker etsende.

11.2.1 Vaske med høytrykksspyler

- ▷ Dekkene må ikke vaskes med høytrykksspyler. Dekkene kan ta skade av det.
- ▷ Ikke sprut direkte på klistremerkene (pyntefolier) med høytrykksspyleren. Klistremerkene kan løse seg opp.

Les bruksanvisningen for høytrykksspyleren før denne brukes til å vaske kjøretøyet.

Ved vasking med rundstråledyse mellom kjøretøyet og rengjøringsdysen må det være en minimumsavstand på ca. 700 mm.

Påse at vannstrålen kommer ut av rengjøringsdysen med trykk. Ukyndig håndtering av høytrykksspyleren kan føre til skader på kjøretøyet. Vanntemperaturen må ikke overskride 60 °C. Beveg vannstrålen under vasking. Vannstrålen må ikke rettes direkte mot dørsprekken, elektriske deler, stikkontakter, pakninger, luftegitter eller taklukene. Kjøretøyet kan bli skadet eller det kan trenge inn vann.

11.2.2 Vaske kjøretøyet

- ▷ Rengjør aldri kjøretøyet i vaskegater. Børsterullene kan skade de utvendige klistremerkene. Det kan trenge vann inn i eksosavtrekket eller i det automatiske luftesystemet. Kjøretøyet kan bli skadet.
- Rengjør kjøretøyet kun på vaskeplasser som er beregnet for vasking av kjøretøyer.
- Unngå direkte sollys. Ta hensyn til miljøet.
- Følg produsentens anvisninger ved bruk av rengjøringsmidler. Rengjøringsmiddelet må være pH-nøytralt.
- Prøv først rengjøringsmiddelets egnethet på et lite synlig område.
- Til rengjøringen av utvendige klistremerker og deler av plast skal det utelukkende brukes rikelig med varmt vann, oppvaskmiddel og en myk klut.
- Vask kjøretøyet med rikelig vann, en ren svamp eller en myk børste. Vanskelige flekker fjernes ved å tilsette vaskevannet litt oppvaskmiddel.
- Lakkerte yttervegger kan i tillegg rengjøres med et spesialmiddel.
- Gummilister på dører behandles med vanlig kommersielt pleiemiddel for gummi.
- Låsesylindere på dører behandles med grafittstøv.

11.2.3 Vindusruter av akrylglass

Fordi vindusrutene av akrylglass er så ømfintlige, trenger de særlig nøyaktig behandling.

- ▷ Tørk aldri av akryl-vindusruter med en tørr klut. Støvkorn kan skade overflaten.
- ▷ Rengjør akrylglass-vindusruter kun med rikelig med varmt vann, litt oppvaskmiddel og en myk klut.
- ▷ Glassrens med kjemiske, slipende eller alkoholholdige tilsetningsstoffer må under ingen omstendigheter brukes. Resultatet vil da være at rutene blir sprø fortere og deretter danner sprekker.
- ▷ Rengjøringsmidler som brukes i karosseriområdet (f.eks. tjære- eller sili-konfjerner) må ikke komme i kontakt med akrylglass.
- ▷ Kjør ikke i vaskehaller.
- ▷ Ikke fest klistremerker på akrylglass-vindusruten.
- ▷ Etter at kjøretøyet vindusruter i akrylglass er rengjort, skal de spyles med rikelig med rent vann.
- ▷ Gummilister behandles med vanlig kommersielt pleiemiddel for gummi.

- ▷ Akrylglass-rengjøringsmiddel med antistatisk virkning er godt egnet til etterbehandling. Små riper kan behandles med akrylglass-politur. Tilbehørsforhandleren har dette.

11.2.4 Deler i glassfiberforsterket plast (GRP)

- ▷ Unngå at politur kommer i kontakt med vindusgummi og profiler.
- ▷ Glassfiberforsterket plast (GRP) må ikke bli for varm. Derfor må man ved polering med poleringsmaskin bevege denne hele tiden.

- ▷ For store byggkomponenter av GRP, kan det oppstå aldersbetingede overflateriss. Dette er en egenskap for GRP-materialer med belegg, som ikke har noen innvirkning på funksjonen til komponenten. Dette utgjør derfor ingen reklamasjonsrett.

Deler i glassfiberforsterket plast (GRP) kan på grunn av manglende vedlikehold av kjøretøyet og på grunn av materialaldring gulner eller forvitrer.

GRP-deler må derfor etterbehandles. Dermed unngår du at GRP-delene gulner, og forseglingen på overflaten opprettholdes.

Etterbehandle GRP-deler:

- Kjøretøyet vaskes og tørkes som beskrevet over. Kontroller at GRP-deler er rene og tørre.
- Poleringsmiddel påføres jevnt på overflaten av GRP-delen med en myk klut.
- Vent til det har dannet seg en gråhvit overflate.
- Poler GRP-delene med en tørr, myk klut. Beveg kluten i sirkler på overflaten til GRP-delene.

Vi anbefaler at du bruker en poleringsmaskin til dette arbeidet.

- ▷ For å konservere polituren må du benytte lakkbeskyttelse. Følg bruksanvisningen til lakkebeskyttelsen.

11.2.5 Undergulv

Kjøretøyet undergulv har et belegg som delvis beskytter mot slitasje. Skader på undergulvbeskyttelsen bør straks utbedres. Flater som er innsatt med beskyttelsesmidler må ikke behandles med sprayolje.

- ▷ Bruk kun produkter som er godkjente av produsenten. Våre autoriserte forhandlere og servicestasjoner hjelper deg gjerne.

11.2.6 Motorrom

- ▷ Rengjøring og pleie av motorrommet må kun utføres mens tenningen er slått av.
- ▷ La motoren avkjøles før alle arbeider i motorrommet. Det består fare for forbrenning ved berøring av motordeler som fortsatt er varme!
- ▷ Før alle arbeider i motorrommet må de tilsvarende varsel- og håndteringsanvisningene i bruksanvisningen til basiskjøretøyprodusenten leses og følges.
- ▷ Motorvask må kun utføres av et autorisert fagverksted.
- ▷ Dampstrålen må ikke rettes direkte på lampeinnfatninger, servomotorer og tetninger. På denne måten unngås det fuktighet i lyskasterne og feil som resulterer av dette.

- ▷ Dampstrålen må ikke rettes mot vindusviskermotoren og vindusviskerstengene.
- ▷ Motorbeskyttelseslakk må kun påføres, når komponentene i motorrommet er avkjølt og fri for smuss.
- ▷ Bruk kun smøremidler, fett og væsker som er godkjent av produsenten til basiskjøretøyet.

Produsenten overtar ingen garanti for skader, utettheter eller svikt på elektriske komponenter, som oppstår etter en motorvask.

11.2.7 Vindusspyleranlegg og vindusvisker

- ▷ Spylervæskebeholderen skal utelukkende fylles med rengjøringsmidlene (med/uten frostbeskyttelse) som er angitt i bruksanvisningen til produsenten til basiskjøretøyet i det foreskrevne blandingsforholdet. Ikke bruk kjølesystem-frostvæske eller andre midler. Disse midlene forringer rengjøringsvirkningen og angriper viskerbladene.
 - ▷ Ikke slå på vindusspyleranlegget eller vindusviskerne, når viskerbladene er frosset fast. Løsne først viskerbladene med avisingsmiddel.
 - ▷ Ikke bruk vindusviskerne til å fjerne snø som har samlet seg på frontruten. Fei først bort snøen fra frontruten.
 - ▷ Ikke slå på vindusviskerne når frontruten er tørr.
 - ▷ Ikke rengjør vindusviskerstengene og vindusviskermotoren med høytrykksspyler.
- Kontroller vindusspyler og vindusvisker regelmessig for korrekt funksjon.
 - Kontroller fyllenivået til spylervæskebeholderen regelmessig. Det er kun når det tilføres tilstrekkelig med spylervæske på frontruten, at vindusviskerne kan rengjøre denne. Fri sikt er avgjørende for sikker kjøring.
 - Før frostperioden begynner må spylervæskebeholderen fylles med vindusspylervæske som har tilstrekkelig frostbeskyttelse.
 - Etterfyll vindusspylervæske i tide. Bruk kun rent vann til fortykning av vindusspylervæsken.
 - Insektrester skal fjernes snarest mulig fra viskerbladene.
 - Rengjør viskerbladene regelmessig med vindusspylervæske. Til dette føres en svamp eller en klut langs gummileppen.
 - Fjern voksrester etter kjøretøyvask med en voksløsende vindusspylervæske.
 - Rengjør dysene til vindusspyleranlegget regelmessig for smussavleiringer.
 - Etter kjøring på sterkt tilsmusset strekning skal vindusspylerdysene skylles med rent vann, for å forebygge avleiringer.
 - Rengjør tilstoppede vindusspylerdyser med en tynn nål.

11.2.8 Klimaanlegg Truma

- ▷ Klimaanlegget skal ikke rengjøres med en høytrykksspyler. Dersom vann trenger inn kan det skade klimaanlegget.
- ▷ Kjør ikke i vaskehaller.
- ▷ Ikke benytt noen skarpe eller harde gjenstander ved rengjøringen. Klimaanlegget kan bli skadet.
- Klimaanlegget skal kun rengjøres med vann og et skånsomt rengjøringsmiddel.
- Kabinettet til klimaanlegget og luftutslippsenheten skal tørkes iblant med en fuktig klut.
- Fjernkontrollen skal iblant rengjøres med en lett fuktig klut. Displayet rengjøres med en brilleklut.
- Løv og annet smuss skal fjernes regelmessig fra klimaanleggets ventilasjonsåpninger.
- Dreneringen av kondensvann kontrolleres regelmessig, for å se om kondensvannet som oppstår kan flyte vekk fritt.
- Skift filtrene regelmessig (minst hver 12. måned).
- Der det er snakk om luftfordeleren "small": Demonter paneler regelmessig og rengjør dem i lunkent, klart vann.

- ▷ Ytterligere informasjon finnes i bruksanvisningen til produsenten som er vedlagt separat.

11.2.9 Stigtrinn

Når stigtrinnene smøres kan store smussbiter feste seg i smøremidlet under kjøring og dermed ødelegge funksjonen til trinnene eller føre til skade på stigtrinnene. Derfor skal stigtrinnets bevegelige deler ikke smøres med fett eller olje.

11.2.10 Gjør rent sovetaket

- ▷ Ikke lagre en skitten, våt foldebelg foldet eller sammenlagt over lengre tid.
- ▷ Ikke bruk høytrykksspyler!
- ▷ Ikke bruk aggressive rengjøringsmidler!
- ▷ Bruk silikonfrie impregneringsmidler for etterimpregnering, i henhold til produsentens bruksanvisning.

- ▷ Stoffet på foldebelgen er vannavvisende, men det betyr ikke at den er vantett.
- Sett opp sovetaket for rengjøring og impregnering.
- Børst sovetaket regelmessig med en myk børste. Sovetaket skal være tørt når du børster det.
- Fjern mindre flekker med et viskelær eller skyll av med varmt vann (maks. 35 °C).

- Fjern større flekker med en mild såpeløsning (f.eks. grønnsåpe, maks. 35 °C). Skyll godt for å ikke etterlate noen såperester.
- La stoffet tørke godt etter rengjøringen, helst i solen.
- Etterimpregner sovetaket ved behov.

11.3 Innvendig stell

- ▷ Hvis mulig skal flekker fjernes umiddelbart.
- ▷ Fordi vindusrutene av akrylglass er så ømfintlige, trenger de særlig nøyaktig behandling (se avsnittet 11.2.3).
- ▷ Fordi kunststoffdeler i bad og boenhet er så ømfintlige, trenger de særlig nøyaktig behandling. Det må ikke brukes løsemidler eller alkoholholdige rengjøringsmidler eller skuremidler. Slik unngår du at delene blir sprø og får riper.
- ▷ Hårfargemiddel, neglelakk, sigarettaske og lignende stoffer kan forårsake flekker eller misfarginger på plastdeler, som ikke lar seg fjerne. Unngå derfor at disse stoffene kommer i kontakt med plastdeler. Fjern disse stoffene straks hvis de likevel skulle komme i kontakt med plastdeler.
- ▷ Ikke tøm etsende midler i avløpsåpningene. Ikke tøm kokende vann i avløpsåpningene. Etsende middel og kokende vann skader avløpsrørene og vannlås.
- ▷ Ikke bruk eddikessens til rengjøring av toalettet og vannanlegget, heller ikke når vannanlegget skal avkalkes. Eddikessens kan skade pakninger eller deler på anlegget. Til avkalking skal det brukes avkalkingsmidler som er å få i vanlig handel.
- ▷ Bruk lite vann. Tørk opp alle rester av vann.

- ▷ Våre representanter og servicestasjoner står til disposisjon for ytterligere informasjon om bruk av midler til vedlikehold.
 - Møbelflater, møbelhåndtak, lamper og samtlige kunststoffdeler i bad og boenhet rengjøres med vann og en ullklut. Vannet kan tilsettes et mildt rengjøringsmiddel. Ved behov behandles lakkflater med møbelpolitur.
 - Gardiner og stores skal renses kjemisk på renseri.
 - Tepegulvene skal rengjøres med teppekum og støvsuges ved behov.
 - PVC-gulvbelegg rengjøres med et mildt, såpeholdig rengjøringsmiddel for PVC-gulv. Ikke legg teppegulv på vått PVC-gulvbelegg. Tepegulv og PVC-gulvbelegg kan klisteres sammen.
 - Børst myggnettingen/insektnettsjalousien med en myk børste eller sug av den med støvsugerens børsteoppsats.
 - Børst blendingsgardinen med en myk børste eller sug av den med støvsugerens børsteoppsats. Fett og vanskelige flekker fjernes med såpevann (kjernesåpe) på 30 °C.
 - Børst blendingsfoldegardinen med en myk børste eller sug av den med støvsugerens børste. Fett og vanskelige flekker fjernes med såpevann (kjernesåpe) på 30 °C.
 - Sikkerhetsbelter kan rengjøres med varmt såpevann når det er rullet ut. Sikkerhetsbeltene må være helt tørre før de ruller opp igjen.

- Rengjør røykvarsleren regelmessig med en støvsuger. Ikke åpne dekslet når du gjør dette.
- Tørk av røykvarsleren med en myk børste eller en klut uten vann. Ikke bruk rengjøringsmidler.
- Teltduken til sovetaket må kun tørkes av med en fuktig, myk klut for å beskytte impregneringen.

11.4 Kjøkkeninnredning

11.4.1 Generelle vedlikeholdsanvisninger

- Utslagsvaskene og gasskomfyren må ikke vaskes med sandholdige skuremidler. Unngå alt som kan forårsake riller og furer.
- Overflaten til kjøkkenarbeidsplaten er ikke ripefast. Bruk alltid et underlag ved arbeid med skarpe gjenstander. Bruk kun milde rengjøringsmidler til rengjøring og pleie. Det må ikke brukes skurende eller slipende pleieprodukter eller skuresvamper.
- Brennerne på gasskomfyren må kun rengjøres med en fuktig klut. Vann må ikke komme inn i åpningene på brennerdekslene. Vann kan skade brennerne på gasskomfyren.
- Ved rengjøring av brennerringen må det påses, at hullene ikke er tilstoppet.
- Kokeplassens overflate og særlig kokefeltet rengjøres med varmt vann og litt oppvaskmiddel. Flytende skuremiddel og skarpe gjenstander skader overflaten på kokeflaten. Kokeflatens overflate er lettere å rengjøre når den fortsatt er litt varm. Før rengjøringen må det sikres at kokeflaten bare er lunken (restvarmeindikatoren er slukket). Kokeflaten må under alle omstendigheter rengjøres før den benyttes på nytt.
- Dreieknappene kan trekkes av for rengjøring.
- Rengjør de ytre flatene til kjøkkeninnredningen med enfuktig klut uten skurende, korrosive eller klorholdige rengjøringsmidler. Ikke bruk stålull.
- Syreholdige eller alkaliske substanser (eddik, salt, sitronsaft og liknende) må fjernes omgående.
- La stekeovnen eller grillen kjøles av før rengjøringen. Varme overflater kan skades av kaldt vann eller en fuktig klut. Emaljerte flater må kun rengjøres med vann tilsatt såpe eller oppvaskmiddel.

11.4.2 Kjøleskap

- Rengjør kjøleskapet utvendig og innvendig med en myk klut og lunkent vann (tilsatt et mildt rengjøringsmiddel).
- Skyll deretter kjøleskapet med rent vann og la det tørke.
- Hold avløpsrennen for kondensvann fri for avleiringer.
- For å unngå materialendringer, må det ikke brukes såpe og ingen skarpe, kornete eller sodaholdige rengjøringsmidler.
- Sørg for at det ikke kommer olje eller fett på dørpakningen.

11.5 Overflater i rustfritt stål

- ▷ Overflater i rustfritt stål skal ikke rengjøres med blekemidler, med produkter som inneholder klor eller saltsyre, med bakepulver eller med pussemiddel for sølv.
- ▷ Det skal ikke benyttes flytende skuremiddel eller grove svamper.

- ▷ Før rengjøringen testes på et lite iøynefallende sted om rengjøringsproduktet som benyttes egner seg for denne overflaten.
- ▷ Etter rengjøringen skal overflatene tørkes grundig for å unngå kalkspor.
- ▷ Hos børstede overflater i rustfritt stål tørkes i sliperetningen.

Fjerne riper fra overflaten:

- Overflater i rustfritt stål behandles med en myk rengjøringsklut og med spesialmiddel for rengjøring/glans på overflater i rustfritt stål.
- Overflater i rustfritt stål skylles av og tørkes med tørkepapir.

Fjerning av krevende smuss og fastbrent fett:

- Overflater i rustfritt stål rengjøres med en vanlig svamp og med rengjøringsmelk.
- Overflater i rustfritt stål skylles av og tørkes med tørkepapir.

Fjerning av fingeravtrykk:

- Overflater i rustfritt stål rengjøres med en myk rengjøringsklut og med oppvaskmiddel eller glassrens.
- Overflater i rustfritt stål skylles av og tørkes med tørkepapir.

Fjerning av flekker fra kaffe og te:

- Overflater i rustfritt stål behandles med en natron-blanding. La natronblandingen virke i 15 minutter.
- Overflater i rustfritt stål skylles av og tørkes med tørkepapir.

Fjerning av rustflekker:

- Overflater i rustfritt stål rengjøres med en vanlig svamp og med rengjøringsmelk. Benytt evt. en myk rengjøringsklut og et rengjøringsmiddel for rustfritt stål.
- Overflater i rustfritt stål skylles av og tørkes med tørkepapir.

11.6 Puter

De instruksene til stell og rengjøring som står oppført nedenfor er kun ment som en hjelp. Instruksene gir ingen garanti for at rengjøringen blir vellykket. Instruksene berettiger ikke til noen garantikrav.

- ▷ Hvis mulig skal flekker fjernes umiddelbart.
- ▷ Flekker skal aldri fjernes med husholdningsrensedyer (f.eks. oppvaskmiddel).
- ▷ Før flekker behandles, må rensedyet testes på et skjult sted på putetrekkene. Slik kan du se om rengjøringen har en negativ innvirkning på stoffene eller fargene.
- ▷ Fuktige eller oljeholdige flekker må kun bare tørkes av, men aldri gnis. Det mest effektive er å bruke en klut med god sugsevne eller en svamp og trykke denne lett på flekken.
- ▷ Putetrekkene skal ikke vaskes.
- ▷ Når skinntrekk rengjøres, må det påses at skinnet ikke blir gjennomfuktet og at vannet ikke trenger inn i sømmene på skinntrekket.

- ▷ Flekken skal behandles utenfra og innover. På denne måten kan flekken ikke spre seg utover.
- ▷ Ved faste eller bløtere forurensninger skal først de grove delene fjernes. Deretter behandles flekken forsiktig av med en sløv kniv eller en spatel.
- ▷ Dersom flekken allerede har tørket, skal de grove delene børstes forsiktig av. Deretter tørkes flekken forsiktig av med en fuktig klut eller svamp.
- ▷ Når putetrekkene utsettes for sollys, falmer de etter hvert. Hvis temperaturen samtidig stiger i kjøretøyet, påskyndes fargeendringen. Derfor anbefaler vi at man lukker blændingsgardinene på vinduene ved sterkt sollys. Påse at det ikke oppstår noen varmeakkumulering når vinduene blendes.
- ▷ Avhengig av utstyret du har valgt, har puttene et flekkbeskyttet trekk.

Fjerne fett, olje, vin, melk, alkoholfrie drikkevarer:

- Fukt klut med kommersielle rengjøringsmidler på vannbasis. (Alternativt kan man blande 2 spiseskjeer ammoniakk med 1 liter vann.)
- Tørk forsiktig av med kluten.
- Snu kluten ofte, slik at flekken kun kommer i berøring med en ren del av kluten.

Fjerne urin, svette:

- Fukt klut med kommersielle rengjøringsmidler på vannbasis. (Alternativt kan man blande 2 spiseskjeer ammoniakk med 1 liter vann.)
- Tørk forsiktig av med kluten.
- Snu kluten ofte, slik at flekken kun kommer i berøring med en ren del av kluten.

Fjerne sjokolade, kaffe:

- Fukt kluten med lunkent vann.
- Tørk flekken forsiktig av med kluten.

Fjerne fruktresten:

- Fukt kluten med kaldt vann.
- Tørk flekken forsiktig av med kluten.

Fjerne stearin/voks:

- Skrap voksen forsiktig av med en sløv kniv eller en spatel.
- Dekk til flekken med flere lag blekkpapir og stryk den.

Fjerne blod:

- Bland 2 spiseskjeer salt og 1 liter vann.
- Fukt flekken og tørk den av med en tørr klut.
- Ved vanskelige flekker tørker man forsiktig av med salmiakkspiritus.

Fjerne blekk (fra kulepenn):

- Fukt kluten med white spirit.
- Tørk forsiktig av flekken med kluten.
- Snu kluten ofte, slik at flekken kun kommer i berøring med en ren del av kluten.

Fjerne søle:

- Fjern forsiktig så mye smuss som mulig med en sløv kniv eller en spatel.
- La smusset tørke og fjern det med en støvsuger.
- Ved vanskelige flekker fukter du kluten med kommersielle rengjøringsmidler på vannbasis. (Alternativt kan man blande 2 spiseskjeer salmiakkspiritus med 1 liter vann.)
- Tørk forsiktig av med kluten.
- Snu kluten ofte, slik at flekken kun kommer i berøring med en ren del av kluten.

- Fjerne blyantflekker:*
- Fukt klut med milde rene tekstilrensere uten vann.
 - Tørk forsiktig av med kluten.
 - Snu kluten ofte, slik at flekken kun kommer i berøring med en ren del av kluten.

- Fjerne oppkast:*
- Fjern oppkasten forsiktig.
 - Tørk puter av med kaldt vann.
 - Fukt klut med kommersielle rengjøringsmidler på vannbasis. (Alternativt kan man blande 2 spiseskjeer ammoniakk med 1 liter vann.)
 - Tørk forsiktig av med kluten.
 - Snu kluten ofte, slik at flekken kun kommer i berøring med en ren del av kluten.

11.7 Vannanlegg

11.7.1 Rengjør vanntanken

- Tøm vanntanken og steng av avløpsåpningen.
- Ta av dekslet på vanntanken.
- Fyll på vann med litt oppvaskmiddel i vanntanken (ikke bruk skuremiddel).
- Skrubb vanntanken med en vanlig oppvaskbørste inntil det ikke finnes synlig belegg i den.
- Skrubb også pumpehuset.
- Hvis det er mulig skal drikkevannssonnen rengjøres for hånd gjennom rengjøringsåpningen.
- Skyll vanntanken med rikelige mengder med drikkevann.

- ▷ I tilfelle det på grunn av byggeformen på vanntanken ikke er mulig å rengjøre den mekanisk: Benytt et egnet kjemisk rengjøringsmiddel.

De autoriserte forhandlerne er gjerne behjelpelig ved utvalg av et egnet rengjøringsmiddel.

Følg anvisningene til produsenten av rengjøringsmidlet.

11.7.2 Rengjøre vannledninger

- ▷ Bruk kun tillatte rengjøringsmidler fra forhandleren.
- ▷ Rengjøringsmiddelet må oppfylle nasjonale krav og være godkjent (hvis nødvendig).

- ▷ Samle opp blandingen av vann og rengjøringsmiddel og sørg for korrekt avfallshåndtering.

- Tøm vannanlegget.
- Steng av alle avløpsåpninger og tappekraner.
- Fyll en blanding av vann og rengjøringsmiddel i vannkannen eller vann-tanken.
Overhold produsentens angivelse av blandingsforhold.
- Åpne tappekranene en etter en.
- La tappekranene stå åpne så lenge at blandingen av vann og rengjøringsmiddel når frem til hvert enkelt utløp.
- Steng tappekranene igjen.
- Still alle vannkraner på "Varmt" og åpne dem.
- La vannkranene stå åpne så lenge at blandingen av vann og rengjøringsmiddel når frem til hvert enkelt utløp.
- Still alle vannkraner på "Kaldt" og åpne dem.
- La vannkranene stå åpne så lenge at blandingen av vann og rengjøringsmiddel når frem til hvert enkelt utløp.
- Steng alle vannkraner.
- Betjen toalettspylingen flere ganger.
- La rengjøringsmidlet virke slik produsenten angir.
- Tøm vannanlegget. Samle deretter opp blandingen av vann og rengjøringsmiddel og sørg for korrekt avfallshåndtering.
- For å skylle hele vannanlegget skal det fylles opp med drikkevann og tømmes gjentatte ganger.

11.7.3 Desinfisere vannanlegget

- ▷ Bruk kun tillatte desinfiseringsmidler fra forhandleren. Ta hensyn til kompatibilitet for mennesker og dyr.
- ▷ Desinfeksjonsmiddelet må oppfylle nasjonale krav og være godkjent (hvis nødvendig).

- ▷ Samle opp blandingen av vann og desinfeksjonsmiddel som tappes ut, og sørg for korrekt avfallshåndtering.

Gå frem på samme måte ved desinfeksjon av vannanlegget som ved rengjøringen av vannledningene (se avsnittet 11.7.2). Bruk desinfeksjonsmiddel i stedet for rengjøringsmiddel.

11.7.4 Rengjør spillvannstanken

Rengjør spillvannstanken etter hver gangs bruk.

- Tømme spillvannstanken.
- Åpne da tappekranen og rengjøringsåpningen på spillvannstanken.
- Skyll spillvannstanken grundig med rent vann.
- Avløpssonden rengjøres for hånd gjennom rengjøringsåpningen hvis mulig.

11.8 Stell ved bruk av kjøretøyet om vinteren

Veisalt skader undergulvet og de delene som er utsatt for skvettvann. Vi anbefaler å vaske kjøretøyet oftere om vinteren. Mekaniske og overflatebehandlede deler og bilens understell er spesielt utsatt, og de må derfor rengjøres grundig.

- ▷ Ved frostfare må varmeanlegget alltid drives med minst 15 °C. Sett resirkuleringsviften (hvis den finnes) på auto. Ved ekstreme utetemperaturer bør også møbelklaffer og -dører stå litt på gløtt. Innstrømming av varmluft kan motvirke frysing av f.eks. vannledninger og at det dannes kondens i oppbevaringsrommene.
- ▷ Ved frostfare må i tillegg vinduene på utsiden av kjøretøyet dekket til om natten med vinterisolasjonsmatter.

11.9 Parker kjøretøyet

De omfattende komfortfunksjonene til kjøretøyet resulterer i en økt hvilestrømforbruk. Dersom kjøretøyet skal parkeres over lengre tid, må derfor tiltakene som er oppført nedenfor utføres.

Mulighet 1: Koble kjøretøyet til en ekstern 230 V-forsyning.

Mulighet 2: Koble kjøretøyet fra strømmen på følgende måte:

- Slå av strømsentralen.
- Trekk ut 50 A-sikringen.
- Trekk ut 2 A-sikringen til sensorkabelen (ved siden av boenhets-batteriet).

- ▷ Når de ovennevnte tiltakene er tatt, vil funksjonene til Hymer Connect-systemet ikke lenger være tilgjengelige.
- ▷ Avhengig av kjøretøyets utstyr skal nevnte tiltak utføres etter en parkeringsperiode på kun noen timer.

For å sette kjøretøyet i drift igjen, sett inn sikringene du har trukket ut inn i kontaktene igjen.

11.10 Lagring

11.10.1 Midlertidig lagring

- ▶ Har kjøretøyet stått stille over lengre tid (ca. 10 måneder), må bremse- og gassanlegg kontrolleres på fagverksted.
- ▶ Ta hensyn til at vannet er ubrukelig etter kort tid.
- ▶ Kabelskader forårsaket av dyr kan føre til kortslutning. Brannfare!

Dyr (spesielt mus) kan forårsake store skader inne i bilen. Det gjelder spesielt dersom dyr får oppholde seg uforstyrret i det parkerte kjøretøyet.

For å unngå eller begrense skader forårsaket av dyr som har kommet seg inn, bør du regelmessig kontrollere kjøretøyet for skader eller spor etter dyr.

Hvis du oppdager spor etter dyr, må du kontakte en autoriserte forhandler eller servicestasjon. Dersom det foreligger kabelskader, kan disse skadene føre til kortslutning. Kjøretøyet kan begynne å brenne.

Gjennomgå følgende sjekklister før lagring:

	Ting å gjøre	Utført
Basiskjøretøy	Fyll drivstofftanken helt full. På denne måten unngås rustskader på tankanlegget	
	Jekk opp kjøretøyet, slik at dekkene ikke belastes, eller beveg kjøretøyet hver 4 uke. Dette forhindrer trykkpunkter på dekkene og hjullager	
	Beskytt dekkene mot direkte sollys. Fare for sprekkdannelse!	
	Pumpe opp dekkene til anbefalt maksimumstrykk	
	Sørg for tilstrekkelig lufttilførsel til undergulvet	
	 ▷ Fuktighet eller mangel på oksygen, f.eks. når det brukes plastfolie til å dekke til, kan føre til synlige uregelmessigheter på undergulvet	
Følg i tillegg henvisningene i bruksanvisningen til basiskjøretøyet		
Karosseri	Dekk alle avtrekk med de tilhørende dekkhettene og tett alle gjenværende åpninger (bortsett fra luftesystemet). Slik hindrer du dyr (f.eks. mus) i å trenge inn	
	For å hindre at det dannes kondens med påfølgende jordslag, må boenheten og alle oppbevaringsrom som er tilgjengelige utenfra samt oppstillingsplassen (f.eks. garasje) luftes hver 3. uke	
Inne	Still opp putene til lufting og dekk dem til	
	Vask kjøleskapet	
	La dørene til kjøleskap og fryseskap stå på gløtt	
	Let etter spor etter dyr som har kommet seg inn	
	Koble flatskjermen fra strømmettet og ta den eventuelt ut av kjøretøyet	
Gassanlegg	Steng gassflaskens hovedventil	
	Lukk alle gassavstengeventiler	
	Ta alltid gassflasken ut av gassskapet, selv om de er tomme	
Elektrisk anlegg	Boenhets- og startbatteriet skal lades helt opp	
	 ▷ Lad alltid batteriet minst 20 timer før kortere lagring.	
	Koble boenhets-batteriet fra 12 V-spenningen. Slå av batteri-skillebryteren på strømsentralen (se kapittel 8)	
Vannanlegg	Tøm hele vannanlegget. Blås restvannet ut av vannledningene (maks. 0,5 bar). La vannkranene stå åpne i midtstilling. La alle tappekranene stå åpne. Se anvisningene i kapittel 10	

11.10.2 Lagring om vinteren

Supplerende forholdsregler er nødvendige ved lagring over vinteren:

	Ting å gjøre	Utført
Basiskjøretøy	Karosseriet og understellet må rengjøres grundig og sprayes med varmvoks eller med lakkpleiemiddel	
	Fylle drivstofftanken med vinterdiesel	
	Kontroller frostvæsken i kjølevannet	
	Utbedre lakkskader	
	Påfylling av vindusspylervæske med frostvæske	
Karosseri	Rengjøre kjøretøyet grundig utvendig	
	Luftesystemet må stå åpent	
	Samtlige dør- og klaffehengsler må rengjøres og smøres	
	Låser skal pensles med olje eller glyserin	
	Alle gummilistene behandles med vanlig kommersielt pleiemiddel for gummi	
	Låsesylindrene skal behandles med grafittstøv	
Inne	Sett opp avfukter (granulater)	
	Puter og madrasser må tas ut av kjøretøyet og oppbevares på et tørt sted	
	Boenheten må luftes hver tredje uke	
	Tøm alle skap og oppbevaringsrom og åpne klaffer, dører og skuffer	
	Rengjør boenheten grundig	
	Ved frostfare må flatskjermen tas ut av kjøretøyet	
Elektrisk anlegg	Demonter starterbatteri og boenhets-batteri og lagre dem frostfritt (se kapittel 8) eller kople kjøretøyet til en 230 V-forsyning. Fjern sikringene på boenhets-batteriet før demontering	
	Koble fra nød P-batteri. Ta samtidig ut sikringene 31 og 32	
Vannanlegg	Rengjør vannanlegget med tillatte rengjøringsmidler som fås hos faghandelen	
Hele kjøretøyet	Plasser tildekkningen slik at lufteåpningene ikke tildekkes, eller bruk plater som tillater luftgjennomstrømning	

11.10.3 Igangsetting av kjøretøyet etter midlertidig lagring eller etter overvintring

Gjennomgå følgende sjekkliste før igangsetting:

	Ting å gjøre	Utført
Basiskjøretøy	Kontroller trykket i dekkene	
	Sjekk trykket i reservehjulet (der det finnes)	
Karosseri	Rengjør stigtrinnets dreielager	
	Kontroller at dører, vinduer og takluker fungerer	
	Kontroller at sovetaket fungerer	
	Kontroller at alle utelåser fungerer	
	Fjern dekslet foran eksosavtrekket (der det finnes)	
	Fjern vinterdekslet foran kjøleskapgitteret (der det finnes)	
Gassanlegg	Sett inn gassflasker i gasskapet, surr dem fast og koble dem til gasstrykkregulatoren	
Elektrisk anlegg	Koble til 230 V-forsyning via utvendig stikkontakt	
	Monter boenhets-batteri og startbatteri, sett inn sikringene til boenhets-batteriet og lad opp batteriene helt	
	 > Etter lagring skal batteriet lades opp i minst 20 timer.	
	Koble boenhets-batteriet til 12 V-spenningen. Slå på batteri-skillebryteren på strømsentralen (se kapittel 8)	
	Koble til nød P-batteri igjen. Sett samtidig inn sikringene 31 og 32	
Kontroller at det elektriske anlegget, f.eks. innelamper, stikkontakter og installerte elektriske apparater, fungerer		
Vannanlegg	Desinfisere vannledninger og vannkanne eller vanntank	
	Steng sikkerhets-/avtappingsventil, tappekraner og vannkraner	
	Kontroller at vannanlegget er tett	
Innebygde apparater	Kontroller funksjonen for innebygde apparater	

Kapitteloversikt

I dette kapitlet finner du opplysninger om inspeksjons- og vedlikeholdsarbeid på kjøretøyet.

På slutten av kapitlet finner du viktige råd om bestilling av reservedeler, og om våre handelspartnere og servicestasjoner.

12.1 Lovlige kontroller

Avhengig av nasjonal lovgivning, må følgende lovlige kontroller gjennomføres regelmessig:

- Hovedkontroll
- Avgasskontroll
- Kontroll av gassanlegget

Kontrollintervaller i henhold til nasjonale lovbestemmelser må overholdes. Kjøretøysmonterte prøveskilt angir når neste kontroll er nødvendig.

For Tyskland gjelder for eksempel følgende lovbestemmelser:

Fra 1. april 2022 bortfaller kontrollplikten for gassanlegg som del av hovedkontrollen (HK). Istedenfor må en selvstendig gasskontroll (etter DVGW-arbeidsark G 607) for campingkjøretøy (bobiler og campingvogner) gjennomføres. Gasskontrollen dokumenteres gjennom korrekt utfylt gul kontrollbok og en gyldig kontrolletikett på kjøretøyet.

Mer informasjon om gasskontroll og om hvor ofte disse må gjennomføres kan hentes på følgende webside:

- Departementet for digital- og transportinfrastruktur i Tyskland (BMDV): www.bmvi.de
- Tysk forening for gass og vann (DVGW): www.dvgw.de
- Tysk forening for flytende gass (DVG): www.dvfg.de

Dersom det ikke er regulert ved lov hvor ofte gasskontroll må gjennomføres, anbefaler DVGW kontroll annethvert år.

Mange campingplass-drivere forlanger bevis på gyldig gasskontroll for tilde-ling av oppstillingsplass.

- ▷ Endringer på gassanlegget må godkjennes av en sertifisert sakkyndig for gassanlegg.
- ▷ Selv med ikke-registrerte kjøretøyer er det nødvendig med en kontroll av gassanlegget.

12.2 Inspeksjonsarbeider

I likhet med alle tekniske apparater, må kjøretøyet undersøkes med jevne mellomrom.

Fagfolk må utføre disse inspeksjonsarbeidene.

Dette arbeidet forutsetter spesielle fagkunnskaper som ikke kan beskrives innenfor rammen av denne bruksanvisningen. Denne fagkunnskapen fås hos alle servicestasjoner. Fabrikkens erfaring og regelmessige tekniske anvisninger herfra, samt innretninger og verktøy garanterer faglig korrekt inspeksjon utfra den nyeste kunnskapen.

Servicestasjonen som utfører arbeidet bekrefter arbeidet som er utført.

Inspeksjonsarbeider på chassis skal bekreftes av chassisprodusenten i kundeserviceheftet.

- ▷ Legg merke til inspeksjonene som er fastsatt av produsenten, og sørg for at de utføres i de foreskrevne intervaller. På denne måten tas kjøretøyet godt vare på.
- ▷ Bekreftelse av de utførte inspeksjonsarbeidene gjelder samtidig som bevis ved eventuelle skader og garantisaker.

12.3 Vedlikeholdsarbeid

Som ethvert annet teknisk apparat trenger kjøretøyet vedlikehold. Omfang og hyppighet retter seg etter de ulike drifts- og bruksforholdene. Vanskeligere driftsforhold krever hyppigere vedlikehold.

Vedlikehold basiskjøretøyet og innbyggingsapparatene ved intervallene som er oppgitt i de aktuelle bruksanvisningene.

12.4 Sovetak

- Sjekk om beltebandene og laskene fungerer riktig og om de har skader.
- Luft stoffet/foldebelgen flere ganger i året, slik at det ikke dannes ubehagelig lukt.
- Reparer små skader i foldebelgen ved hjelp av reparasjonssettet. Reparasjonssettet er tilgjengelig hos en fagforhandler.
- Alle andre reparasjoner og justeringsarbeid (både på foldebelgen og andre komponenter) skal kun utføres av et autorisert verksted.

12.5 Utskiftning av lyspærer, utvendig

- ▶ Lyspærer og lampeholdere kan være meget varme. La dem derfor alltid avkjøles før de byttes ut.
- ▶ Oppbevar lyspærer utilgjengelig for barn.
- ▶ Ikke bruk lyspærer som er falt ned eller som har riper i glasset. Lyspærene kan sprekke.

- ▷ Ikke ta på en ny lyspære med bare fingre. Bruk en klut når du skal sette inn en ny lyspære.
- ▷ Bruk kun lyspærer av samme type og med riktig styrke.
- ▷ Når lysdiodene i lampene er defekte, oppsøk en autorisert forhandler eller servicestasjon.

Utelys er en del av basiskjøretøyet. Bytte av lyspærer er beskrevet i bruksanvisningen til basiskjøretøyet.

Baklysene er ikke direkte tilgjengelige. For at lyspærene skal kunne byttes ut, må først innebygde deler fjernes.

Bilde 145 Tilgang til baklys (Fiat)

Høyre og venstre side av kjøretøyet:

- Ta av filtdekselet (Bilde 145,1).
- Skift lyspære.
- Sett på filtdekselet igjen.

12.6 Belysning i boenheten

- ▶ Lysdiodene i lampene må ikke erstattes med vanlige lyspærer. Brannfare pga. kraftig varmeutvikling.

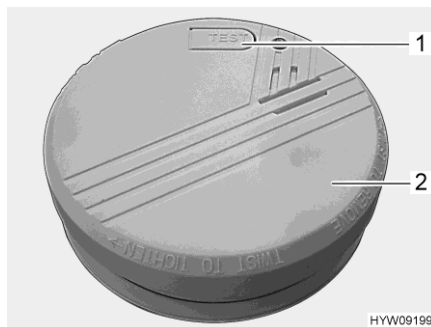
I boenheten er alle lampene utstyrt med LED-teknologi.

LED-lamper er økonomiske, vedlikeholdsfrie og har en svært lang levetid. Det er vanligvis ikke nødvendig å skifte lyspære.

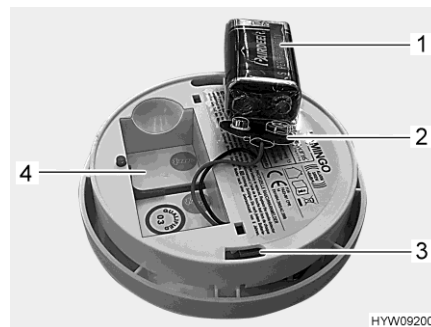

- ▷ Når lysdiodene i lampene er defekte, oppsøk en autorisert forhandler eller servicestasjon.

12.7 Batteriskifte røykvarsler

Bilde 146 Røykvarsler

Bilde 147 Røykvarsler (bakside)

Skifte av batteri:

- Drei røykvarsleren (Bilde 146,2) mot urviseren til den løsner fra festeanordningen.
- Ta av røykvarsleren.
- Ta ut batteriet og skill det fra batteriklipsen (Bilde 147,2).
- Dersom tilgjengelig: Fjern beskyttelsesfolien til det nye batteriet.
- Koble det nye batteriet (Bilde 147,1) til batteriklipsen (Bilde 147,2). Kontroller derved at batteripolene går i lås på batteriklipsen.
- Legg batteriet i batterirommet (Bilde 147,4).

Bilde 148 Montere røykvarsler

- Sett røykvarsleren (Bilde 148,1) på festeanordningen (Bilde 148,3). Festekragene (Bilde 148,2) må gripe i åpningene (Bilde 147,3) i røykvarsleren.
- Drei røykvarsleren med urviseren til den går i lås.
- Teste røykvarsleren. Trykk dertil prøvetasten (Bilde 146,1). Alarmtonen skal høres.

- ▷ Skift ut røykvarsleren etter 8 år.
- ▷ Skift batteriet til røykvarsleren regelmessig (senest når varselsignalet lyder, som varsler at batteriet nesten er tomt).
- ▷ Ytterligere informasjon finnes i bruksanvisningen til apparatprodusenten som er vedlagt separat.

12.8 Reservedeler

- ▶ Enhver endring av kjøretøyets forinnstilte tilstand kan redusere kjøre- og trafikksikkerheten.
- ▶ Tilleggsutstyret og original-reservedelene som anbefales av oss er utviklet og godkjent spesielt for ditt kjøretøy. Den autoriserte forhandleren eller servicestasjonen fører disse produktene. Den autoriserte forhandleren eller servicestasjonen er informert om tillatte tekniske enkeltheter og utfører nødvendige arbeider faglig korrekt.
- ▶ Tilbehør og påbygde, ombygde eller innebygde deler som ikke er godkjent av oss kan forårsake skader på kjøretøyet og føre til redusert trafikksikkerhet. Selv om det foreligger en uttalelse fra sakkyndig, en generell driftstillatelse eller en typegodkjenning, kan det ikke dermed garanteres at produktet er av tilfredsstillende kvalitet.
- ▶ Vi påtar oss ikke ansvar for skader forårsaket av produkter som ikke er godkjent av oss. Dette gjelder også for ulovlige endringer på kjøretøyet.

Av sikkerhetsgrunner må reservedeler for apparater tilsvare produsentens spesifikasjoner, og produsenten må ha godkjent dem som reservedeler. Reservedelene må bare monteres av produsenten selv eller på et autorisert fagverksted. Autoriserte forhandlere og servicestasjoner står til disposisjon ved bestilling av reservedeler.

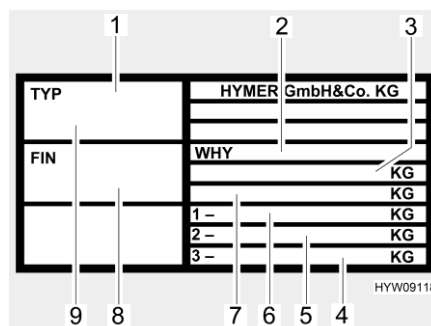
Noen forslag for viktige reservedeler:

- Sikringer
- Lyspærer
- Vannpumpe (dykkpumpe)

Ved bestilling av reservedeler må man oppgi serienummer hhv. chassisnummer og kjøretøysmodell til forhandleren.

Kjøretøyet som beskrives i denne bruksanvisningen er konstruert og utrustet i samsvar med fabrikknormene. Avhengig av bruksområde tilbys det nyttig tilleggsutstyr. Ved montering av tilleggsutstyr må det undersøkes om disse må føres inn i vognkortet. Ta hensyn til teknisk tillatt totalvekt. Autoriserte forhandlere eller servicestasjoner hjelper deg gjerne.

12.9 Typeskilt kjøretøy

- 1 Type
- 2 Produsent- og karosserinumner
- 3 Teknisk tillatt totalvekt for kjøretøyet
- 4 Ledig
- 5 Teknisk tillatt totalvekt på bakaksel
- 6 Teknisk tillatt totalvekt på foraksel
- 7 Teknisk tillatt totalvekt for kjøretøyet med tilhenger
- 8 Chassisnummer basiskjøretøy
- 9 Serienummer

Bilde 149 Typeskilt

Typeskiltet med serienummer er plassert på høyre førerhusdør.

Ikke fjern typeskiltet. Typeskiltet:

- Identifiserer kjøretøyet
- Er til hjelp ved bestilling av reservedeler
- Dokumenterer sammen med vognkortet hvem som eier bilen

- ▷ Oppgi alltid **serienummeret** ved spørsmål til kundeservicestasjonen.

12.10 Varsel- og henvisningsklistremerker

På og i kjøretøyet finnes det varsel- og henvisningsklistremerker. Varsel- og henvisningsklistremerker er der av hensyn til sikkerheten, det er ikke tillatt å fjerne dem.

- ▷ Reserve-klistremerker kan bestilles hos autoriserte forhandlere eller på servicestasjoner.

12.11 Forhandler

De autoriserte forhandlerne og servicestasjonene er kontaktesteder når man trenger reservedeler til kjøretøyet.

Adressene og telefonnumrene til de autoriserte forhandleren og servicestasjonene finner du:

- I brosjyren, som ligger løst i kjøretøyet ved levering
- På internett på produsentens hjemmeside

12.12 Reservenøkkel

Følgende informasjon er viktig ved bestilling av reservenøkler:

Låser fra:	Nødvendig for bestilling:	Anskaffes hos:	Info telefon:
Basiskjøretøy Fiat	Chassisnummer	Fiat-kontraktswerksted	–
Basiskjøretøy Mercedes-Benz	Chassisnummer	Mercedes-Benz-kontraktswerksted	–
Alarmanlegg	Ekstranøkkel	Thitronik	+49 431 66668-0
Karosseri	Serienummer, chassisnummer, ekstranøkkel eller nøkkelnummer	Forhandler	–

Kapitteloversikt

I dette kapitlet finner du opplysninger om dekkene i kjøretøyet.

På slutten av kapitlet er det en tabell hvor du finner korrekt dekktrykk for ditt kjøretøy.

13.1 Generelt

- ▶ Før start eller annenhver uke skal dekktrykket kontrolleres. Feil dekktrykk fører til forhøyet slitasje og kan føre til alt fra skade på dekkene til punktering. Sjåføren kan miste kontrollen over kjøretøyet (se avsnittet 13.8).

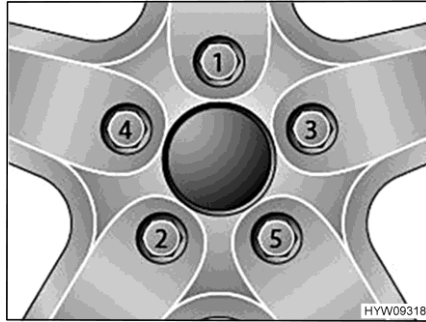
- ▷ Kontroller dekktrykket når dekkene er kalde. Et for høyt dekktrykk i varme dekk må ikke reduseres.
- ▷ Det er montert slangefrie dekk på kjøretøyet. Monter aldri slanger i disse dekkene.
- ▷ Følg bruksanvisningen for basiskjøretøyet.
- ▷ Den maksimale vanddybden som et kjøretøy kan kjøre gjennom uten å bli skadet, omtales som "vadedybden". Maksimal vadedybde bestemmes av støtfangerens underkant, men er maksimalt 40 cm. Dette gjelder alle lasteforhold.
Kjør aldri gjennom dypere vann. Vann og skitt kan skade kjøretøyet. Før han/hun kjører gjennom vann eller gjørme, eller kjører over forhøyede hindringer, må sjåføren sørge for at intet utstyr kan bli skadet.

- ▷ Standardmessig er kjøretøyet utstyrt med bare ett dekkreparasjonssett.
- ▷ Kjør ut på siden av veibanen ved punktering. Sikre kjøretøyet med varselblinkanlegget. Slå på varselblinkanlegget.
- ▷ Dekkene må ikke være eldre enn 6 år, fordi materialet blir slitt med tiden. Det firesifrede DOT-nummeret på siden av dekket viser produksjonsdatoen. De to første sifrene viser uken, de to siste produksjonsåret.

Eksempel: 0722 Uke 07, produksjonsår 2022

- OBS:**
- Foreta regelmessig (hver 14. dag) kontroll av dekkene, kontroller om det er jevn mønsterslitasje, mønsterdybde og utvendige skader.
 - Ta hensyn til påbudt minste mønsterdybde.
 - Bruk alltid dekk av samme modell for hver aksel.
 - Vær oppmerksom på merknadene i vognkortet.
 - Bruk bare dekk som er tillatt for felgtypen. Tillatte felgstørrelser og dekkdimensjoner er angitt i kjøretøyets vognkort, men den autoriserte forhandleren eller servicestasjonen hjelper deg også gjerne.
 - Nye dekk skal kjøres inn på en ca. 100 km lang strekning i middels hastighet - først da er godt veigrep garantert.

Bilde 150 Trekk til hjulmutrene eller hjulskruene over krysset

- Stram til hjulmutre eller hjulskruer i rekkefølgen som vises i Bilde 150. Bruk en dreiemomentnøkkel og overhold det påbudte tiltrekkingsmomentet (se avsnittet 13.7.2).
- Kontroller regelmessig at hjulmutrene og hjulskruene er godt festet. Etter skifte av hjul må hjulmutrene eller hjulskruene ettertrekkes etter 50 km. Gå frem i rekkefølgen som vises i Bilde 150.
- Ved bruk av nye eller nylakkerte felger skal hjulmutrene eller hjulskruene ettertrekkes etter ca. 1000 til 5000 km. Gå frem i rekkefølgen som vises i Bilde 150.
- Ved lagring eller ved lengre stillstand må man hindre trykk på dekk og hjullagre:
Jekk opp kjøretøyet, slik at dekkene ikke belastes, eller beveg kjøretøyet hver 4 uke slik at stillingene til hjulene forandrer seg.

13.2 Dekkutvalg

- ▶ Under kjøringen kan feil dekkvalg føre til alt fra skade på dekkene til punktering.

- ▷ Når det monteres dekk som ikke er tillatt for kjøretøyet, kan det oppheve driftstillatelsen for kjøretøyet og dermed forsikringsbeskyttelsen. Autoriserte forhandlere eller servicestasjoner hjelper deg gjerne.

Tillatte dekkstørrelser for ditt kjøretøy står i vognkortet eller du kan få det oppgitt hos de autoriserte forhandlerne eller på servicestasjonene. Hvert dekk må passe til kjøretøyet som det skal brukes på. Dette gjelder først og fremst for utvendige mål (diameter, bredde) som angis gjennom den standardiserte størrelsesbetegnelsen. I tillegg må dekkene oppfylle kravene kjøretøyet stiller med tanke på vekt og hastighet.

Ved vekt går man ut fra teknisk tillatt totalvekt på akselen som fordeles på to dekk. Maksimal bæreevne til et dekk utvises gjennom lastindeksen (= LI, bæreevne-karakteristikk).

Et dekk tillatte maksimalhastighet (ved full bæreevne) angis ved en speed-indeks (= GSY, hastighetssymbol). Last-indeks og speed-indeks utgjør til sammen kjørespesifikasjonen til et dekk. Det er offisiell bestandel til den fullstendige, standardiserte dimensjonsbetegnelsen som står på hvert dekk. Disse angivelsene på dekket må stemme over ens med angivelsene i vognkortet.

13.3 Betegnelser på dekket

215/70 R 15C 109/107 Q
(eksempel)

Betegnelse	Forklaring
215	Dekkets bredde i mm
70	Forhold høyde/bredde til dekket i prosent
R	Dekkonstruksjon (R = radial)
15	Felgdiameter i tommer
C	Commercial (Transporter)
109	Bæreevne-karakteristikk enkeltdekk
107	Bæreevne-karakteristikk tvillingdekk
Q	Hastighetssymbol (Q = 160 km/t)

13.4 Håndtering av dekkene

- Kjør på skrå over kantsteiner. Hvis ikke kan dekkene bli klemt på flanken. Hvis man kjører over kantstein i spiss vinkel, kan det skade dekkene og føre til punktering.
- Kjør sakte over høye kloakklokk. Hvis ikke kan dekkene bli klemt. Hvis man kjører over høye kloakklokk med stor fart, kan det skade dekkene og føre til punktering.
- Kontroller støtdemperne med jevne mellomrom. Hvis man kjører med dårlige støtdempere fører det til betydelig større slitasje.
- Ved ujevn mønsterslitasje kontakt kundeservice.
- Dekkene må ikke vaskes med høytrykksspyler. I løpet av få sekunder kan dekkene blir skadet, noe som kan føre til punktering.

13.5 Nødsett

- ▶ Legg merke til sikkerhetsanvisningene i bruksanvisningen fra produsenten.

Kjøretøyet er standardmessig utstyrt med nødsettet Tyrekit.

Betjeningsanvisningene er å finne i bruksanvisningen fra produsenten.

13.6 Reservehjul (valgfritt)

Hvis kjøretøyet er utstyrt med et reservehjul, er reservehjulet festet til bakre stativet bak (se avsnittet 3.4).

13.7 Hjulbytte

13.7.1 Generelle råd

- ▶ Kjøretøyet må stå på et jevnt, hardt og sklisikkert underlag.
- ▶ Sett bilen i første gir. Ved automatgir setter du bilen i stilling "P".
- ▶ Trekk til håndbremsen før kjøretøyet heves.
- ▶ Sikre kjøretøyet med støtteklosser på motsatt side, slik at det ikke begynner å trille.
- ▶ Kjøretøyet må ikke løftes ved hjelp av de påmonterte støttene.
- ▶ Når en tilhenger er tilkoblet: Koble fra tilhengeren før kjøretøyet løftes.
- ▶ Sett jekken på festepunktene som er beregnet til dette (se avsnittet 13.7.3).
- ▶ Jekken må aldri overbelastes. Maks. tillatt belastning er angitt på jekkens typeskilt.
- ▶ Bruk jekken kun til kortvarig løfting av kjøretøyet under dekkskiftet.
- ▶ Ikke start motoren mens kjøretøyet er hevet.
- ▶ Ingen må legge seg under kjøretøyet når det er løftet.

- ▷ Påse at gjengeboltens gjenger eller hjulskruene ikke skades under hjulbyttet.
- ▷ Trekk hjulmutrene eller hjulskruene diagonalt (Bilde 150).
- ▷ Ved bytte til andre felger (f.eks. alufelger eller hjul med vinterdekk) må det brukes tilhørende hjulskruer i riktig lengde og form. Sikkert feste av hjulet og funksjonen til bremseanlegget er avhengig av dette.
- ▷ Alle 4 hjulene må være av samme type og størrelse og godkjent for kjøretøyet.
- ▷ Felger og dekk som ikke er godkjent for kjøretøyet, kan føre til nedsatt trafiksikkerhet og må vurderes og skiftes av godkjent kontrollinstans.
- ▷ Hjulene må ikke skiftes kryssvis.

- ▷ Kjøretøyet skal sikres i henhold til nasjonale forskrifter, f.eks. med varsel trekant.
- ▷ Før hjulbytte må felg- og dekkdimensjonen kontrolleres, likeså dekkenes belastningsevne og hastighetindeksen på dekket. Bruk kun de felg- og dekkdimensjoner som står oppført i vognkortet.
- ▷ Håndverktøyet er tilpasset de monterte hjulmutrene eller hjulskruene. Hvis det er montert alufelger, må du alltid ha med et egnet verktøy til reservedhjulet (stålfelg).
- ▷ Ytterligere informasjon finnes i bruksanvisningen for basiskjøretøyet.

13.7.2 Tiltrekningsmoment

Felger	Produsent	Tiltrekningsmoment
Stålfelg	1)	1)
Alufelg 16" (chassis Light)	Borbet	140 Nm
Alufelg 17" (chassis Light)	Borbet	140 Nm
Alufelg 17" (chassis Maxi)	Borbet	140 Nm
Alufelg 18" (chassis Light)	Borbet	140 Nm
Alufelg 18" (chassis Maxi)	Borbet	160 Nm

1) Stålfelger er en del av basiskjøretøyet. Angivelser for tiltrekningsmomentet til stålfelgene finnes i bruksanvisningen for basiskjøretøyet.

13.7.3 Bytte hjul

► Fotplaten til jekken må stå jevnt på gulvet.

- ▷ Sørg for å få reparert hjulet som er byttet ut umiddelbart.
- ▷ Følg generelle anvisninger i dette kapitlet.
 - Parker kjøretøyet på et så flatt og fast underlag som mulig.
 - Sett bilen i første gir. Ved automatgir setter du bilen i stilling "P".
 - Trekk til håndbremsen.
 - Legg under bremseklosser eller lignende egnede gjenstander for å sikre kjøretøyet.
 - Løsne reservehjulet fra festeanordningen for reservehjulet.
 - Hvis underlaget er mykt, må man legge et stødig underlag under jekken, f.eks. en treplate.
 - Festepunktene for jekken ser du i bruksanvisningen for basiskjøretøyet.
 - Løsne hjulskruene noen omdreininger med hjulnøkkelen, men skru dem ikke ut.
 - Hev kjøretøyet til hjulet er 2 til 3 cm over bakken.
 - Skru ut hjulskruene og ta av hjulet.
 - Sett reservehjulet på hjulnavet og rett det ut.
 - Skru inn hjulskruene og trekk til i kryss.
 - Jekk ned jekken og ta den bort.
 - Trekk hjulskruene jevnt til med hjulnøkkel (tiltrekningsmoment se avsnittet 13.7.2).

13.7.4 Bytte hjul med alufelger

► Det skal brukes ulike hjulskruer ved alufelger og stålfelger. Når det er montert alufelger, følger det med riktige hjulskruer for reservehjulet (stålfelger).

Hjulbytte med alufelger gjøres på samme måte som med stålfelger (se avsnittet 13.7.3).

13.8 Dekktrykk

- ▶ For lavt dekktrykk fører til overoppheting av dekket. Alvorlige skader på dekket kan være resultatet.
- ▶ Før start eller annenhver uke skal dekktrykket kontrolleres. Feil dekktrykk fører til forhøyet slitasje og kan føre til alt fra skade på dekkene til punktering. Sjåføren kan miste kontrollen over kjøretøyet.
- ▶ Bruk bare ventiler som er tillatt for det foreskrevne dekktrykket.

- ▷ Kontroller dekktrykket når dekkene er kalde. Et for høyt dekktrykk i varme dekk må ikke reduseres.

Bæreevnen og dekkets holdbarhet er umiddelbart avhengig av dekktrykket. Luft er et flyktig medium som uunngåelig også siver ut av dekk.

Som tommelfingerregel kan man regne med et trykktap på 0,1 bar hver andre måned når et dekk er fylt. Kontroller dekktrykket regelmessig for å unngå dekkskader eller punktering.

- ▷ Dekktrykk-verdiene gjelder for lastete kjøretøy med kalde dekk.
- ▷ Ved varme dekk må trykket være 0,3 bar høyere enn ved kalde dekk. Kontroller trykket på nytt med kalde dekk.
- ▷ Dekktrykket angis i bar.
- ▷ Over 4,75 bar er en metall-ventil prinsipielt nødvendig.
- ▷ Dekktrykk-toleransen er +/- 0,05 bar.
- ▷ Opplysninger om tillatt aksellast finner De i vognkortet.
- ▷ Gjeldende er kun dekktrykkverdiene i **denne bruksanvisningen**, også når produsenten til basiskjøretøyet angir andre verdier.

Kjøretøyene tilpasses stadig nyeste tekniske standard. Det er mulig at nye dekkdimensjoner ikke er tatt med i denne tabellen. I så fall opplyser den autoriserte forhandleren eller servicestasjonen gjerne om de nyeste verdiene.

Komfortlufttrykk

Dekktrykket for dekkene på basiskjøretøyet er spesifisert i bruksanvisningen for basiskjøretøyet eller på etiketten på setekonsollen til fører sete.

Dersom dekktrykket imidlertid er for høyt, vil håndteringen av kjøretøyet kunne bli dårligere. Det kan også forekomme økt støy under kjøring.

Vi anbefaler derfor å senke dekktrykket fra maksimalt trykk til "komfortlufttrykket". Verdiene for komfortlufttrykket er angitt i tabellen nedenfor (alle angivelser er angitt i bar).

Dekkdimensjoner	Tillatt aksellast (i kg)							
	Fremre aksel				Bakaksel			
	1750	1850	2100	2300	1900	2000	2400	2500
215/70 R15 CP	3,25	3,5	-	-	3,75	4,0	-	-
225/75 R16 CP	3,25	3,5	4,25	4,75	3,75	4,0	5,0	5,25

- ▷ Dersom kjøretøyet er utstyrt med et dekktrykkovervåkingssystem (RDKS): Få justert RDKS til komfortlufttrykket på et Fiat-verksted.

Kapitteloversikt

I dette kapitlet finner du opplysninger om mulige feil på kjøretøyet.

Feilen er listet opp med mulige årsaker og forslag til hvordan de kan utbedres.

De nevnte feilene kan utbedres på egenhånd uten store fagkunnskaper og med noen få grep. Hvis de tiltak som er angitt i denne bruksanvisningen ikke løser problemene, må et autorisert fagverksted foreta feilsøkingen og utbedringen.

14.1 Bremsanlegg

- ▶ Defekter ved bremsanlegget må straks repareres på autorisert fagverksted.

14.2 Elektrisk anlegg

- ▷ Skift alltid ut boenhets-batteriet med et batteri av samme type og kapasitet.

- ▷ For skifte av sikringer, se kapittel 8.

Feil	Årsak	Tiltak
Den innebelysningen fungerer ikke	LED-lampe eller kabling defekt	Ta kontakt med kundeservice
	Sikring på strømsentralen defekt	Skift ut sikringen på strømsentralen
Elektriske stigtrinn kan ikke skyves ut eller trekkes inn	Sikring på strømsentralen defekt	Skift ut sikringen på strømsentralen
Ingen 230 V-forsyning på tross for tilkoblet nett	Sikringsautomat 230 V har utløst	Slå 230 V-sikringsautomat på
Start- eller boenhets-batteri lades ikke ved 230 V-drift	Stor bladsikring på start- eller boenhets-batteriet defekt	Skift stor bladsikring på start- eller boenhets-batteriet
	Lademodul i strømsentralen defekt	Ta kontakt med kundeservice
Boenhets-batteriet lades ikke av kjøretøyet	Sikring på dynamo klemme D+ defekt	Skift sikring
	Skillerelé i strømsentralen defekt	Ta kontakt med kundeservice

Feil	Årsak	Tiltak
Kontrolllampen 12 V lyser ikke	12 V-forsyning avslått	Slå på 12 V-forsyning
	Boenhets-batteriet er koblet fra 12 V-spenningen	Koble boenhets-batteriet til 12 V-spenningen
	Start- eller boenhets-batteriet er ikke oppladet	Lad startbatteriet eller boenhets-batteriet
	Skillerelé i strømsentralen defekt	Ta kontakt med kundeservice
12 V-forsyning i boenhetsfungerer ikke	12 V-forsyning avslått	Slå på 12 V-forsyning
	Boenhets-batteriet er koblet fra 12 V-spenningen	Koble boenhets-batteriet til 12 V-spenningen
	Boenhets-batteriet er utladet	Lad boenhets-batteri
	Stor bladsikring på boenhets-batteri defekt	Skift stor bladsikring på boenhets-batteri
	Skillerelé i strømsentralen defekt	Ta kontakt med kundeservice
12 V-forsyning fungerer ikke ved 230 V-drift	12 V-forsyning avslått	Slå på 12 V-forsyning
	Boenhets-batteriet er koblet fra 12 V-spenningen	Koble boenhets-batteriet til 12 V-spenningen
	Lademodul i strømsentralen defekt	Ta kontakt med kundeservice
	Sikringsautomat 230 V har utløst	Ta kontakt med kundeservice
	Stor bladsikring på boenhets-batteri defekt	Skift stor bladsikring på boenhets-batteri
Startbatteriet blir utladet ved 12 V-drift	Skillerelé i strømsentralen defekt	Ta kontakt med kundeservice
	Boenhets-batteriet er koblet fra 12 V-spenningen	Koble boenhets-batteriet til 12 V-spenningen
Ingen spenning fra boenhets-batteriet	Boenhets-batteriet er utladet	Lad boenhets-batteriet umiddelbart Fullstendig utlading skader batteriet. Hvis kjøretøyet ikke skal brukes på lang tid, må boenhets-batteriet lades helt opp
Boenhets-batteriet blir overladet ("koker")	Batteri-valgbryteren er stilt inn feil	Endre innstilling for batterivalgbryteren
	Ladesensor eller relé er defekt	Fjern den store bladsikringen på boenhets-batteriet, oppsøk deretter kundeservice

14.3 Gassanlegg

- ▶ Ved defekt på gassanlegget (gasslukt, høyt gassforbruk) er det fare for eksplosjon! Steng snarest gassflaskens hovedventil. Åpne vinduer og dører og luft godt.
- ▶ Ved feil på gassanlegget: Ikke røyk, ikke bruk åpen ild og ikke betjen noen elektriske brytere (lysbrytere osv.). Sjekk tettheten av gasførende deler og rør med lekkasjesøkingspray. Ikke bruk åpen flamme for å sjekke.
- ▶ Feil på gassanlegget må utbedres av et autorisert fagverksted.

Feil	Årsak	Tiltak
Ingen gass	Gassflasken er tom	Bytt gassflaske
	Gassavstengeventil stengt	Åpne gassavstengeventilen
	Gassflaskens hovedventil stengt	Åpne gassflaskens hovedventil
	For lav utetemperatur (-42 °C ved propangass, 0 °C ved butangass)	Vent til utetemperaturen har steget
	Innebygget apparat defekt	Ta kontakt med kundeservice
	Slangebruddsikring (hvis denne er på plass)	Betjen slangebruddsikring til trykkutligning har funnet sted

14.4 Kokeplass

Feil	Årsak	Tiltak
Tennsikringene går ikke på (flammen brenner ikke når reguleringshåndtaket slippes løs)	For kort oppvarmingstid	Hold reguleringshåndtaket nedtrykket i ca. 15 til 20 sekunder etter tenning
	Tennsikring defekt	Ta kontakt med kundeservice
Flammen går ut når den stilles på svakt	Tennsikringsføleren står ikke riktig	Still tennsikringsføleren riktig (ikke bøy den). Følerspissen skal stikke 5 mm over brenneren. Følerhalsen skal ikke ha mer enn 3 mm avstand til brennerkransen; oppsøk eventuelt kundeservice

14.5 Varmeanlegg/varmtvannsbereder

Ved feil må du ta kontakt med nærmeste kundeservice for vedkommende fabrikk. Adresselisten er vedlagt enhetenes papirer. Kun autoriserte fagfolk må foreta reparasjoner på apparatet.

14.5.1 Varmtvannsbereder for varmeanlegg med digitalt kontrollpanel CP plus

Feil	Årsak	Tiltak
Varmeanlegget tennes ikke	Temperaturføler på betjeningsdelen eller den eksterne føleren er defekt	Trekk ut støpslet på betjeningsdelen. Varmeanlegget fungerer da uten termostat. Oppsøk kundeservice så snart som mulig
	Vinduskontaktbryter utløst	Lukk vinduet nær veggpipen
Ingen indikator på kontrollpanelet	Sikring på strømsentralen defekt	Skift ut sikringen på strømsentralen
	Sikringen i den elektroniske styreenheten har utløst	Ta kontakt med kundeservice
	Defekt boenhets-batteri	Lad eller bytt boenhets-batteri
Feil med feilkode vises	Se tabell "Veiledning for feilsøk"	Se tabell "Veiledning for feilsøk"
Varmtvannsberederen tømmes, sikkerhets-/avtappingsventilen har åpnet seg	Innetemperatur under 8 °C	Varm opp boenheten
Sikkerhets-/avtappingsventilen kan ikke lukkes	Temperatur på sikkerhets-/avtappingsventilen under 8 °C	Varm opp boenheten
Viftehjulet går med høy lyd eller ikke jevnt	Viftehjulet er tilsmusset	Oppsøk Truma-service

- ▷ Ytterligere informasjon finnes i bruksanvisningen til produsenten som er vedlagt separat.

14.6 Klimaanlegg

Feil	Årsak	Tiltak
Klimaanlegget går ikke	Ingen 230 V-forsyning	Koble kjøretøyet til den lokale strømforsyningen
	Sikringsautomat 230 V har utløst	Slå 230 V-sikringsautomat på
Kompressoren slår seg av og etter ca 3 minutter så på igjen	Spenningsfall i 230 V-forsyningen	Kontroller 230 V-forsyning
Fjernkontroll fungerer ikke	Fjernkontrollens batterier tomme	Skifte batteriene i fjernkontrollen
Klimaanlegget reagerer ikke på fjernkontrollkommandoer	Hindring mellom fjernkontroll og IR-mottaker	Fjern hindringen
Klimaanlegget kjøler ikke	Temperaturen er stilt inn feil	Still inn temperatur
	Termostat defekt	Ta kontakt med kundeservice
	Avrimingsprosess pågår	Vent til avrimingsprosessen er avsluttet
Klimaanlegget kjøler ikke tilstrekkelig	Filter/paneler skitne	Skift filter/gjør paneler rene
	Luftveier forurenset utvendig	Gjør luftveier rene
Det kommer vann inn i kjøretøyet	Avløpshullene for kondensvann er tilstoppet	Rengjør klimaanlegget
	Tetting defekt	Ta kontakt med kundeservice
	Skjevhet	Kjør ikke i fall eller stigninger på mer enn 8 %

14.7 Kjølenskap

14.7.1 Generelt

Ved feil må du ta kontakt med nærmeste kundeservice for vedkommende fabrikat. Adresselisten er vedlagt enhetenes papirer. Kun autoriserte fagfolk må foreta reparasjoner på apparatet.

- ▷ Ytterligere informasjon finnes i bruksanvisningen til produsenten som er vedlagt separat.

14.7.2 Thetford T1000/T2000

Feil	Årsak	Tiltak
Kjøleskapet kjøler ikke, kompressor fungerer ikke	Batterispennning er for lav	Lad batteri
	Startforsinkelse på 1 minutt (ikke en feil)	Vent i 1 minutt
	Omgivelsestemperatur er for høy	Slå av kjøleskapet i 1 time, luft kjøretøyet, deaktiver nattmodus
	Sikring defekt	Skift ut sikringen på strømsentralen
Fryseren oppnår ikke frysetemperatur	Omgivelsestemperatur er under 16 °C	Øk temperaturen i boenheten og/eller velg høyere kjøletrinn
Kjøleskapet kjøler ikke, kompressor starter, men slår seg av igjen med en gang	Omgivelsestemperatur er for høy	Slå av kjøleskapet i 1 time, luft kjøretøyet, deaktiver nattmodus
Kjøleskapet kjøler for mye	For høyt kjøletrinn innstilt	Still inn lavere kjøletrinn
Støy er sterkere enn i nattmodus	Kjøleskapet kjører i normal drift	Bytt til nattmodus (kun når temperatur er under 30 °C)
Kjøleskapet kjøler ikke, kompressor jobber kontinuerlig	Feil hos kjøleskapet	Ta kontakt med kundeservice
Kjøleskapet er ikke kaldt nok	Omgivelsestemperatur er for høy	Slå av kjøleskapet i 1 time, luft kjøretøyet, deaktiver nattmodus
	Ventilasjonsåpning er helt eller delvis blokkert	Fjern blokkering
	Kjøleskapdøren er ikke skikkelig lukket	Lukk kjøleskapdøren, sjekk tetning
	For mye is på fordampner (islag er tykkere enn 3 mm)	Tin opp fordampner, sjekk tetning

14.7.3 Cruise 85

Feil	Årsak	Tiltak
Kjøleskapet virker ikke	Kjøleskapet slått av	Slå på kjøleskapet
	Elektrisk driftsspenning er for lav eller ikke til stede	Kople til 230 V-forsyning
		La kjøretøyets motor gå
		Sjekk og bytt evt. sikring
		Oppsøk fagverksted
	Termostat defekt	Ta kontakt med kundeservice
Elektronikkstyringen er defekt	Ta kontakt med kundeservice	
Den innebelysningen fungerer ikke	Kjøleskapet slått av	Slå på kjøleskapet
Kjøleskapet kjøler ikke tilstrekkelig, men kompressoren går lenge	Lyspære defekt	Skift lyspære
	Termostat innstilt for lavt	Still inn termostaten
	Omgivelsestemperatur er for høy	Forbedre ventilasjonen
	For mye is på kjøleribbene	Tin av kjøleskapet
	Vifte er defekt	Oppsøk fagverksted
	Døren lukkes ikke skikkelig	Kontroller dør og tetning, oppsøk evt. kundeservice
Kompressor går hele tiden	Termostat defekt	Ta kontakt med kundeservice
For mye driftstøy	Vibrasjoner i møblene omkring	Kontroller fester eller rett opp kjøleskapet
Sikringen løser ut	Feil sikring	Skift sikring
	Elektronikkstyringen er defekt	Ta kontakt med kundeservice

14.8 Vannforsyning

Feil	Årsak	Tiltak
Lekkasjevann i kjøretøyet	Utett sted	Lokaliser det utette stedet, tilkoble vannledningene på nytt
Ikke vann	Vanntanken er tom	Fylle på drikkevann
	Tappekranen ikke stengt	Steng tappekranen
	12-V-forsyning avslått	Slå på 12-V-forsyning
	Sikring for vannpumpe defekt	Skift ut sikringen på strømsentralen
	Vannpumpe defekt	Bytt vannpumpe (lassen)
	Vannledningen er knekt	Rett ut eller skift vannledningen
	Strømsentral defekt	Ta kontakt med kundeservice
Toalettet uten spylevann	Vanntanken er tom	Fylle på drikkevann
	Vannpumpe defekt	Ta kontakt med kundeservice
Indikator for vann og spillvann viser feil verdi	Målesonden i spillvannstanken eller vanntanken er tilsusset	Rengjør spillvannstanken/vanntanken
	Målesonde defekt	Skift målesonde
Ikke mulig å tømme spillvannstanken	Tappekranen tiltettet	Spillvannstank og avløpsrør blåses ut. Spyl spillvannstanken grundig
	Elektrisk justeringsmotor defekt	Åpne ventilen ved å aktivere ventilhodet manuelt
Utløpet på engrebsblender tilstoppet	Perlator forkalket	Klips ut perlatoren, avkalkes i eddikvann (gjelder kun metallprodukter)
Vann dysene på dusjhodet tilstoppet	Vann dysene er forkalket	Avkalk dusjhodet i eddikvann eller tørk av skitt i dysene (gjelder kun metallprodukter)
Vannet renner sakte eller ikke i det hele tatt ut av dusjkaret	Kjøretøyet står ikke vannrett	Still kjøretøyet vannrett
	Sifon tilstoppet	Gjør sifonen ren, fjern hår
Uklart drikkevann	Tilsusset vann påfylt	Rengjør vanntanken mekanisk og kjemisk, utfør deretter desinfisering og skyll med rikelige mengder drikkevann
	Avsetninger i vanntanken eller i vannanlegget	Rengjør vannanlegget mekanisk og kjemisk, utfør deretter desinfisering og skyll med rikelige mengder drikkevann

Feil	Årsak	Tiltak
Endring av smak eller lukt på vannet	Tilsmusset vann påfylt	Rengjør vannanlegget mekanisk og kjemisk, utfør deretter desinfisering og skyll med rikelige mengder drikkevann
	Drivstoff er uforvarende fylt i vanntanken	Få vannanlegget rengjort på et autorisert fagverksted
	Mikrobiologiske avleiringer i vannanlegget	Rengjør vannanlegget mekanisk og kjemisk, utfør deretter desinfisering og skyll med rikelige mengder drikkevann
Avleiringer i vanntanken og/eller i vannledende komponenter	For lang ståtid for vannet i vanntanken og i vannledende komponenter	Rengjør vannanlegget mekanisk og kjemisk, utfør deretter desinfisering og skyll med rikelige mengder drikkevann

14.9 Karosseri

Feil	Årsak	Tiltak
Hengsler på luker/dører tunge å bevege	Hengsler på luker/dører ikke/for lite smurt	Smør hengsler på luker/dører med syre- og harpiksfritt fett
Hengsler/ledd i våtrom/toalettrom tunge å bevege/knirker	Hengsler/ledd ikke/for lite smurt	Smør hengsler/ledd med løsemiddel-/syrefri olje ▷ Oljen på spraybokser inneholder ofte løsemidler
Hengsler på skap tunge å bevege/knirker	Hengsler på skap ikke/for lite smurt	Smør skaphengslene med syre- og harpiksfri syntetisk olje
Sovetaket går tungt	Gassfjær eller løftekant defekt	Ta kontakt med kundeservice

- ▷ Autoriserte forhandlere og servicestasjoner står til disposisjon ved bestilling av reservedeler.

15.1 Vekt og tilleggsutstyr

- ▶ Tilbehør og påbygde, ombygde eller innebygde deler som ikke er godkjent av **HYMER GmbH & Co. KG** kan forårsake skader på kjøretøyet og føre til redusert trafiksikkerhet. Selv om det foreligger en uttalelse fra sakkyndig, en generell driftstillatelse eller en typegodkjenning, kan det ikke dermed garanteres at produktet er av tilfredsstillende kvalitet.
- ▶ Enhver endring av kjøretøyets forinnstilte tilstand kan redusere kjøre- og trafiksikkerheten.
- ▶ Vi påtar oss ikke ansvar for skader forårsaket av produkter som ikke er godkjent av **HYMER GmbH & Co. KG**. Dette gjelder også for ulovlige endringer på kjøretøyet.

Ulike tilleggsutstyr tilbys avhengig av modellserien. Du kan finne ut hvilket tilleggsutstyr som er tilgjengelig for kjøretøyet ditt fra den separat tilgjengelige tilbehørslisten. Du finner også informasjon om vektene til det enkelte tilleggsutstyret der.

16.1 Tekniske data

- ▷ Opplysningene i kjøretøyspapirene vedr. tekniske data er bindende.
- ▷ Ved montering av tilbehør eller tilleggsutstyr kan kjøretøyets mål og egenvekt forandres. Dette vil kunne føre til at antall personer som er tillatt blir redusert. Avvik innenfor rammen av fabrikkstoleransene (+/- 5 %) er mulig og tillatt.

Ytterligere informasjon finnes i bruksanvisningen fra produsenten av basiskjøretøyet. De tekniske data er ikke tatt med i bruksanvisningen.

Teknisk informasjon finner du i dokumentasjonen fra produsenten, men autoriserte forhandlere eller servicestasjoner hjelper deg gjerne.

16.2 Tabell over lengdemål/soveplasser

Type	Hjulbase i cm	To-tallengde i cm	Karosseribredde i cm	Totalhøyde uten antenne i cm	Soveplasser ordinært/valgfritt
Ayers Rock	345	541	208	260	2/4
Grand Canyon	404	599	208	260	2/4
Yosemite	404	599	208	260	2/4
Yellow Stone	404	636	208	260	2/4

Vektangivelsene og -kontrollene for bobiler er enhetlige innenfor EU og oppført i kommisjonens gjennomføringsforordning (EU) 2021/535 (til juni 2022: Kommisjonens gjennomføringsforordning (EU). 1230/2012). Nedenfor har vi sammenfattet og forklart de viktigste begrepene og lovbestemte kravene fra denne forordningen. Hos våre forhandlere og av HYMER-konfiguratoren på nettstedet vårt får du mer hjelp når det gjelder konfigurasjon av kjøretøyet.

1. Teknisk tillatt totalvekt

Kjøretøyets teknisk tillatte totalvekt (også: teknisk tillatte maksimalvekt i lastet tilstand) (f.eks. 3500 kg) er produsentens vektspesifikasjon som kjøretøyet ikke må overskride. Opplysninger om teknisk tillatt totalvekt for den modellen som du har valgt, finner du i tekniske data. Hvis kjøretøyet i praktisk kjøredrift overskrider den teknisk tillatte totalvekten, er dette en lovovertrødelse som kan straffes med bøter.

2. Vekt i kjøreklar tilstand

Enkelt sagt er vekten i kjøreklar tilstand basiskjøretøyet med standardutstyr pluss en lovfestet spesifisert standardvekt på 75 kg for føreren. Dette omfatter først og fremst følgende punkter:

- vekten av det tomme kjøretøyet pluss ettermonteringer inkludert alle driftsstoffer, som smørefett og olje samt kjølevæske,
- standardutstyr, dvs. alle utstyrsgjenstander som er del av leveringsomfanget og som er montert fra fabrikken,
- ferskvannstank fylt 100 % i kjøredrift (kapasitet iht. produsentens angivelser, 20 liter) og aluminiumsflaske med flytende gass fylt 100 % med en vekt på 16 kg,
- drivstofftank fylt 90 % samt drivstoff,
- føreren, hvis vekt – uavhengig av faktisk vekt – er satt til 75 kg som standard ifølge EU-rett.

Opplysninger om vekt i kjøreklar tilstand for hver modell finner du i våre salgsdokumenter. Det som er viktig er at den verdien som er oppført i salgsdokumentene angående vekt i kjøreklar tilstand, er en standardverdi som ble spesifisert i typegodkjenningsprosessen og som ble kontrollert av myndighetene. Det er rettslig tillatt og mulig at vekten av det kjøretøyet i kjøreklar tilstand som er levert til deg, kan avvike fra den nominelle verdien som er oppført i salgsdokumentene. Lovbestemt, tillatt toleranse utgjør $\pm 5\%$. Dette betyr at EU-lovgiver tar med i beregningen at det kan forekomme vektvariasjoner på leverte deler samt visse variasjoner som skyldes prosess- og værbetaingelser når det gjelder vekt i kjøreklar tilstand. Vektavvikene kan illustreres utfra en eksempelberegning:

- Vekt i kjøreklar tilstand iht. salgsdokumentene: 2850 kg
- Lovbestemt tillatt toleranse på $\pm 5\%$: 142,50 kg
- Lovbestemt tillatt margin for vekt i kjøreklar tilstand: 2707,50 kg til 2992,50 kg

Den konkrete marginen for tillatte vektavvik finner du i de tekniske dataene for hver modell. HYMER bestreber seg veldig på å redusere vektvariasjonene til en så lav minimumsverdi som produksjonsteknisk er mulig. Derfor er det svært sjelden at det forekommer avvik i marginens øvre eller nedre ende, men det er teknisk ikke mulig å utelukke dette fullstendig, til tross for alle optimaliseringer. Derfor blir kjøretøyets faktiske vekt samt overholdelse av tillatt toleranse kontrollert av HYMER gjennom veiing ved produksjonsslutt.

3. Passasjervekt

Produsenten beregner passasjervekten med en standardverdi på 75 kg for hver person, uavhengig av hvor mye personene faktisk veier. Førervekten er allerede en del av kjøretøyets vekt i kjøreklar tilstand (se nr. 2 over) og beregnes derfor ikke på nytt. For en reisemobil som er tillatt for fire personer utgjør passasjervekten følgende $3 \times 75 \text{ kg} = 225 \text{ kg}$.

4. Tilleggsutstyr og faktisk vekt

Som tilleggsutstyr (også: spesialutstyr eller ekstrautstyr) teller, iht. juridisk definisjon, også alle valgfrie utstyrsdeler som ikke er inkludert i standardutstyret, som på produsentens ansvar – dvs. fra fabrikken – monteres på kjøretøyet og som kan bestilles av kunden (f.eks. markise, sykkel- eller motorsykkelholder, satellittanlegg, solcelleanlegg, stekeovn osv.). Opplysninger om enkelt- eller pakkevekt på det bestillbare tilleggsutstyret finner du i våre salgsdokumenter. Utfra denne definisjonen er annet tilbehør som ettermonteres av forhandleren eller deg selv på kjøretøyet ditt etter levering fra fabrikken, ikke del av tilleggsutstyret.

Kjøretøyets vekt i kjøreklar tilstand (se nr. 2 over) og vekten på tilleggsutstyr som fabrikken monterer på kjøretøyet, betegnes samlet som faktisk vekt. Under punkt 13.2 i samsvarssertifikatet (Certificate of Conformity, CoC) finner du de angivelsene som gjelder for ditt kjøretøy etter levering. Vær oppmerksom på at også disse angivelsene er en standardisert verdi. Siden det gjelder en lovbestemt, tillatt toleranse på $\pm 5 \%$ (se nr. 2) for vekten i kjøreklar tilstand – som element for faktisk vekt – kan den faktiske vekten avvike tilsvarende i forhold til angitt, nominell vekt.

5. Nyttelast og minste nyttelast

Montering av tilleggsutstyr er også gjenstand for tekniske og rettslige grenser: Det kan kun bestilles og fabrikkmonteres så mye tilleggsutstyr at det fremdeles er tilstrekkelig ledig plass til bagasje og annet tilbehør (såk. nyttelast), uten at teknisk tillatt totalvekt overskrides. Nyttelasten beregnes ved å trekke vekten i kjøreklar tilstand (nominell verdi iht. salgsdokumentene, se nr. 2 over), tilleggsutstyrvekten og passasjervekten (se nr. 3 over) fra teknisk tillatt totalvekt (se nr. 1 over). For reisemobiler forutsetter EU-regelverket en fastlagt minste nyttelast, som minst må være igjen for bagasje eller annet tilbehør som fabrikken ikke har montert. Minste nyttelast beregnes som følger:

Minste nyttelast i kg $\geq 10 \times (n + L)$

Her gjelder: "n" = maks. antall passasjerer utenom føreren, og "L" = kjøretøyets totale lengde i meter.

For en 6 m lang reisemobil som er tillatt for 4 personer utgjør minste nyttelast altså f.eks. $10 \text{ kg} \times (6 + 4) = 100 \text{ kg}$.

For at minste nyttelast skal kunne overholdes, foreligger det en maksimalt bestillbar kombinasjon av tilleggsutstyr for hver kjøretøymodell. I eksempelet over med en minste nyttelast på 100 kg vil f.eks. tilleggsutstyrets totalvekt på et kjøretøy som er tillatt for fire personer og en vekt på 2850 kg i kjøreklar tilstand utgjøre maksimalt 325 kg:

3500 kg teknisk tillatt totalvekt
- 2850 kg vekt i kjøreklar tilstand
- 3 x 75 kg passasjervekt
- 100 kg minste nyttelast
= 325 kg tillatt totalvekt på tilleggsutstyr

Det er viktig å være klar over at denne beregningen av vekt i kjøreklar tilstand baserer seg på den standardverdien som er spesifisert i typegodkjenningsprosessen, uten at det tas hensyn til de tillatte avvikene for vekt i kjøreklar tilstand (se nr. 2 over). Hvis tilleggsutstyrets tillatte totalvekt (i eksempelet) på 325 kg tilnærmet eller fullstendig fylles opp, kan det ved et vektavvik hende at den anslåtte minste nyttelasten på 100 kg riktignok fremdeles er riktig i forhold til standardverdien på vekten i kjøreklar tilstand, men at det faktisk ikke lenger foreligger tilsvarende lastemulighet. Nedenfor har vi oppført enda et eksempel på en beregning av vekten på et kjøretøy som er tillatt for fire personer, hvis faktiske vekt i kjøreklar tilstand ligger 2 % over nominell verdi:

3500 kg teknisk tillatt totalvekt
- 2907 kg faktisk målt vekt i kjøreklar tilstand (+ 2 % i forhold til angitt verdi på 2850 kg)
- 3 x 75 kg passasjervekt
- 325 kg tilleggsutstyr (tillatt totalvekt)
= 43 kg faktisk lastemulighet (< minste nyttelast på 100 kg)

For å unngå en slik situasjon reduserer HYMER den tillatte totalvekten på samtidig bestillbart, modellrelatert tilleggsutstyr enda mer. Begrensningen for tilleggsutstyr skal garantere at minste nyttelast, dvs. lovbestemt spesifisert fri vekt for bagasje og ettermontert tilbehør, faktisk står til disposisjon som tilleggslast for levert HYMER. Siden vekten av et bestemt kjøretøy først kan konstateres ved veiing etter produksjonsslutt, kan det i svært få tilfeller skje at minste nyttelast ikke lengre kan garanteres ved produksjonsslutt, til tross for denne begrensningen av tilleggsutstyr. For å garantere minste nyttelast selv i slike tilfeller kontrollerer HYMER, sammen med forhandleren og deg, om man skal øke nyttelasten i kjøretøyet, f.eks. ved å redusere tillatt antall personer eller fjerne tilleggsutstyr, før kjøretøyet leveres.

6. Hvordan toleransene for vekt i kjøreklar tilstand har konsekvenser for nyttelasten

Også uavhengig av minste nyttelast bør du ta hensyn til at uunngåelige, produksjonsbetingede variasjoner i vekten i kjøreklar tilstand – både oppover og nedover – gjengir hvordan dette virker inn på gjenværende lastemulighet: Hvis du bestiller kjøretøyet i eksempelet (se nr. 3 over), f.eks. med tilleggsutstyr med en totalvekt på 150 kg, resulterer dette i en anslått nyttelast på 275 kg basert på standardverdien på vekten i kjøreklar tilstand. Den faktiske lastemuligheten du har til disposisjon kan avvike fra denne verdien og være høyere eller lavere på grunn av toleransene. Hvis den tillatte vekten på kjøretøyet ditt i kjøreklar tilstand er 2 % høyere enn det som er angitt i salgsdokumentene, blir lastemuligheten redusert fra 275 kg til 218 kg:

3500 kg teknisk tillatt totalvekt
- 2907 kg faktisk målt vekt i kjøreklar tilstand (+ 2 % i forhold til angitt verdi på 2850 kg)
- 3 x 75 kg passasjervekt
- 150 kg bestilt tilleggsutstyr for gjeldende kjøretøy
= 218 kg faktisk lastemulighet

For å sikre at beregnet nyttelast faktisk foreligger bør du for sikkerhets skyld ta mulige og tillatte toleranser for vekten i kjøreklar tilstand med i beregningen når du konfigurerer kjøretøyet.

Dessuten anbefaler vi at du veier den ferdig lastede reisemobilen før hver reise på en automatisk vekt og tar hensyn til passasjerenes individuelle vekt for å fastslå om den teknisk tillatte totalvekten og den teknisk tillatte totalvekten på akselen overholdes.

12 V-forsyning.....	86
Feillokalisering	172
230 V-forsyning se 230 V-tilkobling	100
230 V-sikring	104
230 V-sikringsboks.....	104
230 V-spenning.....	100
230 V-tilkobling	100
Feillokalisering	171

A

Ad-Blue	41
Alufelger	169
Anhengsbord.....	65
Forminske	66
Med delbart støtteben	66
Ominnredning til sengebase	67
Utvide	66
App HYMER Connect	96
Armlenene, stille inn.....	39
Automatisk luftesystem	12

B

Bakakseltrykk.....	29
Bakre seng	
Åpne.....	69
Stenge.....	70
Barnesikringssystemer.....	37
Batteri se startbatteri	
eller boenhets-batteri	86, 88
Batteri, lading med solarstrøm	102
Batterienes kapasitet	86
Belastning	22
Lastestativ for taklast.....	28
Sykkelstativ	26
Belastning se også tilleggslast.....	22
Belysning.....	74
Boenhet.....	161
Lamper, rengjøre	148
Lyspærer, skifte	161
Mobil leselampe	95
Pendellampe	75
Betegnelser på dekket	167
Blendingsfoldegardin, førervindu	40
Åpne.....	53
Sikre.....	40
Stenge.....	53
Blendingsfoldegardin, frontrute	
Åpne.....	52
Stenge.....	52

Blendingsfoldegardin, passasjervindu.....	40
Åpne	53
Sikre	40
Stenge	53
Blendingsfoldegardin, rengjøre	148
Blendingsfoldegardin, vippe-takluke	
Åpne	57
Stenge	57
Blendingsgardin, rengjøre	148
Blendingsgardin, takluke med smekklås	
Åpne	56
Stenge	56
Blendingsgardin, taklukesveiv	
Åpne	55
Stenge	55
Boenhets-batteri	88
Feillokalisering.....	171, 172
Lade	90
Merknader	88
Monteringssted.....	89
Sikringer	103
Utladning	90
Boenhetsdør	41, 47
Bord	65
Bordflate, forminske	65
Bordflate, utvide	65
Folding nedover.....	66
Brann	
Oppførsel ved.....	11
Slukking.....	11
Brannfare, unngå.....	11
Brannvern	11
Bremseanlegg, feillokalisering.....	171
Bremser	36
Kontrollere	36, 171
Butangass.....	15, 78

C

Campingflasker, bruke	15, 78
-----------------------------	--------

D

Dekk	
Bæreevne.....	168
Dekktrykk.....	170
Dekkvalg.....	166
Generelle råd.....	165
Håndtering av dekkene	167
Merking.....	167
Økt slitasje.....	13, 32, 165, 170
Dekkskifte se hjulbytte.....	168
Deler se tilleggsutstyr	12

Dimensjoner, se tekniske data.....	183	Festesystem bak	28
Dører		Fjernsynsapparat.....	30
Boenhetsdør	41, 47	Koble til.....	68
Feillokalisering	179	For dimensjoner, se tabell over lengdemål	183
Førerør.....	41, 47	Før kjøring	17
Passasjerør.....	41, 47	Førerør	41, 47
Driftsmåter, kjøleskap (Cruise 85)	126	Fører sete	38
Driftsmåter, kjøleskap (Thetford)	123	Armlenene, stille inn.....	39
Driftsmåter, klimaanlegg (Truma)	119	Dreie i kjøreposisjon.....	39
Driftsmåter, varmlufts-varmeanlegg.....	116	Justere i lengderetningen.....	39
Driftsmåter, varmtvannsbereder (Truma)	116	Ryggstø, stille inn	39
Drikkevann-påfyllingsstuss		Setehelling, stille inn	39
Åpne.....	132	Forhandler	164
Stenge.....	132	Første igangsetting.....	17
Dugg se kondens	48, 49	Frostfare	129, 134
Dusj.....	137	Fullstendig utlading	85

E

Elektrisk anlegg	
230 V-tilkobling, feillokalisering	171
Begrepsforklaringer	85
Feillokalisering	171
Sikkerhetsanvisninger.....	16
Stigtrinn, feillokalisering	171

F

Faktisk kjøretøyvekt	21
Faktisk vekt	18
Feillokalisering	
12 V-forsyning.....	172
230 V-tilkobling	171
Batteri.....	171
Boenhets-batteri	171
Bremseanlegg.....	171
Elektrisk anlegg	171
Gassanlegg.....	173
Gasskomfyr.....	173
Innvendig dør	179
Karosseri.....	179
Kjøleskap	175, 177
Klimaanlegg	175
Møbelklaffer	179
Sovetak	179
Startbatteri	171
Stigtrinn.....	171
Toalett (Thetford)	178
Vannforsyning.....	178
Varmeanlegg	174
Varmlufts-varmeanlegg.....	174
Varmtvannsbereder	174
Felgdimensjoner	168
Felgtype	165

G

Gass-/diesel-hybridvarmeanlegg	112
Gassanlegg	
Betjening	81
Defekt	14, 77, 173
DuoControl	81
Feillokalisering	173
Gassflasker, skifte	81
Generelle råd.....	14, 77
Ingen gass.....	173
Omkoblingsautomatikk.....	81
Gassavstengeventil	79
Symboler	79, 105
Gassflasker	78
Sikkerhetsanvisninger	15, 78
Skifte	83, 84
Utskifting (med gasskaputtrekk).....	80
Gasskap	15, 78, 80
Uttrekkbar	80
Gasskaputtrekk	80
Gasskomfyr	122
Feillokalisering	173
Rengjøre.....	149
Slå av	123
Slå på	123
Gasslukt.....	14, 77, 173
Gassregulator	31
Gasstrykkregulator, skrueforbindelser	78
GRP-deler, stell	145
Grunnutstyr.....	19

H

Håndbremse	43
Dra til	12

Håndtering av dekkene.....	167
Henvisningsklistremerker.....	164
Hjulbytte.....	168
Ved alufelger.....	169
Holdebremse, se håndbremse.....	43
Høyt gassforbruk.....	14, 77, 173
Høytrykksspyler, vaske med.....	143
Hvilespenning.....	85
Hvilestrøm.....	85
Hvilestrømforbruk.....	154
HYMER Connect-App.....	96

I

Igangsetting	
Etter lagring over vinteren.....	157
Etter midlertidig lagring.....	157
Innebelysning.....	161
Feillokalisering.....	171
Innebygde apparater.....	105
Anvisninger.....	12
Innvendig dør, feillokalisering.....	179
Innvendig stell.....	148
Insektnettsjalusi, rengjøre.....	148
Inspeksjoner.....	160
Inspeksjonsarbeider.....	160

J

Jordfeilbryter.....	100
Kontrollere.....	104

K

Kabeltrommel.....	100
Kjettinger.....	32
Kjøkkenområde.....	31
Kjøleskap.....	43, 123, 126
Avtining.....	125, 127
Dørlås.....	128
Driftsmåter.....	123, 126
Feillokalisering.....	175, 176, 177
Nattmodus, aktivere.....	124, 126
Nattmodus, deaktivere.....	124, 126
Oppsamlingskar, tømme.....	125
Slå av.....	124, 126, 127
Slå på.....	124, 126, 127
Still inn temperatur.....	124, 126, 127
Kjøleskapdør	
Blokkere i luftestilling.....	128
Luftestilling.....	128
Stenge.....	128
Kjørehastighet.....	36

Kjøretøy, vaske.....	144
Kjøretøylysning, se belysning.....	161
Kjøring.....	35
Klimaanlegg	
Feillokalisering.....	175
Klimaanlegg (Truma).....	119
Automatisk drift.....	119
Belysning.....	121
Driftsmåter.....	119
Filter, rengjør.....	147
Fjernkontroll.....	119
Kjøling.....	120
Luffordeling.....	120
Omluft.....	120
Slå av.....	119
Slå på.....	119
Stell.....	147
Stille drift.....	121
Timer.....	121
Kloakktank	
Ta av.....	139
Tømme.....	139
Kobling av tilhenger.....	14
Sikkerhetsanvisninger.....	14
Kokeplass.....	122
Kondens på akrylglass-dobbeltvinduet.....	49
Kondens på gulv-understellforskruinger.....	48
Kontrolllampe, toalett.....	139
Kontroller se sjekklister.....	32, 155
Kontroller, lovlige.....	159
Kontrollfrister.....	159
Kontrollpanel, varmlufts-varmeanlegg.....	108, 113
Konvensjonell belastning.....	20
Krysseng bak.....	70
Monteres.....	70
Kvelningsfare.....	12

L

Lagring	
Avstengning, midlertidig (toalett).....	141
Midlertidig.....	154
Over vinteren.....	156
Lamper.....	161
Rengjøre.....	148
Lås, utvendig luke.....	47
Lekkasjevann i kjøretøyet.....	178
Leselampe, mobil.....	95
Lettmetallfelger se alufelger.....	169
Lovlige kontroller.....	159
Luftdysene, stille inn.....	106
Lufting.....	48
Toalettrom.....	137

Lyspærer, skifte	161
Boenhet.....	161
Utelys.....	161

M

Markise.....	43
Miljøvernansvisninger	10
Møbelflater, rengjøre.....	148
Møbelklaffer, feillokalisering	179
Monteringssted	
7"-panel.....	95
Boenhets-batteri	89
Strømsentral	93
Motorrom, stell	145
Multifunksjonsvegg	73
Myggnetting, rengjøre	148
Myggnetting, sveivetakluke	
Åpne.....	55
Stenge.....	55
Myggnetting, vippe-takluke	
Åpne.....	57
Stenge.....	57

N

Nakkestøtter.....	40
Justere	40
Nødsett.....	167
Nøkkelsett	17

O

Oppbevaringsrom	64
Oppbevaringsrom i dobbeltgulvet.....	64
Overbelastning	22
Overflater i rustfritt stål, rengjøres	150

P

Påfyllingsstuss for drivstoff	41
Passasjerdør.....	41, 47
Passasjersele	38
Armlenene, stille inn	39
Dreie i kjøreposisjon	39
Justere i lengderetningen	39
Ryggstø, stille inn	39
Setehelling, stille inn	39
Pendellampe	75
Personlig utstyr	20
Plastdeler i toalett- og boenhet, rengjøre.....	148
Propangass.....	15, 78

Putetrekk, rengjøre.....	150
PVC-gulvbelegg, rengjøre	148

R

Rengjøre se stell	143
Rengjøre, vanntank.....	152
Reservedeler	163
Reservehjul	167
Reservenøkkel	164
Resirkuleringsvifte	107, 112
Røykvarsler	68
Aktivere	69
Batteri, skifte.....	162
Stell	149
Teste	69

S

Sanitæranlegg	129
Satellittanlegg, tilkobling.....	68
Satellittantenne, ekstern.....	68
SCU	96
Senger	69
Seng i sovetak.....	71
Serienummer	163, 164
Seter, dreie	62
Sikkerhets-/avtappingsventil.....	110, 115
Monteringssted.....	111, 116
Sikkerhetsanvisninger	11
Brannvern.....	11
Elektrisk anlegg.....	16
Hjulbytte	168
Kobling av tilhenger.....	14
Kokeplass.....	122
Trafikksikkerhet	12
Vannanlegg	16
Sikkerhetsbelter.....	36
Rengjøre.....	148
Riktig festing.....	37
Sikringer	
230 V sikring.....	100, 104
Boenhets-batteri	103
For Thetford-toalett	104
På reléboks AD01	104
På strømsentralen	104
Sikringer 12 V.....	103
Ved startbatteriet.....	103
Sikringer 12 V	103
For Thetford-toalett	104
På reléboks AD01	104
På strømsentralen	104
Ved boenhets-batteriet.....	103
Ved startbatteriet	103

Sitteplassforordning	40	Vanntank	152
Sjekkliste		Vaske	144
For igangsetting etter lagring	157	Ved lagring over vinteren	156
Før kjøring.....	32	Ved midlertidig lagring.....	154
Trafikksikkerhet.....	32	Vindusruter	144
Ved lagring over vinteren.....	156	Vindusspyleranlegg.....	146
Ved midlertidig lagring	155	Vindusvisker	146
Skinntrekk, rengjøre.....	150	Stigtrinn	43
Sleping	42	Elektrisk betjent	30
Smartbatterisystem	91	Feillokalisering.....	171
Solaranlegg.....	102	Skyve ut.....	30
Sovetak	58	Stell	147
Feillokalisering	179	Trekke in.....	30
Impregnere.....	147	Varselsignal.....	30
Rengjøre	147	Støttelast	29
Spillvannstank.....	135	Strømsentral	92
Bryter for tappekran.....	136	Bruksformål	94
Feillokalisering	178	Lagring	94
Stell.....	153	Monteringssted.....	93
Tappekran.....	136	Oppgaver.....	94
Startbatteri		Sveivetakluke	54
Feillokalisering	171	Åpne	54
Lade	87	Blendingsgardin, åpne	55
Monteringssted	86	Blendingsgardin, lukke	55
Sikringer.....	103	Myggnetting åpne.....	55
Utladning.....	86	Myggnetting, stenge.....	55
Stell	143	Stenge	55
Blendingsfoldegardin	148	Sykelstativ	
Blendingsgardin	148	Belastning.....	26
GRP-deler	145	Kjøring med lastet sykkelstativ.....	26
Høytrykksspyler, vaske med.....	143	Symboler for gassavstengeventiler	79, 105
Innvendig stell	148	Symboler for sikkerhetsinstruksjoner	9
Innvendige plastdeler.....	148	System Control Unit	96
Insektnettsjalusi	148		
Kjøkkeninnredning	149	T	
Klimaanlegg (Truma)	147	Tabell over lengdemål	183
Lamper.....	148	Taklast	28
Møbelflater	148	Takluke med smekklås	
Motorrom.....	145	Åpne	55
Myggnetting	148	Blendingsgardin.....	56
Om vinteren	154	Stenge	55
Overflater i rustfritt stål.....	150	Takluser.....	53
Putetrekk.....	150	Sveivetakluke	54
PVC-gulvbelegg.....	148	Takrail, belastning	28
Røykvarsler.....	149	Tanken.....	41
Sikkerhetsbelte	148	Tanklokk, se påfyllingsstuss til drivstoff	41
Skinntrekk	150	Teknisk tillatt totalvekt	18, 21
Sovetak	147	Tekniske data	183
Spillvannstank.....	153	Teppegulv, rengjøre	148
Stigtrinn.....	147	Tilbehør, montering	12
Teppegulv	148	Tilhengerkobling	29
Undergulv.....	145	Med avtagbar kulehals	29
Utvendig stell	143		
Vannanlegg.....	152		
Vannledninger.....	152		

Tilkoblingsledning se 230 V-tilkobling.....	100	Vannpumpe	129, 130
Tillatt totalvekt, se teknisk tillatt totalvekt.....	18	Vanntank	130
Tilleggslast	17	Påfylling.....	132
Beregning.....	21	Rengjøre.....	152
Eksempel på beregning	19	Vann, fyller.....	132
Sammensetning.....	19	Vann, tappe.....	133
Tilleggsutstyr.....	20	Vannmengde, redusere.....	133
Beskrivelse.....	9	Varmeanlegg	105
Merking	9	Feillokalisering	174
Sikkerhetsanvisninger.....	12	Første igangsetting	106
Vekter.....	181	Luftdysene, stille inn.....	106
Toalett	138	Resirkuleringsvifte.....	107, 112
Feillokalisering	178	Varmluftfordeling	106
Kontrolllampe.....	139	Varmluftfordeling	106
Midlertidig lagring.....	141	Varmlufts-varmeanlegg	107
Sikring.....	104	Driftsmåter	116
Spyle ned.....	139	Feillokalisering	174
Vinterdrift.....	140	Kontrollpanel	108, 113
Toalettrom	137	Resirkuleringsvifte.....	107, 112
Lufting	137	Varmtvannsbereder	105
Tømming		Varmtvannsbereder (Truma).....	107, 112
Kloakk	10	Driftsmåter	116
Søppel.....	10	Feillokalisering	174
Spillvann	10	Sikkerhets-/avtappingsventil	110, 115
Trafikksikkerhet.....	32	Tømme	111, 116
Anvisninger for	12	Vann, fyller.....	111, 116
Sjekkliste.....	32	Varmtvannsberedning, slå av.....	110, 115
TV-anlegg	68	Varmtvannsberedning, slå på	110, 115
Typeskilt.....	163	Varselmerker	164
		Varselsignal, stigtrinn	30
U		Vaske med høytrykksspyler	143
Undergulv, stell	145	Vedlikeholdsarbeid	160
USB-stikkontakter	86	Klimaanlegg (Truma).....	147
Utelys	32, 161	Vekselretter	99
Utvendig stell	143	Vekt i kjøreklar tilstand	18
Utvendige luker	47	Vekt og tilleggsutstyr	181
Klaffelås	47	Vindu med åpning utover	49
		Åpne	50
V		Langvarig lufting.....	51
Vannanlegg	130	Stenge	50
Desinfisering	153	Vinduer	48
Påfylling	130	Vindusruter, rengjøre.....	144
Rengjøre	152	Vindusspyleranlegg, stell.....	146
Sikkerhetsanvisninger.....	16	Vindusvisker, stell.....	146
Stell	152	Vintervedlikehold	154
Tømme.....	134	Vippe-takluke.....	56
Vannfilter	135	Åpne	56
Vannforsyning		Blendingsfoldegardin.....	57
Feillokalisering	178	Luftestilling	57
Generelt	129	Myggnetting.....	57
Vannledninger, rengjøre	152	Stenge	57